

UİLYAM QOLDINQ

MİLÇƏKLƏR KRALI

Atama və anama ithaf edirəm

I FƏSİL

BALIQQULAĞI SƏSİ

Qayadan aşağı enən sarışın oğlan sonuncu metrleri də arxada qoyandan sonra laquna tərəf yönəldi. Məktəbli sviterini soyunub əlində tutaraq sürüyə-sürüyə aparırdı, saçları, elə bil, alnına yapışmışdı. Onu dövrələyən açıqlıq ərazi – uzunsov tala cəngəlliynin içinə soxulmuşdu, elə də istiydi, elə bil, hamam idi. Dolam-dolaşq lianların və ağac budaqlarının arasında güclə birtəhər irəliləyirdi. Qəflətən sarı-qırmızı rəngli bir quş iblis səsinə oxşayan səs çıxardıb göyə qalxdı, başqa bir quş onun səsinə səs verdi.

– Ey, – kimsə dedi, – bir dəqiqə gözlə!

Talanın qırağındakı ağacın budaqları titrədi, yerə tökülən yağış damcıları tappıladı.

– Bir dəqiqə gözlə, – bayaqkı səs dedi. – Mən burada ilişmişəm.

Sarışın oğlan ayaq saxladı, avtomatik bir jestlə corablarını yuxarı elə çəkdi, elə bil, bura cəngəllik deyildi, Londonun ətrafındakı hansısa qraflıq idi.

Yenə səs gəldi:

– Lianlar əl-ayağıma elə dolaşıb ki, tərpənə bilmirəm.

Səs yiyəsi üzünə yeriyərək çirkli gödəkçəsini kol-kosdan aralayıb açıqlığa çıxdı. Onun çılpaq, dolu qılçalarını diz tərəfdən tikanlar cızıq-cızıq eləmişdi. Oğlan aşağı əyildi, tikanları ehtiyatla çıxardıb geri döndü. Boyda sarışın oğlandan balacaydı, amma çox kök idi. Ayağını qoymaq üçün daha təhlükəsiz yer axtararaq qabağa gəldi, eynəyinin qalın şüşələrindən baxdı.

– Məqafonlu kişi hanı?

Sarışın oğlan başını silkələdi.

– Bura adadır. Hər halda, mən hesab eləyirəm ki, bura adadır. Dənizin içində rifdir. Çox güman ki, burada yaşlı adam yoxdur.

Kök oğlan qorxan kimi oldu.

– Pilot var idi axı. Amma sərnişin salonunda deyildi o, qabaqdakı – kabinədə.

Sarışın oğlan gözlərini qıyıb rifə baxırdı. Kök oğlan davam elədi.

– Başqa uşaqlar da var idi, onlardan, yəqin ki, kimlərsə xilas olubdur. Xilas olmalıydılar da, elə deyil?

Sarışın oğlan bacardıqca suya yaxın yolla gedirdi. Özünü tox tutmağa çalışırdı, əsla maraqlanmayan adam kimi də görünmək istəmirdi. Kök oğlan isə əl çəkməyib tələsik onun arxasınca düşdü.

– Deməli, belə çıxır ki, burada bir nəfər də olsun yaşlı adam yoxdur?

– Ola bilsin.

Sarışın oğlan bu sözü ciddi ədayla dedi və təmin olunmuş eqoizm dərhal da özünü bürüzə verdi. Talanın ortasında əllərini yerə qoyub, başüstə dayandı, dişlərini ağardıb gözüne baş-ayaq görünən kök oğlana baxaraq güldü.

– Yaşlı adam yoxdur!

Kök oğlan bir anlığa fikrə getdi.

– O pilotu deyirəm.

Başı üstə dayanmış sarışın oğlan ayaqlarını yerə qoyub buğlanan torpağın üstündə oturdu.

– Bizi bura atandan sonra uçub getməliydi. Burada yerə enə bilməz. Təkrərli təyyarələr belə yerə enmir.

– Bizə hücum elədilər.

– Görəsən, o qayıdıb gələcək?

Kök oğlan başını silkələdi:

– Biz aşağı enəndə mən pəncərələrin birindən baxırdım, təyyarənin o biri tərəfini gördüm, alov da onun içindən çıxırdı.

Kök oğlan talanı başdan-ayağa nəzərdən keçirdi.

– Kabinə bax elə oldu.

Sarışın oğlan əlini uzadıb budağın tilişkəli qırağına toxundu. Bir anlığa hətta elə bil, maraqlandı.

– Bəs sonra nə oldu? Hara getdi?

– Tufan onu çəkib dənizə apardı. Ağacların budaqları sınıb tökülübsə, təhlükəlidir. Yəqin ki, onun içində uşaqlardan hələ də kimsə qalıb.

Kök oğlan bir müddət tərəddüd elədi, sonra yenidən danışdı:

– Sənin adın nədir?

– Ralf.

Kök oğlan gözlədi ki, onun da adı soruşulacaq, amma tanış olmaq təklifi gəlmədi, Ralf adlanan sarışın oğlanın üzündə qeyri-müəyyən təbəssüm göründü, ayağa durub yenə də laqun tərəfə yönəldi. Kök oğlan dabanqırma onun arxasınca getdi.

– Mənə elə gəlir ki, bizimkilərin çoxusu buralara səpələnibdir. Onlardan kimisə görmüsən?

Ralf başını silkələyib sürətlə yeridi, budağın üstünə qalxıb guppultuyla yerə dəydi. Kök oğlan lap yaxında dayanıb güclə nəfəs alırdı.

– Xalam deyir ki, mənə qaçmaq olmaz, – kök oğlan izah elədi. – Məndə astma var, ona görə.

– Sənin astman da var imiş?

– Hə, astma. Nəfəsim tutulur. O boyda məktəbdə bircə mənim astmam var idi, – kök oğlan bir qədər iftixarla dedi. – Özüm də üç yaşım olandan indiyəcən eynək taxıram.

Kök oğlan eynəyini çıxardıb Ralfa uzatdı, gülə-gülə gözlərini yumub-açdı və eynəyinin şüşələrini çirkli gödəkçəsiylə silməyə başladı. Daxilən toparlanma və hansısa ağrı hissi onun solğun üz cizgilərini dəyişdirdi. Yanaqlarının tərəni silib tələm-tələsik eynəyi burnunun üstünə keçirtirdi.

– Orada meyvələr...

Talaya tərəf nəzər saldı.

– Meyvələri deyirəm, mən elə bildim ki...

Eynəyini gözünə taxdı, ayaqlarını sürüyərək Ralfdan aralandı, dolam-dolaşq yarpaqların arasında oturdu.

– Mən indi gəlirəm.

Ralf ehtiyatla hərəkət edərək budaqların arasında gözdən itdi. Bir neçə saniyə keçməmişdi ki, kök oğlan fısıldaya-fısıldaya onu haqladı, – o da laqunla öz arasındakı axırıncı daldaya tərəf tələsirdi. Sınımış budağın üstündən aşıb cəngəllikdən çıxdı.

Sahildə palma ağacları bitmişdi. Onların bəziləri dik dayanmışdı və yaşıl örtükləri yüz fut hündürlükdəydi; bəziləri əyilmişdi, ya da yerə yığılıb günün altında qalmışdı. Ağacların altındakı sıx otluq bəzi yerdə yıxılmış palmaların yerdən çıxmış kökləriylə qalxıb çevrilmiş torpaq layları ilə pozulmuşdu. Çürük kokos meyvələri dağılmışdı yerə, otların arasından palma fidanları baş qaldırmışdı. Arxada sıx meşə qaralırdı və bir də açıq tala görünürdü. Ralf bir əliylə boz budaqdan tutmuşdu, suyun parıltısından qamaşan gözlərini qıyıb dayanmışdı. O tərəfdə, buradan bir mil o yandakı rifin üstündə ağ köpük kilkələnmişdi, onun arxasında görünən açıq dəniz tutqun-mavi rəngdəydi. Mərcanın əyri-üyrü xətti daxilində laqunun suyu dağ gölündə olduğu kimi, sakit idi və tünd-qırmızı rəngə çalırdı. Palma dəhliziylə suyun arasında qalan nazik ayparavarı sahil zolağı sonsuzluğa qədər uzanırmış kimi görünürdü, Ralfın sol tərəfindən lap uzaqda isə palmalıq, su və sahil qovuşaraq bir nöqtədə birləşirdi; az qala, gözlə görünən isti səngimək bilmirdi.

Ralf dəhlizdən yerə tullandı. Qara ayaqqabıları quma batdı, isti onu qarsaladı. Paltarlarının ağırlığını hiss elədi, ayaqlarıyla zərbə vururmuş kimi, ayaqqabılarını tələsik vurub atdı, cəmi ikicə hərəkətlə corablarını elastik bağıyla birildə çıxartdı. Sonra yenə sıçrayıb dəhlizə qalxdı, köynəyini soyundu, bədəninin üstüylə sürüşən palma kölgələrinin altındakı kəllə sümüyü boyda iri kokosların arasında dayandı. Toqqasını açdı, şalvarını və trusikini çıxartdı, lümlüt dayanıb gözqamaşdıran suya və sahilə baxdı.

Cəmi on iki yaşı var idi onun, bir neçə ay da artıq idi, o səbəbdən də uşaqlığa xas olan irəli çıxmış qarnı yox idi artıq, amma hərəkətlərində erkən gəncliyə məxsus çəlimsizliyin özünü biruzə verəcəyi qədər böyük də deyildi. Əzələli və enli çiyinlərinə baxıb onun boksçu ola biləcəyini də söyləmək olardı, amma baxışlarının həlimliyi və ağzının quruluşu onun qəlbiyumşaqlığından xəbər verirdi. Palma budağını əliylə yavaşca döyəclədi, elə bil, adanın, həqiqətən də, mövcud olduğuna özünü inandırmaq istəyirdi, sevinclə güldü və əllərini yerə qoyub başı üstə dayandı. Yenə ayaq üstə düşüb qəddini düzəldərkən hərəkətləri dəqiq yerinə yetirdi, sahilə tullandı, dizi üstə çökdü, hər iki əliylə qum tığını kürüyüb sinəsinə tərəf yığdı. Sonra qalxıb oturdu, sevinc dolu parlaq gözləriylə suya baxdı.

– Ralf...

Kök oğlan dəhlizdən aşağı enib, lap qıraq tərəfdən stulda otururmuş kimi ehtiyatla oturdu.

– Mən üzr istəyirəm, çox ləngidim. Hamısı mer-meyvə yeməkdəndir.

Kök oğlan eynəyini silib fındıq burnunun üstünə qondardı. Eynəyin sağanağı onun burun sümüyünün üstündə dərin iz qoyub narıncı «v» hərfi həkk eləmişdi. Əvvəlcə çox diqqətlə Ralfın qızılı rəngə çalan bədəninə baxdı, sonra da başını aşağı salıb əynindəki paltara baxdı. Sinəsinin üstündən keçib yuxarı qalxan ilgəyin dilini əliylə tutdu.

– Mənim xalam...

Qətiyyətli hərəkətlə ilgəyi açdı və gödəkçəni başı üstündən dartıb çıxardaraq soyundu.

– Deməli, belə.

Ralf gözaltı ona baxıb dinmədi.

– Mənə elə gəlir ki, bütün uşaqların adını dəqiqləşdirmək lazımdır, – kök oğlan dedi, – siyahı da tutmaq lazımdır. Biz gərək hamını bir yerə yığaq, yığıncaq keçirək.

Ralf bu eyhamı qulaqardına vurdu və bunu görən kök oğlan məcbur olub yenə özü danışdı.

– Məni nə cür çağıracaqları vecimə də deyil, – kök oğlan öz sirrini açdı, – təki məktəbdə olduğu kimi, ağızlarına gələnə danışmasınlar.

Ralf, deyəsən, bir qədər maraqlanan kimi oldu.

– Məktəbdə səni necə çağırırdılar ki?

Kök oğlan çiyinləri üstədən ətrafa boylandı, sonra da Ralfa tərəf əyilib pıçıldadı:

– Onlar mənə Piqqi deyirdilər.

Bərk gülmək tutdu Ralfı. Sıçrayıb ayağa qalxdı.

– Piqqi! Donuz çəşqası!

– Ralf, yaxşı də.

Nəsə pis bir şey olacağını hiss eləyən Piqqi əllərini bir birinə sıxdı.

– Mən dedim axı, dedim ki, istəmirəm...

– Piqqi! Piqqi!

Ralf o cür isti havada başladı qumun üstündə rəqs eləməyə, geri çevrilib, qollarını qırıqı təyyarənin qanadları kimi açaraq geriye dartdı və Piqqiyə tərəf sığıyıb, guya, atəş açdı:

– Trax, tata-ta-ta!...

Gülə-gülə Piqqinin ayağı tərəfdən qumun üstünə uzandı.

– Piqqi!

Güclə də olsa, Piqqi özünü gülməyə məcbur elədi; bu cür tanışlıq üreyincə deyildi, amma razılaşdı.

– Bir dəqiqə...

Piqqi meşəyə qaçdı. Ralf da ayağa durub sağ tərəfə qaçdı.

Sahilin mənzərəsi burada qəflətən dəyişirdi: nəhəng qranit meydança heç nəyi nəzərə almadan qətiyyətlə meşənin, palma dəhlizinin, qumluğun və laqunun içərisinə soxularaq dörd fut hündürlükdə damba əmələ gətirmişdi. Meydançanın üstü nazik torpaq təbəqəsi və sərt otlarla örtülmüşdü, balaca palmalar onun üstünə kölgə salmışdı. Qranit meydançanın üstündəki torpaq təbəqəsi onların yaxşı inkişafı üçün kifayət eləməirdi və palmalar da haradasa iyirmi futa qədər boy atandan sonra yanıüstə yığılıb quruyurdu; meydançada çoxlu ağac gövdəsi yığılmışdı ki, onların da üstündə rahatca oturmaq olardı. Hələ ki yığılmayıb dik dayanan palmalar meydançanın üstündə yaşıl çardaq əmələ gətirmişdi və onun da alt tərəfində laqunun suyunda əks olunan günəş şüalarının əmələ gətirdiyi işıqlı ləkələr titrəşirdi. Ralf qalxıb meydançaya çıxdı: kölgəlik, sərin yeridi bura. Bir gözünü yumdu və gördü ki, onun bədənində düşən kölgələr də, əslində, yaşıl rəngdədir. Meydançanın dənizə tərəf olan qırağına gəldi, dayanıb suya baxdı. Göz yaşı kimi təmiz suyun dibi görünürdü, tropik su bitkiləri və mərcanlar ona parlaqdıq verirdi. Parlaq, balaca balıqlar ora-bura üzürdülər. Heyrət içində öz-özünə danışan Ralfin bas səsi eşidildi:

– Ona bax!

Meydançanın arxa tərəfində başqa bir gözəllik var idi. Yaradanın möcüzəsi idi: tayfunun, ya da Ralfin ilk gəlişiyə eyni vaxtda baş vermiş tufanın gücüylə laqunun içərisində qumdan bənd yaranmışdı və beləliklə də, lap uzaq kənarı qırmızı qranitlə məhdudlaşan dərin və uzun bir hovuz əmələ gəlmişdi. Ralf artıq bilirdi ki, kənardan baxmaqla suyun dayaz-dərinliyini müəyyən eləmək olmaz, odur ki indi də sevinci çox çəkməyə bilər. Amma adanın forması düzgün idi və qeyri-adi hovuzu çox yüksək qabarmalar vaxtı su basa bilərdi. Hovuzun bir tərəfi o qədər dərin idi ki, rəngi tutqun-yaşıl çalırdı. Otuz yarda¹ qədər məsafədə hovuz sahəsini çox diqqətlə yoxlayan sonra Ralf suya baş vurdu. Su istiydi və sanki, o, böyük bir vannada üzürdü.

Piqqi gəlib çıxdı, qayanın qırağında oturub Ralfin yaşıl və ağ görünən bədənində həsədlə baxdı.

– Heç də pis üzmürsən!

– Piqqi.

¹ Yard – 91, 44 sm-ə bərabər ingilis uzunluq ölçüsü

Piqqi ayaqqabılarını və corablarını çıxardı, onları səliqəylə daşın üstünə qoydu, ayağının ucunu suya salıb dedi:

– İstidir!

– Bəs nə bilirdin?

– Mən heç nə bilmirdim. Mənim xalam...

– Yenə başladı: xalam, xalam...

Ralf suya baş vurub gözlərini açıq saxlayaraq suyun altında üzür, hovuzun qum bəndinə tərəf olan qırağı tutqun görünən təpənin yamacına oxşayırdı. Arxası üstə çevrilib burnunu sıxdı, qızılı günəş şüaları onun sifətində oynadı və sınıb çilik-çilik oldu. Şalvarını soyunmağa başlayan Piqqi qətiyyətli görünürdü. Tezliklə çılpqlanıb anadangəlmə lüt oldu: solğun və kök bədəni var idi. Ayaqlarının ucunda yeriyərək hovuzun qumsal tərəfinə getdi və boğazınacan çatan suyun içində oturub Ralfa baxdı, qürurla güldü.

– Üzməyəcəksən?

Piqqi başını silkələdi.

– Üzə bilmərəm. Mənə olmaz. Astmam...

– Bunun astması da var imiş!

Bu atmacanı Piqqi utancaq dəyanətlə qulaqardına vurdu.

– Yaxşı üzürsən.

Ralf suda çapalayıb arxası üstə çevrildi və üzügeri üzdü, ağzını su ilə doldurub yuxarı fısqırtı. Sonra sinəsini yuxarı qaldırıb dedi:

– Beş yaşım olanda üzürdüm. Atam öyrədib. Mənim atam hərbi dəniz qüvvələrində xidmət eləyir, komandiridir. İşdən icazə alıb gələcək, bizi buradan xilas eləyəcək. Sənin atan nəçidir?

Qəflətən Piqqinin üzü qızardı və tələsik dedi:

– Mənim atam ölüb, anam isə...

Eynəyini çıxarıb boylandı ki, görsün onu silib-təmizləməyə bir şey tapa bilirmi.

– Mən xalamgildə qalıram. Xalamın şirniyyat dükanı var. Bilirsən nə qədər konfet yemişəm? Doyunca yeyirdim. Sənin atan bizi nə vaxt xilas eləyəcək?

– İmkan tapan kimi gəlib bizi xilas eləyəcək.

Piqqi hovuzdan çıxdı, suyu damcılaya-damcılaya anadangəlmə lüt dayanıb eynəyinin şüşələrini corabıyla silib-təmizlədi. Səhər vaxtının istisində yalnız rifə çırpılıb parçalanan dalğaların nəriltili səsi eşidilirdi.

– Atan haradan bilir ki, biz buradayıq?

Ralf suda əl-qolunu boşaltdı. Laqunun parıltısını kölgələyən yuxu ilğıma oxşayan bələk kimi onu ağuşuna almaqdaydı.

– O, haradan biləcək ki, biz buradayıq?

– Ona görə ki, – Ralf fikirləşdi, – ona görə ki, ona görə ki... Rifdən gələn uğultu çox uzaqlaşmışdı.

– Aeroportda deyəcəklər ona.

Piqqi başını buladı, eynəyini gözüne taxıb, şüşələrini parıldadaraq Ralfa baxdı:

– Yox. Eşitmədin pilot nə dedi? Atom bombası barədə danışdı. Hamısı ölüb.

Ralf sudan çıxdı, Piqqiyə baxa-baxa qeyri-adi problem barədə fikirləşdi.

Piqqi inadkarlığından əl çəkmirdi.

– Bura adadır da, elə deyil?

– Mən qayaya dırmaşdım, – Ralf tələsmədən dedi, – hesab eləyirəm ki, bura adadır.

– Onların hamısı ölübdür və bura adadır, – Piqqi dedi. – Heç kim bilmir biz buradayıq. Sənin atan da bilmir, heç kim bilmir...

Onun dodaqları titrədi, eynəyi dumanla örtülüb tutqunlaşdı.

– Biz ölənəcən burada qalacağıq.

Bu sözdən sonra, elə bil, isti daha da artdı, hətta təhlükəli dərəcədə ağırlaşdı, laqun da gözçixardan parıltısıyla onlara hücum elədi.

– Paltarım o tərəfdədir, mən getdim ora, – Ralf mızıldandı.

Od kimi şaxıyıb qəddarcasına yandıran günün altında qumun üstüylə gedib meydançanı keçdi, ora-bura səpələnmiş paltarlarını tapdı. Boz köynəyi yenidən əyninə geyinmək nəşə çox xoş gəldi ona. Meydançanın qırağına qalxıb, yaşıl kölgənin altında, daha rahat hesab elədiyi budağın üstündə oturdu. Pal-paltarının çoxusunu qoltuğunun altında tutan Piqqi də yuxarı qalxdı və laquna üzbəüz daşın üstündə çox ehtiyatla oturdu; sudan əks olunan günəş şüaları onun bədənində oynaşdı.

Dərhal dedi:

– Biz o biri uşaqları tapmalıyıq. Nəşə eləmək lazımdır.

Ralf heç nə demədi. Bura mərcan adasıdır.

Günəşdən daldalanaraq Piqqinin dediklərinə fikir vermədən xəyala dalmışdı Ralf.

Piqqi əl çəkmirdi:

– Səncə, bu adada biz neçə nəfərlik?

Ralf irəli gedib Piqqinin böyründə dayandı.

– Bilmirəm.

Arabir qalxan meh isti ilğımın altındakı suyun hamar səthiylə sürünürdü. Mehin nəfəsi meydançaya çatanda palma yarpaqları pıçılдаşırdı; sulardan əks olunan günəş şüalarının tutqun ləkələri kölgəlikdəki uşaqların bədənində qanadlı parlaq varlıqlar kimi sürünüb hərəkət eləyirdi.

Piqqi başını qaldırıb Ralfa baxdı. Ralfın üzünə düşən kölgələrin hamısı baş-ayaq çevrilmişdi; kölgələr yuxarıdan yaşıl, aşağıdan – laqun tərəfdən parlaq işıqlıydı. Şüa ləkələri Ralfın saçlarının arasında sürünür, oynayırdı.

– Biz nəşə eləməliyik.

Ralf Piqqiyə baxdı.

Axır ki, dəfələrlə, ancaq sonacan təsəvvürdə canlandırılı bilməyən yer tapılmışdı. Ralfin dodaqları sevinc təbəssümüylə aralandı, Piqqi isə bunu ehtiram mənasında öz hesabına yazaraq sevinclə güldü.

– Əgər bu, həqiqətən də, adadırsa...

– O nədir?

Ralf gülməyini kəsib laqun tərəfi göstərdi. Saçaqlı su otlarının arasında sarı bir şey var idi.

– Daşdır.

– Yox, balıqqulağıdır.

Piqqi birdən-birə xeyirxah həyəcan içində coşdu.

– Düzdür, balıqqulağıdır. Beləsini mən bir dəfə görmüşəm. Bir nəfərin divarında görmüşəm. Amma o adam buna buynuz deyirdi. Deməli, o, buynuzu üfürürdü, sonra anası gəlirdi. Çox bahalı şeydir.

Ralfin düz elə böyründə balaca palma ağacı laqunun üstünə əyilmişdi və öz ağırlığıyla nazik torpaq təbəqəsini dartıb elə qaldırmışdı ki, ağac tezliklə yıxılmalıydı. Ralf dartıb palma budağını qopartdı, onu suya soxub-çıxardaraq nəşə eləməyə çalışdı; rəngbərəng balıqlar çırpınıb ora-bura qaçdılar. Piqqi təhlükəni unudaraq lap qabağa əyildi.

– Yavaş! Sındırarsan.

– Əl çək görüm.

Ralf danışsa da, fikri dağınıq idi. Balıqqulağı cəlbədiciydi, qəşəng idi və əla da oyuncaq idi; amma gündüz vaxtının canlı illüziyaları onunla Piqqinin arasında dayanmışdı, əslində, Piqqiyə orada yer yox idi. Budaq əyildi, balıqqulağını otluğun qırağına itələdi. Ralf bir əlindən dayaq nöqtəsi kimi istifadə eləyib, o biri əliylə budağı o qədər aşağı basdı ki, nəhayət, suyu damcılayan balıqqulağı yuxarı qalxdı və Piqqi də qəflətən əl atıb onu havada tuta bildi.

İndi balıqqulağı əllə toxunmaq mümkün olmayan və yalnız baxmaqdan ötrü olan bir şey deyildi artıq. Ralf həyəcanlandı. Piqqi dil-dil ötdü:

– ... buynuz çox bahalı şeydir. Burada bilirsən nəçəyədir bu? Çox bahadır, çox-ox, lap çox... Di gəl ki, onların bağındakı divardan asılmışdı bu, mənim xalam da...

Ralf balıqqulağını Piqqidən aldı, balıqqulağının içindən süzülən su onun əlinə axdı. Orada-burada narıncı rəngə çalan ləkələri olan tutqun-sarımtıl rəngdəydi balıqqulağı; onun çəhrayı dodaqlı ağzından başlayaraq spiral kimi gövdəsinə sarıyan və üstündə qabarıq, zərif naxışları olan on səkkiz burum balacadeşikli nazik ucuna doğru azalıb yox olurdu. Ralf silkələyib buynuzun içindəki qumu təmizlədi.

– İnək kimi mələyirdi, – Piqqi dedi. – Onu deyirəm, o oğlanın ağ daşları da var idi, içində yaşıl tutuquşu olan quş qəfəsi də var idi. Ağ daşları, əlbəttə, üflənirdi, – Piqqi nəfəsini dərmək üçün fasilə verdi və Ralfin əlində parıldayan balıqqulağını sığalladı.

– Ralf!

Ralf başını qaldırıb ona baxdı.

– Biz bundan istifadə eləyib o biri uşaqları çağıra bilərik. Bir yerə yığışardıq. Səs eşidən kimi gələcəklər.

Piqqi Ralfin üzünə gülümsədi.

– Sən özün də bu fikirdəydin, eləmi? Ona görə də buynuzu sudan çıxartdın.

Ralf sarışın saçlarını alnından geri elədi.

– Sənin dostun bunu necə üfürürdü?

– Necə deyim, elə bil, tüpürürdü, – Piqqi dedi. – Astmanın var deyə, buynuzu üfürməyi xalam mənə qadağan eləmişdi. Oğlan deyirdi ki, aşağıdan, – qabağa çıxmış qarnının üstünə qoydu əlini, – bax buradan üfürmək lazımdır. Sən bir cəhd elə, Ralf. O biri uşaqları çağır.

Ralf inamsız halda balıqqulağının nazik tərəfini ağzına yaxınlaşdırıb üfürdü. Nəsə bərk bir səs çıxdı, dərhal da kəsildi. Ralf dodaqlarının duzlu suyunu silib bir də üfürdü. Balıqqulağı isə susurdu.

– Bilirsən, elə bil ki, üfürürdü o...

Ralf dodaqlarını büzdü, nazik hava axınını balıqqulağının içinə üfürdü. Partılıya oxşayan zəif səs çıxdı. Uşaqlar gülməkdən uğunub getdilər və hər gülüş dalğası səngiyən kimi növbəti dalğa qalxanacan davam eləyən nisbi sakitlik vaxtı Ralf balıqqulağını üfürməkdə davam elədi, hər dəfə də eyni səs çıxdı.

– Bax buradan üfürürdü o, aşağıdan.

Ralf, axır ki, neyləməli olduğunu başa düşdü və diafraqmadan gələn havanı balıqqulağının içinə üfürdü. Balıqqulağı dərhal dilə gəldi. Dərin və sərt tonallıqlı səs uğuldayaraq palmaların altıyla meşənin ən dalda və keçilməz dolanbaclarınacan yayıldı, dağın narıncı, qranit daşlarına dəyib əks-səda verdi. Ağacların başından dəstə-dəstə quşlar bulud kimi havaya qalxdı. Kolluqda nəsə qışqırıb qaçdı.

Ralf balıqqulağını dodaqlarından araladı:

– Oy, da-a!..

Onun adi səsi buynuzun güclü səsiylə müqayisədə pıçıltı kimi səsləndi. Ralf buynuzu dodaqlarına yaxınlaşdırıb dərindən nəfəs aldı və yenə üfürdü, yenə həmin not səsləndi, bir az da güc verdi, səs xeyli güclənib əvvəlkiylə müqayisədə bir oktava yüksəyə qalxdı, adamın beyninə işləyən gərənay səsinə çevrildi. Piqqi qışqırıb nəsə deyirdi, onun üzü gülür, eynəyinin şüşələri parıldayırdı. Quşlar qaqqıldışdı, balaca heyvanlar qaçırdı. Ralfin nəfəsi çatmırdı, səs bir oktava aşağı endi və güclü hava axınına çevrildi.

Buynuz susdu, – elə bil, hansısa heyvanın köpək dişiydi, parıldayırdı. Gərgin üfürdükdən sonra Ralfin üzü qızarıb qaralmışdı, quşların səsi və qayalardan qopan əks-səda adanı başına götürmüşdü.

– Mərc gələrəm ki, bu səs çox uzağa getdi.

Ralf nəfəsini dərib, balıqqulağını üfürərək bir neçə qısa səs də çıxartdı.

Piqqi pıçıldadı: «Ora bax, biri çıxdı».

Haradasa yüz yard o tərəfdə, palmaların arasından bir uşaq sahilə çıxdı. Altı yaşlarında, sarışın, top kimi sağlam uşaq idi, paltarı cırılmışdı, sir-sifəti meyvə şirəsiylə boyanmışdı. Məlum məsələyə görə şalvarını aşağı salmışdı, amma onu necə lazımdır yuxarı çəkib düymələmişdi. Oğlan palma dəhlizindən tullanıb qumluğa çıxanda şalvarı sürüşüb dizindən aşağı düşdü; uşaq şalvarı qaldırmaq əvəzinə, ayaqlarını dartıb çıxartdı, adlayıb üstədən keçdi və tələsik meydançaya tərəf getdi. Yuxarı qalxmaqda Piqqi ona kömək elədi. Ralf isə meşədən səslər eşidilənə qədər buynuzu üfürdü.

Təzə oğlan Ralfin qarşısında çömbəltmə oturub parlaq gözləriylə ona baxdı. Ralfin nəyə vacib bir işlə məşğul olduğuna əmin olandan sonra razı qaldı və əlinin yeganə təmiz barmağını ağzına soxdu.

Piqqi ona tərəf əyildi.

– Adın nədi?

– Conni.

Piqqi oğlanın adını öz-özünə mızıldadı, sonra da ucadan dedi ki, Ralf də eşitsin. Amma Ralf bərk məşğul idi – buynuzu üfürürdü deyə, maraqlanmadı; olduqca güclü səslər çıxara bildiyinə görə duyduğu zövqdən sifəti qaralmışdı, ürəyinin üstü tərəfdən köynəyi titrəyirdi. Meşədən gələn səs-küy yaxınlaşmaqdaydı.

Sahildə həyat əlamətləri görünməyə başladı. İsti havanın altında titrəyən uzun sahil qumluğu çox şeyi gizləyirmiş: uşaqlar od kimi qızıb sükuta qər q olmuş qumların üstündən keçərək meydançaya tərəf gedirdilər. Yaşca Connidən böyük olmayan üç oğlan lap yaxınlıqdan çıxdı; onlar meşənin o tərəfindəki ağaclardan meyvə dərib yeyirmişlər. Yaşca Piqqidən o qədər də kiçik olmayan balaca bir oğlan alçaq pöhrələrin budaqlarını aralayıb meydançaya tərəf gəldi, uşaqların üzünə baxıb gülümsədi.

Uşaqlar ikibir, üçbir gəlirdilər. Connidən nümunə götürüb onlar da yerə yığılmış budaqların üstündə oturaraq gözləyirdilər. Ralf isə hələ də buynuzu üfürüb qısa, amma kəskin, bərk səslər çıxardırdı. Piqqi uşaqların arasında gəzib bir-bir onların adını soruşur, qasqabağını töküüb yadda saxlamağa çalışırdı. Əllərində meqafon tutmuş böyükklərin sözünə uşaqlar necə qulaq asırdılarsa, Piqqinin sözünə də elə əməl eləyirdilər. Uşaqların bəziləri paltarlarını əllərinə alıb lüt gəzirdi, kimisi yarıçılpaq idi, qalanlarının da əynində az-çox paltar var idi: boz, mavi, açıq-qəhvəyi rəngli

məktəbli forması geymişdilər, əynində sviter, gödəkçə olanlar da var idi; emblemi, hətta devizi olanlar, zolaqlı corab və sviter geyinənlər də gözə dəyirdi. Budaqların altındakı kölgəlikdə topa-topa yığılmış uşaqların başları görünürdü: qəhvəyi, sarışın, qara, şabalıdı, kül rənginə çalan saçlarla örtülmüş başlar mızıldayı, pıçıldaşırdılar; gözlərini Ralfdan çəkmir, öz aralarında nəşə götür-qoy edirdilər. Nəşə baş verirdi.

Sahilboyu tək-tək, ya da iki-bir gələn uşaqlar ancaq ilğım xəttini keçib yaxındakı qumluğa çıxanda görünürdülər; ilk anda qumun üstündə rəqs eləyən yarasayabənzər nəşə bir şey diqqəti cəlb eləyirdi, sonra da onun üzərindəki insan fiquru görünürdü. Qumun üstündə rəqs eləyən yarasa zenitdə dayanmış günəşin basıb yerə sıxdığı və iki tələsən ayaq arasındakı ləkəyə çevirdiyi kölgə idi. Buynuzu üfürməyə başı bərk qarışsa da, Ralf gördü ki, titrəşən qara ləkələrin üstündə gələn sonuncu iki bədən də meydançaya çatdı. Yumrubaş, sarışın saçları at quyruğu kimi sərt olan iki oğlan meydançada yerə sərilib irişərək, it kimi ləhləyə-ləhləyə Ralfa baxdı. Əkiz idi onlar, özləri də o qədər oxşar idilər ki, bu gözoşşayan oxşarlığı görə adam gözlərinə inana bilmirdi. Onlar eyni vaxtda nəfəs alır, eyni vaxtda gülürdülər; həyat enerjisiylə dolu, top kimi sağlam uşaqlar idi. Onların nəm üst dodaqları elə qalxmışdı, elə bil, dəri azlıq eləyirdi, ona görə də profildən konturları tutqun idi, ağızları da örtülmürdü. Piqqi eynəyini parıldadaraq onlara tərəf əyildi; kəsik-kəsik çıxan buynuz səsləri arasında uşaqların adını təkrar elədiyi eşidilirdi:

– Sem, Erik; Sem, Erik.

Sonra o çaşdı, əkizlər isə başlarını silkələyib gülüş sədaları altında bir-birini göstərdi.

Nəhayət, Ralf buynuz üfürməyi dayandırıb oturdu, bir əlində buynuzu tutaraq başını dizinə tərəf əydi. Buynuz səsi kəsilən kimi gülüş səsi də kəsildi, sükut çökdü.

Sahildəki qumluğun üstündə, istidən titrəyən şəffaf dumanın içiylə nəşə qara bir şey sürünürdü. Onu ilk görə Ralf oldu və diqqətlə o qədər baxdı ki, hamının nəzərləri o tərəfə yönəldi. Nəhayət, qaraltı ilğım dumanından çıxdı və uşaqlar gördülər ki, tutqun rəng tək elə kölgəyə görə deyil, əsasən, paltardandır. Əslində, o qaraltı bir dəstə oğlan idi: iki paralel cərgəyə düzülüb addımlayırdı, özləri də nəşə qərribə geyimdəydilər. Şalvarları, köynəkləri və digər geyim şeylərini soyunub əllərinə almışdılar, amma hamısının başında gümüşü emblemlə, kvadratşəkilli qara kepka var idi; boğazdan dizə qədər bədənini örtən, sinəsinin üstündə sol tərəfdən gümüşü xaç olan və yuxarıdan üçbucaq yaxalıqla tamamlanan qara pləş geymişdilər. Tropik isti, eniş, qida axtarışları, od kimi şaxıyan günün altında qalıb qızmış qumun üstündə yerimək onlara təzəcə uyulmuş gavalı görkəmi vermişdi. Dəstəyə rəhbərlik eləyən oğlan da eyni geyimdəydi, amma bir fərqi vardı ki, onun kepkasındakı emblem qızılı rəngdəydi. Meydançaya on yard qalanda dəstə öz başçısının əmri ilə dayandı; od kimi şaxıyan günün altında sel kimi tər axırdı onlardan, nəfəsləri kəsilirdi; ayaq üstə ləngər vururdular. Dəstəbaşı qabağa gəldi, pləşinin ətəyini yelləyərək sıçrayıb meydançaya çıxdı, gözlərini qıyıb, demək olar ki, onun üçün görünməz olan qaranlığa baxdı.

– Trubaçalan haradadır?

Ralf başa düşdü ki, gözü günəşdən qamaşmış oğlan heç nə görmür.

– Trubaçalan yoxdur. Burada mənəm.

Oğlan yaxınlaşıb yuxarıdan-aşağı Ralfa baxdı, üz-gözünü qırışdırdı. Dizinin üstündə balıqqulağı olan sarışın oğlan, deyəsən, onun xoşuna gəlmədi. Plaşının ətəyini yelləyərək tələsik geri çevrildi.

– Belə çıxır ki, burada gəmi yoxdur, eləmi?

Oğlanın arıq, sümüklü bədənini plaşın içində üzürdü, hündürboy idi, kürən saçları qara kepkasının altından çıxmışdı; qırıxmış, çilli sifəti eybəcər idi, amma ağılsız adam deyildi. Onun açıq-mavi gözlərindəki dilxorçuluq istənilən anda qəzəbə çevrilə bilərdi.

– Burada heç bir yaşlı adam yoxdur?

Ralf onun kürəyinə baxaraq dedi:

– Yoxdur. Biz yığıncaq keçiririk. Siz də gəlin bizə qoşulun.

Plaşlı uşaqların sırası dağılmağa başladı. Dəstəbaşı onlara qışqırdı:

– Xor! Farağat!

Yorulub əldən düşmüş uşaqlar sıxlaşıb cərgəyə düzüldülər və günün altında dayandılar. Zəif də olsa, kimsə etiraz elədi:

– Yaxşı də, Meridyü, xahiş edirik. İcazə versəydin...

Sonra uşaqlardan biri üzükoylu qumun üstünə yığıldı və cərgə pozuldu. Yıxılan uşağı yoldaşları qaldırıb meydançaya uzatdılar. Meridyü diqqətlə ona baxdı və dedi:

– Yaxşı, oturun. Onunla işiniz yoxdur, qoyun uzansın.

– Meridyü, elə də yox də...

– Yorulanda həmişə yığılır o, – Meridyü dedi. – Cəbəlüttariqdə yığıldı, Əddis-Əbəbədə dirijorun üstünə yığıldı.

Yerə yıxılan çal-çarpaz ağac budaqlarının üstündə qara quşlar kimi oturub maraqla Ralfa baxan xor üzvlərində bu sözlər gülüş doğurdu. Piqqi onların adını soruşmadı: Meridyünün xüsusi geyimi və səsindəki rəis saymazlığı onu qorxutmuşdu, Ralfin böyründə oturub eynəyini qurdalamağa başladı.

Meridyü Ralfa tərəf çevrildi:

– Deməli, burada heç bir yaşlı adam yoxdur, eləmi?

– Yoxdur.

Meridyü budağın üstündə oturdu və dövrə vurub oturanlara baxdı.

– Onda gərək biz özümüz öz başımıza çarə qılaq.

Ralfin böyründə özünü təhlükəsiz hiss eləyən Piqqi utancaq tərzdə dedi:

– Ralf da bizi ona görə yığib ki, neyləməli olduğumuz barədə bir qərar qəbul eləyək. Adları soruşmuşuq: onun adı Connidir, onlar, o ikisi əkizdir, Sem və Erik. Erik kimdir? Sənsən? Yox, sən Semsən.

– Sem mənəm.

– Erik də mənəm.

– Yaxşı olardı ki, tanış olaq, – Ralf dedi, – mən Ralfam.

– Adların çoxusu deyilib, – Piqqi dedi, – onların adını soruşmaq lazımdır.

– Biz balaca uşaq deyilik, – Meridyü dedi. – Niyə də mənə Cek deyilməlidir? Mən Meridyüyəm.

Ralf tez ona tərəf çevrildi. Öz fikri olan adamın səsiydi bu.

– Sonra o biri, – Piqqi davam elədi, – o oğlanın adı yadımdan çıxdı...

– Sən çox danışırısan, – Meridyü dedi. – Yum ağzını, Gonbul.

Gülüş qopdu.

– Onun adı Gonbul deyil, – Ralf qışqırdı, – əsl adı Piqqidir.

– Piqqi!

– Piqqi!

– Oy, Piqqi!

Gülüş səsləri qalxdı, hətta uşaqların ən kiçiyi də gülüşənlərə qoşuldu.

Bir anlığa da olsa, qarşılıqlı rəğbət hissi uşaqları birləşdirdi, Piqqi isə kənarda qalmışdı: qızıarıb-pörtmüşdü; o, başını tərpədir, eynəyini silib-təmizləyirdi.

Nəhayət, gülüş səsləri səngidi, adların dəqiqləşdirilməsi davam elədi. Xor üzvləri arasında boyca Cekdən sonra ikinci olan Moris adlı bir oğlan var idi, amma o, bədənə daha möhkəm idi, özü də həmişə gülümsəyirdi. Heç kəsin tanımadığı qaradınməz, arıq bir oğlan da var idi; daxili gərginlik içində heç kimə yovuşmurdu və adının Rocer olduğunu deyib yenə susdu. Bill, Robert, Harold, Henri... Huşunu itirib yerə yıxılan oğlan palma budağına söykənib oturmuşdu və Ralfa baxıb güclə gülümsəyirdi; dedi ki, adı Simondur.

Cek dedi:

– Xilas olmaq məsələsini müzakirə eləyib qərar qəbul etməliyik.

Uğultu qopdu. Lap balaca uşaqlardan biri – Henri dedi ki, evə getmək istəyir.

– Sakit olun, – Ralf dalğın halda dedi, buynuzu yuxarı qaldırdı. – Məncə, nəşə eləmək üçün biz özümüzə başçı seçməliyik.

– Başçı! Başçı!

– Başçı mən olmalıyam, – Cek təkəbbürlə dedi, – ona görə ki, xorun başçısıyam, səsimi «do-diez»ə kökləyə bilirəm.

Yenə uğultu qopdu.

– Yaxşı, onda, – Cek dedi, – mən...

Cek tərəddüd elədi. Qarayanız oğlan – Rocer, nəhayət, hərəkətə gəlib dedi:

– Gəlin səsə qoyaq.

– Hə, səsə qoyaq!

– Başçıya səs verək!

– Səs verək...

Seçki özü də buynuz qədər əyləncəli bir oyuncaq oldu. Cek etiraz eləməyə başladı, amma uşaqlar səs-küy salıb, ümumiyyətlə, kiminsə yox, məhz Ralfin başçı olmasını istəyirdilər. Onlardan heç kim bunun səbəbini deyə bilməzdi, Piqqi isə özlüyündə hesab eləyirdi ki, şəxsi keyfiyyətlərinə görə, şübhəsiz, lider Cekdir. Amma Ralfin oturuşunda nəzəri cəlb eləyən sakitlik var idi; boy-buxunluydu, xoşagələn xarici görkəmi var idi; digər tərəfdən sirli və qüdrətli buynuz da onun ixtiyarındaydı. Buynuzu çalan oğlan indi meydançada oturub gözləyirdi, həmin o zərif şey – balıqqulağı isə onun dizinin üstündə bərqərar olmuşdu.

– Balıqqulağının yiyəsini.

– Ralf! Ralf!

– Trubaçalan başçı olsun.

Ralf əlini qaldırıb sakitliyə riayət olunmasını xahiş elədi.

– Yaxşı, kim Cekin başçı olmasına tərəfdardır?

Xordan olan uşaqlar cansıxıcı itaətkarlıqla əllərini qaldırdılar.

– Yaxşı, kim Ralfin başçı olmasına tərəfdardır?

Xor üzvlərindən və bir də Piqqidən başqa hamının əli dərhal yuxarı qalxdı. Sonra Piqqi də üzə düşüb, cəndərdi də olsa, əlini qaldırdı.

Ralf saydı.

– Beləliklə, mən başçıyam.

Uşaqlar əl çaldılar, hətta xorun üzvləri də əl çaldı və bunu görən Cek elə qızardı ki, üzünün çilləri görünməz oldu, ayağa qalxmaq istədi, amma fikrini dəyişib hələ də davam eləyən alqış sədaları altında oturub gözlədi. Ralf Cekə baxdı, onun könlünü almaq üçün nəsə eləmək istədi.

– Xor, əlbəttə, sənin ixtiyarındadır.

– Onlar əsgər də ola bilərlər.

– Ovçu da olar...

– Onlar həm də...

Cekin üzünün qızartısı çəkilib getdi.

Ralf əlini yelləyib sakitliyə riayət olunmasına işarə elədi.

– Xorla Cek özü məşğul olacaq. Onlar, məsələn, ola bilərdilər... Sən özün necə, istərdin ki, onlar nə olsun?

– Ovçu.

Ceklə Ralf bir-birinə baxıb utancaq təbəssümlə güldülər. O biri uşaqların başı söhbətə qarışmışdı.

Cek ayağa qalxdı:

– Yaxşı, xor, paltarınızı soyunun.

Dərstdən sonra tənəffüsə çıxmış şagirdlər kimi, xorun uşaqları ayağa qalxdı. Səs-küylə danışmağa başladılar, qara plajlarını çıxardıb otun üstünə atdılar. Cek isə öz plajını çıxardıb Ralfin böyründə budağın üstünə sərdi; dizindən olan qısa şalvarı tərləyib qıçına yapışmışdı. Ralf xorun uşaqlarına maraqla baxırdı və bunu hiss eləyən Cek izahat verdi:

– Mən o təpənin üstünə qalxıb istəyirdim görəəm oralarda içməli su varmı. Amma sənin çaldığın buynuzun səsi bizi çağırırdı.

Ralf gülümsədi və buynuzu qaldırdı ki, sakitlik olsun.

– Hamınız eşidin. Nə eləməli olduğumuz barədə fikirləşmək üçün mənə vaxt lazımdır. Nədən başlamaq məsələsini hələ ki həll eləməmişəm. Əgər bura ada deyilsə, biz tezliklə xilas olacağıq. Ona görə də dəqiqləşdirməliyik: bura adadır, yoxsa yox. Hamı burada dayanıb gözləməli, heç hara getməməlidir. Biz üç nəfər gedək gəzək, ətrafa baxaq; üç nəfər bəsdir, çox adanı götürsək, aləm qarışacaq, kimlərsə azıb-itəcək... Deməli, mən gedirəm, Cek, bir də, – Ralf belə deyib onlara qoşulmaq arzusuyla yanan üzlərə baxdı, – bir də Simon gedir.

Simonun yanındakı uşaqlar gülüşdülər, o özü də azca gülüb ayağa qalxdı. Bayaq günün altında huşunu itirib yığıldığı vaxt çöhrəsinə çökmüş solğunluq çəkilməmişdi artıq. Balacaboy, arıq, fərasətli oğlan idi Simon, üzünə tökülmüş qara, sərt və düz saçların çətiri altından baxırdı.

Ralfa baxıb başını tərpətdi:

– Mən gedirəm.

– Mən də, – Cekin səsiydi, belə deyib, böyründən asdığı iri ovçu bıçağını çıxardıb ağaca sapladı. Uğultu qalxıb, tez də kəsildi.

Piqqi qurcuxdu.

– Mən də gedirəm.

Ralf ona tərəf çevrildi:

– Belə işlər sənin üçün deyil.

– Har halda, mən də...

– Sən bizə lazım deyilsən, – Cek onun sözünü kəsdi. – Üç nəfər bəsdir.

Piqqinin eynəyinin şüşəsi parıldadı.

– Buynuzu tapanda mən onun yanında idim. Sizin heç biriniz burada deyildiniz, amma mən onun yanında idim.

Onun sözünə nə Cek, nə də o birilər fikir vermədi. Uşaqlar dağılışdılar. Ralf, Cek və Simon meydançadan düşüb, gölün yanından ötərək qumluqla getdilər. Piqqi də onların arxasınca düşdü.

– Simon ortada getsə, – Ralf dedi, – onda biz onun başı üstündən danışa bilərik.

Uşaqların üçü də yanaşı gedirdi. Bu isə o demək idi ki, Simon onlarla ayaqlaşmaq üçün hərdən gərək arada bir addım əvəzinə ikisini ataydı. Tezliklə Ralf ayaq saxlayıb geri çevrildi və Piqqiyə dedi:

– Bura bax...

Ceklə Simon özlərini elə göstərdilər ki, guya, heç nə görmürlər və yollarına davam elədilər.

– Bu iş sənlik deyil.

Piqqinin eynəyi yenə dumanlandı, tor gördü, amma o, bu dəfə özünü alçaldılmış hiss elədiyindən idi.

– Sən onlara dedin. Mən sənə dedim ki, heç kimə demə, amma sən dedin.

Piqqinin sifəti pörtmüşdü, dodaqları titrəyirdi.

– Mən sənə deyəndən sonra ki istəmirəm...

– Başa düşürəm sən nə danışırısan?

– Mənim Piqqi çağırılmağım barədə danışırım. Mən dedim axı, dedim ki, qoy necə istəyirlər o cür də çağırınsınlar, amma Piqqi deməsinlər. Mən sənə dedim ki, heç kimə demə, sən də o saat hamıya dedin...

Heç biri dinib-danışmırdı. Ralf Piqqiyə baxdı, onun necə incidiyini, necə pərt olduğum anlamağa başladı. Qalmışdı odla suyun arasında: bilmirdi üzr istəsin, yoxsa Piqqini yenə incitsin?

– Gonbultansa Piqqi yaxşıdır, – nəhayət, rəislərə məxsus ədayla dedi. – Amma hər halda, əgər incimisənsə, bağışla. İndi isə geri qayıt, Piqqi. Get uşaqların adını öyrən. Sənin işin bundan ibarətdir. Hələlik, mən getdim.

Ralf belə deyib çevrildi və o biri iki oğlanın arxasınca qaçdı. Piqqi isə yerindən tərpənmirdi; həyəcədən pörtmüş yanaqlarının qırmızısı yavaş-yavaş azaldı, geri çevrilib meydançaya tərəf getdi.

Üç oğlan qumluqda cəld gedirdi. Su çəkilirdi. Üstünə dəniz otları səpələnmiş sahil qumluğunun bir zolağı işlək yol kimi bərk idi. Hər tərəfdə sirli gözəllik var idi, uşaqlar da bunu duyur və özlərini xoşbəxt hiss eləyirdilər. Gülə-gülə arabir bir-birinə baxır, həyəcanla danışır və kimin nə dediyinə heç kim qulaq asmırdı deyə, özləri də bilmirdilər nə danışirlər. Hava təmiz idi. Ralf bütün bunları anlaşılan bir dildə ifadə eləmək üçün başı üstə dayanıb dombalaq aşdı. Uşaqlar doyunca güləndən sonra Simon çəkingən ədayla Ralfin əlinə toxundu və yenə də gülmək məcburiyyətində qaldılar.

– Getdik, uşaqlar, – Cek tələsik dedi, – biz kəşfiyyatçıyıq.

– Adanın qurtaracağına can gedək, – Ralf dedi, – baxaq görək orada nə var.

– Əgər bu, adadırsa...

Günün ikinci yarısı, axşama doğru isti havadakı ilğim azalmışdı. Adanın qurtaracağını tapdılar, anlaşılmaz bir şey yox idi, quruluşda da sirli heç nə görünmürdü. Kvadratşəkilli formalar pərakəndə halda üst-üstə qalaqlanmışdı, çox böyük bir qaya isə tək dayanmışdı və onun üstündə quşlar yuva qurmuşdu.

– Elə bil, qızartdaq tortun üstündəki ağ kremdir, – Ralf dedi.

– Biz dikdiri aşıb o üzə çıxma bilmərik, – Cek dedi, – ona görə ki, tədricən əyilən xətdir bu, o tərəfdə isə keçilməz qayalıqdır.

Ralf əlini gözünün üstünə qoyub gündən daldalandı, qayalığın diş-diş kontur xətti boyunca dağın başına baxdı. Sahilin bu hissəsi onların gördüyü o biri tərəflə müqayisədə dağa daha yaxın idi.

– Biz dağa buradan qalxacağıq, – Ralf dedi. – Mənə elə gəlir ki, ən asan yol budur. Burada kol-kos azdır, qızartdaq qayalar çoxdur. Getdik.

Oğlanlar yuxarı dırmaşmağa başladılar. Hansısa naməlum qüvvə daşları parçalayaraq tullamış, elə çevirmişdi ki, onlar çəpinə bir-birinin üstünə yığılaraq ucuşış tığlar əmələ gətirmişdi. Qayanın əsas əlaməti onda idi ki, qızartdaq qaya parçası çəpinə dayanmış daş blokun üstünə çökür, o da o birinin üstünə çökürdü və bu cür üzüyuxarı getdikcə qızartdaqlıq da sanki, tarazlaşmış qayanın lian fantaziyası məhsulu olan buğda dərzisi şəklində özünü bürüzə verirdi. O yerdə ki qızartdaq qayalar baş qaldırıb torpağın içindən çıxırdı, orada əyri-üyrü cığırılar üzüyuxarı qalxırdı. Uşaqlar da yanpörtü dayanaraq cığırılarla yavaş-yavaş gedir, bitkilər aləminin dərinliklərinə doğru irəliləyirdilər.

– Bu cığırılar kim salıb?

Cek ayaq saxlayıb üzünün tərəfini sildi. Təngnəfəs olmuş Ralf onun böyründə dayandı.

– Adamlar?

Cek başını buladı.

– Heyvanlar.

Ralf diqqətlə ağacların altındakı qaranlığa baxdı. Meşə anbaan titrəyirdi.

– Getdik.

Çətinlik tək elə qayalardan aşıb dikdiri dırmaşmaqdan ibarət deyildi, arabir cəngəlliyə pərçim olub o biri cığıra keçmək daha müşkül məsələyə çevrilirdi. Lianların kökləri və ilanvarı budaqları bir-birinə dolaşmış elə keçilməz cəngəllik əmələ gətirmişdi ki, parçanın içinə soxulan iynə kimi, uşaqlar da özlərinə yol açmalı olurdular. Tutqun torpaq və hərdənbir yarpaqların arasından süzülən günəş işığından başqa, onların əsas yol göstərəni yoxuşun istiqamətiydi: ağzı lian budaqlarıyla gözənilib örtülmüş çuxur o birilərdən yuxarıdadır, yoxsa aşağıda?

Hər halda, onlar üzüyuxarı gedirdilər.

Şax-şəvəlin arasında itib-batmış Ralf onlar üçün, bəlkə də, ən çətin məqamda sevinclə parlayan gözləriylə uşaqlara baxıb dedi:

– Aləmdir!

– Tilsimdir!

– İnanılmazdır!

Onların sevincinin səbəbi qədər də aydın deyildi. Üçü də istidən təntimişdi; yorulub əldən düşmüşdülər, tozun-torpağın içindəydilər. Ralfin bədəni çox pis cızılmışdı. Lianlar onların qıçı yoğunluqdaydı, sivişib aradan keçmək üçün ancaq dar lağımalar qalırdı. Sınaq üçün Ralf qışqırdı və onlar diqqət kəsilib səsin boğuş əks-sədasına qulaq asdılar.

– Bu, əsl kəşfiyyatdır, – Cek dedi. – Mərc də gələrəm ki, bizdən əvvəl burada heç kim olmayıb.

– Biz gərək xəritə çəkəydik, – Ralf dedi, – amma təəssüf ki, kağızımız yoxdur.

– Ağac qabığını cızıb, qara rəngli nəşə bir şeylə sürtmək olar, – Simon dedi.

Sevinclə parıldayan gözlərin təntənəli baxışları alatoranda yenə toqquşdu.

– Aləmdir!

– Möhtəşəmdir!

– İnanılmazdır!

Burada başı üstə dayanmaq üçün yer yox idi. Hisslərini ifadə etmək üçün Ralf özünü elə göstərdi ki, guya, Simonu vurub yerə sərmək istəyir və tezliklə hər ikisi ala-toranda yumaq kimi yuvarlandıqları üçün çox xoşbəxt idilər.

Onlar bir-birindən aralananda isə ilk danışan Ralf oldu:

– Yaxşı, uşaqlar, getdik.

O biri qranit qaya lianlardan və ağaclardan aralıydı deyə, uşaqlar cığırda üzüyuxarı qaçaraq getdilər. Bu cığır onları xeyli açıqlıq olan meşə sahəsinə çıxartdı və ağacların ara-bərəsindən dənizin suları göründü. Açıqlığa çıxan kimi günəş göründü. Sıx, qaranlıq meşənin dərinliklərindəki istidə tərləyib uşaqların əyninə yapışmış nəm paltarlar qurumağa başladı. Buradan o yana – dağın başına aparacaq yolda qızardacaq qayanın üstüylə gedirdi və qaranlıq cəngəlliklərdə sürünmək lazım deyildi artıq. Uşaqların seçdiyi cığır dərənin içindən keçirdi və itiuc daşlarla örtülmüşdü.

– Ora bax! Ora bax!

Burada adanın daş yalmanı pırpızlanıb biz-biz durmuşdu. Cek o bizlərdən birinə söykənmişdi və uşaqlar güc verib itələyəndə o xırıldağı yerindən tərpəndi.

– İtələ.

Amma zirvə hələ ki əlçatmazdır və onun fəth olunması ləngiyəcək, çünki bu üç oğlan qarşılarına çıxan maneəni dəf etməlidir. Onların yolunu kəsən qaya isə balaca avtomobil boydaydı.

– İtələ!

İrəli-geri itələyib qayanı yerindən oynatdılar, ritmi tutub yellədilər.

– Güc ver! İtələ!

Qayanın öz yerində saat kəfkiri kimi irəli-geri hərəkəti get-gedə artmaqdaydı.

– İtələ! Bir də...

Böyük qayanın hərəkəti ləngidi, ayaq barmağının ucunda dayanmış adam kimi dikəlib qalxdı, əyildi, geri qayıtmaq istəmədi, qabağa getdi, yıxıldı, yerə dəydi, çevrildi, havaya atıldı, meşənin dərinliyinə düşüb yeri şırımladı. Daşın gurultusu əks-səda verdi, quşlar havaya qalxdı, ağ və narıncı toz buludu göründü, lap aşağılarda meşə, sanki, əcaib bir şey görüb qorxmuş kimi titrədi. Sonra ada sükuta qərq oldu.

– Gör ha!

– Elə bil, bombadır!

– Necə guppuldadı!

Qələbə sevincini yaşamaq üçün beş dəqiqə ləngiyib, yenidən yola düşdülər.

Zirvəyə gedən yol buradan o yana asan idi. Axıra az qalmış Ralf dayandı.

– Ora baxın!

Onlar dağ tərəfdəki amfiteatrın düz ağzında dayanmışdılar. Hansısa qayaotunun mavi çiçəkləriylə doluydu bura, çökəyi ağzına almışdı, kükrəyib üzüəşığı – meşənin içərilərinə yayılmışdı. Kəpənək əlindən tərpənmək olmurdu, onlar havada uçuşur, titrəşir, nəyinsə üstünə qonurdular. Dağın zirvəsi amfiteatrın düz arxasında idi və tezliklə uşaqlar ora qalxdılar.

Onlar lap əvvəldən də hesab eləyirdilər ki, bura adadır; qızartdaq qayaların arasıyla yuxarı qalxanda hər iki tərəfdə dənizi və təmiz mavi səmanın ənginliklərini görürdülər, sövqi-təbii olaraq hiss eləyirdilər ki, hər tərəfdən dənizlə əhatə olunublar. Amma son sözü dağın zirvəsində dayanıb üfüqdə görünən suyun dairəsinə baxanda deyəcəklər.

Ralf uşaqlara tərəf çevrildi:

– Bura bizimdir.

Kələ-kötür gəmiyə oxşayırdı ada, bir tərəfdən donqar idi və uşaqların arxa tərəfindən dənizə doğru sərt eniş idi. Yandan hər iki tərəfdə daşlardır, qayalardır, ağacların başıdır, enişlərdir; gəminin uzunluğu boyunca qabaqda elə də sərt olmayan və orada-burada qızartdaq qayalıqlar görünən, meşəylə örtülmüş enişlər idi, sonra tutqun-yaşıl rəngli cəngəlliklə örtülmüş düzənlikdir, onun qurtaracağında isə qızartdaq quyruq görünürdü. Bu adanın qurtardığı yerdə başqa bir ada başlayırdı; əlahiddə dayanmış tənha qaya əzəmətli bürclərinin biriylə yaşıllıqların o üzündən görünən möhtəşəm qalaya oxşayırdı.

Uşaqlar bu mənzərəni seyr eləyib, sonra dənizə tərəf baxdılar. Onlar dağın başındaydılar, axşam düşürdü; görünən mənzərə ilgim pərdəsiylə örtülməmişdi deyə, konturları da hələ itməmişdi.

– Rifdir bu. Mərcan rifi. Mən belə mənzərəni şəkillərdə görmüşəm.

Rif, ən azı, adanın bir tərəfini əhatə eləmişdi, haradasa bir mil məsafəyə uzanaraq onların ada ərazisi hesab elədiyi sahil xəttinə paralel gedirdi. Dənizdəki mərcana baxanda adama elə gəlirdi ki, nəşə çox nəhəng bir məxluq aşağı əyilərək adanın qırağı boyunca tabaşirlə xətt çəkdiyi yerdə birdən yorulmuş və başladığı işi tamamlamamışdı. İçəri tərəfdən su al-əlvan rənglərə çalırdı, akvariumda olduğu kimi, daşlar və su bitkiləri aydınca görünürdü, çöl tərəfdə isə dənizin suları tutqun-mavi rəngdəydi. Su çəkiliirdi və rifdən sallanan uzun, köpüklü zolaqlar görünürdü, hətta bir anlığa uşaqlara elə gəldi ki, gəmi – onların adası geriye gedir.

Cek aşağıyı göstərdi:

– Biz bax ora enmişdik.

Enişlərin və qayaların arxasındakı meşə zolağını, elə bil, çapıb şırım açmışdılar, oradakı ağacların budaqları sınımışdı və ancaq laqunla dənizin arasındakı ərazidə palmaların saçaqları salamat qalmışdı. Elə oradaca laqunun içinə girmiş bir meydança var idi və onun ətrafında hansısa həşəratə bənzəyən varlıqlar hərəkət eləyirdi.

Ralf əlinin hərəkətiylə havada əyri-üyrü xətt cızıb, üstündə dayandıqları çılpaq yerdən başlayaraq, çökəyin böyründən, çiçəkliyin içindən keçərək hərlənib şırımın başladığı yerdəki qayalığa çatanacan aşağı enən yolu göstərdi.

– Geriyə ən kəsə yol budur.

Onların gözü parıldayır, ağızları açıq qalmışdı, özlərinin hesab elədikləri adaya qalib ədayla baxmaqdan sevinc duyurdular. Onlar zirvəyə qalxmışdılar, dost olmuşdular.

– Hansısa yaşayış məntəqəsindən qalxan tüstü yoxdur burada, qayıq da yoxdur, – Ralf ağıllı mühakimə yürütdü. – Sonra yenə yoxlayıb dəqiqləşdirərik. Mənə elə gəlir ki, burada insan yaşamır.

– Biz özümüzə yemək tapacağıq, – Cek qışqırdı. – Ov eləyəcəyik, balıq tutacağıq. O vaxta qədər ki, bizi gəlib buradan aparacaqlar.

Simon gah Ralfa, gah da Cekə baxırdı, amma heç nə demirdi, qara saçlarını irəli-geri ataraq başını tərpədirirdi; onun sifəti qızarmışdı.

Ralf adanın rif olmayan tərəfinə baxdı.

– O tərəfdəki yoxuş daha da sərtir, – Cek dedi.

Ralf nəyisə ovuc layırmış kimi əllərini cütləşdirdi.

– Dağ oradakı meşə sahəsini bax belə saxlayır.

Dağın hər küncündə, bucağında ağac bitmişdi: çiçəklər və ağaclar. Budur, meşə yenə həyəcanlandı, uğuldadı, taqqıldadı. Yaxınlıqdakı sahəni basmış qayaçiçəkləri titrəşdi və tezliklə uşaqların üzünə sərin meh vurdu.

Ralf əllərini geniş açdı:

– Bunun hamısı bizimdir.

Uşaqlar güldülər, yerə yığılıb dombalaq aşdılar, qışqırdılar.

– Mən acmışam.

Simonun bu sözünə bənd imiş kimi o birilər də hiss elədilər ki, acıblar.

– Getdik, – Ralf dedi. – Bizə nə lazımdır, öyrəndik.

Uşaqlar qayalıq enişlə üzüaşağı endilər; özlərini çiçəklərin arasına vurur, ağacların altından keçirdilər. Sonra ayaq saxlayıb ətrafdakı balaca ağacları və kolları diqqətlə nəzərdən keçirdilər.

Birinci Simon dilləndi:

– Elə bil, şamdır. Şam kolları. Şam tumurcuqları.

Həmişəyaşıl, tutqun kolların kəskin qoxusu var idi; tumurcuqların çoxusu mum rənginə çalan göyümsov idi, onlar işığa doğru yuxarı dartınmışdı. Tumurcuqların birini Cek bıçaqla vurdu, ətrafa kəskin qoxu yayıldı.

– Şam tumurcuqları.

– Onları yandırmaq olmaz, – Ralf dedi. – Şama oxşadıqlarına baxma.

– Yaşıl şamlar, – Cek ikrahla dedi, – biz onları yeyə bilmərik. Getdik.

Sıx meşənin başlanğıcıdaydı onlar, yorğun ayaqları cıgırı döyəcləyirdi və birdən səs eşidilər: qulaqdeşən cığ-vıg səsi gəldi, cıgırı döyəcləyən dırnaq tappıltısı eşidildi. Uşaqlar irəli cumanda cığ-vıg səsi artdı, dəli qışqırtıya çevrildi. Baxdılar ki, donuz balasıdır, lian budaqlarının arasında ilişib qalıb; donuz coşqası dartınıb elastik budaqların arasından çıxmaq istəyir, dəhşət içində qışqırırdı. İnadkar coşqanın zil səsi adamın beyninə işləyirdi. Uşaqlar üçü də irəli atıldı. Cek öz bıçağını çıxardıb əlində hazır tutdu, sonra havada yuxarı qaldırdı. Burada bir pauza oldu. Donuz balası qışqırır, lian budaqları dartılır, sümüyü çıxmış əlin saxladığı bıçağın tiyəsi havada parıldayırdı. Endiriləcək zərbənin necə iyrənc nəticələr verə biləcəyini uşaqlar dərk edənəcən davam elədi pauza. Bu arada isə donuz balası lianları sındırdı və azad olan kimi də özünü kol-kosun içinə vurub aradan çıxdı. Uşaqlar bir-birinin üzünə və donuzun ilişib qaldığı həmin o dəhşətli yerə baxa-baxa qaldılar. Cekin çil-çil sifəti ağardı, ona da fikir verdi ki, bıçağı hələ də yuxarıda saxlayıb, tez əlini aşağı endirib bıçağı qına qoydu. Xəcalət çəkib üçü də güldü və geri çevrilib cığıra tərəf qalxdılar.

– Bilmirdim zərbəni harasına vurum, – Cek dedi. – Girəvələyirdim ki, bıçağı onun bədəninə saplayım.

– Sən onu vurmalıydın, – Ralf qəzəblə dedi. – Hamı da bilir ki, donuzu bıçaqla kəsirlər.

– Onun boğazını kəsib qanını tökmək lazımdır, – Cek dedi, – elə eləməsən, əti yeməli olmur.

– Sən niyə vurmadın onu?

Onlar bilirdilər zərbə niyə vurulmadı: zərbə ona görə vurulmadı ki, bıçağın canlı ətə saplanıb onu necə doğrادیğını və axıb yerə tökülən qanı görmək istəmirdilər.

– Neçə dəfə qəsdləndim vuram, – Cek dedi. Dəstənin qabağında gedirdi deyə, uşaqlar onun üzünü görmürdülər. – Bilmirdim zərbəni harasına endirim. Yaxşı, eybi yoxdur, gələn dəfə...

Cek bıçağı qından çıxardıb zərblə vuraraq ağacın budağına sapladı. Gələn dəfə heç bir ürəyiyumşaqlyq olmayacaq. Qəzəblə ətrafa baxdı Cek, uşaqların iradlarıyla razılaşmadı. Sonra onlar güntutan yerə çıxdılar, meydançaya tərəf gedib yığıncaq çağıracaqdılar; yolüstü mer-meyvə tapıb yedilər.

II FƏSİL. DAĞDA TONQAL

Ralf buynuz çalmağı dayandıranda uşaqlar meydançaya yığışmışdılar. Bu yığıncaq əvvəlki səhər vaxtı keçiriləndən fərqlənirdi. Axşam-tərəfi günəş meydançaya başqa tərəfdən düşürdü, uşaqlar, gec də olsa, gündən yanmış bədənlərində ağır hiss eləyib əyinlərinə paltar geyinmişdilər. Aşkar azlıqda qalan xor üzvləri isə plaşlarını soyunmuşdular.

Ralf yerə yıxılmış budağın üstündə oturdu, günəş onun üzünə sol tərəfdən düşürdü. Onun sağ tərəfində əsasən xorun uşaqlarıydı, sol tərəfdə evakuasiyaya qədər bir-biriylə tanış olmayan nisbətən yaşlı uşaqlar idi, qarşı tərəfdə isə balacalar otun üstündə çömbəltmə oturmuşdular.

Hamı susurdu. Ralf qızartdaq-sarı rəngli balıqqulağını qaldırıb dizinin üstünə qoydu. Qəfil meh qalxdı və sudan əks olunub ağaclara, oradan da meydançaya düşən günəş şüalarını dağıdıb səpələdi. Ralf bilmirdi ayağa qalxsın, yoxsa oturduğu yerdən danışsın. Gözaltı sola – hovuzə tərəf baxdı. Piqqi yaxında oturmuşdu, amma kömək əlini uzatmadı.

Ralf öskürüb boğazını arıtladı.

– Yaxşı, deməli, belə.

Hər şeydən əvvəl hiss elədi ki, tez-tez danışa bilər və demək istədiyini də izah eləyə bilər. Əlini sarışın saçlarına çəkib danışmağa başladı:

– Biz adadayıq. Biz dağın başına qalxdıq və gördük ki, hər tərəf sudur. Nə bir ev gördük, nə tüstü, nə ayaq izi, nə qayıq, nə də insan. Burada insan yaşamır və bu adada bizdən başqa heç kim yoxdur.

Cek onun sözünü kəsdi:

– Amma hər halda, bizə əsgəri qüvvə lazımdır. Ov eləmək üçün. Donuz ovlamaq üçün...

– Düzdür, adada donuz var.

Uşaqlar üçü də istəyirdi ki, donuz balasının lian budaqları arasında necə çapaladığını təsvir eləsin.

– Bir də gördük...

– ... qışqırdı. Hə, gördük qışqırır...

– Bizi görüb götürüldü.

– Öldürə bilmədim, qaçdı. Eybi yoxdur, gələn dəfə...

Cek bıçağını çıxardıb yenə də zərblə vuraraq budağa sapladı və meydan oxuyurmuş kimi uşaqlara baxdı.

Səs-küy kəsildi.

– Deməli, ov eləmək – ət əldə eləmək üçün bizə ovçular lazımdır, – Rafl dedi. – Bir məsələ də var.

Ralf balıqqulağını dizinin üstünə qaldırıb günəşdən yanmış sifətlərə baxdı.

– Burada yaşlı adam yoxdur. Biz özümüz öz başımıza çarə qılmalıyıq.

Uğultu qalxdı və yenə sükut çökdü.

– Bir iş də var ki, xorla danışmaq olmaz. Dərstdə olduğu kimi, söz demək istəyən əlini qaldırmalıdır.

Ralf buynuzu qaldırıb onun ağzını nəzərdən keçirdi.

– Deməli, danışmaq istəyən əlini qaldıracaq, mən də buynuzu ona verəcəyəm.

– Buynuz?

– Balıqqulağının adıdır buynuz. Kim danışmaq istəsə, buynuzu ona verəcəyəm. O adam da danışdığı müddətdə buynuzu əlində saxlayacaq.

– Bəs axı...

– Bəri bax...

– Danışdığı müddətdə məndən başqa heç kim onun sözünü kəsməyəcək.

Cek artıq ayaq üstəydi:

– Biz qayda-qanun yaradacağıq, – həyəcanla dedi, – çoxlu qaydalar olacaq. Əgər kim onları pozsa, onda...

– Oho-o!

– Düzdür!

– Əla!

– Düzdür!

Ralf hiss elədi ki, buynuzu kimsə onun dizinin üstündən götürdü. Sonra da Piqqi ayağa qalxıb əlində tutduğu iri, açıq-sarı buynuzu yellədi, səs-küy kəsildi. Cek isə hələ də ayaq üstə dayanaraq heç nə başa düşməmiş kimi Ralfa baxdı, o isə gülümsəyib ağac tiri əliylə döyəclədi. Cek oturdu. Piqqi eynəyini çıxardıb köynəyinə silərək təmizlədi, yığıncaqdakılara baxa-baxa gözlərini yumub-açdı.

– Siz Ralfa mane olursunuz. Daha çox lazım olan məsələlər barədə danışmağa imkan vermirsiniz.

Piqqi vaxtında susub effektiv pauza elədi.

– Bizim burada olduğumuzu kim bilir? Bilən varmı?

– Aeroportda bilirdilər.

– Kim idi o? Meqafonlu kişini deyirəm...

– Mənim atam.

Piqqi eynəyini gözüne taxdı.

– Heç kim də bilmir ki, biz haradayıq, – Piqqi dedi. Onun rəngi qaçmışdı, nəfəsi təngimişdi. – Ola bilsin ki, onlar bizim hara aparıldığımızı bilirdilər, ola da bilər ki, bilmirdilər. Əslində, bizim harada olduğumuzu onlar bilmir, çünki bizi bura gətirmirdilər. – Piqqi heyrlərlə uşaqlara baxdı, silkələndi və oturdu. Ralf buynuzu ondan aldı.

– Elə mən də onu demək istəyirdim, – Ralf dedi. – Sizsə, siz... – O, uşaqların intizardan gərilmiş sifətlərinə baxdı. – Təyyarəni vurdular, o da yandı. Bizim harada olduğumuzu heç kim bilmir. Çox güman ki, burada hələ çox qalmalı olacağıq.

Sükut eləydi ki, Piqqinin nəfəs alıb-verərkən necə fısıldadığı aydınca eşidilirdi. Günəş bir az da endi, meydançanın yarısına qızıl şəfəqlər düşdü. Laqunun üstündən əsən meh öz quyruğuyla oynayan pişik balası kimi meydançadan keçib meşəyə tərəf yönəldi. Ralf alına tökülmüş saçlarını geri eləyib dedi:

– Belə çıxır ki, biz burada hələ uzun müddət qala bilərik.

Heç kim dinmədi. Ralf qəflətən gülümsədi.

– Amma onu da deyim ki, bu ada heç də pis yer deyil. Biz – Cek, Simon və mən dağa qalxdıq. Çox gözəldir. Burada həmişə yeməyə bir şey tapmaq olar, içməli su da var, hələ...

– Qayalar...

– Mavi çiçəklər...

Piqqi bir qədər özünə gələndən sonra Ralfin əlindəki buynuzu göstərdi və Ceklə Simon susdular. Ralf davam elədi:

– Biz gözləyəcəyik, amma bu adada vaxtımızı boş keçirməyəcəyik, – belə deyib qollarını geniş açdı. – Kitablarda olduğu kimi.

Uşaqlar qışqırıdılar:

– «Dəfinələr adası».

– «Qaranquşlar və amazonkalar».

– «Mərcan adası».

Ralf buynuzu yellədi:

– Bu ada bizimdir. Gözəl adadır. Böyüklər gəlib bizi aparanacan vaxtımızı şən keçiririk.

Cek buynuzu almaq üçün əlini uzatdı.

– Adada donuzlar var, – Cek dedi. – Yeməyə bir şey olacaq, çimmək üçün balaca çay da var, o tərəfdədir. Sözü qısa, hər şey var. Nəsə başqa bir şey yeri bilən varmı?

Cek buynuzu Ralfə verib oturdu. Görünür, heç kim başqa bir şey tapmamışdı.

Nisbətən yaşlı uşaqlar gördülər ki, balacalardan kimsə geri dartınıb müqavimət göstərir. Yaxındakı balacalar həmin oğlanı qabağa itələyirdilər, o isə istəmir və hər dəfə geri dartınırdı. Oğlanın altı yaşı olardı, balacaboy idi, üzünün bir tərəfini anadangəlmə qırmızı xal ilə örtmüşdü, dəyərdin sifətinə xartut şirəsi tökülüb. Axır ki, qabağa çıxdı: yığıncaqdakıların baxışları altında büzüşüb yumağa dönmüşdü, ayağının ucuyla otları vurub oyuq açdı. Nəsə mızıldandı, az qalmışdı ağlasın.

O biri balacalar ciddi ədayla nəsə pıçıldayaraq onu Ralfa tərəf itələdilər.

– Yaxşı, – Ralf dedi, – danış.

Balaca oğlan həyəcədən çaşaraq ətrafa boylandı.

– Danış!

Oğlan əlini buynuzla uzatdı, yığıncaqdakılar hamısı gülməkdən uğunub getdi. Oğlan tez əlini geri çəkib ağlamağa başladı.

– Qoyun buynuzu götürsün, – Piqqi qışqırdı. – Buynuzu ona verin.

Nəhayət, Ralf dilə tutub buynuzu ona verdi, növbəti gülüş sədaları isə oğlanın səsinə batırdı. Piqqi oğlanın yanında dizi üstə çökərək bir əlini buynuzun üstünə qoydu, diqqətlə qulaq asıb onun dediklərini yığıncaqdakılara tərcümə etməyə başladı:

– O deyir: siz bu ilana oxşar şeylərlə neyləmək fikrindəsiniz?

Ralf güldü, o biri uşaqlar da ona qoşuldular. Oğlan bir az da sıxıldı.

– Sən bizə ilana oxşar şeylərdən danış.

– İndi də deyir ki, o, nəsə vəhşi heyvandır.

– Vəhşi?

– İlana oxşayır, özü də çox böyükdür. Öz gözüylə görüb.

– Harada görüb?

– Meşədə.

Küləkdən idi, yoxsa gün əyilmişdi ondan idi, hər halda, ağacların altı sərin idi artıq. Uşaqlar bunu hiss eləyib narahat oldular.

– Bu cür kiçik adalarda ilanlar və vəhşilər olmur, – Ralf məmnuniyyətlə izah elədi. – Onlar Afrika və Hindistan kimi böyük ərazilərdə olur.

Uğultu eşidildi, uşaqlar üzlərinə ciddi ifadə verib başlarını tərpətdilər.

– O deyir ki, qaranlıq düşəndə gəlir vəhşi.

– Belə olanda vəhşini görə bilməz o!

Bir canlanma yarandı, gülüş qopdu.

– Eşitdiniz nə dedi? Deyir ki, vəhşini qaranlıqda görüb.

– Hələ də deyir ki, vəhşini görüb. Deməli, vəhşi gəlib və qayıdıb gedib, sonra yenə gəlib və onu yemək istəyib.

– Yuxuda görüb.

Ralf gülümsəyib uşaqlara baxdı ki, görsün onun fikriylə kim razılaşırsın. Yaşca böyük uşaqlar onunla razılaşırdılar, amma balacaların arasında tək-tük şübhələnlər də var idi və onları inandırmaq üçün daha güclü arqumentlər tələb olunurdu.

– Olsun ki, qarabasmadır. Lianların arasında ilişib qalandan sonra olub.

Başlar daha ciddi şəkildə tərpəndi: onlar qarabasmağın nə olduğunu bilirlər.

– Deyir ki, vəhşini və ilanabənzər şeyi görübdür. Soruşur ki, onlar bu gecə yenə gələcəklərmi?

– Axı burada vəhşi yoxdur!

– Deyir ki, o ilankimi şeylər səhər açılarda ipə, kəndirə çevrilib ağacların budaqlarından asılırlar. Soruşur: bu gecə o, yenə gələcəkmi?

– Mən dedim axı, dedim ki, burada vəhşi yoxdur.

Amma bu dəfə heç kim gülmədi, hamı qaşqabağını töküb Ralfə baxırdı. Ralf hər iki əlinin barmaqlarını daraq kimi saçlarının içinə soxdu, heyrət və qəzəblə balaca oğlana baxdı.

Cek buynuzu qamarlayıb götürdü.

– Əlbəttə, Ralf düz deyir. Burada ilan-zad yoxdur. Əgər varsa da, biz onu ovlayıb öldürərik. Biz donuz ovuna hazırlaşırıq, hamıya çatacaq qədər ətimiz olacaq. Ova gedəndə baxarıq görək ilan da varmı...

– Burada ilan yoxdur axı!

– Ova gedəndə yoxlayıb dəqiqləşdirərik.

Ralf əsəbiləşmişdi, bir anlığa hətta məğlub olmuşdu. Hiss elədi ki, nəşə bir anlaşılmazlıqla üzbəüz dayanıb. Diqqətlə ona baxan gözlərdə yumor hissi yox idi artıq.

– Axı burada vəhşi yoxdur!

Onun özünə də məlum olmayan nəşə bir şey qalxdı içindən və öz fikrini bir də bərkdən deməyə məcbur oldu:

– Mən yenə də deyirəm ki, burada heç bir vəhşi yoxdur!

Yığıncaqdakılar susurdular.

Ralf buynuzu yenə qaldırdı, nə deyəcəyi barədə fikirləşəndə əhvalı yaxşılaşdı.

– İndi də çox vacib bir məsələ barədə. Mən bu barədə çox fikirləşmişəm. Biz dağa çıxanda da o barədə fikirləşirdim. – Ceklə Simona baxıb bic-bic gülümsədi. – Bayaq sahildə də o haqda fikirləşirdim. Biz vaxtımızı şən keçirmək istəyirik. Həm də xilas olmaq istəyirik.

Razılıq əlaməti olan ehtiraslı səslərin dalğası onu elə vurdu ki, çaşdı və bundan sonra nə deyəcəyini bilmədi. Yenə fikirləşdi.

– Biz xilas olmaq istəyirik və əlbəttə ki, xilas olacağıq.

Uşaqların şən nidaları eşidildi. Ralfin yeni avtoritetindən başqa heç nəyə söykənməyən bu iddiası sevinmək üçün onlara kifayət etdi.

– Mənim atam hərbi dəniz qüvvələrində xidmət edir. O deyir ki, elmə məlum olmayan heç bir ada qalmayıb. Atam deyir ki, kraliçanın böyük bir otağı var, xəritəylə doludur və o xəritələrdə dünyanın bütün adaları göstərilib. Deməli, kraliçanın xəritələrində bu ada da göstərilib.

Yenə də şən və xeyirxah səslər eşidildi.

– Gec-tez bura gəmi göndərəcəklər. Bəlkə də, o gəmi mənim atamın gəmisi olacaq. Demək istəyirəm ki, gec-tez xilas olacağıq.

Sözünü tamamlayıb susdu. Ralfin sözləri uşaqları ürəkləndirdi. Uşaqlar onu sevirdilər, indi isə hörmət eləməyə başladılar, özlərindən asılı olmayaraq əl çaldılar, meydançada alqış səsləri yüksəldi. Ralf qızardı, gözaltı baxıb Piqqinin açıq-aşkar ifadə olunan pərəstişini gördü; Cekin özündənrazı halda candərdi əl vurduğunu da görməmək mümkün deyildi.

Ralf buynuzu yellədi.

– Yaxşı, bəsdir! Bir dəqiqə imkan verin! Qulaq asın!

Öz qələbəsiindən ruhlanaraq sakit şəraitdə çıxışını davam elədi:

– Bir məsələ də var. Bizi axtaran adamlara kömək eləyə bilərik. Əgər gəmi adaya yaxınlaşsa, bizi görməyə də bilər. Ona görə də biz dağın başında tonqal qalayıb tüstü çıxarmalıyıq.

– Tonqal! Tonqal qalamalıyıq!

Tezliklə uşaqların yarısı ayağa qalxdı. Cek də onların arasındaydı və nəsə qışqırırdı. Buynuz yada düşmürdü.

– Getdik! Ardımca!

Palma ağaclarının altında səs-küy var idi, aləm bir-birinə qarışmışdı. Ralf da ayağa qalxdı, qışqırıb uşaqları sakitliyə çağırırdı, amma onu eşidən yox idi. Bir dəstə uşaq Cekin arxasınca düşüb sahildən aralandı. Hətta lap balacalar da dəstəyə qoşularaq yarpaqların və budaqların arasıyla özlərinə yol açdılar. Əlində buynuz tutmuş Ralfin yanında Piqqidən başqa heç kim qalmamışdı.

Piqqinin nəfəsi qaydaya düşmüşdü.

– Elə bil, balaca uşaqdırlar! – Piqqi ikrahla dedi. – Özlərini elə aparırlar ki, elə bil, bir dəstə balaca uşaqdır!

Ralf ona şübhəylə baxdı, əlindəki buynuzu ağacın budağının üstünə qoydu.

– Mərc gələrəm ki, çay içmək vaxtıdır, – Piqqi dedi. – Gedib dağda neyləmək istəyir bunlar?

Piqqi xüsusi rəğbətlə buynuzu sığalladı, sonra əl saxlayıb başını qaldırdı.

– Ralf! Ey! Hara gedirsən?

Ralf isə zədələnmiş meşə zolağına çatıb ilk cərgədəki ağacların arasıyla gedirdi. Gülüş və taqqıltı səsləri ondan xeyli qabaqdaydı.

Piqqi ikrahla ona baxdı.

– Elə bil, balaca uşaqdırlar!

Dağ tərəfdən gələn səs-küy eşidilməz oldu. Piqqi köksünü ötürdü, aşağı əyildi ki, ayaqqabısının qaytanını bağlasın. Sonra da övladlarının ağılsız hərəkətlərinə görə əzab çəkən valideynlərsayağı ədayla buynuzu götürüb meşəyə tərəf yönəldi, zədələnmiş meşə zolağının içiylə getdi.

Dağın başından o biri tərəfdə ağaclıq ərazidən ibarət olan bir meydança var idi. Ralf ovuclarını birləşdirib su götürən adamlar kimi bir jest elədi.

– Bax orada tonqal qalamaq üçün nə qədər desən odun var.

Cek başını tərpətib alt dodağını dartdı. Cəmisi yüz fut aşağıda o biri sərt dağ yamacından sonrakı meşə zolağı, elə bil, qəsdən tonqal odunu üçün nəzərdə tutulmuşdu. İsti hava və nəmişlik ağacların inkişafına şərait yaratsa da, nazik torpaq təbəqəsi onların tam inkişafını təmin eləyə bilmirdi deyə, tez bir zamanda böyrü üstə yığılıb çürüyürdü; lianlar onlara sarmaşırdı, yıxılmış ağacların ara-bərəsindən balaca fidanlar boylanırdı.

Cek əmrə müntəzir dayanıb gözləyən xor üzvlərinə tərəf çevrildi. Onların qara kepkaları beret kimi yana əyilmişdi.

– Tonqal üçün odun tədarükünə başlayın. Tez olun.

Uşaqlar münasib bir cığır tapıb onunla gedərək odunluğa çatdılar və gücləri çatını daşımağa başladılar. Balacalar da yuxarı qalxaraq sürüşüb odun olan yerə düşürdülər və tezliklə yaxşı bir odun tapdılar; amma nə qədər əlləşsələr də, heç nə eləyə bilmirdilər, axır ki, Ralf, Cek, Simon, Rocer və Moris onlara kömək eləyib işi yoluna qoydular: köməkləşib birlikdə yöndəmsiz ağac ölüsünü yavaş-yavaş yuxarı apardılar. Hər bir kiçik dəstənin gücü nəyə çatırdısa, o qədər odun gətirdi, odun tığı böyüdü. Geri qayıdanda Ralfla Cek bir odunun hərəsi bir tərəfindən yapışib sürüyürdülər; bir-birinə baxıb güldülər, ağır yükü birlikdə çəkib apardılar. Yenə də küləklərin və səs-küyün içində, hündür dağ başına əyilmiş günəş şüalarının arasında həmin o gözəl, o gözəgörünməz, qəribə dostluq, məmnunluq və macəra işığı da əks olunmuşdu.

– Yox, ağırdır.

Cek gülümsədi:

– İkimiz üçün elə də ağır deyil.

Birlikdə güc verib ağır yükü darta-darta birtəhər yeriyərək dikdirin axırıncı metrini də arxada qoydular. Birlikdə təkrar elədilər: «bir, iki, üç!» Gətirdikləri odunu tonqal üçün yığılan böyük odun tığının üstünə atdılar. Qələbə sevinciylə gülə-gülə geri qayıtdılar və dərhal da Ralf əllərini yerə atıb başı üstə dayandı. Onlardan aşağıda uşaqlar hələ də işləyirdilər, balacalardan bəzilərinin işə işləməyə həvəsi qalmamışdı artıq və onlar bələd olmadıqları yeni meşə ərazisində meyvə axtarmağa başlamışdılar. Əkizlər əvvəllər onlarda müşahidə olunmamış ağıl nümayiş elətdirərək yaxınlaşıb əllərində gətirdikləri quru yarpağı tonqal üçün atdılar. Uşaqlar bir-bir hamısı başa düşdü ki, tonqal üçün lazım olan qədər odun tədarük olunub və ona görə də yenidən odun gətirməyə getmədilər,

dikdirin başında, parçalanmış qızartdaq daşların arasında dayanıb nəfəslərini dərdilər, bədənlərinin təri qurudu.

Ralfla Cek bir-birinə baxırdı. Utancaqlıq gətirən bir nəticəyə gəlmişdi onlar, amma bilmirdilər onu necə etiraf eləsinlər.

Yanaqlarına qızartı çökmüş Ralf birinci dilləndi:

– İstəyirsən?

Boğazını arıtlayıb sözünə davam elədi:

– Tonqalı yandırmaq istəyirsən?

Vəziyyətin nə dərəcədə gülünc olduğu indi məlum oldu, Cek də qızardı.

– İki budağı bir-birinə sürtürsən. Budaqları sürtürsən...

Cek Ralfa baxdı, o isə özünün belə işlərdə səriştəsiz olduğunu etiraf eləməli oldu.

– Kimdə kibrit var?

– Yay-ox düzəldib, oxu fırlatmaq lazımdır, – Rocer dedi. Əllərini bir-birinə sürtüb neyləmək lazım olduğunu göstərdi. – Bax belə, vıjj, vıjj.

Dağın üstündə yüngül meh əsdi. Piqqi də küləklə birlikdə gəldi. Şalvarı və köynəyi əynində güc-bəlayla meşədən keçib gəldi; axşamtərəfinin günəş şüaları onun eynəyində əks olunub parıltı saçdı; buynuzu da gətirmişdi.

Ralf qışqırdı:

– Piqqi, səndə kibrit varmı?

O biri uşaqlar da qışqırdılar, səs dağda yayıldı. Piqqi başını bulayıb odun qalağına yaxınlaşdı.

– Nə qədər odun yığmısınız! Halal olsun!

Cekin ağlına qəflətən bir fikir gəldi:

– Onun eynəyindən yandırıcı şüşə kimi istifadə eləmək olar.

Piqqi geri çəkilməyə macal tapmamış uşaqlar onu dövrəyə aldı.

– Dayan, yolumu kəsmə! – Cek onun eynəyini dartıb alanda isə dəhşət içində qışqırdı. – Sən neyləyirsən? Eynəyi bəri ver! Mən heç nə görmürəm! Buynuzu sındırarsan!

Ralf dirsəyi ilə onu kənara itələyib, odun qalağının qarşısında dizi üstə çökdü.

– Günün qabağını kəsməyin!

Uşaqlar itələşdilər, dartışdılar, zəhlətökən səslər çıxartdılar. Ralf şüşəni o üzə-bu üzə çevirdi, irəli-geri elədi, yuxarı qaldırdı, aşağı endirdi və axır ki, qürub günəşi şüasının dairəşəkilli parlaq ləkəsi çürük odunlardan birinin üstünə düşdü. Dərhal da nazik tüstü qalxdı, Ralf öskürdü. Cek dizi üstə çöküb yavaşca üfurməyə başladı; tüstü yana əyildi, qalınlaşdı və balaca alovun nazik dili göründü. Parlaq günəşin fonunda ilk anda, demək olar ki, gözlə görünməyən alov nazik budağı bürüdü, böyüdü, rəngi tündləşdi, qalxıb budağı yaladı, budaq çırtılayıb alovlandı. Alov yuxarı sıçradı, uşaqlar sevinclə qışqırdılar.

– Mənim eynəyim! – Piqqi inildədi. – Eynəyi bəri ver!

Ralf tonqaldan aralandı, kor kimi əlini qabağa uzadıb ora-bura vurnuxan Piqqiyə verdi eynəyi. Piqqinin səsi kəsilməyi kimi oldu, güclə eşidilən səslə mızıldandı:

– Hər şeyi tor görürəm. Öz əlimi də güclə seçirəm.

Uşaqlar rəqs eləyirdilər. Odun elə quruyub çürümüşdü ki, budaqların hamısı sarı alovun qarşısında aciz qalmışdı; alov dilləri qıvrılaraq yuxarı qalxır, orada, iyirmi fut yüksəklikdə kürən at yalı kimi yelləmirdi. Budaqlar ağ toza dönüb yerə səpələnirdi.

Ralf qışqırdı:

– Odun lazımdır! Hamınız odun gətirməyə gedin!

Alovla yarış başlamışdı – uşaqlar aşağıdakı meşəyə dağılışdılar. Alovun təmiz bayrağını dağda yelləndirmək istəyirdi uşaqlar, sonra nə olacağı barədə isə heç kim fikirləşmirdi. Hətta lap balacaların da meyvə axtarmaqdan macal tapanları kiçik odun parçaları gətirib ocağa atırdı. Hava bir az da sürətlə hərəkət eləyib yüngül mehə çevrildi və indi hansı tərəfin küləktutan, hansı tərəfin dalda yer olduğu müəyyənləşdi. Bir tərəfdə hava sərin idi, o biri tərəfdə isə alov öz vəhşi dillərini uzadıb bir anlığa özünü unudaraq ehtiyatı əldən verənlərin üz-gözünü qarsalayır, qaşını, kirpiyini və saçlarını üfürürdü. Axşam tərəfinin mehini öz nəm sifətlərində hiss eləyən uşaqlar bir anlığa ləngiyib gümrahlıq gətirən bu toxunuşdan zövq alır və hiss eləyirdilər ki, yorulub əldən düşüblər. Onlar özlərini dörd tərəfə səpələnmiş qayaların arasındakı kölgəyə verib uzandılar. Alov azaldı, ocaq səngidi, arabir çırtıldayan közün yumşaq səsi eşidilirdi, yuxarı qalxan balaca qığılıcı buludunu külək qovub aparırdı. Uşaqlar uzanıb it kimi ləhləyirdilər.

Ralf başını yuxarı qaldırdı:

– Yox, bu, yaxşı olmadı.

Rocer çox məharətlə külün içinə tüpürdü.

– Yaxşı olmayan nədir ki?

– Tüstü çıxmadı. Təkcə alovdur.

Piqqi iki daşın arasındakı küncdə yerini rahatladı, buynuzu dizinin üstünə qoydu.

– Fərli bir tonqal da yandıra bilmədik, – Piqqi dedi, – bunun xeyri yoxdur. Nə qədər çalışsan da, belə tonqalı uzun müddət yanılı vəziyyətdə saxlamaq olmaz.

– Sənin də işləməyindən olmaz, – Cek narazı halda dedi. – Ancaq oturmağı bacarırsan.

– Biz ocağı onun eynəyi ilə yandırdıq, – Simon belə deyib hisdən qaralmış sifətini qoluy ilə sürtdü. – Bunun özü də bir köməkdir.

– Buynuz mənədir, – Piqqi əsəbiləşdi. – İmkan verin, sözümü deyim.

– Dağın başında buynuzun mənası yoxdur, – Cek dedi. – Sən ağzını yum.

– Buynuz mənim əlimdədir.

– Ocağa yaş budaqlar atmaq lazımdır, – Moris dedi – Tüstü çıxarmağın ən yaxşı üsulu budur.

– Buynuz mənim...

Cek qəzəblə çevrildi:

– Sənə deyildi ki, səsini kəs!

Piqqi pərt olub ruhdan düşdü. Ralf buynuzu ondan alıb ətrafındakı uşaqlara baxdı.

– Bizlərdən kimsə ocağın yanmasına nəzarət eləməlidir. Gəmi istənilən vaxt gələ bilər. – Əliylə üfüq xəttini göstərdi. – Əgər biz burada olduğumuzu bildirmək üçün signal versək, onlar bizi tapıb aparacaqlar. Bir məsələni də deməliyəm: bizim çoxlu qaydamız olmalıdır. O yerdə ki buynuz var, deməli, orada yığınaqdır. Aşağıda olsun, ya da yuxarıda – fərqi yoxdur.

Hamı bu fikirlə razılaşdı. Piqqi ağzını açıb danışmaq istəyirdi ki, Cekin ona necə baxdığını görüb susdu. Cek əlini uzatdı ki, buynuzu alsın, ayağa qalxdı, incə və zərif şeyi çirkli əliylə tutdu.

– Mən Ralfın dedikləriylə razıyam. Bizim qaydalarımız olmalıdır və hamımız da onlara əməl eləməliyik. Hər şeydən əvvəl ona görə ki, biz vəhşi deyilik. Biz ingilisk. İngilislər isə hər şeydə birincidirlər. Beləliklə, biz özümüzü yaxşı aparmalıyıq.

Cek Ralfa tərəf çevrildi:

– Ralf, mən xoru – ovçuları qruplara böləcəyəm və biz həm də ocağın həmişə yanması üçün məsuliyyət daşıyacağıq.

Bu mərdənlik jesti tək-tük də olsa çəpik səsləri qaldırdı, Cek dişini ağartdı, sonra da buynuzu yellədi ki, sakitliyə əməl olunsun.

– Biz indi ocağı söndürə də bilərik. Gecə vaxtı tüstünü kim görəcək? Nə vaxt istəsək, onda yandırırıq. Altılar, bu həftə ərzində ocağa siz baxacaqsınız. Diskantlar, siz isə növbəti həftə onları əvəz edəcəksiniz.

Uşaqlar ciddi görkəm alıb başlarını tərpətdilər – razılaşdılar.

– Biz həm də ətrafı nəzarətə götürəcəyik. Elə ki gəmi gördük, – hamının nəzərləri onun sümüklü əlinin istiqamətini izlədi, – gəmi görən kimi o saat ocağa yaş budaqlar atacağıq və tüstü qalxacaq.

İntizar dolu baxışlar üfün tutqun göylüyünə zilləndi; uşaqlar elə baxırdılar, elə bil, indicə orada gəminin kiçik silueti görünəcəkdi.

Qərbdəki günəş ərimiş qızıl damlası kimi dünyanın giriş qapısına tərəf aşağı axmaqdaydı. Tezliklə hamı başa düşdü ki, axşam düşür və bu da işıqla istinin sonu olacaq.

Rocer buynuzu aldı və qaşqabağını tökübdedi:

– Mən həmişə dənizə baxıram. Bu tərəflərdən gəmi keçmir. Çox güman ki, biz heç vaxt xilas olmayacağıq.

Uğultu qalxıb səngidi. Ralf buynuzu geri aldı.

– Mən demişəm və yenə deyirəm: biz xilas olacağıq. Bir qədər gözləmək lazımdır, vəssalam.

Qəzəblənmiş Piqqi cəsarətlənib buynuzu götürdü.

– Elə mən də o cür demişəm. Mən yığıncaq barədə danışanda, başqa şeylər barədə danışanda deyirlər: kəs səsini!

Piqqinin səsi yüksələrək təmiz və səmimi insanın ittihamına çevrildi. Uşaqlar hərəkətə gəlib onun üstünə qışqırmağa başladılar.

– Siz dediniz ki, balaca bir ocaq qalamaq istəyirsiniz, amma bir tığ odun yığdınız. Elə ki mən ağzımı açıb bir söz demək istəyirəm, – Piqqi qışqırdı və acı həqiqəti etiraf elədi, – o saat deyirsiniz ki, sus. Amma Cek, Moris, ya da Simon...

Piqqi həyəcan içində fasilə elədi, o tərəfdə və aşağılarda görünən dağ enişlərində uşaqların quru odun gətirdikləri böyük meşə zolağına baxdı, sonra güldü. Amma elə qərribə güldü ki, hamı susdu və onun eynəyinin parıldayan şüşələrinə təəccüblə baxdı; tikanlı zarafatın səbəbini tapmaq üçün onun baxışlarını izlədi uşaqlar.

– Bu da sizin balaca tonqalınız.

Orada-burada yıxılmış, yaxud çürümüş ağacların gövdəsini bəzəyən lianların arasından tüstü qalxırdı. Uşaqlar bir də gördülər ki, bir kolun dibində alov göründü və tüstü qatılaşdı. Balaca alov dilləri ağacların budaqları arasına dağılışıb yarpaqlara keçdi, kolluqlara sıçradı, parçalandı, böyüdü. Bir alov dili budağı yalayıb küləkdən yelləndi, dələ kimi o biri ağaca sıçradı, ağacı yuxarıdan-aşağı yandırmağa başladı. Yarpaqların tutqun çətiri və tüstünün altı ilə yayılan alov meşəni ağzına almaqda idi.

Hektarlarla ərazini bürüyən qara və sarı tüstü dənizə tərəf yuvarlanırdı. Dönmədən irəliləməkdə olan alov dillərini görən uşaqlar sevinc içində qışqırdılar. Alov, sanki, vəhşi bir yırtıcı idi və qarnı üstə yatıb sürünən yaquar kimi, qızartdaq qayada bitmiş cavan şam ağaclarına oxşayan ağaclara tərəf sürünürdü. Alov ilk qarşısına çıxan ağacın üstünə atıldı, bir göz qırpımında onun budaqlarını alov dilləri ilə süslədi. Alovun özəyi ağacların arasındakı boşluğun üstündən pişiksayağı cəldliklə sıçrayıb o biri ağaca keçdi, dalğalanıb bütöv cərgəni bürüdü. Sevinc içində atılıb-düşən uşaqlardan aşağıda dördəbir uzunluğu olan meşə ərazisi tüstü və alov içində boğulurdu. Alovun içindən arabir baraban səsini xatırladan guppultu səsləri eşidilirdi və sanki, dağ-daş da titrəyib lərzəyə gəlirdi.

– Bu da sizin balaca tonqalınız.

Uşaqların bir-bir səslərini kəsərək aşağıda kükrəməkdə olan dəhşətli gücün qarşısında qorxuya düşdüklerini görüb Ralf da qorxdı və özündən çıxdı:

– Sən də səsini kəs!

– Buynuz məndədir, – Piqqi incik səslə dedi. – Danışmaq hüququm var mənim.

Uşaqlar ona baxsalar da, fikirləri başqa yerdəydi: qulaqlarını şəkləyib yağının içindən eşidilən guppultu səslərinə qulaq asırdılar. Piqqi əsəbiləşmişdi, cəhənnəm kimi tüğyan eləyən alova baxdı, buynuzu silkələdi.

– Qoy yansın. Bizim odunluğumuz idi ora.

Piqqi dodaqlarını yaladı.

– Biz artıq burada heç nə eləyə bilmərik. Çox ehtiyatlı olmaq lazımdır. Mən qorxuram...

Cek baxışlarını alovdan yayındırdı:

– Sən elə həmişə qorxursan. Gonbulun biri gonbul.

– Buynuz məndədir, – Piqqi soyuqqanlılıqda dedi və Ralfə tərəf çevrildi: – Buynuz məndədir də, Ralf, elə deyil?

Ralf istəməsə də, dəhşətli olduğu qədər də cəlbedici görünən mənzərədən gözünü çəkdi.

– Nə olub?

– Buynuz. Mənim danışmaq hüququm var.

Əkizlərin ikisi də eyni vaxtda güldü.

– Bizə tüstü lazımdır...

– ... buyur, bax!

Tüstü adadan uzaqlara yayılırdı. Piqqidən başqa uşaqların hamısı gülürdü; gülməkdən uğunub gedirdi onlar.

Piqqinin hövsələsi daraldı.

– Buynuz məndədir! Bir dəqiqə qulaq asın mənə! Əvvəlcə biz sahil boyunca daldalanacaqlar tikməliydik. Gecələr bura soyuq olur. Amma Ralf tonqal sözünü dilinə gətirən kimi hay-küy salıb, dağa tərəf cumdunuz. Elə bil, balaca uşaqsınız!

Uşaqlar bu andan etibarən onun nitqinə qulaq asdılar.

– Əgər ən lazımlı işləri görmürsünüzsə və düzgün hərəkət eləmirsinizsə, onda necə xilas ola bilərsiniz?

Piqqi eynəyini çıxartdı və özünü elə göstərdi ki, guya, buynuzu yerə qoymaq istəyir, amma görəndə ki yaşca böyük oğlanların əksəriyyəti buynuzu almaq üçün əlini uzadıb, fikrini dəyişdi. Buynuzu qoltuğunun altına soxub qayanın üstündə oturdu.

– Ocağı burada qalamaq düz deyil. Bütün adanı yandırmısınız. Od vurub bütün adanı yandırsaq, yaxşımı olacaq? Bişmiş mer-meyvə və qızarmış donuz əti yeyəcəyik. Burada gülməli bir şey yoxdur. Ralfi siz özünüz başçı seçmisiniz, özünüz də imkan vermirsiniz otursun bir fikirləşsin görsün neyləməlidir. Ralf bir söz deyən kimi hərəniz bir tərəfə qaçırsınız, elə bil, elə bil,...

Nəfəsini dərmək üçün fasilə elədi, alov isə nərə çəkib guruldayırdı.

– Bu heç də hamısı deyil hələ. O uşaqları deyirəm, lap balacaları. Az da olsa, kim onlarla maraqlanır? Onların neçə nəfər olduğunu bilən varmı?

Ralf qəflətən irəliyə doğru bir addım atdı.

– Mən sənə həvalə eləmişəm. Dedim ki, onların siyahısını tut.

– Mən neyləyə bilərəm, – Piqqi qəzəblə qışqırdı, – təkbaşına neyləyim? Onlar vur-tut ikicə dəqiqə gözlədilər, sonra dəniz tərəfə getdilər, meşəyə qaçdılar, hərəsi bir tərəfə getdi, qaçıb dağıldılar. Kimin kim olduğunu mən necə biləydim?

Ralf rəngi qaçmış dodaqlarını yaladı:

– Deməli, belə çıxır ki, sən həтта bilmirsən biz burada neçə nəfərik.

– Mən neyləyim ki, onlar həşərat kimi ora-bura qaçırlar? Sonra da siz üçünüz geri qayıtdınız, ocaq qalamaq barədə dediyiniz sözə bənd imiş kimi hamısı qaçıb getdi, mənim də imkanım olmadı ki...

– Bəsdır! – Ralf onun sözünü kəsib, buynuzu aldı. – Heç bir iş görməmişən, heç nə eləməmişən.

– Həm də sonra siz tutub mənim eynəyimi aldınız.

Cek ona tərəf çevrildi:

– Sənə dedilər ki, kəs səsini!

– Özü də balacalar ocağın yanında ora-bura qaçırdılar. Kim bilir, bəlkə, onlar hələ də oradadırlar.

Piqqi ayağa qalxıb tüstü və alovu göstərdi. Uşaqların arasında uğultu qalxdı və səngidi.

Piqqi nəşə qəribə olmuşdu, nəfəsi tutulurdu.

– Balacalardan biri var idi, – Piqqi tənənfəs halda dedi, – üzündə də qırmızı xal var idi, mən onu görmürəm. Haradadır o?

Hamı susurdu.

– İlanlardan danışan balaca o tərəfdəydi.

Yanan ağaclardan hansısa elə şaqqıldadı, elə bil, bomba partladı; ağaca sarınmış uzun lianların sıçrayıb yuxarı qalxdığı göründü, sonra da onlar qıvrılıb yerə düşdü. Balacalar qışqırdılar.

– İlanlar! İlanlar! Ora baxın, ilanlara!

Qərbdə, dənizin üstündən bir-iki düym məsafədəki günəş yaddan çıxmışdı. Uşaqların sifəti alt tərəfdən qızartdaq şüalarla işıqlanmışdı. Piqqi yerə yıxılıb yaxındakı qayanı ikiəlli qucaqladı.

– Üzündə xal olan uşaq indi haradadır? Mən sizə dedim ki, onu görmürəm.

Uşaqlar qorxu içində bir-birinə baxdılar, heç cür inana bilmirdilər.

– O uşaq hanı?

Ralf xəcalət içində mızıldandı:

– Bəlkə də, o geri qayıdıb ki...

Onların dayandığı yerdən aşağıda, dağın o biri yamacında isə gurultu və guppultu səsləri ara vermirdi.

III FƏSİL.

SAHILDƏ DAXMALAR

Cek ikiqat əyilmişdi. Start xəttində dayanmış sprinter kimi, burnu nəm torpaqdan bir neçə düym aralıdaydı. Ağac budaqları və onlara sarınmış lianlar haradasa otuz yard yuxarıdakı yaşib dumanın içində itmişdi, ətrafda isə sıx kol-kos idi, şax-şəvəllik idi. Burada güclə nəzərə çarpan bir iz var idi: budaq sınmışdı və onun da bir qırağına, elə bil, heyvan dırnağı sürtülmüşdü. Cek çənəsini bir az da aşağı endirib güclə görünən izlərə gözünü elə zilləmişdi, elə bil, onları danışdırmaq istəyirdi. Sonra da nə qədər narahat olsa belə, ov tulası kimi əlləri və ayaqları üstündə sürünərək pusa-pusa beş yard irəlilədi və dayandı. Bu yerdə lian budaqları düyünlənmişdi və düyündən asılmış bığcıqların birinin bir tərəfi sürtülüb hamarlanmışdı, özü də parıldayırdı. Çal-çarpaz düyünlənmiş budaqların arasından keçən donuzlar öz qaba dərilərinin tüküylə bığcıqı sürtüb hamarlamışdılar.

Cek həmin o izdən bir neçə düym aralıda sifətini torpağa yaxınlaşdırdı və gözünü qabağa, şax-şəvəlliyn yarıqaranlıq daldalarına zillədi. Onun kürən saçları adaya ilk gəlişindən sonrakı dövrdə hiss olunacaq dərəcədə uzanmışdı və rəngi də gündən yanib bozarmışdı, günəş şüalarının yandırıdığı çılpac çiyinlərinin çil-çil dərisi qabıq qoymuşdu; uzunluğu beş fut olan itiuc ağac nizəni sağ əlində tutmuşdu, toqqasına həm də ovçu bıçağının qınını bərkitdiyi qısa, cırıq şalvardan başqa əynində ayrı paltar yox idi. Cek gözlərini yumdu, başını qaldırıb burun pərelərini şişirdərək isti hava axınını ciyərlərinə çəkdi ki, ondan istədiyi məlumatı ala bilsin. Meşə də, Cek də susurdu.

Nəhayət, uzun bir nəfəsvermə yoluyla ciyərlərindəki havanı buraxdı və gözlərini açdı. Onun təəssüf ifadə eləyən parlaq-mavi gözlərindən dəlilik yağırdı. Quru dodağını diliylə yalayıb, sükuta qərq olmuş meşəni gözdən keçirdi. Yenə də yeri-yurdu ələk-vələk eləyib axtara-axtara ehtiyatla irəli getdi.

Meşənin sükutu istidən də amansız idi, günün bu saatında hətta milçəklər də vızıldaşmırdılar. Yalnız hansısa ala-bəzək, çığırğan bir quşu Cek ürkdüb çör-çöpdən düzəldilmiş primitiv yuvadan havaya qaldıranda sükut silkələnib sındı; səsin kobud əks-sədası eləydi, elə bil, minilliklərin dərinliklərindən gəlirdi. Bu səsdən Cek özü də diksindi, udqunub necə nəfəs aldığı eşidildi və bir anlığa elə təsəvvür yarandı ki, ovçu deyil o, ağacların budaqları arasında dolaşan meymunabənzər, müəmmalı bir məxluqdur. Sonra da tapdığı izlər və pis ovqat öz sözünü dedi və Cek yenə başladı acgözlüklə yeri axtarmağa. Boz budağında solğun çiçəklər açmış böyük ağacın yanında ayaq saxladı, yoxlayıb baxdı, gözlərini yumdu, isti havanı yenə ciyərlərinə çəkdi; o anda, elə bil, nəfəsi kəsildi, sifətinin qanı qaçdı, rəngi ağardı, sonra yenə üzünə qan gəldi, yanaqları allandı. Cek ayaqları altındakı tapdanmış torpağı diqqətlə gözdən keçirərək, ağacların dibinə çökmüş qaranlıqdan bir kölgə kimi keçdi.

Dırnaqla eşilmiş torpağın üstünə tökülmüş peyinlər istiydi, yaşılacalan göy rəngdəydi, hamar idi, onlardan, az da olsa, buğ qalxırdı. Cek başını qaldırdı, cıgırı kəsmiş lianların əmələ gətirdiyi

müəmma dolu cəngəlliyə baxdı. Sonra nizəsini yuxarı qaldırıb oğrun-oğrun irəli getdi: izlər lianlardan arxa tərəfdə donuz keçidinə – kifayət qədər geniş və həm də tapdanmış işlək cığıra qovuşurdu. Cek ayağa qalxanda cığırın bərk torpağının üstüylə nəyinsə hərəkət elədiyini eşitdi. Sağ qolunu geri çəkib qolaylandı və nizəni var gücüylə atdı. Donuz keçidində dırnaqların tez-tez yerə dəydiyi eşidildi; bu səsdən ət iyi gəlirdi – ağzı sulandırıb, ac adamın ağlını başından çıxardan ət xörəyi vəd eləyirdi dırnaqların yerə dəyib çıxartdığı səs. Cek şax-şəvəlin arasından çıxıb nizəsini götürdü. Donuz dırnaqlarının tappıltısı uzaqlaşdı eşidilməz oldu.

Ov vaxtı ən müxtəlif şeylərlə və toz-torpaqla çirklənmiş bədənindən sel kimi tər axan Cek o tərəfdə dayanmışdı. Dodağının altında söyüş söyüb, izin getdiyi cığırdan çıxdı, özünü meşənin içinə vurdu və o qədər getdi ki, bir açıqlığa çıxdı; tutqun çətirə dayaq verən çılpac budaqların əvəzinə palmaların lələkli çətirləri və açıq-boz gövdələri göründü. O tərəfdə su bərq vurur, səslər eşidilirdi. Palma budaqları və yarpaqlarından ibarət olan qalağın – laquna tərəf baxan və indicə uçub dağılacağı güman edilən daldalanacağın yanında dayanmış Ralf Cekin nə dediyini eşitmədi.

– İcməyə bir az su yoxdur?

Ralf qaşlarını çatıb qatma-qarışıq yarpaqların arasından baxdı. Hətta o tərəfə baxanda belə Ceki görmədi.

– Deyirəm, bəlkə, icməyə bir az suyunuz ola? Susuzluqdan ciyərim yanır.

Ralf baxışlarını uçub-dağılmaqda olan daldalanacaqdan çəkdi və Ceki gördü.

– Oh, salam. Su istəyirsən? Oradakı ağacın yanında, yəqin ki, bir az qalmış olar.

Cek kölgədəki icməli su ilə dolu qablardan – kokos qabıqlarından birini götürüb başına çəkdi. Su onun ağzından axıb çənəsinə, boğazına və sinəsinə töküldü. Su içib doyandan sonra nəfəsini dərib ləzzətlə fısıldadı.

– Bax bunu istəyirdim.

Daldalanacağın içindən Simonun səsi gəldi:

– Bir az yuxarı.

Ralf daldalanacağın içinə girib üstü yarpaqla örtülmüş budağı qaldırdı. Yarpaqlar səpələnib yerə dağıldı. Açılmış deşikdən Simonun sifəti göründü, heç kefi yox idi.

– Üzr istəyirəm.

Ralf ikrahla dağıntılara baxdı:

– Heç vaxt düzəldə bilməyəcəyik.

Ralf Cekin ayağı tərəfdən yerə sərələndi. Simon isə hələ də daldalanacağın deşiyindən baxırdı. Ralf uzandığı yerdən izah elədi:

– Neçə gündür işləyirik, buyur, bu da nəticəsi!

Əl vuranda silkələnsə də, iki daldalanacaq artıq hazır idi, biri isə uçub-dağılmışdı.

– Uşaqlar ancaq qaçıb ora-bura dağılmağı bacarırlar. Yığıncaq yadınızdadır? Hamı söz vermişdi ki, daldalanacaqlar tikilib hazır olanacan işləyəcəklər. Elədimi?

– Məndən və bir də mənim ovçularımdan başqa.

– Ovçulardan başqa. Yaxşı, deyək ki, balacalar... – Ralf belə deyib əl-qolunu ölçdü, söz axtardı. – Onlardan kömək yoxdur. Amma yaşca böyük uşaqlar heç də onlardan yaxşı deyil. Başa düşürsən? Simonla mən səhərdən-axşamacan işləyirik. Bizdən başqa heç kim əlini ağdan-qaraya vurmur. Hərə öz kefindədir: göldə çimirlər, qarınlarını otarırlar, oynayırlar.

Simon çox ehtiyatla başını deşikdən çölə çıxartdı:

– Sən başçısan, özün onları başlı-başına buraxmısan.

Ralf uzandığı yerdə dartınıb bədənini düzəltdi, palma ağaclarına və göyə baxdı:

– Yığıncaqlar. O yığıncaqlar bizim çoxmu xoşumuza gəlir? Hər gün yığışaq. Gündə iki dəfə yığışaq. Biz ancaq danışmağı bilirik, – belə deyib dirsəyinə söykəndi. – Nədən deyirsiniz mərc də gələrəm, indi bu saat buynuzu çalsam, hamı qaça-qaça gələcək. Təntənəylə oturub müzakirəyə başlayacaqlar: gəlin reaktiv mühərrik düzəldək, sualtı qayıq hazırlayaq, ya da televizor istehsalına başlayaq. Yığıncaq qurtaran kimi uzağı beş dəqiqə işləyəndən sonra da hərəsi bir tərəfə qaçacaq, ova gedəcəklər.

Cek qızardı.

– Bizə ət lazımdır.

– Düzdür, amma hələ ki mən ət görmürəm. Bizə daldalanacaq da lazımdır. Digər tərəfdən də ovçuların çoxusu nə vaxtdır qayıdıb. Çimirlər.

– Mən tək getmişdim, – Cek dedi. – Onları özümlə aparmadım, tək getməliydim. Mən...

Ov arxasınca düşüb saatlarla izləməyə, qovub tutmağa, vurub-öldürməyə onu nə vadar elədiyini sözlə ifadə etmək üçün söz axtarırdı Cek.

– Mən tək getdim, fikirləşdim ki, təkbaşına...

Onun gözündə yenə dəlisov qığılcımlar parladı.

– Fikirləşdim ki, təkbaşına bacararam.

– Amma bacarmadın.

– Elə bil dim bacararam.

Hansısa gizli bir hissin təsiriylə Raflın səsi titrədi.

– Hələ ki heç bir nəticə yoxdur.

Raflın dedikləri, bəlkə də, heç bir narazılıq doğurmazdı, amma onun səsinə güclü hiss olunan sətiraltı məna var idi.

– Daldalanacaq tikməkdə bizə kömək etmək fikriniz yoxdurmu?

– Bizə ət lazımdır.

– Amma biz onu görmürük.

Artmaqda olan ziddiyyət göz qabağında idi.

– Nəticə olacaq. Gələn dəfə. Mən nizənin ucunu diş-diş düzəldəcəyəm. Biz donuzu yaraladıq, amma nizə çıxıb yerə düşdü. Əgər nizənin ucunu diş-diş düzəldə bilsəm...

– Bizə daldalanacaq lazımdır.

Cek qəflətən qəzəblə qışqırdı:

– Sən məni ittiham eləyirsən?

– Mən demək istəyirəm ki, biz bütün günü burada qan-tərk içində işləyirik, vəssalam. Başqa bir söz demirəm.

Onların ikisi də qızarmışdı; bir-birinin üzünə baxmağa çətinlik çəkirdilər. Ralf qarnı üstə çevrilib otları dartışdırmağa başladı.

– Əgər biz bura ilk dəfə gəldiyimiz vaxt olduğu kimi yenə yağış yağsa, daldalanacaq hökmən lazım olacaq. Sonra bir məsələ də var. Bizə daldalanacaq həm də ona görə lazımdır ki...

Ralf bir anlığa susdu və həmin anda onlar ikisi də incikliyi unudan kimi oldu. Sonra Ralf mövzunu dəyişib daha təhlükəsiz məsələyə keçdi.

– Sən özün fikir vermisən də, elə deyil?

– Nəyə fikir vermişəm?

– Məsələ ondadır ki, onlar qorxurlar.

Ralf arxası üstə çevrilib Cekin qəzəbli və çirkli sifətinə baxdı.

– Mənə elə gəlir ki, onlar yuxu görürlər. Fikir verən olsa, onların səsinə eşidə bilər. Gecələr yuxudan oyandığımı olubmu?

Cek başını silkələdi.

– Onlar danışır, qışqırırlar. Balacaları deyirəm. O biri uşaqların bəziləri də elədir. Elə bil ki...

– Elə bil ki, adada vəziyyət çox pisdir.

Ralfla Cek kiminsə onların sözünü kəsdiyinə görə təəccüblənmişdilər və ikisi də Simonun ciddiyyət ifadə eləyən üzünə baxdı.

– Elə bil ki, – Simon dedi, – vəhşi,... vəhşi, ya da ilanabənzər nəşə, həqiqətən də, mövcuddur. Yadındadır?

Nisbətən yaşlı iki oğlan utancaqlıq gətirən bu sözü eşidib diksindi. İndi ilanları yada salmaq, onlar barədə danışmaq düz deyildi.

– Elə bil ki, adada vəziyyət yaxşı deyil, – Ralf tələsmədən dedi. – Düzdür, yaxşı dedin.

Cek oturdu və ayaqlarını uzatdı.

– Onların ağılı çaşmış.

– Başdanxarabdırlar. Kəşfiyyətə getdiyimiz yadındadır?

Onlar bir-birinin üzünə baxıb gülümsədilər, adaya ilk gəldikləri günün olaylarını xatırladılar. Ralf sözüne davam elədi:

– Bizə daldalanacaq lazımdır, özü də gərək...

– Ev kimi olsun.

– Tamamilə doğrudur.

Cek qılçalarını çəkib yığdı, dizlərini qucaqladı, qaşlarını çatdı ki, fikrində aydınlıq olsun.

– Meşədə fərqi yoxdur. Demək istəyirəm ki, mən ovu nəzərdə tuturam, meyvə yığmağı yox.

Əlbəttə, eləki sən özün...

Cek bir anlığa fasilə elədi, bilmirdi onun sözlərini Ralf ciddi qəbul eləyəcəkmi.

– Burada elə bir şey yoxdur, sadəcə, fikirdir, adamın ağına gəlir. Adama elə gəlir ki, sən ov eləmirsən, sən özünü ovlayırlar: elə bil, arxadakı cəngəllikdə nəsə gizlənib və daim səni güdür, izləyir.

Uşaqlar yenə susdular. Simon fikrə getmişdi, Ralf skeptik görünürdü, hiss olunurdu ki, bir az da qəzəblənib. Qalxıb oturdu, çirkli əliylə kürəyini qaşdı.

– Mən heç nə bilmirəm.

Cek sıçrayıb ayağa qalxdı və üyüdüb-tökdü:

– Meşədə adam bax belə hisslər keçirir. Əlbəttə, elə də ciddi bir şey deyil bu, amma, amma...

Sahilə tərəf bir neçə addım qaçıb geri qayıtdı.

– Onların nə çəkdiyini bircə mən bilirəm. Başa düşdün? Vəssalam, bax belə.

– Yeganə məsələ ondan ibarətdir ki, biz gərək elə eləyək ki, xilas ola bilək.

Xilas olmağın nə demək olduğunu yadına salmaq üçün Cek bir xeyli fikirləşməli oldu.

– Xilas olmaq? Əlbəttə, düzdür. Amma fərqi yoxdur, birinci donuzu mən öldürməliyəm, – Cek belə deyib nizəsini götürdü və yerə sancdı. Onun gözləri qaraldı, bəbəklərində vəhşi qılgımlar parladı. Ralf gözünün üstünə tökülmüş sarışın saçların arasından Cekə baxdı, onun dəli hərəkətlərini bəyənmədi.

– Əsas məsələ odur ki, sən ovçuların tonqalı yaddan çıxartmasınlar.

– Sənin də işin-gücün tonqaldır!

Ceklə Ralf sahilboyu tez-tələsik getdilər, suyun qırağına çatıb geri döndülər, qızartdaq dağa baxdılar. Tüstü burumu səmanın tutqun maviliyində ağ tabaşirə oxşayan xətlər çəkərək dalğalanıb yuxarı qalxır, əriyib yox olurdu. Ralfın qaşları çatıldı.

– Maraqlıdır, görəsən, bu tüstü hansı məsafədən görünür?

– Lap uzaqdan görünür?

– Bu tüstü azdır.

Sanki, uşaqların ona baxdığını hiss eləyibmiş kimi, tüstü burumu aşağıdan tutqunlaşdı, açıq-sarımtıl rəng aldı və yuxarı qalxdı.

– Uşaqlar ocağa yaş budaq atdılar, – Ralf mızıldandı. O, gözlərini qıyaraq çevrilib baxdı, üfəqdə nəsə axtardı.

– Odur, ora bax! – Cek elə qışqırdı ki, Ralf dik atıldı.

– Nə? Harada? Gəmidir?

Cek isə dağdan aşağı sallanıb adanın düzəngah hissəsinə qovuşan enişləri göstərdi.

– Əlbəttə! Onlar o tərəfdə daldalanırlar, gün od kimi şaxıyanda onlar başqa cür eləyə bilməzlər.

Ralf özünü itirmiş halda, Cekin sevinc dolu üzünə baxırdı.

– Onlar yuxarı qalxırlar, orada kölgə var, hava isti olanda kölgədə yatıb dincəlirlər; eynən bizim inəklər kimi eləyirlər.

– Mən elə bildim ki, sən gəmi görmüsən!

– Pusa-pusa gedərik, üzümüzü də rəngləyərək ki, bizi görməsinlər, sonra da mühasirəyə alırıq...

Ralf özündən çıxdı.

– Mən nədən danışırım, sən nədən danışırısan?! Mən tüstü barədə danışırım! Sən xilas olmaq istəmirsən? Səni ancaq donuzlar maraqlandırır: donuz elə getdi, donuz belə getdi...

– Axı bizə ət lazımdır!

– Mən bütün günü işləyirəm, Simondan başqa heç kim kömək eləmir. Sən gəlmisən, tikilən daxmalara heç fikir də vermirsən.

– Mən də işləyirdim.

– Sən o işi xoşlayırsan, – Ralf qışqırdı. – Sən ov eləmək istəyirsən! Mən isə...

Parlaq sahilə iki oğlan bir-birinə baxırdı, hisslərin kükrəməsi onları təəccübləndirmişdi. Birinci olaraq Ralf baxışlarını yayındırıb özünü elə göstərdi ki, guya, sahil qumluğunda oynayan balaca uşaqlarla maraqlanır. Meydançanın arxa tərəfindəki göldən ovçuların qışqırıqları eşidilirdi. Meydançanın qırağında qarnı üstə uzanmış Piqqi parıldaşan sulara baxırdı.

– Heç kimdən kömək yoxdur.

Ralf insanların niyə onlardan gözləniləndiyi kimi olmamalarını izah eləmək istəyirdi.

– Simonu götürək. Kömək eləyir, – Ralf daxmaları göstərdi. – O birilər hamısı qaçıb aradan çıxıb. Simon bacardığını eləyir. Ancaq...

– Simon həmişə kömək eləyir.

Ralf daxmalara tərəf getdi, Cek də onunla yanaşı addımlayırdı.

– Sizə bir az kömək eləyim, – Cek mızıldandı, – sonra gedib çimərəm.

– Narahat olma.

Onlar daxmalara çatanda Simonu görmədilər. Ralf başını deşikdən içəri soxub baxdı, sonra çıxartdı və Cekə dedi:

– Simon da aradan çıxıb.

– Bezibdir, – Cek dedi, – çimməyə gedib.

Ralfın qaşları çatıldı.

– Qəribə xasiyyəti var. Bir az da alasəydir.

Cek başını tərpətib təsdiq elədi, hər ikisi də bunu razılıq əlaməti kimi qəbul eləyib daxmalardan aralandı və gölə tərəf getdi.

– İndi çiməcəyəm, bir şey tapıb yeyəndən sonra da dağın o üzünə aşacağam; görüm, bəlkə, təzə izlər tapa bildim. Bir yerdə gedəkmə?

– Gün batmaq üzrədir artıq.

– Eybi yoxdu...

İki oğlan, bir-biriylə dil tapa bilməyən iki hisslər və anlayışlar dünyası yanaşı yeri yirdi.

– Heç olmasa, bir donuz ovlaya bilsəydim!...

– Çimən kimi gedib daxmalarla məşğul olacağam.

Onlar bir-birinə baxdılar; məhəbbət və nifrətlə baxır, heç nə başa düşmürdülər. Gölün isti və duzlu suyunun təsiri, bir də qışqırmaq, çapalamaq və gülmək onları yenə yaxınlaşdırdı.

Cek ilə Ralf elə bil, irdilər ki, Simon göldə çimir, amma onu orada tapmadılar. Ralfgil sahil tərəfə enib dağın o üzünə baxmağa gedəndə Simon onların arxasınca düşüb bir neçə yard getdi, sonra dayandı, qaşlarını çatıb aşağı – sahil qumluğuna baxdı: orada kimsə qumdan balaca evlər və daxmalar tikməyə cəhd eləmişdi. Sonra o çevrilib nə məqsədləsə meşəyə tərəf getdi. Arıq, balacaboy oğlan idi Simon, iti çənəsi qabağa çıxmışdı, gözləri elə parlaq idi, yanlış olaraq Ralf onu şən və hiyləgər hesab eləmişdi. Cod və qara saçları aşağı düşüb alçaq, amma geniş alnını gizləyirdi. Əynindəki qısa şalvar cırıq-cırıq idi; Cek kimi o da ayaqyalın gəzirdi. Onsuz da, qarayanız olan Simon yanib lap qaralmışdı və tərlə bədəni parıldayırdı.

Simon zədələnmiş meşə zolağına tərəf yönəldi, adaya ilk gəldikləri günün əhəri Ralfın dırmaşib üstünə qalxdığı qayanın yanından ötdü, sonra sağa dönüb ağacların arasına girdi. Hektarlarla uzanan meyvə ağaclarının arasıyla artıq adət elədiyi tərzdə gedirdi, burada hər kəs əziyyət çəkmədən bol, amma elə də doyumlu olmayan meyvəylə qarnını doldura bilərdi. Eyni bir ağacda həm meyvə yetişmişdi, həm də çiçək açmışdı; yetişmiş meyvə qoxusu vururdu adamı, arı pətəyinin ətrafında olduğu kimi, milyonlarla arı vızıldaşmaqdaydı. Bu yerdə balacalardan ikisi qaçib ona çatdı. Balacalar danışır, nəşə qışqırırdılar, əlindən tutub onu ağaclara tərəf dartırdılar. Axşam tərəfinin günəş şüaları altında və vızıldaşan arıların arasıyla gedə-gedə Simon axtarib yarpaqların arasından hündürdəki meyvələrin ən yaxşı yetişmişlərini dərdi və uşaqlara verdi. Uşaqların doyub sakitləşdiyini hiss eləyəncə fasilə verib ətrafa boylandı. Əllərini say-seçmə yetişmiş meyvələrlə doldurmuş balacaların ona baxdığını görmək lazım idi.

Simon uşaqlardan ayrılıb aydınca görünən cığırda getdi. Tezliklə hündür cəngəllik onu öz ağuşuna aldı. Hündür budaqlar heç gözlənilmədən lap başacan solğun çiçəklərlə örtülmüşdü, yuxarıdakı qaranlıq çətirdə isə səs-küylü bir aləm qaynaşırdı. Buranın havası da tutqun idi. Lianlar öz qollarını batmaqda olan gəminin kanatları tək atmışdı. Yumşaq torpağın üstündə Simonun ayaq izləri qalırdı, toxunduğu lianlar isə tarım sim kimi bütün uzunluğu boyu titrəyirdi.

Nəhayət, gəlib günəş şüalarının daha çox düşdüyü yerə çıxdı. Burada günəş işığı almaq üçün lianlara yüksəyə qalxmaq lazım deyildi artıq və onlar bir-birinə dolaşib cəngəlliyin qırağındakı açıqlıq tərəfdən asılmış böyük bir xalı toxumuşdu; böyük bir daş yerin səthinə qalxmışdı deyə, burada ot və qıjıdan başqa heç nə bitmirdi. Tünd iyli, qara kollar bütün ərazini dövrəyə almışdı və qazana oxşayan bu yer isti və işıqla dolub-daşırdı. Bir böyrü üstə yığılmış nəhəng ağac hələ ki dik dayanmış o biri ağaclara söykənmişdi, sarmaşlıq da cəld tərənib qırmızı və sarı qolcuqlarıyla onu ayaqdan-başacan bəzəmişdi.

Simon dayandı və bir vaxt Cekin elədiyi kimi, çiyinləri üstədən geri boylanaraq arxa tərəfdən yaxındakı keçidə baxdı ki, kiminsə onu izləmədiyinə əmin olsun. Bir müddət oğrun-oğrun getdi, sonra aşağı əyildi və sürünərək lianların əmələ gətirdiyi cəngəlliyin mərkəzinə tərəf irəlilədi. Lianlar və kol-kos elə sıx bitmişdi ki, öz təriylə onları islatdığını hiss elədi. O ötüb-keçən kimi də budaqlar dərhal əvvəlki vəziyyətinə qayıdıb arxadan keçidi bağlayırdı. Lap mərkəzə çatıb özünü təhlükəsiz yerdə hiss eləyəndə isə artıq o, bir neçə yarpağın əmələ gətirdiyi pərdə ilə qarşıdakı açıqlıqdan təcrid olunmuş balaca yuvadaydı. Çömbəltmə oturub yarpaqları araladı və açıqlığa baxdı. İsti havada bir-birinin dövrəsində rəqs eləyən iki qayğısız kəpənəkdən başqa heç nə yox idi. Nəfəsini çəkib qulaqlarını şəkələdi, adadakı səsləri dinşədi. Qarşıdan axşam gəlirdi; fantastik parlaq quşların səsi, arıların vızıltısı, hətta kvadratşəkilli qayaların arasındakı yuvalarına qayıdan qağayıların qışqırtısı zəifləmişdi. Lap uzaqlarda rifə çırpılan suların səsi, demək olar ki, eşidilməz olmuşdu.

Simon araladığı yarpaq pərdəsindən əlini çəkdi. Çəpinə düşən bal rəngli günəş şüaları sozalırdı və onlar kolların üstüylə sürünüb şama oxşayan qönçələrin üstündən keçərək ağacların çətinə tərəf qalxırdı, aşağıdakı ağacların altında isə qaranlıq qatılaşırdı. Işığın azalmağıyla eyni bir vaxtda meşənin al-əlvən rəngləri də itirdi, isti və tələskənlik də səngiyirdi. Şam qönçələri titrədi. Çiçək kasacığının altındakı yarpaqlar geri dartıldı, çiçəklərin ağ ləçəkləri ehtiyatla dikəlib açıq havaya boylandı.

Günəş şüaları açıqlıq ərazidən çəkildi, səmadan yox oldu. Qaranlıq kükrədi, axnaşmış ağacların arasını elə doldurdu ki, oralar dənizin dibi kimi qaranlıq və yad görkəm aldı. Şam qönçələri açıldı, ağ, iri çiçəklər göründü və onlar da ilk görünən ulduzlardan yerə düşən işığın altında bərq vurdu. Ağ çiçəklərin ətri havaya yayılaraq adanı başına götürdü.

IV FƏSİL.

RƏNGLƏNMİŞ SIFƏTLƏR VƏ UZUN SAÇLAR

Səhər açıldan axşam düşənəcən vaxtın tısbağa kimi ləngiyib sürünməsinə uşaqlar artıq öyrənmişdilər. Onlar açılan səhərdən zövq alırdılar: parlaq günəş, ucsuz-bucaqsız dəniz və təmiz hava, – oynamaq və əylənmək vaxtıydı, həyat gözəlliklə doluydu və ümid heç lazım da deyildi, hətta unudulmuşdu. Günortaya doğru günəş şüaları yer səthinə doxsan dərəcəyə yaxın bucaq altında düşəndə səhər vaxtının mükəmməl rəngləri yumşalırdı, soluxub mirvari rənginə çalır, ya da rəngdən-rəngə düşürdü, isti isə, sanki, zenitə yaxınlaşmaqda olan günəşdən əlavə güc alıbmış kimi, zərblə yerə elə vurulurdu ki, uşaqlar qaçaraq özlərini kölgəyə verir, uzanır, hətta yatırdılar.

Günorta vaxtı qərribə hadisələr olurdu: günəş şüaları altında parılдаşan dəniz suları qalxırdı, qeyri-adi zolaqlara bölünərək hərəkətə başlayırdı, mərcan rifi tək-tük dikdir yerlərdə bitmiş ölüvay palmalarla birlikdə göyə qalxaraq titrəyirdi, ağaclar dartılaraq tək-tək qopardılırdı, yağış damcıları məftildə axan kimi, onlar da axırdı, sanki, güzgüdə əks olarmış kimi təkrar olunurdu. Uşaqlar bir də baxırdılar ki, olmayan yerdə torpaq peyda oldu və sonra da sabun köpüyü kimi yox oldu. Piqqi bu hadisələrin hamısını ümumiləşdirib elmi terminologiyayla ilğım adlandırmışdı. Uşaqlardan hələ heç kim üzə-üzə laqundan o tərəfə, acgöz akulaların dolaşdığı rifəcən getməmişdi və ulduzların sehrli titrəşmələri kimi, günün günorta vaxtı baş verən bu ağlasığmaz hadisələrə də fikir vermirdilər. Düz günorta vaxtı illüziyalar göylə qovuşurdu və günəş də yuxarıdan-aşağı daha qəzəblə baxırdı. Günortadan sonra günəş əyilib batmağa gedəndə isə ilğım azalır, günəşin enməyiylə eyni vaxtda üfük də aşağı enir, mavi rəng alır, kəsilirdi. Nisbətən sərin olan başqa bir məqam gəlirdi ki, onu da qarşıdan gələn qaranlıq təhlükəsi korlayırdı. Günəş batan kimi adaya qaranlıq elə çökürdü, sanki, yanğınsöndürənin ağzından püskürürdü, tezliklə uzaq ulduzların altındakı daxmalara narahatlıq və qorxu dolurdu.

Amma Şimali Avropa xalqları üçün ənənəvi olan gündəlik qida, əmək, oyun adətləri uşaqların yeni həyat ritminə tam uyğunlaşmasını qeyri-mümkün edirdi. Balaca Persival hava qaralmamış daxmaya girib iki gün bayıra çıxmadı, öz-özünə danışdı, mahnı oxudu, ağladı. Uşaqlar elə bildilər ki, Persival dəli olub, hətta onu bir balaca lağa da qoydular. Nəhayət, daxmadan çıxanda isə Persival arıqlamışdı, gözləri qıpqırmızı olmuşdu və o vaxtdan da az oynayır, tez-tez ağlayırdı.

Balaca oğlanlara ümumi ad – «körpələr» adı verilmişdi. Ralfdan başlayaraq aşağı gedən yaş azalmasında bir tədricilik var idi, amma Simonla Robertin və bir də Morisin hansı qrupa aid edilməsi dəqiqləşməmişdi, bununla belə, dəstənin bir tərəfində «böyük»lərin, o biri tərəfində isə «körpə»lərin dayandığı hamıya aydın idi. Əsl körpələr – altı yaş həddində olan uşaqlar ancaq onlar üçün xarakterik olan gərgin həyat yaşayırdılar. Günün əksər vaxtlarında onların ağzı işləyirdi – nəsə çeynəyirdilər; yetişmiş olsun, göy olsun, çürük olsun, fərqi yoxdur – əllərinə keçən meyvəni

yeyirdilər. Hamısının qarnı ağrıyırdı: ishala düşmüşdülər. Qaranlıqdan bərk qorxan bu uşaqlar bir yerə toplaşib bir-birinə qısılırdılar. Yeməyə və yatmağa sərf olunan vaxt hesaba alınmasa, günün qalan hissəsini günəş şüalarını əks eləyən suyun qırağındakı ağ qumluqda dümələnib, kənardan baxana boş və mənasız görünən oyunlar oynayırdılar. Öz anaları üçün gözlənilmədiyindən az darıxır və ağlayırdılar, günəşdən yanıb qaralmışdılar, çirkin-pasın içindəydilər. Buynuzun səsinə eşidən kimi qaça-qaça gəlirdilər, bir tərəfdən ona görə ki, onu Ralf çalırdı və o da öz boyuna görə böyüklərin hakimiyyət dünyasına keçid mərhələ sayıla bilərdi, digər tərəfdən isə yığıncağın özü də uşaqların xoşuna gələn yeni bir əyləncəydi. Ümumiyyətlə, onlar böyükləri narahat eləmir, ayrıca bir toplum olaraq öz coşqun və emosional həyatlarını yaşayırdılar.

Körpələr balaca çayın qırağındakı qumluqda qəsrlər düzəldirdilər. Bir fut hündürlükdə olan o qəsrləri uşaqlar balıqqulağıyla, solğun çiçəklərlə və qərribə daşlarla bəzəyirdilər. Qəsrlərin ətrafında şose yolları, dəmiryol xətləri, divarlar, başqa tikili və qurğulardan ibarət olan komplekslər var idi ki, bunun da mənasını yalnız aşağı əyilib sahil səviyyəsindən baxan müşahidəçi başa düşərdi. Körpələr burada oynayırdılar, oyun onlara xoşbəxtlik və sevinc gətirməsə də, diqqətləri bütövlükdə bu əyləncəyə yönəlirdi və adətən, üç nəfərdən ibarət olan qruplara bölünüb oynayırdılar.

İndi də orada üç uşaq oynayırdı, onlardan ən böyüyü Henriydi. Üzündə qırmızı xal olan və ilk yandırılan tonqaldan sonra gözə dəyməyən uşağın uzaq qohumuydu Henri, amma bu məsələnin fərqi nə varacaq qədər böyük deyildi və əgər desəydilər ki üzüxallı oğlan təyyarəyə minib evlərinə getdi, əsla həyəcanlanmaz və dərhal da inanardı.

Həmin gün günortadan sonra oyuna Henri başçılıq eləyirdi, çünki o biri iki oğlan – Persivalla Conni adadakı uşaqların arasında ən kiçiydi. Persival boz sir-sifətiylə siçana oxşayırdı, hətta öz doğma anası da onda xoşagələn bir əlamət tapa bilmirdi. Conninin sarışın saçları və mütənasib bədənini var idi, özü də dalaşqan uşaq idi. Amma indi Conni özünü sakit aparırdı və nə deyilsə yerinə yetirirdi, çünki oyun maraqlıydı; uşaqların üçü də qumun üstündə dizi üstə oturub oynayırdı.

Rocerlə Moris meşədən çıxıb çayın qırağındakı qumluğa tərəf gəldilər. Onlar tonqalın yanında növbə çəkib, indi də çimməyə gedirdilər. Rocer uşaqların qumdan düzəlddikləri balaca qəsrlərin arasıyla gedir və təpiklə vurub onları dağıdırdı; çiçəkləri qumda basdırır, qəşəng daşları ora-bura səpələyirdi. Moris onun arxasınca irəliləyərək hırıldayırdı, dağıntı işlərini tamamlayırdı. Üç balaca oğlan oyuna ara verib başlarını qaldırdı və Rocerlə Morisə baxdı. Amma indi onların tikməkdə olduqları obyektə toxunan olmadı deyə, dinib-danışmadılar. Ancaq Persival mızıldayıb nıqqıldadı, çünki gözüne qum dolmuşdu, Moris ona fikir verməyib tələsik uzaqlaşdı. Adadan əvvəlki dövrdə balaca uşaqların gözüne qum atdığına görə Moris cəzalandırılmışdı. Düzdür, indi burada onu valideyn cəzası gözləməirdi, amma hər halda, elədiyi hərəkətin pis əməl olduğunu anlayan Moris özünü narahat hiss elədi. Beyninin harasında üzrxahlıq ifadə eləyən nəşə bir cümlə də formalaşdı. Amma o mızıldanıb çimmək barədə nəşə dedi və suya tərəf qaçdı.

Rocer ayaq saxlayıb balacaların oynamağına baxırdı. Adaya ilk gəldiyi günlə müqayisədə Rocer elə də çox yanmamışdı, amma boynuna və alnına tökülən qara saçları, elə bil, qaraqabaq, sərt sifətinə yaraşdı və ilk baxışdan adamayovuşmaz təsiri bağışlayan bu oğlanda nəşə çox eybəcər, hətta qorxulu bir əlamətin olduğu da nəzərə çarpırdı. Persivalın mızıldayıb nıqqıldaması sona yetdi – göz yaşları qumu yuyub təmizləmişdi və o, yenə oynamağa başladı. Conni öz parlaq-mavi gözləriylə ona baxırdı və birdən qumu göyə sovurdu, dərhal da Persival ağlamağa başladı.

Oynamaqdan yorulmuş Henri sahilboyu çıxıb getdi. Rocer də onun arxasınca düşdü, amma palmaların altıyla gedirdi. Henri hələ o qədər ağıllı deyildi ki, günəşin yandırıcı şüalarından özünü qorumaq üçün palmaların kölgəsinə sığınsın. Henri aşağı enib suyun qırağında qurdalandı. Sakit okeanın böyük qabarması başlamışdı və hər dörd-beş saniyə ərzində laqunun nisbətən sakit suyu bir düym qalxırdı. Dənizin qırağında şəffaf, balaca canlılar yaşayırdı və onlar su axınıyla gəlirdilər ki, isti qumun üstündə axtarıb nəşə tapsınlar; öz kiçicik hiss üzvləriylə yeni ərazini yoxlayırdılar. Axırncı hücum vaxtı heç nə tapmasalar da, olsun ki, indi quş zılı, müxtəlif həşəratlar, yerüstü həyatın təsadüfi tullantıları rast gələrdi. Bu şəffaf, balaca canlılar, sanki, sonsuz sayda kiçicik dişləri olan mişar idi və gəlirdi ki, sahili təmizləyib səliqə-sahman yaratsın.

Bu mənzərə Henrinin diqqətini cəlb eləmişdi. Təsadüfən sahildən tapdığı və dalğaların qova-qova ora-bura sürtüb sıgallayaraq ağartdığı nazik ağac parçasını qumun içində soxub-çıxardır və bu yolla şəffaf, balaca süpürgəçilərin hərəkətinə istiqamət verməyə çalışırdı; qumun üstündə balaca arxlar qazırdı, qabarmaqda olan su oranı doldururdu, Henri də şəffaf canlıları o arxlara toplamağa çalışırdı. Bütün diqqəti bu işə yönəlmişdi və kiçik canlıların fəaliyyətinə nəzarət eləyə bildiyi üçün özünü xoşbəxt hiss eləyirdi. Henri o balaca canlılarla danışır, onlara əmr eləyir, irad tutur, tələsdirirdi. Su qalxdıqca geri çəkilən Henrinin ayaq izləri su ilə dolub gölməçə əmələ gətirirdi, balaca şəffaf canlılar tələyə düşmüş kimi ilişib orada qalırdılar və bu da onda hakimiyyət illüziyası yaradırdı. Henri suyun qırağında çömbəltmə oturmuşdu, başı qabağa əyilmişdi, saçları alnına və gözlərinin üstünə tökülmüşdü, günəş isə öz gözəgörünməz şüa oxlarını onun üstünə yağdırırdı.

Rocer də gözləyirdi. Əvvəlcə o, böyük bir palma budağının arxasında gizləndi, amma Henri şəffaf canlılara elə aludə olmuşdu, başı elə qarışmışdı ki, nəhayət, Rocer gizlənmədi və açıqlığa çıxıb sahili nəzərdən keçirdi. Persival ağlaya-ağlaya çıxıb getdi və qəsrlər üzərində hakimiyyət Conniyə keçdi. Conni qəsrlərin arasında oturub oxumağa və qumu özü burada olmayan xayali Persivala atmağa başladı. Rocer Conninin arxa tərəfində meydançanı və sıçrayan su damcılarının parıltısını gördü: orada Ralf, Simon, Piqqi və Moris çimişirdilər. Rocer diqqətlə qulaq asdı, qışqırtı səslərindən başqa heç nə eşidilmirdi.

Qəfil küləkdən palmaların çətirləri silkələndi, budaqlar titrəyib əyildi. Rocerin başı üstdəki budaqdan hər biri reqbi topu boyda olan kokos qozları saplağından qoparaq altmış fut hündürlükdən yerə düşdü. Kokos qozları aydın eşidilən dalbadal tappıltı səsləri salaraq Rocerin böyründəcə yerə

dəydi, amma ona dəymədi. Rocer özünü təhlükədən qorumaq barədə heç düşünmürdü, kokoslara baxdı, sonra Henriyə baxdı, yenə kokoslara baxdı.

Palmaların altındakı torpaq yuxarı qalxmış sahil idi və palma nəsiləri əvvəllər başqa sahillərdə olmuş daşları dartıb üzə çıxarırdı. Rocer əyilib daş götürdü və tuşlayıb qəsdən elə atdı ki, hədəfə dəyməsin. Çevrilmiş zamanın simvolu olan daş Henridən sağ tərəfdəki beş yardlıq bir məsafədən keçib suya düşdü. Rocer ovcunu xırda daşlarla doldurub atmağa başladı, amma Henrinin ətrafındakı altı yard diametri olan dairənin içinə daş atmağa cəsarət eləmirdi. Adayaqədərki həyatın gözəgörünməyən sərt tabusu burada da özünü göstərirdi. Çömbəltmə oturmuş uşağı valideynləri, məktəb, polis və qanun müdafiə eləyirdi. Sivilizasiya imkan vermirdi ki, Rocer əl-qol açsın, amma sivilizasiya onu tanımırdı və özü də xarabalıqlar içindəydi.

Suya dəyən daşların tappıltı səsi Henrini təəccübləndirdi. O, şəffaf və səssiz varlıqlardan əl çəkib suya düşərək ətrafa dairələr yayan daşlara baxdı. Daşlar onun gah sağında, gah da solunda suya düşürdü, Henri də üzüyolalığ nümayiş elətdirib o tərəfə çevrilirdi, amma daşı göydən endiyi vaxt görə bilmirdi, çünki ləng tərپənirdi. Nəhayət, daşların birini gördü və güldü, onunla zarafat eləyənin kim olduğunu bilmək üçün boylanıb baxdı. Amma Rocer tez özünü palma budağının arxasına verib gizləndi, tənənfəs halda aşağı əyildi, göz qapaqları titrədi. Bundan sonra isə Henri daşlara olan marağını itirdi və çıxıb getdi.

– Rocer.

On yard məsafədəki ağacın altında dayanmışdı Cek. Rocer gözlərini açıb onu görəndə tutqun dərisinin altıyla daha tutqun kölgələr süründü, amma Cek heç nə hiss eləmədi; o, işarə eləyir, səbirsizliklə gözləyirdi ki, Rocer ona tərəf getsin.

Çayın qurtaracağında balaca bir göl var idi və onun da arxa tərəfdən qum bəndi var idi, içərisi suzanbağı və tikan kimi qamışla doluydu. Orada Sem, Erik və bir də Bill dayanıb gözləyirdi. Cek özünü günəşdən daldalayaraq gölün qırağında dizi üstə çökdü, əlində gətirdiyi iki böyük yarpağı açdı. Onlardan birində ağ, o birində isə qırmızı gil var idi, ocaqdan götürülmüş bir ağac kömürü də var idi orada.

Cek işləyə-işləyə həm də bəzi şeyləri Rocerə izah eləyirdi.

– Onlar mənim iyimi hiss eləməyəcəklər. Amma hesab eləyirəm ki, məni görəcəklər: ağacın altında nəse qızartdaq bir şey olduğunu görəcəklər.

Gili sifətinə yaxdı.

– Bir az da yaşıl rəngim olsaydı!

Sonra da ala-yarımçıq rənglənmiş sifətini Rocerə tərəf çevirib, onun üzündən oxunan suala cavab verdi:

– Bunun hamısı ov üçündür. Mühəribədəki kimi. Gözə çarpmamaq üçün rənglənmək – kamuflyaj. Bəzi şeylər cildini dəyişib özünü başqa şeyə oxşadır.

Vacib bir məsələni izah etmək üçün Cek bərk çalışdı.

– ... məsələ, ağac budağına qonmuş brz kəpənəklər kimi.

Rocer başa düşdü və qaşlarını çataraq başını tərpətdi. Əkizlər Cekə tərəf gələrək utancaq halda nəyə görə öz etirazlarını bildirdilər. Cek onları başından elədi.

– Siz də əl çəkin məndən.

Kömürü götürüb üzündəki qırmızı və ağ zolaqların arasını qaraladı.

– Yox. Siz ikiniz mənimlə gedəcəksiniz.

Suda öz əksinə baxanda isə kefi pozuldu. Aşağı əyilib ovuclarını isti su ilə doldurdu, üzündəki rəngi yuyub-təmizlədi. Sifətindəki çillər və kürən qaşları göründü.

Rocer istər-istəməz güldü:

– Pis görünmürdün.

Cek isə öz işindəydi: gələcək üzünün planını cızdı. Bir yanağını və gözünün ətrafını ağ rənglədi, üzünün qalan hissəsini qırmızı rənglədi, sonra da çəpinə – sağ qulağından başlayaraq çənəsinin sol tərəfinə qədər kömürlə qaraladı. Sudakı əksinə baxdı, amma onun nəfəsi suyu dalğalandırdı.

– Samnerik, boş kokos qabıqlarından birini mənə ver.

Aşağı əyilib kokos qabığını su ilə doldurdu. Günəş işığı onun üzünə düşdü, suyun səthini güzgü kimi parılatdı. Cek təəccüblə baxırdı və artıq özünə yox, adamqorxuzan yad adama baxırdı. Suyu kənara atıb həyəcanla qəhqəhə çəkərək sıçrayıb ayağa qalxdı. Gölün qırağında Cekin əzələli bədəni cildini dəyişib maskalanmışdı və uşaqlar gözlərini ondan çəkə bilmir, dəhşətə gəlirdilər. Cek rəqsə başladı, onun qəhqəhələri qana susamış vəhşinin səsinə çevrilməkdəydi. Tullana-tullana Billə tərəf getdi. Maska artıq öz müstəqil həyatını yaşayırdı, Cek isə utancaqlığı və abır-həyanı bir tərəfə ataraq onun arxasında gizlənmişdi. Qırmızı, ağ və qara zolaqlarla örtülmüş sifət havada silkələnib rəqs eləyərək Billə yaxınlaşdı. Billi gülmək tutdu, sonra qəflətən gülməyinə ara verib, kolların arasıyla çıxıb getdi.

Cek əkizlərin üstünə cumdu.

– Uşaqlar, düzlənin. Getdik.

– Bəs axı...

– ... biz...

– Getdik! Mən sizinlə sürünə-sürünə gedəcəyəm, sonra da elə vuracağam...

Maska uşaqları özünə tabe eləyirdi.

Ralf göldən çıxıb sahilboyu qaçdı və palmaların altındakı kölgədə oturdu. Alına yapışmış sarışın saçlarını geri elədi. Simon ayaqlarıyla suyu döyəcəyərək üzürdü, Moris suya baş vurmağı məşq eləyirdi. Piqqi sahilə boş-boş gəzib-dolanır, nəşə tapıb yerdən qaldırır, sonra da atırdı.

Sevdiyi balaca gölməçələri su basmışdı və su çəkilənəcən də onun üçün maraqlı bir şey yox idi; başını qaldırıb palmaların altında Ralfi görən kimi də yaxınlaşıb onun yanında oturdu.

Piqqinin əynində cındır şalvar var idi, kök bədəni günün altında yanıb qızılıya çalan qəhvəyi rəng almışdı, kimsə baxanda eynəyinin şüşələri yenə də parıldayıb şəfəq saçırdı. Adadakı uşaqların arasında yeganə oğlan idi ki, elə bil, saçları uzanmamışdı və yəqin, heç vaxt da uzanmayacaqdı. O biri uşaqların saçları uzanıb at yalına dönmüşdü, Piqqinin saçları isə azca uzanmışdı, vəssalam; sanki, keçəllik onun təbii halıydı, başındakı az-maz tük də cavan maralların buynuzunu örtən və zərif məxmərə oxşayan tük örtüyü kimi tezliklə tökülüb gedəcəkdə.

– Mən saat barədə fikirləşirdim, – Piqqi dedi. – Biz günəş saati düzəldə bilərik. Ağac budağını yerə soxursan, sonra da...

Məsələnin riyazi tərəfini izah etmək güc və gərginlik tələb eləyirdi ki, Piqqi də bunu bacarmırdı və başladı nala-muxa vurmağa.

– Təyyarə də düzəltmək olar, televizor da, – Ralf kinayəylə dedi, – hətta buxar maşını da.

Piqqi başını silkələdi.

– Onları düzəltmək üçün çoxlu metal lazımdır, bizim isə metalımız yoxdur. Amma ağac çubuğu nə qədər desən var.

Ralf çevrildi və gülməkdən özünü saxlaya bilmədi. Piqqinin zəhlətökənliyi də var idi; onun piyli bədəni, astması, yeri gəldi-gəlmədi irəli sürdüyü kütbaş ideyalar adamı bezdirirdi və indi onu məsxərəyə qoyub gülmək də olardı, olsun ki, təsadüfən belə alınsa da, hər halda, olardı.

Ralfin üzündəki təbəssümü görüb Piqqi öz aləmində bunu dostluğun ifadəsi kimi başa düşdü. Nisbətən yaşlı uşaqlar dilə gətirməsələr də, hər kəs özlüyündə yəqin eləmişdi ki, Piqqi kənar adamdır, yaddır və özü də tək elə danışmaq tərzinə, ləhcəsinə görə yox – bunun o qədər də əhəmiyyəti yoxdur, əsas məsələ onun gonbulluğudur, astmasıdır, eynəyidir və bir də fiziki sevməməsidir. İndi Piqqi görəndə ki dediyi sözlər Ralfin xoşuna gəlir, həvəslənib öz fikrini inkişaf elətdirməyə başladı:

– Burada nə qədər desən ağac çubuğu var. Hər kəs özünə günəş saati düzəldə bilər. Sonra da bilərik ki, saat nəçədir.

– Elə olsa, bütün işlərimiz düzələcək.

– Sən özün dedin ki, elə eləməliyik ki, xilas ola bilək.

– Əl çək məndən.

Ralf ayağa durub gölə tərəf getdi və elə həmin vaxt Moris suya baş vurdu, amma bunu çox səriştəsiz elədi. Ralf sevindi ki, mövzunu dəyişmək üçün əlinə fürsət düşüb, Moris suyun üzünə qalxanda qışqırdı:

– Suya batmağın çox pisdir, çox pis.

Moris Ralfa baxıb gülümsədi, o isə özünü suya vurdu. Ralf burada hamıdan yaxşı üzürdü, amma bu gün xilas olmaq barədə söhbətin təzələnməyi, lazımsız və ağılsız söz-söhbətlər onu elə

bezdirmişdi ki, hətta suyun yaşıl dərinliyi, dörd bir yana səpələnmiş günəş şüaları da onun yarasına məlhəm olmadı. Burada ləngiyib uşaqlarla oynamaq, əylənmək əvəzinə, əliylə mütəmadi işləyərək üzüb Simonun altından keçdi, gölün o biri tərəfində suiti kimi suyu süzülə-süzülə qırağa çıxdı. Həmişə olduğu kimi, yenə də fərasətsiz görünən Piqqi ayağa qalxdı və gəlib onun yanında oturdu, Ralf qarnı üstə çevrilərək elə uzandı ki, guya, onu görmür. İlğım çəkilib getmişdi, Ralf tarım çəkilməmiş üfüq xəttinə baxırdı, qəflətən sıçrayıb ayağa qalxdı, «Tüstü! Tüstü!» deyərək qışqırmağa başladı.

Simon cəhd elədi ki, suda otursun, dərhal da ağzı su ilə doldu. Suyu baş vurmağa hazırlaşan Moris ayaqlarının ucunda arxaya ləngər vurub meydançaya tərəf götürüldü, sonra istiqamətini dəyişib geriye – palmaların altındakı otluğa tərəf qaçdı. Cır-cındır şalvarını tez-tələsik geyinməyə başladı ki, hər ehtimala qarşı hazır olsun.

Ralf isə bir əli ilə saçlarını geri ələyib saxlamışdı, o biri əlinin yumruğu düyünlənmiş halda ayaq üstə dayanmışdı. Simon sudan çıxırdı. Piqqi eynəyinin şüşələrini köynəyinə sürtüb təmizləyirdi və eyni vaxtda həm də dənizə baxırdı. Moris elə tələsirdi ki, iki ayağını şalvarın bir qıçına soxmuşdu. Uşaqlardan ancaq Ralf sakitcə dayanıb baxırdı.

– Mən tüstü-zad görmürəm, – Piqqi şübhəylə dedi. – Tüstü görmürəm axı. Tüstü haradadır, Ralf?

Ralf dinmədi. İndi onun hər iki əli alnında düyünlənmişdi və sarışın saçlarını gözünün üstünə tökülməyə qoymurdu; o, qabağa əyilmişdi, dəniz suyunun duzu dərisini ağartmışdı.

– Ralf, gəmi hanı?

Simon Ralfla yanaşı dayanıb üfüqə baxırdı. Morisin şalvarı dözməyib tamam cırıldı, belə olanda isə sahibi lazımsız bir şey kimi ondan imtina ələyib tulladı, meşəyə tərəf qaçdı və yenə geri qayıtdı.

Üfüqdə görünən tüstü bərk bağlanmış ilgəyə oxşayırdı və ilgəyin düyünü yavaş-yavaş açılırdı. Tüstünün altında görünən ləkə isə, çox güman ki, tüstü borusu idi. Öz-özünə danışan Ralfin rəngi qaçmışdı.

– Onlar bizim tüstünü görəcəklər.

Axır ki, Piqqi də hara lazımdırsa ora baxırdı.

– Mən heç nə görmürəm.

Piqqi çevrilib dağa tərəf baxdı. Ralf isə acgözlüklə gəmiyə baxmaqdaydı, yanaqlarının rəngi qayıdırdı. Simon onun yanında dinməzəcə dayanmışdı.

– Mən özüm də bilirəm ki, yaxşı görmürəm, – Piqqi dedi, – amma bir mənə deyən görüm, ümumiyyətlə, bizim tüstümüz varmı?

Hələ də gəmiyə baxmaqda olan Ralfin hövsələsi daraldı.

– Tüstü dağın üstündədir.

Moris qaçaraq gəldi və o da gözünü dənizə zillədi. Simonla Piqqi dağa tərəf baxırdılar. Piqqi üz-gözünü qırışdırdı, Simon elə qışqırdı, elə bil, qəflətən yaralanmışdı.

– Ralf! Ralf!

Simonun danışiq tərzı Ralfı qumun üstündə tələsik fırlanıb ona tərəf çevrilməyə vadar elədi.

– De görüm, – Piqqi həyəcan içində dedi, – orada siqnal varmı?

Ralf geriye – üfüqdə dağılıb əriməkdə olan tüstüyə baxdı, sonra da dağa tərəf baxdı.

– Ralf, xahiş eləyirəm, düzünü de: orada siqnal varmı?

Simon utancaq halda əlini uzatdı ki, Ralfa toxunsun. Ralf isə artıq qaçmağa başlamışdı, gölün dayaz tərəfində suyu şappıldadıb sıçradaraq, isti, ağ qumun üstündə, palmaların altıyla qaçırdı. Az sonra zədələnmiş meşəni ağzına almış pöhrəlikdə əlləşib-vuruşurdu. Simon onun arxasınca qaçdı, Piqqi qışqırdı:

– Ralf! Ralf, eşit, xahiş edirəm!

Sonra Piqqi də qaçmağa başladı, terrasa çıxmağa az qalmış Morisin çıxardıb atdığı cırıq şalvara ilişdi. Dörd oğlanın arxa tərəfindən üfüq xətti boyunca tüstü yavaşca hərəkət eləyirdi. Sahildə Henri ilə Conni Persivalın üstünə qum atırdı, Persivalın ağlamaqdan başqa əlindən heç bir iş gəlmirdi və bu üç oğlan baş verənlərdən əsla xəbərsiz idi.

Ralf zədələnmiş meşə zolağının qırağına çataraq nəfəsini dərdi və söyüş söydü. Özünü qəzəblə kol-kosun, bir-birinə dolaşmış lianların arasına vurmuşdu deyə, çılpaq bədəni cızıq-cızıq olmuşdu, qanı axırdı. Dağa qalxan sərt yoxuşun ətəyində ayaq saxladı. Arxadan gələn Morislə onun arasında bir neçə yard məsafə var idi.

– Piqqinin eynəyi! – Ralf qışqırdı. – Əgər ocaq sönuəbsə, eynək lazım olacaq...

Ralf susdu, ayaq üstə ləngər vurdu. Hələ də sahilə vurnuxan Piqqi güclə görünürdü. Ralf üfüqə baxdı, sonra dağa tərəf baxdı. Bəlkə, əvvəlcə Piqqinin eynəyini götürsün? Ola bilərmı ki, onacan gəmi getsin? Olsun ki, dağa çıxıb görələr ki, ocaq sönuəb və oturub Piqqinin gözləməli olacaqlar, o vaxtacan da gəmi üfüqdə gözdən itəcək. – Ehtimallar arasında çaşib qalmış Ralf təərəddüd içindəydi, neyləməli olduğunu bilmirdi və birdən qışqırdı:

– Oh, Allah! Oh, Allah!

Simon təngnəfəs halda kol-kosun arasıyla irəliləyirdi. Onun sifəti əyilmişdi. Ralf kor-koranə hərəkət eləyirdi, nazik tüstü burumunun uzaqlaşib getdiyini görüncə az qalırdı dəli olsun.

Ocaq sönmüşdü, – uzaqdan gördülər bunu. Onlar hələ aşağıda ikən doğma evə çağırən tüstünü görəndə hiss eləmişdilər ki, ocaq sönuəb. Ocaq tamam sönmüşdü, tüstü çıxmırdı, ancaq kül qalmışdı. Ocağın yanında növbə çəkənlər getmişdi. İstifadə olunmamış bir qalaq odun hazır vəziyyətdə qalmışdı.

Ralf dənizə tərəf çevrildi. Yad məkanın bomboş yad üfükündə güclə görünən tüstü izindən başqa heç nə yox idi. Ralf ayaqları bir-birinə dolaşa-dolaşa qayaların arasıyla qaçdı, qızartdaq qayanın kənarında özünü birtəhər saxlayıb gəmiyə tərəf qışqırdı:

– Qayıdın! Geri qayıdın!

Simonla Moris gəldi. Ralf gözlərini qırpmadan onlara baxdı. Simon geri çevrildi, yanaqlarındakı suyu silib üzünə yaxdı. Beynində dolaşan sözlərin ən pisini axtarırdı Ralf.

– Əclaflar ocağı söndürüblər.

Ralf dağın o biri yamacına baxdı. Piqqi də gəlib çıxdı, təngnəfəs olmuşdu, balaca uşaqlar kimi fisıldayırdı. Ralf yumruqlarını düyünləyib qıpqırmızı qızardı; baxışında gərginlik, səşində kədər var idi onun, uşaqları göstərib dedi:

– Odur, onlardır.

Dəstə lap aşağıda – uzaqda, qızartdaq daşlığın arasıyla, suyun qırağı boyunca gedirdi. Uşaqlardan bəzilərinin başında qara kepka var idi, çoxusu da, demək olar ki, lüt idi. Asan cığıra çıxanda hamısı birlikdə nizələrini havaya qaldırdı. Əkizlərin çox ehtiyatla apardığı yük barədə uşaqlar nəşə oxuyurdu. Məsafə nə qədər uzaq olsa da, dəstənin önündə gedən hündürboy, qırmızıbaş oğlanın Cek olduğunu Ralf dərhal yəqin elədi. Simon Ralfin yanında dayanıb üfүqə baxdığı kimi, indi də eyni vəziyyətdən Cekə baxırdı və sanki, gördükləri onu qorxuya salmışdı. Ralf heç nə deməyib dəstənin yaxına gəlməsini gözlədi. Bu məsafədən mahnı eşidilirdi, amma sözlər aydın deyildi. Cekin arxasınca əkizlər gəlirdi, onların çiyində uzun bir pərdi var idi. İçalatı çıxardılmış donuz cəmdəyi asılmışdı pərdidən, uşaqlar cığırın çala-çökək yerində ayaqları dolaşaraq yeriyəndə cəmdək bərk ləngər vurur, yellənirdi. Donuzun cədtüklü boynundan asılmış baş, sanki, yerdə nəşə axtarırdı. Nəhayət, yanmış çökəkdə qaralan ağacların və küllüyün üstündən aşaraq gələn mahnının sözləri onlara çatdı:

– Donuzu vur! Boğazın üz! Qanını tök!

Sözlərin aydın eşidildiyi həmin o məqamda dəstə dağın ən sərt yoxuşuna çatmışdı və ona görə də bir neçə dəqiqəliyə mahnı eşidilməz oldu. Susmaq işarəsi verən Simon Piqqiyə tərəf əyilib «s-s» eləyəndə işə elə təşəvvür yarandı, guya, o, kilsədə bərkdən danışmışdı.

Yüksəklikdə ilkin olaraq Cekin gillə rənglənmiş sifəti peyda oldu; coşqun sevincə nizəsini qaldıraraq Ralfi hayladı:

– Bir baxsana! Biz donuzu öldürdük, pusa-pusa getdik, mühasirəyə aldığımız...

Ovçular onun səsinə səs verdilər:

– Biz onu mühasirəyə aldığımız...

– Sürünüb getdik...

– Donuz elə qışqırdı...

Əkizlərin arasında yellənən donuzun laxtalanmış qara qanı qayanın üstünə damcılayırdı. Samnerikgil isə, sanki, geniş bir təbəssümü ikiye bölüb hərə öz payını götürmüşdü və onunla da sidqi-ürəkdən gülümsəyirdi. Qısa müddətdə Ralfa çox şey barədə danışmalıydı Cek, amma danışmaq əvəzinə bir-iki addım rəqs elədi, sonra kim olduğunu xatırlayıb öz imicinə xələl gətirməmək üçün gülümsəyərək dayandı. Əlinin üstündəki qanı görüb iyrənirmiş kimi üz-gözünü qırışdırdı, qanı silmək üçün nəsə axtararaq boylanıb baxdı, sonra əlini şalvarına silib güldü.

Ralf dedi:

– Siz ocağı söndürmüşünüz.

Cek bu yersiz sözdən tutulan kimi olub nəyə görə incidi, amma belə xırda şeylər onun kefini poza biləcək qüvvəyə malik deyildi.

– Ocağı yenə yandıra bilərik. Gərək sən də bizimlə gedəydin, Ralf. Biz vaxtımızı əla keçirdik. Əkizlərin üstünə cumdu, uşaqlar yıxıldı...

– Biz donuzu vurduq.

– Mən yıxıldım.

– Mən donuzun başını kəsdim, – Cek fəxrlə dedi və dartındı. – İcazə versəydin, mən sənə bıçağını götürüb öz bıçağımın dəstəyinə damğa vurardım, olarmı?

Oğlanlar oxuyur, rəqs eləyirdilər. Əkizlər hələ də gülümsəyirdilər.

– O qədər qan axdı! – Cek gülüb dedi və titrədi. – Öz gözünlə görməsən, inanmazsan.

– Biz hər gün ova gedəcəyik...

Ralf yerindən tərpənmədən yenə də xırıltılı səslə danışdı:

– Siz ocağı atıb getmisiniz, tonqalı söndürmüşünüz.

Eyni fikrin yenidən təkrar olunması Ceki bezdirdi, əkizlərə baxdı, sonra yenə Ralfa baxdı və dedi:

– Bu uşaqlar ovla əlaqədar olaraq bizə lazım idi. Əks təqdirdə donuzu mühasirəyə sala bilməzdik.

Öz günahını başa düşüb qızardı.

– Ocaq da bir-iki saat olar ki, söndür. Biz onu yenə yandıra bilərik.

Ralfın cızıq-cızıq olmuş dərisinə fikir verdi, onların dördünün də qaşqabaq töküblə dinməz baxmaqlarından nəsə narahat oldu. Xoşbəxt anlar yaşayan Cek uşaqlara da o anları yaşatmaq üçün yollar axtarırdı. Qəlbi xatirələrlə doluydu: hər vəchlə çalışıb aradan çıxmaq istəyən donuzun mühasirəyə alınmasıyla bağlı əldə olunan bilik və təcrübə, vəhşi heyvanla mübarizədə hiylə işlədərək onu öz iradələrinə tabe eləmələriylə bağlı xatirə və əldə olunan bilik, sonra da uzun-uzadı içilən içki kimi ovun canının alınması...

Cek əllərini geniş açdı:

– Nə qədər qan axdığını görmək lazım idi!

Bu sözdən sonra dinməzcə dayanmış ovçuların sıralarında yenə uğultu qopdu. Ralf saçlarını geri elədi, bir əliylə boş üfükü göstərdi; bərkdən danışdı, səsi qəzəbliydi deyə, hamını susmağa vadar elədi:

– Orada gəmi var idi.

Bunun necə böyük bir dəhşət olduğunu anlayan Cek dərhal da onlardan aralandı. Əlini donuzun üstünə qoyub bıçağını çıxartdı. Ralf əlini aşağı salıb yumruğunu düyünlədi, səsi titrədi.

– Orada gəmi var idi. Bax oradaydı. Sən özün dedin ki, ocağa baxacaqsan və özün də onu söndürmüşən! – belə deyib Cekə tərəf bir addım atdı, Cek də çevrilib ona baxdı.

– Onlar bizi görə bilərdilər. Biz xilas olardıq, evimizə gedərdik...

Piqqi elə kədərləndi, ağır itkinin acısı utancaqlığı da unutturdu ona və hönkür-hönkür ağladı:

– Hamısı sənin ucbatındandır, Cek Meridyü, qana görədir! Biz evə gedə bilərdik...

Ralf Piqqini qırağa itələdi:

– Burada başçı mənəm və sən də mən nə desəm ona əməl eləməlisən. Sən ancaq danışmağı bacarırsan, daxma tikməyi də bacarmırsan... Çıxıb getmişən ov eləməyə, ocaq da sönüb.

Ralf üzünü çevirdi, bir anlığa sükut oldu. Sonra onun ifrat hissiyyat ifadə eləyən səsi yenə eşidildi:

– Orada gəmi var idi.

Ovçulardan olan balacaların biri xırıldayıb ağladı. Acı və amansız həqiqət hamıya bəyan oldu. Donuz cəmdəyini qurdalayan Cek qızardı:

– İş çox idi, bizə çox adam lazım oldu.

Ralf ona tərəf çevrildi:

– Əgər daxmaları tikib qurtarsaydıq, sən hamını özünlə ova apara bilərdin. Səni ancaq ov maraqlandırır.

– Bizə ət lazımdır.

Cek belə deyib əlində qanlı bıçaq ayağa durdu. İki oğlan üz-üzə dayandı. Burada bir tərəfdə cəlbedici ov dünyası, ov taktikası, vəhşisayağı sevinc və ustalıq dayanmışdısa, digər tərəfdə çətinliyə düşmüş insan ağı və onun güclü arzusu dayanmışdı. Cek bıçağı sol əlinə ötürüb, alına yapışmış saçları sağ əliylə geri eləyəndə qan ləkəsini daha da yaydı.

Piqqi yenə başladı:

– Sən ocağı sönməyə qoymamalıydın. Özün dedin ki, elə eləyəcəksən, həmişə tüstü çıxsın.

Piqqinin sözləri və bəzi ovçuların razılıq əlaməti olaraq ağlaması Ceki qəzəbləndirdi, onun göy gözlərində şimşək çaxdı. Bir addım qabağa gəldi, heç olmasa, kimisə vurmaq imkanı yaranmışdı və o, yumruğuyla Piqqinin qarnından vurdu. Piqqi deyib yerə oturdu. Cek onun başının üstünü aldı, təhqir olunduğu üçün onun səsi də dəyişmişdi.

– Bir də elə deyəcəksən? Bir də deyəcəksən? Gonbul!

Ralf onlara yaxınlaşdı, Cek bu dəfə yumruqla Paqqinin başına vurdu və onun eynəyi daşın üstünə düşüb cingildədi. Piqqi dəhşət içində qışqırdı:

– Mənim eynəyim!

Piqqi yerə yığılıb, əlini ora-bura sürərək eynəyi axtarmağa başladı. Simon onu qabaqlayıb eynəyi qaldırdı və sahibinə verdi. Dağın başında, Simonun ətrafında dəhşətli qanadlarını çırparaq ehtiraslar cövlan eləyirdi.

– Şüşənin biri sınıb.

Piqqi eynəyi qapıb gözünə taxdı, qəzəblə Cekə baxdı.

– Mən eynəksiz görmürəm. İndi bir şüşəsi sındı, mən də taygöz oldum. Yaxşı, eybi yoxdur, baxarsan.

Cek ona tərəf getdi, Piqqi sürünüb aralandı. İndi onların arasında iri bir qaya var idi. Piqqi daşın üstündən başını çıxardıb eynəyinin sağ qalmış şüşəsini parıldadaraq Cekə baxdı.

– Mən indi taygöz oldum. Yaxşı, eybi yoxdur, baxarsan.

Cek onun necə qaçıb aradan çıxmağını və ağlamağını yamsıladı:

– Yax-xşı, eyybi yoxdur, baxaarsan, oh-ho-ho...

Piqqi özü də, parodiya da elə gülməliydi ki, ovçular gülməyə başladılar. Cek bir az da ürəkləndi, Piqqinin yerişini yamsıladı. Ovçuların gülüşü şən qəhqəhələrə çevrildi. Ralfin da dodağı qaçdı, amma bu hərəkətinə görə dərhal da özünə qəzəbi tutdu və mızıldandı:

– Çox iyrənc hərəkətdir bu.

Cek diksindi, təlxəkliyi bir qırağa qoydu və dayanıb Ralfa baxaraq qışqırdı:

– Hə, yaxşı, yaxşı!

Piqqiyə baxdı, ovçulara baxdı, Ralfa baxdı.

– Yaxşı iş olmadı bu. Ocağı deyirəm. Orada mən...

Cek özünü dartdı:

– Mən üzr istəyirəm.

Cekin bu mərdanə jesti ovçuların alqışına səbəb oldu. Onlar hesab eləyirdilər ki, Cek səhvini etiraf eləyib üzr istəməklə düzgün hərəkət elədi, özünü uşaqların gözündə qaldırdı, Ralf isə, əksinə, uduzdu. Hamı Ralfdan müvafiq cavab gözləyirdi.

Bu cür danışmağa Ralfin dili gəlməzdi; özündə deyildi o, Cekin hərəkətləri, üstəgəl dil altı qalмайıb burada da oyun çıxartması onu təbdən çıxartmışdı. Ocaq sönüb, gəmi gedib. Bəyəm onlar özləri bunu görmürlərmi? Qəzəbdən başqa Ralfin dili nə ifadə edə bilərdi?

– Çox iyrənc hərəkətdir bu.

Cekin gözlərinə çökmüş qaranlıq kölgə çəkilib gedənəcən heç kim dinmədi. Son sözü Ralf deməliydi.

– Yaxşı, tonqalı yandırın, – Ralf mızıldandı.

Qarşıda görülməli olan xeyli iş var idi və gərginlik də azaldı. Ralf daha heç nə demədi, heç nə eləmədi, dimdik dayanıb aşağı – ayağının ətrafındakı külə baxırdı. Cek bərkdən danışdı, çox danışdı, özü də fəal idi, mahnı oxuyur, fit çalır, əmrlər verir, dinməzəcə dayanıb heç bir iş görməyən Ralfa atmacalar atırdı. Bu atmacalar heç bir cavab tələb eləməirdi, ona görə də kiminsə xətrinə dəymirdi deyə, Ralf hələ də dinmirdi. Heç kim, hətta Cek özü də cəsarət eləyib ona deyə bilmirdi qırağa dur və sonda ocağı əvvəlki yerindən üç yard aralıda, həm də nisbətən narahat bir yerdə qalayası oldular. Beləliklə də, Ralf özünün başçı olduğunu bir daha təsdiq elədi və əgər günlərlə başını sındırıb fikirləşsəydi də, bundan yaxşı üsul tapa bilməzdi. Bu qeyri-müəyyən və həm də təsirli silah qarşısında Cek öz gücsüzlüyünü hiss eləyir, qəzəblənirdi və niyə qəzəbləndiyinin səbəbini özü də bilmirdi. Nəhayət, tonqal qalamaq üçün odunları üst-üstə yığıb qalaq vurdular, Ceklə Ralf isə bu hündür qalağın əks tərəflərində qaldı.

Tonqalı yandırmaq lazım gələndə yeni böhran yarandı. Tonqalı necə yandırmaq barədə Cekin təsəvvürü də yox idi və onun təəccübünə rəğmən, Ralf Piqqiyə yaxınlaşıb eynəyi aldı. Ralf özü də bilməzdi ki, Ceklə onun arasındakı münasibət o cür pozulandan sonra yenidən düzələ bilər.

– Mən onları qaytararam.

– Yox, mən özüm.

Mənasız rənglər dənizinin içində üzən Piqqi arxada dayanmışdı, Ralf isə dizi üstə dayanıb parlaq işıq ləkəsinin fokus nöqtəsini tapmağa çalışırdı. Alov görünən kimi Piqqi dərhal dartıb eynəyini aldı.

Fantastik dərəcədə gözəl olan bənövşəyi, qırmızı və sarı rəngli çiçəklərin qarşısında düşmənçilik hissi davam gətirməyib əriyirdi. Onlar yenə də tonqalın ətrafında dövrə vurmuş oğlanlar idi, hətta Ralfla Piqqi də demək olar ki, artıq dəstəyə qoşulmuşdular. Tezliklə bir neçə oğlan odun gətirmək üçün aşağı qaçdı, Cek isə donuzun ətinə doğramağa başladı. Əvvəlcə donuzun cəmdəyini payaya keçirib bütöv bişirmək istədilər, amma ət bişməyə macal tapmamış paya yandı. Sonra ət parçalarını çubuqlara taxıb közün üstündə saxladılar və bu zaman ət bişirənlərin özləri də ət kimi qızarıb bişirdilər.

Ralf ətdən imtina eləmək istədi, amma ağzı sulandı, neçə gündür davam eləyən meyvə, qoz, balıq və krab pəhrizi onun iradəsini sındırdı: əlini uzadıb alaçıy bişmiş ət parçasını aldı və ac qurd kimi parçalayıb yedi.

Ağzının suyu axan Piqqi dedi:

– Bəs mənə bir şey verməyəcəksiniz?

Cek öz gücünü göstərmək üçün onu intizarda qoydu, amma Piqqi səhvə yol verib qəddarlıq üçün özü şərait yaratdı.

– Sən ovda iştirak eləməmisən.

– Rafl da ova getməyib, – Piqqi dedi. – Simon da getməyib. – Fikrini yekunlaşdırdı. – Krab əti nədir ki?

Ralf narahat halda qurcuxdu. Əkizlərin arasında oturmuş Simon ağzını silib öz ət payını daşın üstündən Piqqiyə uzatdı, o da tələsik aldı.

Bu yerdə Cek sıçrayıb ayağa qalxdı, bir iri ət parçası kəsib Simonun ayaqları altına atdı.

– Ye! Götür ye dedim sənə!

Heyrət və təəccüb içində özlərini itirmiş uşaqların əhatəsində dayanmış Cek dabanı üstündə fırlandı:

– O əti mənim sayəmdə yeyirsiniz!

Sözlə ifadəsi mümkün olmayan və adamı vahimələndirib canını lərzəyə salan çoxsaylı fəlakət və dağıntılar cəmləşmişdi Cekin kortəbii qəzəbində.

– Mən üzümü rənglədim... pusquda durdum. İndi yeyin, hamınız yeyin... Mən isə...

Dağın üstündəki sükut dərinləşirdi və nəhayət, ocaqdakı közlərin çatırtısı və qızarmaqda olan ətin zərif fısıltısı eşidildi. Cek uşaqlara baxdı ki, görsün onu başa düşən varmı, amma üzlərdə rəğbət gördü. Əli ətlə dolu Ralf signal üçün yandırılmış ocağın külləri arasında dayanıb dinmirdi.

Sükutu Moris pozdu və mövzunu dəyişib hamı üçün maraqlı olan bir məcraya yönəltdi:

– Siz donuzu harada tapdınız?

Rocer dağın o biri yamacını göstərdi:

– Onlar o üzdə, dəniz tərəfdə idilər.

Artıq özünə gəlmiş Cek ona aid olan əhvalatın başqası tərəfindən danışılmasına yol verə bilməzdi və tez Rocerin sözünü kəsdi:

– Biz dörd tərəfə səpələndik. Mən dizlərim və dirsəklərim üstə sürünə-sürünə gedirdim. Nizəni atırdıq, amma hədəfə dəyənlər tez də düşürdü, çünki ucu tilişkəli deyildi. Donuz qaçıb aradan çıxdı, elə dəhşətli qışqırırdı ki...

– Qanı axa-axa qayıdıb qaçdı və mühasirə həlqəsinə düşdü...

Uşaqlar coşqun sevinc içində bir-birinin sözünü ağzında qoyaraq danışdılar.

– Biz onu dörd tərəfdən araya aldığımız...

İlk aldığı zərbədən donuzun dal ayaqları iflic oldu, sonra da mühasirə həlqəsi daraldı və vurdular, vurdular...

– Mən onun başını kəsdim.

Üzlərində ikiye bölünmüş bir təbəssüm olan əkizlər sıçrayıb ayağa qalxdılar və bir-birinin ətrafında rəqs eləməyə başladılar. O biri uşaqlar da onlara qoşulub donuzun son nəfəsdə çıxardığı səslərə oxşayan səslər çıxarır, qışqırırdılar.

– Bir zərbə başına!

– Bir zərbə burnuna!

Moris özünü donuzun yerinə qoyub dəhşətli səslə qışqırdı və özünü uşaqların arasına atdı, ovçular isə özlərini elə göstərdilər ki, guya, nizəylə onu vururlar. Uşaqlar rəqs eləyə-eləyə həm də oxuyurdular:

– Donuzu vur! Nizəylə deş! Boğazın üz!

Ralf dayanıb incik halda, həm də həsədlə baxırdı. Uşaqlar yorulub əldən düşənəcən gözlədi, mahnının səsi də kəsildəndən sonra dedi:

– Mən yığıncaq çağırıram.

Uşaqlar yanbayan dayanıb ona baxırdılar.

– Buynuzla. Hətta qaranlıqda yığışmalı olsaq belə, mən yığıncaq çağırıram. Meydançaya gəlin. Buynuzu çalan kimi gələrsiniz.

Ralf çevrilib dağın yamacıyla üzüaşağı getdi.

V FƏSİL

DƏNİZDƏN ÇIXAN VƏHŞİ

Dəniz qabarırdı və yalnız su ilə palma terrasının arasında ensiz ağ zolaqdan ibarət olan sahil ərazisi quru qalmışdı. Ralf həmin o ağ zolağı seçərək yolunu oradan saldı, çünki ona fikirləşmək lazım idi və yalnız burada ayağının altına baxmadan yeriyə bilərdi. Suyun qırağıyla gedə-gedə qəflətən təəccübləndi. Həyatın necə darıxdırıcı olduğunu indi, elə bu andaca başa düşdü; həyat ona görə darıxdırıcıdır ki, burada hər bir cığır improvizasiyadır və insan yatmayıb oyaq qaldığı saatların əksəriyyətini öz ayaqları altına baxıb necə yeridiyini müşahidə etməyə sərf edir. Ralf ayaq saxladı, sahil zolağını nəzərdən keçirdi, necə böyük həvəs və canfəşanlıqla adada kəşfiyyata çıxdıqları ilk günü xatırladı; ona elə gəldi ki, bu, uşaqlığın uzaq xatirələrindən biridir; kinayə ilə gülümsədi. Sonra çevrildi, günəş şüaları üzünə düşdüyü halda meydançaya tərəf getdi. Yığıncaq çağırmaq vaxtıydı və Ralf gözqamaşdırıcı günəş şüalarının əhatəsində gedə-gedə öz çıxışının əsas məqamları barədə fikirləşir, diqqətlə analiz eləyirdi. Bu yığıncaqda səhvə yol vermək olmaz, xəyalpərəstliyin yeri deyil...

Sözlə ifadə eləyə bilmədiyi fikirlərin labirintində itib-batmışdı Ralf. Qaşlarını çatıb, hər şeyi təzədən başlamağa çalışdı.

Bu yığıncaqda hər şey çox ciddi olmalıdır, mənasız söhbətlər lazım deyil. Tələsmək lazım idi, ona görə ki, günəş artıq batmaqdaydı, – sürətlə yeridi, sərin meh də sürətlə üzünə vurdu. Qarşı tərəfdən əsən külək boz köynəyi onun sinəsinə sıxmışdı və indi, beyninin təzələndiyi bir vaxtda heç nəyi nəzərdən qaçırmadığı kimi, onu da hiss elədi ki, köynəyi, elə bil, kartondandır – parça çirklənib taxta kimi olmuşdu və bu heç xoşuna gəlmədi; eyni zamanda onu da hiss elədi ki, şalvarının balağı ayaq tərəfdən qıçını sürtüb qızardıb. Necə də çirkli olduğunu, natəmizlik içində

itib-batdığı hiss eləyib özü-özündən iyrəndi; daim gözünün üstünə tökülən uzanmış çirkli saçları və xışıldayıb daim səs salan quru yarpaqların arasında yatmaq da onu bezdirmişdi. Ralf yerişini bir az da sürətləndirdi, az qala, qaça-qaça gedirdi artıq.

Uşaqlar gölün yanında qruplarla dayanıb yığıncağın başlamasını gözləyirdilər və görəndə ki Ralf gəlir, özü də çox qaşqabaqlıdır, gündüz yol verdikləri səhvi xatırladılar və dinməzcə çəkilib ona yol verdilər.

Yığıncaq keçirmək üçün onun dayandığı yer kobud formalı üçbucaqvarı bir sahəydi, onların gördüyü bütün işlər kimi, buranın hazırlığı da başdansıvdu, tələm-tələsik olmuşdu. Əvvəla, onun oturması üçün nəzərdə tutulan quru ağac tiri meydançanın öz ölçüləriylə müqayisədə çox böyük idi. Çox güman ki, Sakit okeanda tüğyan eləyən hansısa fırtına tiri bu meydançaya atmışdı. Palma tiri sahilə paralel dayanmışdı və Ralf onun üstündə oturanda üzü adaya tərəf olsa da, laqunun parıldayan suları fonunda o biri uşaqlar üçün tutqun fiqura çevrilirdi. Üçbucağın iki tərəfi bərabər deyildi. Sağ tərəfdəki tir daim hərəkətdə olduğundan cilalanıb-sığallanmışdı, amma başcının oturması üçün elə də böyük deyildi və narahat idi. Sol tərəfdə dörd balaca budaq var idi ki, onlardan biri – lap uzaqda olanı yay kimi yığılıb-açılırdı. Yığıncaqlarda təsadüfən kimsə o budağa toxunsa, yığılıb-açılır, üstündəki beş-altı oğlanı geriye – otluğun içinə atırdı və bu da hər dəfə əməlli-başlı gülüşməyə səbəb olurdu. Ralf fikirləşdi ki, nə onun özünün, nə Cekin, nə də Piqqinin ağına gəlməyib ki, bir daş gətirib budağa söykəsin və bu da hər dəfə yay kimi yığılıb-açılmasın, ona görə ki, ona görə ki... Ralf yenə də fikirlər dənizində itib-batdı.

Hər tirin qarşısında ot yaprımışdı, üçbucağın mərkəzində isə tapdanmamışdı və hündürə qalxmışdı. Üçbucağın lap başında isə ot yenə hündürə qalxmışdı, sıx idi, çünki orada heç kim oturmurdu. Yığıncaq keçirilən yerin ətrafında hündür, boz budaqlar qalxmışdı: onların bəziləri əyilmişdi, bəziləri də dik dayanmışdı və elə də hündür olmayan yarpaq dam örtüyünü saxlayırdı. İki yan tərəf sahil idi, arxada laqun idi, qarşıda isə ada qaralırdı.

Ralf başcı kimi öz oturduğu yerə tərəf getdi. İndiyədək belə gec bir vaxtda yığıncaq çağırılmamışdı. Yəqin, elə ona görə də hər şey nəşə başqa cür görünürdü. Adi vaxtlarda yaşıl yarpaqlardan ibarət olan damın alt tərəfi suda əks olunan qızılı şüalarla işıqlanırdı, ona görə də uşaqların üzünə düşən kölgələr çevrilmiş vəziyyətdə olurdu, – buna diqqət yetirən Ralf fikirləşdi ki, kölgələr eynən lampanı əlində tutduğu vaxt olduğu kimi tərsinə çevrilir.

Ralf yenə də əqli düşüncənin onun üçün yeni olan çətinliklərinə düşmüşdü. Əgər işıqın aşağıdan, yaxud yuxarıdan düşməsi ilə sifət dəyişirsə, onda o, sifət nəfə yarayır? Bəs qalan şeylər nəyə yarayır?

Ralf əsəbi halda qurcuxdu. Bütün çətinlik ondan ibarətdi ki, əgər sən başcısansa, fikirləşməlisən və ağıllı olmalısən. Bəzən şərait tez qərar qəbul eləməyi tələb edir və bunun üçün də fikirləşməlisən, çünki yalnız ağıllı fikir yaxşı nəticə verə bilər.

Nəhayət, Ralf belə bir nəticəyə gəldi ki, fikirləşə bilmir. Amma Piqqi fikirləşə bilir.

Həmin gün axşam tərəfi Ralf yenə öz kriteriyalarını bir də nəzərdən keçirdi. Piqqi fikirləşə bilir, öz piyli başıyla fikirləşib addım-addım irəliləyir, amma o, başçı deyil. Güllünc bədən quruluşuna baxmayaraq, onun başı işləyir. Ralf özü də fikirləşmək üzrə mütəxəssis idi və kimin fikirləşə bilib-bilməməyini müəyyən edə bilirdi.

Gözünə düşən günəş şüalarından vaxtın necə keçdiyini hiss elədi, buynuzu ağacın üstündən götürüb ora-burasına baxdı. Sudan havaya çıxarıldığı üçün buynuzun açıq-sarı və narıncı rəngi solub ağımsov-şəffaf olmuşdu. Buynuzu sudan Ralf özü çıxartmışdı, amma bununla belə, ona qarşı qəlbində böyük rəğbət olduğunu hiss elədi. Yığıncaq yerini nəzərdən keçirib buynuzu dodaqlarına yaxınlaşdırdı.

Uşaqlar da elə bunu gözləyirdilər və dərhal hamı gəldi. Ocaq söndüyünə görə gəmi adanın yanından ötüb-keçibdir fikri ilə razılaşanlar Ralfin daha da qəzəblənə biləcəyindən ehtiyatlanırdılar, məsələdən xəbərsiz olanlar, o cümlədən də balacalar ümumi ovqata uyğunlaşırdılar. Yığıncaq yeri tezliklə doldu: Cek, Simon, Moris və ovçuların əksəriyyəti Ralfdan sağda, qalanlar isə solda, günün altındaydı. Piqqi də gəldi, amma üçbucağın kənarında dayandı. Bu isə o demək idi ki, Piqqi yığıncaqda deyilənlərə qulaq asacaq, amma danışmayacaq və bununla da öz etirazını ifadə eləyəcək.

– Deməli, vəziyyət elədir ki, biz təcili yığıncaq keçirməliyik.

Hec kim dinmədi, hamı üzünə ciddi ifadə verib diqqətlə ona baxırdı. Ralf buynuzu yellədi. Öz təcrübəsindən artıq bilirdi ki, əsas məsələlərin hamı tərəfindən başa düşülməsi üçün onlar, ən azı, iki dəfə təkrar olunmalıdı. Digər tərəfdən oturmalıdır o, buynuzu da uşaqların gözünün qabağında tutmalıdır və sözləri balaca qruplara bölünərək dövrə vurub çömbəltmə, ya da dizi üstə oturmuş uşaqların arasına ağır daşlar kimi atmalıdır. Fikrini ifadə etmək üçün sadə sözlər axtarırdı ki, hamı, hətta balacalar da yığıncaqda söhbətin nə barədə getdiyini başa düşsün. Cek, Moris və Piqqi kimi ağızlarına gələnə danışsınlar, onlar bunu bacarırlar, amma lap başlanğıcdan hər şey necə varsa aydın şəkildə ortaya qoyulacaq.

– Biz yığıncaq keçirməliyik. Zarafat vaxtı deyil artıq. Tirin üstündən yığılıb gülmək vaxtı da deyil, – əl dəyəndə yellənib yay kimi yığılıb-açılan tirin üstündə oturmuş balacalar bir-birinin üzünə baxıb güldülər. – Kimsə özünün hamıdan ağıllı olduğunu sübut etmək istəyirsə, onun da yeri deyil.

Ralf bir anlığa fasilə elədi.

– Mən o tərəfdəydim. Təkbaşına gəzirdim və fikirləşirdim. Mən bilirəm bizə nə lazımdır. Yığıncaqda məsələni həll etmək lazımdır. Əvvəlcə mən danışacağam.

Ralf fasilə eləyib avtomatik hərəkətlə saçını geri atdı. Piqqi ayaqlarının ucunda yeriyərək üçbucağa yaxınlaşdı: beləliklə, yersiz etirazını nümayiş etdirdikdən sonra ümumi kütləyə qoşuldu.

Ralf sözünə davam elədi:

– Bizim yığıncaqlarımız çox olub. Bir yerə toplaşmaq və danışmaq hər kəsə xoşdur. Biz qərarlar qəbul eləmişik. Amma onlara əməl olunmur. Dedik ki, suyu çaydan götürüb kokos qabığında saxlayacağıq, ağzını da təzə yarpaqla örtəcəyik. Bir neçə gün elə də oldu. Amma indi su yoxdur. Kokos qabıqları boşdur. Hamı gedib suyu birbaşa çaydan içir.

Razılıq əlaməti olan uğultu eşidildi.

– Suyu birbaşa çaydan götürüb içmək elə də pis deyil. Mənim özümə qalsa, kokos qabığından içməzdim, gölə tökülən şlalədən içərdim suyu; özünüz bilirsiniz haranı deyirəm. Amma özümüz dedin axı, dedik ki, suyu çaydan götürmək lazımdır. Sözü demişik, amma əməl eləmirik. Bu gün günortadan sonra ancaq iki kokos qabığı su ilə doluydu.

Ralf belə deyib dodaqlarını yaladı.

– İndi də daxmalar, daldalanacaqlar barədə.

Yenə uğultu qopdu və səs kəsildi.

– Sizin çoxunuz daldalanacaqlarda yatırırsınız. Bu gecə də tonqalın yanında növbə çəkməli olan Samnerikgildən başqa qalanlar daldalanacaqda yatacaq. Amma onları kim tikib?

Səs-küy qalxdı. Daldalanacaqları hamı tikmişdi. Ralf yenə buynuzu yelləməli oldu.

– Bir dəqiqə! Mən demək istəyirəm ki, daldalanacaqların hər üçünün tikilməsində kim iştirak eləyib? Birinci daldalanacağı hamımız birlikdə tikdik, ikincini dörd nəfər tikib, üçüncünü isə iki nəfər – Simonla mən tikmişik. Ona görə də əl vuranda yellənir. Yox, gülməyin. Yağış yağsa, o daldalanacaq yerə çökəcək. Daldalanacaq isə bizə lazımdır.

Ralf fasilə eləyib boğazını arıtladı.

– Bir başqa məsələ də var. Qərara gəldik ki, gölün arxa tərəfindəki qayalıqdan ayaqyolu kimi istifadə olunacaq. Bu həm də çox düzgün qərar idi, çünki hər dəfə su qabarıb çəkiləndə oralar tərtəmiz olur. Siz balacalar da məsələdən bixəbər deyilsiniz.

Orada-burada kimlərsə gülüb gözaltı bir-birinə baxdı.

– İndi kim harada gəldi oturur. Daxmaların, daldalanacaqların böyrünə, meydançanın üstünə oturanlar da var. Balacalar, sizinləyəm, meyvə dərəndə qarnınız ağrıyorsa...

Yığıncaqdakılar gülməkdən uğunub getdilər.

– Demək istəyirəm ki, qarnınız ağrıtanda meyvə ağaclarından aralaşın. Yaxşı deyil axı, iyrənclikdir.

Yenə gülüş qopdu.

– Bir də deyirəm ki, bu, iyrənclikdir!

Çirkdən və tərdən bərkiyib əynində taxtaya dönmüş boz köynəyi dartışdırdı.

– Həqiqətən, iyrənclikdir. Elə ki gördünüz qarnınız ağrıyır, özünüzü sahil tərəfdəki qayalığa verin. Eşitdiniz?

Piqqi əlini uzatdı ki, buynuzu alsın, Ralf başını buladı. Budəfəki çıxış bənd-bənd bütün detallarınacan planlaşdırılmışdı.

– Biz hamılıqla qayalıqdan ayaqyolu kimi istifadə eləməliyik, yoxsa hər tərəfi çirkləndirərik. – Ralf susdu. Yığıncaq iştirakçıları böhranın yetişdiyini hiss eləyib gərginlik içində gözləyirdilər. – İndi də tonqal barədə.

Ralf ciyərlərindəki son hava ehtiyatını sərf eləyib dərinləndən nəfəs aldı, elə bil, boğulan kimi oldu və bu da publikada əks-səda verdi. Cek bıçağını çıxardıb balaca ağac budağını yonmağa başladı, əyilib Robertin qulağına nəsə pıçıldadı, o da çevrilib uzağa baxdı.

– Adada ən vacib məsələ tonqaldır. Əgər tonqal qalamasaq, hansısa bir təsadüfi halı çıxmaq şərtiylə, biz necə xilas ola bilərik? Tonqal qalamaq bizim üçün, doğrudanmı, çətin məsələdir?

Əlini qabağa uzatdı.

– Buyurun baxın! Gör nə qədər adam var burada, amma biz tonqal qalayıb, tüstü çıxarda bilmirik. Siz bunun nə demək olduğunu başa düşürsünüz? Bilirsinizmi ki, ocağı sönməyə qoymaq ölümdən bətərdir?

Ovçular, elə bil, utanan kimi olub xısın-xısın güldülər. Ralf qəzəbli halda onlara müraciət elədi.

– Mən ovçulara müraciət edirəm. Sizə gülməli gəlir! Deməliyəm ki, tonqal donuzdan vacib məsələdir, neçə donuz öldürsəniz də, xeyri yoxdur. Başa düşmədiniz? – Əllərini geniş açıb üçbucağın içindəkilərə tərəf çevrildi: – Biz ya bu adada tüstü çıxartmalıyıq, ya da ölməliyik.

Növbəti sözlərini götür-qoy edərək fasilə verdi.

– Bir məsələ də var.

Kimsə yerindən dilləndi:

– Məsələlər lap çox oldu.

Razılıq əlaməti olan səslər eşidildi. Ralf onlara fikir vermədi.

– Bir məsələ də var. Biz, az qala, bütün adanı yandırmışıq. Biz çox nahaq yerə daş dığırlamağa və nəsə bir şey bişirmək üçün balaca tonqallar qalamağa vaxt sərf eləyirik. Mən başçıyam, bu sözü deyirəm və siz də bir qayda kimi ona əməl eləməlisiniz. Dağın üstündən başqa heç yerdə tonqal qalamayacağıq. Deməli, tonqalı ancaq dağda qalayacağıq, vəssalam.

Dərhal səs-küy qalxdı. Uşaqlar ayağa durub Ralfın üstünə qışqırdılar, Ralf da onların üstünə qışqırdı.

– Əgər kimsə balıq, ya da krab bişirmək istəyirsə, dərhal da dağa qalxa bilər. Ən düzgün yol budur.

Batmaqda olan günəşin şüaları altında buynuzla doğru əllər uzandı. Ralf budaqlardan yapışib tirin üstünə qalxdı.

– Mən sizə bunu demək istəyirdim. Demək istədiyimi dedim. Siz məni özünüə başçı seçmisiniz və nə desəm ona əməl eləməlisiniz.

Yavaş-yavaş sakitlik yarandı, nəhayət, hamı oturdu. Ralf tirin üstündən yerə tullanıb öz adı səsiylə danışdı:

– Yadınızdən çıxmasın: ayaqyolu qayalıqdadır. Tonqal yanmalıdır, tüstü çıxardıb siqnal verməliyik. Tonqalı ancaq dağda qalamaq olar. Yeməyi də orada hazırlamaq lazımdır.

Cek ayağa qalxıb hirsli-hirsli qaqsabağını tökdü və əlini uzatdı ki, buynuzu alsın.

– Mən hələ sözümlü bitirməmişəm.

– Sən elə hey danışırısan.

– Buynuz məndədir.

Cek deyində-deyində oturdu.

– Axırıncı məsələ. O barədə söz-söhbət gəzir, orada-burada danışrlar.

Ralf o qədər gözlədi ki, meydançada tam sakitlik yarandı.

– Hər şey dağılır. Başa düşmürəm nə olub. Biz yaxşı başladıq, özümüz də xoşbəxt idik. Amma sonra...

Ralf buynuzu ehtiyatla tərpətdi, yığıncaqdakılardan arxa tərəfdəki boşluğa baxdı, vəhşi haqda, ilanlar haqda gəzən söz-söhbət düşdü yadına, tonqalı xatırladı, qorxu barədə deyilənlər düşdü yadına.

– Bəziləri qorxmağa başlayıb.

Uğultu qalxdı, elə bil, ah da çəkdlər. Sonra sakitlik yarandı. Cek ağac yonmağını dayandırdı. Ralf qəflətən dedi:

– Uşaq-muşaq söhbətidir. Bu məsələyə aydınlıq gətiriləcək. Qərar qəbul edəcəyimiz sonuncu məsələ qorxudur.

Saçları yenə gözünün üstünə töküldü.

– Biz qorxu barədə danışmalıyıq və qərar qəbul eləməliyik. Əslində, qorxmalı bir şey yoxdur. Hərdən olur ki, mən özüm də qorxuram, amma boş şeydir! Qarabasmadır. İndi bu qorxu məsələsini müzakirə eləyək, sonra da hər şeyi təzədən başlaya bilərik və diqqətimizi əsas məsələlərə, məsələn, tonqala yönəldərik. – Parlaq suların qırağıyla gəzən üç oğlan canlandı onun xəyalında. – Sonra da işlərimiz yaxşı gedəcək.

Ralf təntənəli şəkildə buynuzu özü tərəfdən budağın üstünə qoydu və bununla da nitqini bitirdiyinə işarə vurdu.

Cek ayağa durub buynuzu götürdü.

– Deməli, bu yığıncaqda biz bəzi məsələlərə aydınlıq gətirməliyik. Mən də öz fikrimi bildirəcəyəm və deməliyəm ki, qorxu barədə söz-söhbəti balacalar başladı. Vəhşilər. Bu, haradan çıxdı belə? Hərdən olur ki, biz qorxuruq, amma bunu üzə vurmuruq. Ralf isə deyir ki, siz gecələr

qışqırırsınız. Bu da, olsa-olsa, qarabasma ola bilər. Ova getmirsiniz, daldalanacaq tikmirsiniz, kömək də eləmirsiniz və belə çıxır ki, bir dəstə ərköyün bağça uşağısınız. Bax belə. Qorxmağa gəlinə, o birilər necə, siz də elə: baş qoşmayın, hər xırda şeyi şişirtmək lazım deyil.

Ralf Cekə baxırdı və heyrdəndən ağzı açıq qalmışdı, Cek isə ona fikir vermirdi.

– Qorxu adama neyləyir? Dişləmir, yemir. Bu adada vəhşi yoxdur ki, ondan da qorxasan. – Əslinə baxsan, yaxşı olur sizə, nə bir iş bacarırsınız, nə də iş görən bir adama köməyiniz dəyir. Bir dəstə bağça uşağısınız, nəşə gəlib sizi yesə, heç olmasa, qulağımız dincələrdi. Burada heç bir vəhşi heyvan yoxdur.

Ralf əsəbi halda onun sözünü kəsdi:

– Bu nə deməkdir? Vəhşi heyvan barədə kim nə deyib ki?

– Sən demisən, o gün dedin. Dedin ki, onlar qorxulu yuxular görür, özləri də qışqırırlar. İndi də tək balacalar yox, mənim ovçularım da nəşə qara bir şey barədə danışirlar, deyirlər ki, vəhşi heyvandır. Özüm eşitmişəm. Sənin xəbərin yoxdur? Onda qulaq as. Bu cür kiçik adalarda böyük vəhşilər olmur, ancaq donuzlar olur. Şirlər, pələnglər isə Hindistan və Afrika kimi böyük ölkələrdə olur.

– Bir də zooparkda...

– Buynuz məndədir. Mən qorxu barədə danışmıram. Mən vəhşilər barədə danışıram. Kim ki qorxmaq istəyir, nə qədər istəsə, qorxa bilər. Amma vəhşiyyə gəlinə...

Cek burada fəsilə elədi, körpə uşağı yüyürükdə necə yelləyirlərsə, o da buynuzu əlində o cür yellədi, başlarında çirkli, qara kepklər olan ovçulara tərəf çevrildi:

– Mən ovçuyam, yoxsa yox?

Uşaqlar, sadəcə, başlarını tərpətdilər. Cek ovçu idi və heç kim bunu inkar etmək fikrində deyildi.

– Deməli, məsələ belədir: mən bu adanın hər yerində olmuşam. Özüm təkbaşına getmişdim. Əgər burada vəhşi olsaydı, mən onu görərdim. Qorxan adam qorxaqdır ki, qorxur. Adadakı meşədə heç bir vəhşi yoxdur.

Cek buynuzu verib oturdu. Yığıncaqdakılar yüngülləşən kimi olub əl çaldılar. Buynuzu Piqqi götürdü.

– Bəzi istisnaları nəzərə almasaq, Cekin dedikləriylə razı deyiləm. Çox düzgün dedi ki, meşədə vəhşi yoxdur. Vəhşi burada necə yaşayar? Nə yeyəcək o?

– Donuz.

– Donuzu biz yeyirik.

– Çoşqaları yeyər.

– Buynuz məndədir! – Piqqi qəzəblə dedi. – Ralf, bunlar imkan vermirlər axı, belə olar? Balacalar, sizinləyəm, bəsdirin! Qorxuya gəlinə, Ceklə razı deyiləm. Əlbəttə, meşədə qorxulu bir

şey yoxdur. Niyə? Ona görə ki, orada mən özüm də olmuşam. Siz gələn dəfə cin-şəyatin, kabus, daha nə bilim nə barədə danışacaqsınız. Hər şey öz axarıyla gedir; əgər nəsə düz deyilsə, insanlar onu araşdırıb yoluna qoyurlar.

Piqqi eynəyini çıxardıb gözlərini döyə-döyə uşaqlara baxdı. Günəş batdı və sanki, evdəki işıq söndürdülər.

Piqqi izahatı davam elədi:

– Əgər kiminsə qarnı ağrıyorsa, fərqi yoxdur – balaca işdir, böyük işdir, hər nədir...

– Səninki böyük olar.

– Yaxşı, onda gözləyək, siz gülüb qurtarandan sonra yığıncağın işini davam elətdirərik. Balacalar yenə də o ləngərvuran tirin üstündə otursalar, dərhal da yerə yıxılacaqlar. Ona görə də yaxşısı budur ki, yerdə oturub qulaq asasınız. Hər bir nasazlığa görə həkim çağırırlar, başın içində də nasazlıq olur. Siz elə bilirsiniz ki, həmişə boş yerə qorxmaq olar? Dünyada baş verən hər şeyin elmi izahı var, – Piqqi genişəhatəli danışdı. – Bəli, hər şeyin elmi izahı var. Baxarsınız, müharibə qurtarandan bir-iki il sonra insanlar Marsa uçub sonra da geri qayıdacaqlar. Mən bilirəm ki, caynaqları və daha nələr isə olan heç bir vəhşi-zad yoxdur burada. Mən həm də qorxu barədə deyə bilərəm ki, o da yoxdur. Heç biri yoxdur.

Piqqi susdu.

– Amma əgər...

Ralf narahat halda qurcuxdu.

– Nə «amma əgər»?

– Əgər bizi başqa adamlar qorxutmasa...

Yerdə oturan uşaqların arasında yarıgülüş-yarıkinayəli səslər qalxdı.

Piqqi başını çiyinləri arasına çəkib tələsik sözünü tamamladı:

– İndi də gəlin vəhşidən danışan balacaya söz verək: belədə bütün bunların boş cəfəngiyyət olduğunu onun özünə də izah eləyə bilərik.

Balacalar öz aralarında tez-tez danışmağa başladılar, sonra onların biri qabağa çıxdı.

– Sənin adın nədir?

– Fil.

Balaca olsa da, oğlanın yerində, duruşunda özünəəminlik var idi. Əllərini geniş açdı, buynuzu eynən Ralf kimi əlində yellədi, danışmazdan əvvəl ətrafa baxdı ki, diqqəti özünə cəlb eləsin.

– Dünən gecə mən yuxu gördüm, pis yuxuydu, başdan-ayağacan dava-dalaş idi. Deməli, yuxuda gördüm ki, daldalanacağın çöl tərəfindəyəm, özüm də təkəm. Vuruşurdum, ilan kimi ağaca dırmaşan o şeylər nədir, bax onlarla vuruşurdum.

Oğlan susdu. O biri balacalar qorxu və rəğbətlə ona baxıb güldülər.

– Sonra mən elə qorxdum ki, yuxudan ayıldım. Ayılıb gördüm, doğrudan da, daldalanacaqdan çöldəyəm, ilanabənzər şeylər də çıxıb gediblər.

Bu sözdən sonra yaşanan və açıq-aydın hiss olunan dəhşətli qorxu hissi hamını susdurdu. Buynuzdan arxa tərəfdə hıçqırır ağlayan uşaq səsi eşidildi.

– Mən qorxdum, Ralfi çağırdım, sonra da gördüm ki, ağacların arasında nəşə böyük, qorxulu bir şey tərənir.

Oğlan qorxub susdu, başqalarını da qorxuda bildiyini hiss eləyib bir az qürurlandı.

– Bununku qarabasmadır, – Ralf dedi, – yuxulu vəziyyətdə gəzirmiş.

Yığıncaqdakılar razılıq əlaməti olaraq pıçıldıdılar. Balaca oğlan isə inadkarlıqla başını buladı.

– İlanaoxşar şeylərlə vuruşanda mən yatmışdım, amma onlar çıxıb gedəndən sonra yuxudan ayılmışdım və gördüm ki, nəşə böyük, qorxulu bir şey ağacların arasıyla gedir.

Ralf əlini uzadıb buynuzu aldı, balaca oğlan keçib yerində oturdu.

– Sən yuxuda olmusan. Orada heç kim olmayıb. Gecə vaxtı meşədə gəzən kim ola bilərdi? Kim olub? Gecə vaxtı kim çölə çıxıb?

Heç kim dinmədi. Sükut uzanırdı. Kiminsə gecə vaxtı çölə çıxdığını təsəvvür eləyəndə adamı nəşə gülmək tuturdu. Simon ayağa qalxdı, Ralf həyəcanla ona baxdı.

– Sən! Gecə vaxtı meşədə nə veyllənirdin?

Simon qətiyyətlə dartıb buynuzu aldı.

– Bir yer var, mən ora getmək istəyirdim.

– O yer haradadır?

– Cəngəllikdə bir yer var, ora gedirdim.

Simon tərəddüd elədi.

Danışıq tərzində ikrah hiss olunan Cek suala özünəməxsus tərzdə gülməli, amma hər halda, tutarlı görünən cavab verdi:

– Onun qarnı ağrıyır.

Ralf Simonun üzünə baxdı və onu təhqirlərdən qurtarmaq üçün buynuzu aldı.

– Bir də elə iş eləmə. Başa düşdün? Gecə vaxtı ora getmə. Burada, onsuz da, boş-boş söhbətlər gəzir, balacalar gecə vaxtı səni görsələr, yəqin ki...

Kinayə dolu gülüşlərdə qorxu, həm də ittiham var idi. Simon ağzını açdı ki, danışsın, amma gördü buynuz artıq Ralfdadır, keçib yerində oturdu.

Yığıncaqda sakitlik bərpa olunandan sonra Ralf üzünü Piqqiyə çevirdi:

– Sən nəşə demək istəyirsən, Piqqi?

– Burada bir nəfər də var.

Balacalar Persivalı üçbucağın ortasına itələdilər.

Persival düz ortada, dizinəcən qalxan otluqda dayanıb görünməz olmuş ayaqlarına baxırdı və özünü elə göstərirdi ki, guya, daldalanacağıın altındadır. Ralfin yadına eynən Persival kimi dayanmış o biri balaca oğlan düşdü, amma tez də onu yaddaşından silib atmağa çalışdı; istəmirdi o oğlanın şəkli bir də gözüne görünsün, odur ki həmin obrazı qovub beynindən uzaqlaşdırdı, elə dərinliklərə atdı ki, ancaq indikinə oxşayan hansısa ürəkaçan bir xatirə yenidən onu üzə çıxardıb canlandıra bilərdi. Balacaların adbaad çağırılması davamlı olmadı, əsasən də ona görə ki, onların heç də hamısı barədə dəqiq uçot yox idi, digər tərəfdən də ona görə ki, o vaxt Piqqinin dağda verdiyi suallardan, ən azı, birinin cavabı Ralfa artıq məlum idi. Burada sarışın, qarayanız, üzüçilli balaca oğlanlar var idi, hamısı da kirin-pasın içindəydi, amma onların heç birinin üzündə hansısa ciddi nöqsan yox idi. Üzündə anadangəlmə qırmızı ləkə olan oğlanı sonra heç kim görməmişdi. Amma o vaxt Piqqi öz günahının üstünü ört-basdır etmək üçün cığır-bağır saldı. Ralf dinməzcə Piqqiyə anlatdı ki, hər şey yadıındadır, sonra da başını tərpətdi.

– Yaxşı, işində ol. Soruş.

Piqqi buynuzu əlində tutub dizi üstə çökdü.

– Hə, de görüm adın nədir?

Balaca oğlan öz içinə çəkilib dinmədi. Öz gücsüzlüyünü dərk eləyən Piqqi Ralfa baxdı, o isə sərt danışdı:

– Adın nədir?

Sükutdan və oğlanın susmasından bezmiş yığıncaqdakılar xorla dedilər:

– Adın nədir? Adın nədir?

– Sakit.

Ralf axşamtərəfinin ala-toranında oğlanı gözdən keçirdi.

– Hə, indi sən bizə de görək, adın nədir?

– Persival Uimz Medison, Keşişin evi, Haket Sent Antonii, Hants, telefon, telefon, tele...

Sanki, kədər və qüssənin qarşısını kəsən bu məlumat imiş kimi, oğlan ağladı, onun üzü qırış-qırış oldu, gözlərinin yaşı sel kimi axdı, ağzını elə açmışdı ki, üzündə kvadratşəkilli bir dəşik görünürdü. İlk anda kədərin lal və canlı heykəlinə oxşasa da, sonradan elə hönkürdü... səsi də eynən buynuzun səsi kimi güclü və zil idi.

– Bəsdir, ağlama!

Amma Persival Uimz Medison ağlamaya bilmirdi. Bəndi dağılmış sellər elə güclüydü ki, onun qarşısını heç bir hakimiyyətlə, heç bir hədə-qorxuyla almaq mümkün deyildi artıq. Persival hönkürüb ağlayır, yenə hönkürür, yenə ağlayırdı... ağlaşma davam eləyirdi və elə təsəvvür yaranırdı ki, Persivalı yuxarı qaldırıb o hökürntülərə mismarlayıblar.

– Bəsdir, ağlama! Bəsdir!

İndi də o biri balacalar başladılar. Hər kəs öz kədərini xatırladı, ola da bilsin ki, ümumbəşəri kədəri bölüşüb ağlayırdı onlar. Ürəkdən ağlayırdı balacalar, onlardan iki nəfər isə eynən Persival kimi bərkdən ağlayırdı.

Vəziyyətdən çıxış yolunu Moris tapdı və uşaqlara qışqırdı:

– Bura baxın! Mənə baxın!

Özünü elə göstərdi ki, guya, yıxılır və doğrudan da, yıxıldı. Yambızlarını silib ləngər vuran budağın üstündə oturdu və dərhal da otluğa yıxıldı. Pis təlxək idi Moris, amma Persival və o biri balacalar ona baxıb burunlarını çəkə-çəkə gülürdülər və tezliklə mənasız yerə o qədər güldülər ki, böyükklər də onlara qoşuldu.

Birinci olaraq Cek məcbur elədi ki, ona qulaq assınlar. Düzdür, buynuz onun əlində deyildi və bu da qaydaya zidd idi, amma heç kim etiraz eləmədi.

– Vəhşi barədə fikriniz nədir?

Persival nəşə qəribə aparırdı özünü: əsnəyib elə ləngər vurdu ki, Cek onu qucaqlayıb silkələdi.

– Vəhşi harada məskən salıb?

Persival Cekin qollarından asıldı.

– Ağıllı vəhşidir, – Piqqi zarafatla güldü, – əgər bu adada gizlənə bilirsə, həqiqətən, ağıllı vəhşidir.

– Cek bu adanı qarış-qarış gəzib.

– Vəhşi harada ola bilər?

– Mən onu heç vecimə də almıram!

Persival nəşə mızıldandı, yığıncaqdakılar yenə gülüşdü. Ralf qabağa əyildi.

– Nə deyir o?

Cek Persivalın cavabını dinləyib, onu buraxdı. Azad olmuş Persival uşaqların əhatəsində özünü rahat hiss elədi və otluğa uzanıb dərin yuxuya getdi.

Cek boğazını arıtlayıb sözgəlişi dedi:

– O dedi ki, vəhşi dənizdən çıxır.

Son gülüş səsləri də kəsildi. Ralf özündən asılı olmayaraq çevrildi: laqunun fonunda görünən qozbel, qara fiqur. Yığıncaqdakılar da o tərəfə baxdılar, arxa tərəfdə dəniz yüksəlir, sonsuz ehtimalların ünvansız ehtimalı; rifə dəyən dalğaların uğultu və şırıltısına dinməzəcə qulaq asdılar.

Moris elə bərkdən danışdı ki, hamı səksəndi.

– Mənim atam deyir ki, dənizdəki heyvanların heç də hamısı öyrənilməyib.

Müzakirə yenidən başladı. Ralf parıldayan buynuzu uzatdı, Moris də dərhal onu aldı. Yığıncaq sakitləşdi.

– Məncə, Cek düz deyir ki, hər kəs qorxa bilər, çünki insanlar, ümumiyyətlə, qorxurlar. O həm də deyir ki, adada ancaq donuzlar yaşayır, amma o, dəqiq bilmir və bilə də bilməz, çünki... – Moris

nəfəsini dərdi. – Atam deyir elə heyvanlar var ki, onun adı nədir? Özü də onlar mürəkkəb ifraz eləyir, dayan görüm... Hə, yadıma düşdü, sprut. Deməli, sprutun uzunluğu neçə yüz yarddır, özü də bir dəfəyə neçə balina yeyir, – Moris susub çox şən ədayla güldü. – Mən, əlbəttə, vəhşilərlə bağlı söz-söhbətə inanmıram. Piqqi dedi ki, həyatda hər şeyin elmi izahı var, amma biz bilmirik. Elədirmi? Demək istəyirəm ki, dəqiq bilmirik...

Kimsə qışqırdı:

– Sprut sudan çıxma bilməz!

– Çıxar!

– Çıxma bilməz!

Dərhal da meydanı əl-qolunu ölçərək mübahisə eləyən kölgələr doldurdu. Oturduğu yerdən ayağa qalxmayan Ralfa elə gəldi ki, onların hamısı dəli olub. Qorxu barədə, vəhşi barədə danışdıqlardır və hələ də ümumi bir razılığa gəlinməyib ki, adada ən vacib məsələ tonqaldır. Əgər kimsə onları başa salmaq istəsə, mübahisə eləyir, yeni və xoşagəlməz məsələlərdən danışirlar.

Ala-toranda buynuzun ağılığı Ralfin gözüne dəydi və dərhal da onu Morisdən alıb var gücüylə çalmağa başladı. Yığıncaq iştirakçıları diksinib sükuta qərq olanda Simon hələ əlini buynuzdan çəkməmişdi; Ralfin lap yaxınındaydı o və hiss elədi ki, hökmən danışmaq lazımdır, amma yığıncaqda danışmaq onun üçün dözülməz əzab idi.

– Bəlkə də, – şübhə ilə dedi, – bəlkə də, burada vəhşi var.

Vəhşi qışqırıqlar qalxdı, Ralf heyranlığında ayağa durdu.

– Simon, sən buna inanırsan? İnanırsan?

– Bilmirəm, – Simon dedi. Ürəyi elə döyünürdü ki, az qalırdı nəfəsi kəsilsin. – Amma...

Səs-küy bir az da artdı.

– Otur aşağı!

– Sən danışma!

– Buynuzu ver!

– Buna bax!

– Kəs səsini!

Ralf qışqırdı:

– Qoy danışsın! Buynuz ondadır!

– Demək istəyirəm ki... bəlkə, elə biz özümüz də...

– Bunun ağılı çasıb!

Bu sözü Piqqi dedi, baş verənlər onu da ədəb-ərkan qaydalarını pozmağa vadar eləmişdi. Simon davam elədi:

– Biz özümüz də, bir növ, elə...

Simon var gücüylə çalışıb insanların əsas zəif cəhətlərindən birini sözlə ifadə etmək istəyirdi.

– Dünyada ən iyrənc şey nədir?

Cavab əvəzində Cek sükuta qərq olaraq qalmış yığıncağın içində pis bir söyüş söydü, dərhal da hamı sakitləşdi. Ləngər vuran tirin üstünə dırmaşan balacalar yerə yığıldılar, amma vecələrinə almadılar. Ovçular cuşa gəlib qışqırdılar.

Simonun cəhdi boşa çıxdı, gülüş səsləri ona dəhşətli əzab verirdi, özünün gücsüz və köməksiz olduğunu hiss eləyərək, çəkilib yerində oturmaq məcburiyyətində qaldı.

Nəhayət, hamı susdu. Kimsə dedi:

– Bəlkə, o demək istəyir ki, bu, ruhdur.

Ralf buynuzu qaldırıb gözünü qaranlığa zillədi. Ən çox işıq düşən yer solğun sahil idi. Deyəsən, balacalar lap yaxına gəlirlər, eləmi? Əlbəttə, elədir. Odur, bir-birinə qısılib otluğun ortasında yığışıblar. Güclü külək palma çətirlərini silkələyib dilləndirdi, qaranlıq və sükut isə o səsi daha da gücləndirdi. Bir-birinə sürtünən iki boz budağın səsinə gündüz vaxtı, bəlkə də, heç kim əhəmiyyət verməzdi, amma indi o səs adamın canını lərzəyə salırdı.

Piqqi buynuzu Ralfdan aldı. Onun səsinə əsəbilik hiss olunurdu.

– Mən heç bir ruha inanmıram. Heç vaxt inana bilmərəm.

Cek də ayaq üstəydi, özü də qəzəbliydi.

– Sənin nəyə inanıb-inanmamağın kimin nəyinə lazımdır, Gonbul?

– Buynuz məndədir.

Qısa müddət davam eləyən dartışma səsi eşidildi, buynuz əldən-ələ keçdi.

– Bəri ver buynuzu!

Ralf onların arasına girdi və dərhal da sinəsindən yumruq zərbəsi aldı, qarışıqlıqda buynuzu dartıb kiminsə əlindən aldı, təngnəfəs halda qayıdıb yerində oturdu.

– Burada ruhlar barədə çox danışirlar. Biz bu məsələni sabah müzakirə edərik.

Kimə məxsus olduğu bilinməyən bir səs hamını susmağa məcbur elədi:

– Yəqin ki, vəhşi də elə ruhdur.

Uşaqlar elə səksəndilər, elə bil onları da külək yellədi.

– Çox adam icazəsiz danışır, – Rafl dedi. – Əgər biz qaydaları pozuruqsa, heç vaxt da əsl yığıncaq keçirə bilməyəcəyik.

Ralf yenə susdu. Onun böyük ümidlər bəslədiyi və hərtərəfli düşünüb hazırladığı yığıncaq planı puça çıxdı.

– Bundan sonra bilmirəm mən sizə nə deyim? Yığıncağı belə gec çağırmaqda mən səhv elədim. Onda gəlin ruh məsələsini səs qoyaq, sonra da dağılışıb gedək daldalanacaqlara, bəsdir, yorulmuşuq. Kimdir o, Cekdir? Yox, bir dəqiqə. Mən ruhlara inanmıram. O barədə heç fikirləşmək də istəmirəm. Ələlxüsus da indi, qaranlıqda. Amma biz nəsə bir qərar qəbul eləməliyik.

Buynuzu bir anlığa yuxarı qaldırdı.

– Hə, lap yaxşı. Deməli, məsələ belədir: burada ruhlar var, yoxsa yoxdur?

Ralf bir anlığa susdu, sualı sözlə düzgün ifadə eləməyə çalışdı.

Qanunlar üzərində bərqərar olmuş və anlaşıla bilən dünya harasa çəkilib getməkdəydi. Övvəlcə hər şey öz yerindəydi, indi isə başqadır.

Buynuzu Ralfin əlindən aldılar, Piqqinin səsi adamın qulağını deşirdi:

– Mən hansısa ruha səs verməmişəm!

Fırlanıb yığıncaqdakılara tərəf çevrildi.

– Hamınız yadınızda saxlayın!

Uşaqlar onu da eşitdilər ki, Piqqi ayaqlarını yerə döyür.

– Biz kimik? İnsanıq, yoxsa heyvan? Ya da, bəlkə, vəhşiyik? Böyükələr bizim barəmizdə nə deyər? Hərə bir tərəfə qaçır, donuz ovlayır, ocaq sönür, indi də belə!

Qəzəbli kölgə dayandı Piqqinin qarşısında.

– Sən səsini kəs! Kəs səsini, avara Gonbul!

Yenə itələşmə, dartışma başladı, qaranlıqda işıldayan buynuz yuxarı qalxdı, aşağı endi. Ralf cəld ayağa durdu.

– Cek! Cek! Buynuz səndə deyil, imkan ver sözünü desin.

Cekin sifəti ona yaxınlaşdı.

– Sən də sus! Sən kimsən axı? Burada oturub camaata ağıl öyrədirsən, özünün də əlindən heç bir iş gəlmir: ov bacarmırsan, oxuya bilmirsən.

– Mən başçıyam. Məni başçı seçiblər.

– Sənin başçı seçilməyinin xeyri nədir? Burada oturub boş-boş göstərişlər verirsən.

– Buynuz Piqqidədir.

– Hə, düzdür. Piqqi həmişə sənin sevimlin olub.

– Cek!

Cekin qəzəbli səsi onu yamsıladı:

– Cek! Cek!

– Qayda var! – Ralf qışqırdı. – Sən qaydaları pozursan!

– Kimə nə dəxli?

Ralf ağılsız hərəkətlərə yol verməməyə çalışdı.

– Qaydalardan başqa bizim heç nəyimiz yoxdur.

Cek onun üstünə qışqırdı:

– Sənin qaydaların başına dəysin! Biz güclüyük, ov eləyirik! Burada vəhşi olsa da, izinə düşüb dörd tərəfdən üstünə cumarıq, vurarıq, vurarıq, yenə vurarıq!

Cek belə deyib, vəhşilərsayağı qışqıraraq meydançadan aşağı, solğun sahilə tərəf atıldı. Dərhal da meydança səs-küylə və həyəcanla, qarışıqlıq və qışqırıqla, gülüşlə doldu. Yığıncaqdakılar

dağılıdılar, səpələnib palmalıqdan suya tərəf axışdılar, sahil boyu uzaqlaşib getdilər, qaranlıqda gözdən itdilər. Ralf öz yanağında buynuzun soyuqluğunu hiss eləyib, Piqqidən onu aldı.

– Böyüklər bunu görsələr, nə deyərlər? – Piqqi yenə qışqırdı. – Sən bir onlara baxsana!

Yalançı ov səhnəsi səsləri, isterik gülüş və həqiqi dəhşət ifadə eləyən səslər gəlirdi sahil tərəfdən.

– Ralf, buynuzu çal.

Piqqi o qədər yaxındaydı ki, Ralf onun taygöz eynəyinin parıldadığını görə bildi.

– Tonqal buradadır. Bəyəm onlar görmürlər?

– Sən gərək indi çox ciddi olasan. Ovçuları məcbur eləməlisən ki, sözüne baxsınlar.

Ralf ehtiyatla cavab verdi, elə danışdı, elə bil, həndəsi teoremi isbat eləyirdi.

– Bəs əgər mən buynuzu çalsam və onlar da gəlməsələr, onda necə olsun? Biz tonqalı gecəgündüz yanılı vəziyyətdə saxlaya bilməyəcəyik. Heyvan kimi yaşayacağıq. Heç vaxt da xilas ola bilməyəcəyik.

– Buynuzu çalmasan da, tez bir zamanda heyvana çevriləcəyik. Mən bilmirəm onlar orada neyləyirlər, ancaq səslərini eşidirəm.

Sahildəki qayalığa səpələnmiş qaraltılar bir yerə toplaşib sıx, qara kütləyə çevrildi və o da dövrə vurmağa başladı. Nəsə bir mahnı da oxuyurdular, balacalardan olan xeyli uşaq da səs-səsə verib uzaqlaşdı. Ralf buynuzu dodaqlarına yaxınlaşdırdı, sonra aşağı endirdi.

– Piqqi, əsas məsələ ondadır ki, burada ruhlar, yaxud vəhşilər varmı?

– Əlbəttə yoxdur.

– Niyə?

– Onda evlər, küçələr, bir sözlə, hər şey mənasını itirərdi, hətta televizor da işləməzdi.

Oxuyan, rəqs eləyən oğlanlar uzaqlaşmaqdaydı. Nəhayət, o səslər səssiz ritmə çevrildi.

– Ola bilərmə ki, onların mənası yoxdur? Burada, məsələn, bu adada? Ola bilərmə ki, onlar bizi izləyir, müşahidə eləyirlər?

Ralf qorxudan diksindi və Piqqiyə tərəf elə yaxınlaşdı ki, qaranlıqda onlar toqquşdular, ikisi də qorxdı.

– Sən belə danışma! Bizim başımıza, onsuz da, çox bəlalar gəlibdir, Ralf; düzü, mən artıq dözə bilmirəm. Burada ruhlar varsa...

– Mən artıq başçı ola bilmərəm. Sən də get onlara qoşul.

– Aman Allah! Oh, yox!

Piqqi Ralfın qolundan yapışdı.

– Əgər Cek başçı olsa, hamı ovla məşğul olacaq, heç kim tonqala baxmayacaq, biz də ölənə qədər burada qalacağıq.

Piqqi qəflətən qışqırdı:

– Orada oturan kimdir?

– Mənəm, Simon.

– Nə yaman çoxuq, – Ralf dedi. – Üç kor siçan. Yox, mən imtina edəcəyəm.

– Əgər sən başçılıqdan imtina eləsən, – Piqqi qorxu içində pıçıldadı, – onda mənim halım necə olacaq?

– Heç nə.

– Məndən zəhləsi gedir onun. Bilmirəm niyə? Əgər o, istədiyini eləyə bilsə... Sən heç, sənə hörmət eləyir, oyan-buyan olsa sən onu vurarsan.

– Sən özün də az aşın duzu deyilsən, bayaq onunla heç də pis dalaşmırdın.

– Buynuz məndə idi, – Piqqi elə-belə dedi. – Söz demək, danışmaq hüququ da məndə idi.

Simon qaranlıqda tərpendi.

– Sən başçılığında qal.

– Sən hələ uşaqsan, Simon, yaxşısı budur, kəs səsini. Niyə demədin ki, burada vəhşi yoxdur?

– Mən ondan qorxuram, – Piqqi dedi, – ona görə də nə yuvanın quşu olduğunu yaxşı bilirəm. Əgər kimdənsə qorxursansa, ondan zəhlən gedir, özü də nə qədər eləsən də, fikrindən çıxmır. Özünü aldadırsan ki, həqiqətdə elə də pis deyil, amma elə ki bir də görürsən, elə bil, astman tutur, nəfəs ala bilmirsən. Ralf, sənə nəzərinə çatdırım ki, səni də görən gözü yoxdur onun.

– Məni? Niyə?

– Bilmirəm. Tonqala görə sən onu danladın, digər tərəfdən də sən başçısən, o isə başçı deyil.

– Bəs o da Cek Meridyüdür axı!

– Mən uzun müddət xəstə yatmışam və çox fikirləşmişəm. Mən insanlara bələdəm, özümü də tanıyıram, onu da tanıyıram. Səni incidə bilməz. Əgər sən onun yolundan çəkilsən, sənənin yanındakına hücum eləyəcək. Sənənin yanındakı da mənəm.

– Piqqi düz deyir, Ralf. Burada sənsən, bir də Cekdir. Sən başçısən, başçılığında da qal.

– Biz burada boş yerə günümüzü keçiririk, vəziyyət də gündən-günə pisləşir. Evdə həmişə böyükələr var idi. «Üzr istəyirəm, ser, bağışlayın, miss» və sonra da sizin bütün suallarınıza cavab verilirdi. Eh, necə istərdim!

– Eh, kaş ki xalam burada olaydı.

– Kaş ki atam... Eh, indi bunun nə xeyri var?

– Tonqal sönməməlidir.

Rəqs qurtardı, ovçular geri qayıdıb daldalanacaqlara girdilər.

– Böyükələr işlərini bilir, – Piqqi dedi. – Qaranlıqda qorxmurlar. Bir yerə yığılıb çay içir, söhbət eləyirlər. İşləri də yaxşı gedir.

– Onlar adam yandırmazdı. Nəsə boş yerə...

– Onlar gəmi düzəldərdilər.

Qaranlıqda üç oğlan böyüklərin həyatındakı üstün cəhətləri sadalamağa çalışırdı, amma bunu fərli bacarmırdılar.

– Onlar bir-biriylə dalaşmazdı...

– Mənim eynəyimi sındırmazdılar...

– Vəhşi barədə də danışmazdılar.

– Onlar, heç olmasa, bizə bir xəbər göndərsəydilər, – Ralf ümitsizliklə dedi. – Böyüklərə məxsus olan nəşə bir şey... siqnal, ya da nəşə...

Qaranlıqdan gələn nazik ulartı səsinə eşidib onlar bir-birindən yapışdı. Uzaqlardan gələn qeyri-adi ulartı səsi gücləndi, sonra da anlaşılmaz mızıltıya çevrildi. Persival Uimz Medison uzun otların arasında uzanmışdı və elə bir şəraitdə yaşayırdı ki, öz ünvanındakı sehrli qüvvə də ona kömək eləmək imkanında deyildi.

VI FƏSİL

VƏHŞİ GÖYDƏN GƏLİR

Ancaq ulduzların işığı görünürdü. Ruhun çıxartdığı idbar səsin haradan gəldiyi müəyyən olunandan sonra Persival sakitləşdi. Ralfla Simon narahat tərzdə onu götürüb daldalanacağa apardılar. Öz cəsarətli çıxışlarına rəğmən Piqqi onlardan bir addım da geri qalmırdı və üç böyük oğlan daldalanacağa birlikdə girdi. Quru yarpaqların arasında uzandılar; hər dəfə də narahat halda o üz-bu üzə çevrildikcə səs salır, laqun tərəfdən görünən ulduzlu səma zolağına baxırdılar. Qonşu daldalanacaqlardan arabir kiminsə ağlamaq səsi eşidilirdi; qaranlıqda böyük uşaqlardan da kimsə öz-özünə danışdı. Sonra hamı kimi Ralfgil də yuxuya getdi.

Üfüqdə gümüşü ay göründü: elə nazik idi, hətta düz suyun üstündə dayandığı anda belə üfük xətti, az da olsa, işıqlanmadı. Amma göydə başqa işıqlar var idi; onlar çox sürətlə hərəkət edir, yanıb-sönür, tamam sönüb yox olurdu və on mil yuxarıdakı səma döyüşünün səsləri yerə zəif taqqıltı şəklində də gəlib çatmırdı. Hər halda, böyüklər yerə öz siqnallarını göndərirdilər, amma uşaqlar hamısı yuxudaydı və bir nəfər də olsun oyanıb onları görə bilmədi. Qəflətən göydə nəşə partlayıb parlaq işıq saçdı, sonra burula-burula gedən işıqlı iz göründü, sonra qaranlıq çökdü və ulduzlardan başqa heç nə görünmədi. Adanın üstündə bir nöqtə göründü, paraşüt və onun altından heysizmiş kimi sallanan qaraltı sürətlə aşağı endi. Müxtəlif yüksəkliklərdə istiqamətini dəyişən külək onu ora-bura qovurdu. Sonra isə üç mil hündürlükdə güclənən külək onu bürüb-bükdü, enən əyri xətt üzrə səmada qova-qova rifin böyük döngəsi və laqun boyunca sürükləyib dağa tərəf apardı. Paraşütdən sallanan fiqur dağ tərəfdəki mavi çiçəklərin arasına düşdü. Amma o yüksəklikdə də külək əsirdi və paraşüt dartınıb şappıldadı, harasa deydi, üfürülüb şişdi, havaya qalxdı. Paraşütdən

asılmış fiqur da heysiz ayaqlarını havada yelləyə-yelləyə dağın yuxarılmasına süründü. Hər dəfə külək, az da olsa, əsəndə hərəkətə gələn paraşüt mavi çiçəklərin arasıyla, sal qayaların və qırmızı daşların üstüylə fiquru addım-addım sürüyüb çəkə-çəkə gətirdi, dağın başındakı parçalanmış daşların arasına atdı. Burada isə külək güclüydü deyə, paraşütün ipləri bir-birinə dolaşdı, fiqur oturdu və şlemli başı dizlərinin arasına düşdü, dolaşq iplər də onu bu vəziyyətdə saxladı. Külək bərkiyəndə iplər dartılıb gərilirdi, nəticədə isə fiqurun sinəsi arabir gərilib düzəlir, başı geri atılırdı və elə təsəvvür yaranırdı ki, naməlum kölgə dağın arxasından boylanıb baxır. Külək səngiyən kimi paraşütün ipləri boşalırdı, fiqurun qəddi əyilir, başı sinəsinə düşüb dizlərinin arasında gizlənirdi. Ulduzlar göydə sayrışır, öz yollarıyla gedirdi; naməlum bir kölgə də dağın başında oturmuşdu: baş əyir, dikəlir, sonra yenə baş əyirdi.

Erkən sübhün ala-toranında, dağın zirvəsindən aşağıda, dikdirdəki qayanın yaxınlığında səslər eşidildi. Şax-şəvəlin və quru yarpaqların arasından iki oğlan – iki kölgə çıxdı, yuxulu səslə nəşə danışdırlar. Əkizlər idi, tonqalın yanında növbəni başa vurmuşdular. Nəzəri cəhətdən onlardan biri oyaq qalıb növbə çəkməliydi, o biri isə yatmalıydı. Amma onlardan heç biri müstəqil surətdə nəşə fərqli bir iş görmək iqtidarında deyildi, bütün gecəni yatmayıb növbə çəkmək də mümkün deyildi, ona görə də hər ikisi eyni vaxtda uzanıb yatmışdı. Onlar əsnəyib gözlərini ova-ova siqnal tonqalından qalmış tutqun ləkəyə – küllüyə yaxınlaşdılar. Ocaq yerinə çatanda əsnəməkləri kəsdi, onlardan biri çır-çırpı və quru yarpaq gətirmək üçün geri qaçdı, o biri isə dizi üstə çökdü.

– Mənə elə gəlir ki, ocaq sönüb.

Əlindəki çubuqla külü eşələdi.

– Yox, sönməyib.

Üzüquyulu uzanıb dodaqlarını külə yaxınlaşdırdı və yavaşca üfürdü, alt tərəfdən düşən qızırtıdakı işıqda onun sifəti aydınlaşdı. Bir anlığa üfürməyi dayandırdı.

– Sem, oradan bizə...

– ...çır-çırpı verərdin.

Erik aşağı əyilib yenə də ehtiyatla üfürməyə başladı, o qədər üfürdü ki, kül zolağı işıqlandı. Sem ora quru çır-çırpı qoydu, onun da üstünə quru budaq qoydu. Közərən yer böyüdü, çırpı od aldı. Sem ocağa yenə odun atdı.

– Çox lazım deyil, – Erik dedi. – Sən ocağa çox odun atırsan.

– Bir az qızılaşaq da...

– Çoxlu odun daşımali olacağıq.

– Mən üşüyürəm.

– Mən də.

– Həm də...

– ... qaranlıqdır. Hə, onda eybi yoxdur.

Erik çömbəltə oturub Semin ocaq qalamağına baxırdı: Sem oyunları çardağ kimi düzdü, alov sakitcə qalxıb oyunları bürüdü.

– Yaxında idi o.

– Heç bilirsən necə...

– Coşardı.

– Hə-ə, demə...

Əkizlər bir neçə saniyə ərzində dinməzəcə tonqala baxdılar. Sonra Erik hırıldayıb güldü.

– Yaman coşmuşdu ha, elədir?

– Tonqala, bir də...

– ...donuza görə.

– Yaxşı ki, hələ Cekə ürcah oldu, bizdən yan keçdi.

– Uşaqlar, siz məni də-li-lik də-rə-cə-sinə çat-dı-rır-sınız!

Əkizlər şərikli, oxşar gülüşləriylə güldülər, sonra qaranlığı xatırladılar, başqa şeylər də düşdü onların yadına və narahat halda boylanıb ətrafa baxdılar; alov artıq oyunları bürümüşdü. Uşaqlar başqa səmtə baxdılar. Od almış oyunların üstüylə ora-bura qaçışib canlarını alovdan qurtarmağa çalışan cücülər Erikin diqqətini cəlb elədi, adada ilk dəfə yandırdıqları tonqal düşdü yadına: o tonqal dağın o biri dikdirindəydi, indi ora zülmətə qərq olub. Bu xatirə onun xoşuna gəlmədi, dağın zirvəsinə tərəf baxdı.

Ocağın istisi onları vurur, xoşhallandırır. Sem ocağa odun atanda üzünü mümkün qədər alova yaxınlaşdırmaqla əylənirdi. Erik əllərini açıb alovdan elə məsafədə saxlamağa çalışırdı ki, əli yanmasın. Onun tənbel baxışları tonqalın arxasına yönəldi; dörd tərəfə dağılıb səpələnmiş qayaları onların yapırıb yerə yatmış kölgələrindən ayıraraq gündüzkü konturlara qaytardı. Həmin o böyük qaya da buradadır, o biri üç daş da buradadır, parçalanmış qaya, ondan o tərəfdə keçid və elə orada...

– Sem.

– Nədir?

– Heç.

Alov budaqları gəmirib yeyirdi, ağac qabığı qıvrılıb eşilir, kənara düşürdü, yanan odun çırtıldaırdı. Çardağ kimi düzəlmiş oyunlar içəriyə yıxıldı və dağın zirvəsi tərəfə geniş işıq dairəsi atdı.

– Sem.

– Nədir?

– Sem! Sem!

Sem əsəbi halda Erikə baxdı. Erikin baxışlarındakı gərginlik o istiqamətin özünü dəhşətli edirdi, Semin arxası o tərəfdəydi. Sem keçib Erikin böyründə çömbəltmə oturdu və o da o tərəfə

baxdı ki, görsün orada nə var. Uşaqlar bir-birinin əlindən bərk-bərk yapışıb yerlərindən tərpənmirdilər: kirpiklərini qırpmadan baxan dörd göz və açıq qalmış iki ağız idi onlar.

Uzaqda, lap aşağılarda meşənin ağacları ah çəkdi, sonra guruldadı. Uşaqların alınlarına tökülmüş saçları titrədi, alov ocaqdan kənara üfürüldü. Onlardan on beş yard məsafədə üfürülüb açılmış parça şappıldayıb səs saldı.

Əkizlərdən heç biri qışqırmadı, bir-birinin əlini daha bərk sıxdılar, açıq qalmış ağızlarının alt çənəsi qabağa çıxdı. Yəqin ki, haradasa on saniyə belə oturdular və nəhayət, yanib parçalanmış odun parçalarından tüstü çıxmağa başladı, qığılımlar göyə səpələndi, dağın başına tərəf qeyri-sabit işıq dalğaları yayıldı.

Sonra da əkizlər bu dəhşətli anın doğurduğu həyəcanı şərikli yaşayıb, daşların üstündən aşaraq qaçıb getdilər.

Ralf yuxu görürdü. Kim bilir, quru yarpaqlar arasında səs salaraq neçə saat o üz-bu üzə çevriləndən sonra yuxuya getmişdi. Qonşu daxmalardan gələn sayıqlama səslərini də eşitmirdi, çünki burada deyildi, o yerdən ki gəlmişdi, oradaydı, bağın hasarı üstündən ponilərə şəkər verir, onları yemləyirdi. Sonra kimsə onun əlindən tutub silkələdi və dedi ki, çay içmək vaxtıdır.

– Ralf! Oyan, gözünü aç!

Quru yarpaqlar dəniz kimi nərildədi.

– Ralf, Ralf! Oyan, ayağa qalx!

– Nə olub?

– Biz vəhşini...

– ... gördük.

– ... öz gözlərimizlə apaçıq gördük!

– Siz kimsiniz? Əkizlərdi?

– Biz vəhşini gördük...

– Sakit olun. Piqqi!

Yarpaqlar hələ də xışıldayırdı. Piqqi Ralfla toqquşdu. Əkizlər onu o vaxt tutub saxladılar ki, daldalanacağıın içinə boylanın ulduzlara tərəf sıçradı.

– Çölə çıxma, orada dəhşətdir!

– Piqqi, nizələr haradadır?

– Mən səs eşidirəm...

– Sakit olun! Uzanın.

Ralfla Piqqi uzandı, qulaqları səsdəydi. Əvvəlcə şübhələndilər, sonra da əkizlərin təsvir elədiyi dəhşətin nəfəsi qeyri-adi sükutun içindən onları vurdu. Tez bir zamanda qaranlığın içi caynaqlarla doldu, naməlum dəhşətli təhlükəylə doldu. Dan yerinin şəfəqləri göydəki ulduzları silib aldı və nəhayət, boz, kədərli işıq şüaları daldalanacağıın içinə düşdü. Uşaqlar hərəkətə gəldilər,

çöldə isə hələ də çox təhlükəliyi. Qaranlığın labirinti uzaq və yaxına bölünmüşdü, göyün lap yuxarısındakı balaca buludlar rəng alıb isinirdi. Tənha dəniz quşu qışqırır səs salaraq havaya qalxdı, onun səsi dərhal əks-səda verdi, meşədə nəsə bərk qışqırdı. Üfüq tərəfdəki bulud zolaqları közərib narıncı rəng aldı, palmaların saçaqlı çətirləri yenə yaşılı rəngə çaldı.

Ralf daxmanın girəcəyində dizi üstə çökdü və ehtiyatla dörd tərəfə boylandı.

– Sem, Erik, hamını yığıncağa çağırın. Səs-küy salmayın. Tez olun.

Əkizlər titrəyərək bir-birindən yapışdılar, bir neçə yard məsafə qət eləyib o biri daxmayacan getdilər və dəhşətli xəbəri digər uşaqlara da çatdırdılar. Ralf öz ləyaqət hissini itirməmək üçün ayağa durub meydançaya tərəf getdi; onun kürəyi gizlədüyü. Simonla Piqqi onu təqib eləyir, o biri uşaqlar da ehtiyatla onların arxasınca düşüb gedirdi.

Ralf sığallı budağın üstündən buynuzu götürüb dodaqlarına yaxınlaşdırdı, sonra nəsə tərəddüd elədi və balıqqulağını üfurmədi, onu yuxarı qaldırır uşaqlara göstərdi, onlar da onun nə demək istədiyini başa düşdülər.

Üfüqdən ətrafa səpələnən günəş şüaları müşahidəçinin gözü səviyyəsinə qalxmışdı artıq. Ralf bir anlığa böyüməkdə olan sağ tərəfdəki qızılı dilimə baxdı və elə bil ki, çıxış eləmək həvəsi artdı. Onun qarşısında dövrə vurub oturmuş oğlanlar ovçu nizələrini yuxarı qaldırdılar.

Ralf buynuzu düz elə böyründə dayanmış əkizlərdən birinə – Erikə verdi.

– Biz vəhşini öz gözlərimizlə gördük. Yox, biz yatmamışdıq...

Əhvalatın davamını Sem danışdı. Adət olunduğu kimi, bir buynuzdan ikisi də istifadə eləyirdi və bu da onların bünövrədən gələn birliyi ilə bağlıydı.

– Nəsə qıllı bir şeydir. Başının arxa tərəfində qanada oxşayan nəsə hərəkət eləyirdi. Vəhşi özü də hərəkət eləyirdi.

– Dəhşət idi. Elə bil ki, oturmuşdu...

– Ocaq yanırdı...

– Biz tonqalı təzəcə yandırmışdıq...

– ... üstünə çoxlu çırpı atmışdıq...

– Onun gözləri var idi...

– Dişləri də...

– Caynaqları...

– Biz elə qaçdıq...

– Ağaca, daşa dəydik...

– Vəhşi də arxamızca düşmüşdü...

– Mən gördüm ki, o, ağacın arxasında gizləndi.

– Az qalmışdı mənə toxuna...

Ralf qorxu içində Erikin sifətindəki tikan cızıqlarını göstərdi:

– Bəs bu haradandır?

Erik əliylə sifətini yoxladı.

– Elə bir şey yoxdur. Qanayıb?

Uşaqlar dəhşət içində geri çəkildilər. Bu vaxtacan əsnəməkdə olan Conni ağlayıb göz yaşları tökdü, Bill bir-iki dəfə əliylə onun kürəyinə vurub sakitləşdirdi. Parlaq səhər təhlükəylə doluydu, oğlanların dairəsi dəyişməyə başladı. Uşaqlar mərkəzə yox, kənara baxırdılar və yuxarı qaldırdıqları nizələri isə hasara oxşayırdı, adama elə gəlirdi ki, onlar hasarın üstündən boylanırlar. Cek uşaqları mərkəzə dəvət elədi.

– Bax bu, əsl ov olacaq! Kim gedəcək?

Ralfın hövsələsi daraldı.

– Bu nizələr ağacdandır. Boş-boş danışma.

Cek güldü.

– Qorxursan?

– Əlbəttə qorxuram. Kim qorxmaz ki?

İntizar içində və köməksiz halda əkilərə tərəf çevrildi:

– Siz gop eləmirsiniz ki?

Cavab elə səmimiyyəti ki, heç kim onun həqiqiliyinə şübhə eləmədi.

Buynuzu Piqqi götürdü:

– Necə bilirsiniz, bəlkə, biz elə burada da dayanacaq? Olsun ki, vəhşi də bizə yaxın gəlməyəcək.

Başqalarının onun hərəkətinə göz qoyduğunu hiss eləməsəydi, Ralf, yəqin ki, Piqqinin üstünə qışqırırdı.

– Burada dayanıb durmaq? Adanın bir küncünə çəkilib həmişəlik bu qapalı yerdə qalmaq? Bəs biz nə yeyəcəyik? Bəs tonqal necə olsun?

– Gəlin hərəkət eləyək, – Cek narahat tərzdə dedi, – biz boş yerə vaxt itiririk.

– Yox, lazım deyil. Bəs balacaları neyləyək?

– Cəhənnəm olsun balacalar!

– Kimsə onlara baxmalıdır.

– İndiyəcən onlara heç kim baxmayıb.

– İndiyəcən lazım deyildi, amma indən sonra lazımdır. Onlara Piqqi baxar.

– Düzdür. Sən həmişə Piqqini təhlükədən uzaq elə.

– Nə danışdığına fikir ver: tək bir gözüylə görür o, sənə, neyləyə bilər?

O biri uşaqların maraq dolu baxışları Cekdən Ralfa yönəldi.

– Bu, başqa məsələdir: adi ov deyil bu, çünki vəhşi özündən sonra iz qoymur. Əgər iz qoysaydı, sən onu görərdin. Hər şeydən əvvəl onu bilirik ki, vəhşi ağacdən ağaca keçir. Nədir onun adı? Bax onun kimi.

Uşaqlar başlarını tərpətib təsdiq elədilər.

– Görürsünüzmü, hələ fikirləşib baş sındırmaq lazımdır.

Piqqi zədələnmiş eynəyini çıxardıb salamat qalmış şüşəni təmizləməyə başladı.

– Ralf, bəs biz neyləyəcəyik?

– Buynuz səndə deyil...

– Demək istəyirəm ki, biz neyləyəcəyik? Tutaq ki, siz hamınız getdiniz, vəhşi də gəldi. Mən heç fərli görə də bilmirəm, qorxanda da lap...

Cek onun sözünü kəsib ikrahla dedi:

– Sən həmişə qorxursan.

– Buynuz məndədir...

– Buynuz! Buynuz! – Cek qışqırdı. – Bizə buynuz lazım deyil artıq. Kimin söz deməli olduğunu bilirik. Simon, Bill, ya da Valter danışsalar nə deyəcəklər ki? Artıq elə bir vaxt gəlib ki, bəzi adamlar sakitcə kənara çəkilib qıraqda durmalıdırlar və imkan verməlidirlər o birilər qərar qəbul eləsin.

Bu yerdə Ralf dözə bilmədi: Cekin çıxışlarını qulaqardına vura bilmirdi artıq. Qan onun üzünə vurub yanaqlarını qızartdı.

– Buynuz səndə deyil, – Ralf dedi. – Otur.

Cekin rəngi ağardı, üzündəki çillər qəhvəyi rəng aldı. Dodaqlarını yalayıb ayaq üstə dayandı.

– Bu, ovçu işidir.

Uşaqlar gərginlik içində Ceklə Ralfa baxırdılar. Piqqi özünü narahat hiss eləyib buynuzu Ralfin dizinin üstünə qoydu və oturdu. Sükut gərginləşməkdəydi. Piqqi nəfəsini çəkdi.

– Tək elə ovçuların işi deyil bu, – nəhayət, Ralf dedi, – ona görə ki, sən onun izinə düşə bilmirsən. Digər tərəfdən də bəyəm sən xilas olmaq istəmirsən?

Ralf üzünü yığıncaqdakılara tutdu:

– Siz xilas olmaq istəmirsiniz?

Çevrilib Cekə baxdı.

– Mən əvvəl də demişəm və yenə təkrar eləyirəm: əsas məsələ tonqaldır. Düzdür, ocaq indi sönmüş olar...

Köhnə incikliklər köməyinə yetdi, hücumə keçmək üçün ona əlavə güc verdi.

– Siz başa düşürsünüz? Tonqalı təzədən yandırmaq lazımdı. Sən o barədə heç fikirləşməyirsən də, Cek. Elədirmi? Bəlkə, kimsə istəmir ki, biz xilas olaq?

Yox, hamı xilas olmaq istəyir, o barədə şübhə ola bilməz və beləliklə də üstünlük Ralfin tərəfinə keçdi, böhran ötüşdü. Piqqi nəfəsini buraxdı, az qalmışdı boğula, yenə nəfəs aldı, amma havası çatmadı. Tirin yanında uzandı, ağzı açıq qalmışdı, dodaqlarının ətrafında göy kölgələr dolaşdı. Heç kim ona fikir vermədi.

– Sən indi bir fikirləş, yadına sal, Cek. Bu adada elə bir yer varmı ki, sən orada olmayasan?

– Var, niyə yoxdur ki? Yadına gəlir? Adanın quyruq tərəfi, qayalar da üst-üstə yığılıb. Mən ora yaxınlaşmışam. Körpüyə oxşayan bir şey əmələ gətirir qaya. Yuxarıya gedən bircə yol var orada.

– Bəlkə də, vəhşi orada yaşayır.

Yığıncaqdakılar hamısı dərhal danışmağa başladı.

– Yaxşı, sakit olun! Biz indi gedib oranı yoxlarıq. Əgər vəhşi orada olmasa, biz dağa qalxıb oralara baxarıq, həm də tonqal qalarıq.

– Gəlin gedək.

– Əvvəlcə bir şey yeyək, sonra gedərik, – Ralf belə deyib kiçik fasilə elədi. – Yaxşı olardı ki, nizələri də götürək.

Yeyəndən sonra Ralf böyükkləri də götürüb sahil boyunca getdi. Onlar Piqqini meydanaçada saxladılar. Əvvəlki günlərdə olduğu kimi, bu gün də açıq səma altındakı hamamda istidən boğulmalı olacaqdılar. Onlar gedir, qarşıda isə sahil uzanaraq lap o tərəfdə azca əyilib meşəyə qovuşurdu və hələ tez idi deyə, ilğım dumanı macal tapıb görüntüləri pərdələməmişdi. Ralf uşaqlara göstəriş vermişdi ki, od tutub yanan qumluğa enmədən palma terrası boyunca getsinlər. Dəstənin önündə getməyi Ralf Cekə tapşırırdı, o da artistlik eləyib çox böyük ehtiyatla irəliləyirdi, amma buna heç ehtiyac da yox idi, çünki düşməni, ən azı, iyirmi yard məsafədən görə bilərdilər. Müvəqqəti də olsa məsuliyyət hissindən azad ola bildiyinə görə sevinən Ralf özü lap arxada gedirdi.

Ralfdan öndə gedən Simonun qəlbində şübhələr baş qaldırmışdı: adamı cırmaqlayan caynaqları olan bir vəhşi oturubdur dağın başında, özündən sonra iz qoymur, amma heç olmasa, bir azca bərk qaçıb Samnerikgili tuta da bilmir. Simon o vəhşi barədə nə qədər fikirləşsə də, onun təsəvvüründə qəhrəman, amma xəstə bir insan obrazı dolaşmaqdaydı.

Simon köksünü ötürdü. Başqaları ayağa durub kütlə qarşısında çıxış edirlər və şübhəsiz ki, öz daxillərində onun duyduğu dəhşətli gərginliyi hiss eləməirlər, ağllarına gələni danışirlər və sanki, eyni bir adama müraciət edirlər. Simon bir addım kənara atıb geri baxdı. Nizəsini qaldırıb çiyinin üstündə saxlamış Ralf yaxınlaşmaqdaydı. Özünə əmin olmayan Simon addımlarını o vaxtadan yavaşıtırdı ki, Ralf gəlib çatdı, onlar yanaşı yeridilər və yalnız onda başını qaldırıb qara saçlarının arasından Ralfı baxdı. Ralf gözaltı ona baxıb zorla elə gülümsədi ki, sanki, Simonun axırıncı dəfə hansı səfəh hərəkət elədiyini unutmuşdu, sonra da haradasa uzaqdakı naməlum nöqtəyə baxdı. Ona diqqət yetirildiyi üçün Simon bir anlığa özünü xoşbəxt hiss elədi və özü haqda düşünmədi. Simon qəflətən ağacla toqquşanda isə Ralf hövsələsi daralmış halda kənara baxdı, Robert pıqqıldayıb güldü. Simon kənara çəkildi, onun alnındakı ağ ləkə qızardı və qanadı. Ralf Simondan əl çəkib öz daxilindəki cəhənnəm əzablarına qayıtdı. Tezliklə onlar qalaya çatacaqlar və başçı kimi qabaqda o getməlidir.

Cek qaça-qaça geri qayıtdı.

– İndi çatırıq.

– Yaxşı. Mümkün qədər yaxına getməliyik.

Qalaya tərəf gedən yoxuşla Cekin arxasınca düşüb irəli getdi. Onlardan sol tərəfdə ağacların və lianların əmələ gətirdiyi keçilməz, sıx meşə sahəsi uzanırdı.

– Niyə də orada olmasın.

– Fikir ver: ora nə girən, nə də çıxan yoxdur. Olsaydı, bilinərdi.

– Bəs qalada necə?

– Baxarıq.

Ralf otları aralayıb baxdı. Orada bir neçə yard uzunluğunda daşlıq idi, sonra da adanın hər iki tərəfi birləşərək burun əmələ gətirirdi. Bir neçə yard eni və haradasa on beş yard uzunluğu olan dar, qayalıq çıxıntı adanın davamı kimi dənizin içinə girirdi. Adanın bünövrəsini təşkil eləyən və əsas tikinti materialı rolunu oynayan qızartdaq, kvadratşəkilli qayalardan biri buradaydı. Qaya çat-çat idi, lap yuxarıda isə uçub aşağı tökülmək üçün bir himə bənd olan daş parçalarının əmələ gətirdiyi tığlar var idi üstündə.

Ralfdan arxada, otların arasında ovçular dinməz-cə dayanmışdılar. Ralf Cekə baxdı.

– Sən ovçusan.

Cek qızardı.

– Bilirəm. Yaxşı, mən getdim.

Ralfin içindən gələn bir səs onun əvəzinə danışdı.

– Mən başçıyam. Özüm gedərəm. Mübahisə eləmə.

Ralf belə deyib o biri uşaqlara tərəf çevrildi:

– Siz burada gizlənin, məni gözləyin.

Ralfin səsi nəsə sözünə baxmırdı, gah qalxır, gah enir, gah da itirdi. Cekə baxdı:

– Necə bilirsən?

Cek mızıldandı:

– Mən hər yeri ələk-nələk eləmişəm. Burada olmalıdır.

– Aydınır.

Simon tərəddüd içində dedi:

– Mən burada vəhşi olacağına inanmıram.

Ralf ona çox nəzakətlə cavab verdi, sanki, hava ilə əlaqədar deyilən fikrə münasibət bildirdi.

– Yox. Mən hesab eləyirəm ki, elə deyil.

Onun rəngi qaçmış dodaqları bərk-bərk örtülmüşdü. Əlinin yavaş hərəkətiylə saçlarını geri elədi.

– Yaxşı, hələlik.

Ralf ayaqlarını hərəkət eləməyə və onu adanın boğazınacan aparmağa məcbur elədi.

Onu hər tərəfdən açıq havanın ənginlikləri əhatə eləmişdi. Lap qabaqda getməli olmasan belə, burada, onsuz da, gizləməyə bir yer yox idi. Əgər yüzilliklərlə hesablasaq, belə məlum olar ki, tezliklə bu qalanın özü ayrıca bir adaya çevriləcək. Sağ tərəfdə laqundur, açıq dəniz onu ləpələndirir. Sol tərəfdə isə...

Ralf diksindi. Laqun onları Sakit okeandan müdafiə eləyirdi. Nəyə görəsə ancaq Cek suya o tərəfdən yaxınlaşmışdı. İndi o özü yüksəklikdə dayanıb aşağıda görünən mənzərəyə baxırdı və sanki, nəfəs alan qeyri-adi canlı bir varlığa baxırdı. Qayaların arasındakı su tədricən enirdi, qızartdaq qranit plitələri və onların üstündəki qəribə mərcan örtüyünü, polip və su bitkiləri örtüyünü çılpalaşdırırdı. Su aşağı enirdi, enirdi və bu zaman pıçıltı səsi eşidilirdi, meşədəki palma ağaclarının başında külək necə pıçıldayırdısa, su da elə pıçıldayırdı. Burada yastı bir qaya var idi, üstü də elə sığallıydı, elə bil, masanın səthiydi və su çəkiləndə onun dörd tərəfdən dəniz otlayırla örtülmüş böyürləri açılırdı. Sonra yatmış nəhəng nəfəs alırdı və qayaların yanlarında bitmiş dəniz otlarını dalğalandıraraq qalxan su masaya oxşayan yastı qayanın üstündə guruldayıb qaynayırdı. Dalğalar heç hara getmirdilər, bir anlığa qalxır və enirdi, sonra yenə qalxır və yenə enirdi.

Ralf qırmızı qayaya tərəf çevrildi. Uşaqlar arxa tərəfdəki otların arasında dayanıb onu gözləyirdilər, onun nə edəcəyini gözləyirdilər. Hiss elədi ki, əlinin içindəki tər soyuyub, eyni zamanda təəccüblə fikirləşdi ki, əslində, hansısa bir vəhşiyə qarşılaşacağını gözləmir və işdir-şayət, başına belə bir iş gəlsə, nə eləməli olduğunu da bilmir.

Baxdı ki, qayaya dırmaşa bilər, amma buna heç bir lüzum yox idi. Kvadratşəkilli qayanın səthi boyunca plintus kimi çıxıntı var idi və bu da sağa dönüb laqunun üstünə tərəf çıxmağa, ya da sol tərəfə dönməyə imkan yaradırdı. İrəliləmək asan idi deyə, tezliklə qayanın ətrafını gözdən keçirmək imkanı əldə elədi.

Gözlənilməyindən artıq bir şey də yox idi: üst-üstə qalaqlanmış qızartdaq qayalardır ki, onların da səthi nazik buz təbəqəsinə oxşayan quanayla örtülübdür və bir də bastionun lap yuxarisına qayalara doğru gedən sərt yoxuşdur.

Arxadan gələn səs Ralfi çevrilməyə məcbur elədi. Cek idi, qayanın çıxıntısı boyu birtəhər gəlirdi.

– Səni təkbaşına buraxa bilməzdim.

Ralf dinmədi. Yolunu qayaların üstündən saldı, balaca bir mağaranı gözdən keçirib yoxladı, amma orada bir neçə lax yumurtadan başqa qorxulu bir şey tapmadı və nəhayət, oturdu, əlindəki nizənin küpüylə qayanı döyəcləyərək ətrafa göz gəzdirdi.

Cek həyəcanlanmışdı:

– Qala üçün əla yerdir!

Üstlərinə püskürən su damcıları onları islatdı.

– Burada içməli su yoxdur.

– Bəs o nədir?

Doğrudan da, bir az yuxarıdakı qayanın üstündə uzunsov göy ləkə var idi. Onlar yuxarı dırmaşıb süzülən suyun dadına baxdılar.

– Kokos qabığını suyun altına qoysan, həmişə dolu qalar.

– Yox, mənim xoşuma gəlmir bura, çox iyrənc yerdir.

Onlar yanaşı yeriyərək dikdirin son metrərini də qalxdılar, lap yuxarıda isə get-gedə ensizləşən bürcün başında sonuncu sınıq daş bərqərar olmuşdu. Cek daşlardan birini yumruğuyla vurdu, daş yavaşca xırçıldadı.

– Yadındadır?

Hər ikisinin yadına ötən vaxt ərzində baş vermiş qanqaraldan hadisələr düşdü. Cek tez-tez danışdı:

– Palma budağını bunun altına soxursan və əgər düşmənlə gəlsə... Bax!

Onlardan yüz fut aşağıda ensiz bənd var idi, sonra qayalıq quru sahəydi, sonra ara-bərəsində daşlar görünən otluq idi, ondan o yanda isə meşəydi.

– Bir dəfə qaldırmaqla, – Cek, az qala, həyəcədən boğularaq dedi, – odur ha, gör necə getdi!

Sanki, yeri süpürürmüş kimi bir hərəkət elədi Cek. Ralf dağa tərəf baxdı.

– Nə olub?

Ralf çevrildi:

– Niyə soruşdun?

– Bilmirəm, elə baxırdın ki...

– Yenə də siqnal yoxdur. Heç nə görünmür.

– Siqnal sənənin ağlını çaşdırıb.

Onları hər tərəfdən dövrələyən tarım üfüq xəttini yalnız dağın zirvəsi kəsirdi.

– Başqa ümid yerimiz yoxdur.

Ralf nizəsini əllə itələyəndə tərpənən daşa söykədi, saçını əlləriylə geri elədi.

– Biz geri qayıdıb dağa çıxmalıyıq. Vəhşini orada görüblər.

– Orada vəhşi yoxdur.

– Bəs onda neyləyək?

Otların arasında gizləniş gözləyən uşaqlar Ceklə Ralfın sağ-salamat geri qayıtdıqlarını görəndə günün altına çıxdılar. Kəşfiyyat həyəcanı vəhşini onlara unutdurmuşdu. Uşaqlar dar keçidə səpələnib səs-küylə yuxarı dırmaşdılar. Ralf dayandı, parçalanıb dəyirman daşı boyda qalmış, dayanıqsız vəziyyətdə ləngər vuran və üzəşəyi yuvarlanmağa hazır olan qırmızı qayaya söykədi əlini. Qaşqabağını töküüb dağa baxdı. Yumruğunu düyünləyib sağ tərəfdəki daşı çəkiclə

döyəcləyirmiş kimi vurmağa başladı. Dodaqları sıx qapanmışdı, alnına tökülmüş saçlarının pərdəsi arxasından baxan gözlərində dərin intizar var idi.

– Tüstü.

Daşa vurub zədələdiyi yumruğunu ağzına soxdu.

– Cek! Gəl gedək!

Amma Cek onun yanında deyildi. Bir dəstə uşaq səs salaraq böyük qayanı qaldırıb üzəşəğı dığırmaq istəyirdi və necə olmuşdusa, Ralf onları nəzərdən qaçırmışdı. Ralfin o tərəfə çevrildiyinə bənd imiş kimi daş şaqıldayıb dənizə düşdü, dərhal da nəhəng fəvvarə nərildəyib elə fısqırdı, az qaldı lap yuxarılara çatsın.

– Bu nədir? Bəsdirin!

Ralfin səsi uşaqları susdurdu.

– Tüstü!

Qəribə fikirlər Ralfa rahatlıq vermirdi. Elə bil, beyninin içində yarasa uçurdu və öz qanadlarıyla onun fikrinə kölgə salırdı.

– Tüstü.

Fikirlərinə düşən kölgə çəkildi, qəzəb də dərhal özünü göstərdi.

– Bizə tüstü lazımdır. Siz isə burada boş yerə vaxt itirirsiniz. Daş dığırmaqla məşğulsunuz.

Rocer qışqırdı:

– Vaxtımız çoxdur.

Ralf başını silkələdi:

– Biz dağa çıxmalıyıq.

Səs-küy qalxdı. Uşaqlardan bəziləri sahilə tərəf geri qayıtmaq istədi, bəziləri də burada ləngiyib daş dığırmaq niyyətindəydi. Göydə günəş parlayırdı və təhlükə hissi də qaranlıqla birlikdə harasa yox olmuşdu.

– Cek, vəhşi o biri tərəfdə olmalıdır. Sən oralarda olmusan, qabağa düş, bələdçilik elə.

Bill Ralfə yaxınlaşdı:

– Bəlkə, burada bir az da ləngiyərdik?

– Düz deyir.

– Burada özümüzlə istəhkam düzəldərdik.

– Gecələməyə dəxmə yoxdur burada, – Ralf dedi, – yeməyə bir şey yoxdur, içməli su da azdır.

– Amma əla bastion olardı.

– Daş dığırlayardıq.

– Düz elə keçidin üstünə dığırlayardıq.

– Dedim ki, getməliyik! – Ralf qəzəblə qışqırdı. – Biz dəqiqləşdirməliyik! Getdik.

– Gəlin burada qalaq.

– Mən geri qayıtmaq istəyirəm, daxmamızı istəyirəm.

– Mən yorulmuşam.

– Yox!

Ralf zədəli barmaqlarının dərisini soydu, amma ağrı hiss eləmədi.

– Mən başçıyam. Biz gedib baxmayılıq və dəqiqləşdirməliyik. Dağı görürsünüz? Orada heç bir signal yoxdur. Təsadüfən hansısa bir gəmi buralardan keçə bilər. Deyəsən, sizin başınız işləmir?

Üsyankar uşaqlar sakitləşdilər, amma hələ də dodağının altında deyinənlər var idi.

Cek qabağa düşüb qayadan aşağı – keçidə tərəf yönəldi.

VII FƏSİL

HÜNDÜR AĞACLAR VƏ KÖLGƏLƏR

Donuz cıdırı suya yaxın, qayalıqdan keçirdi və Ralf sevinirdi ki, Cek dəstənin önündə gedir. Əgər siz qulaqlarınızı yumub suyun çəkilməyi çıxartdığı səsi, geri qayıdanda qaynayıb fısıldamasını eşitməsəniz, hər iki tərəflə uzanıb gedən ayıpəncəsi cəngəlliyinin necə boz və keçilməz olduğunu unuda bilsəniz, onda, heç olmasa, vəhşi barədə fikirləri başınızdan kənar eləyib bir müddət xəyallara dalmaq da olar. Günorta vaxtıydı, adada od kimi şaxıyan günəşin istisi adamı boğurdu. Ralf qabaqda gedən Cekə xəbər göndərdi, meyvə ağacları görəndə kimi dəstə üzvləri hamısı dayanıb qarınlarını doyurdular.

Ralf yalnız oturandan sonra bugünkü istinin necə dözülməz olduğunu hiss elədi, üz-gözünü qırıq qırıq iyrənərək əynindəki boz köynəyi dartırdı, fikirləşdi ki, hər halda, vaxt tapıb köynəyi yumaq lazımdır. Ralf hətta bu ada üçün də dözülməz olan istidə oturub öz əyni-başı barədə fikirləşirdi. Qayçı olsaydı, saçlarını kəsərdi, – belə fikirləşib saçlarını geri atdı, – çirkin içində bu tükləri kəsib lap qısaldardı. Yaxşıca çimərdi, köpüklü vannada uzanardı. Diliylə dişlərini yoxladı və hesab elədi ki, diş şotkası da əlinin altında olsaydı, yaxşı olardı. Hələ onun dırnaqları da var.

Ralf əlini çevirib yuxarıdan-aşağı baxdı. Dırnaqlarını gəmirib gödəltmişdi və heç özü də bilmirdi bu axmaq vərdişə nə vaxtdan bəri yenidən qayıdıb. Öz-özünə dedi: «Tezliklə barmaqlarını da soracaqsan».

Gözaltı ətrafına baxdı. Yox, deyəsən, eşidən olmayıb. Ovçular oturub primitiv qida ilə qarınlarını doydurur və özlərini inandırmağa çalışırdılar ki, banandan, yağlı-yaşıl rəngli və jelatinvari meyvələrdən dadlı heç nə yoxdur. Yadındadır ki, bir vaxtlar necə təmiz və səliqəli olardı. Elə o cür müqayisəylə də o biri uşaqları nəzərdən keçirdi. Onlar çirkliyidilər, amma palçıqın içində yıxılmış, ya da yağışlı bir gündə gölməçəyə düşmüş oğlanlar qədər də çirkli deyildilər. Onların hər biri hökmən düşün altına çəkilməlidir, çirkli saçları uzanıb qatma-qarışıq olub, tüklərin arasında ilişib qalmış çör-çöp, quru yarpaq görünür; hər birinin üzü tərlə və yemək prosesində müxtəlif

meyvə şirələriylə yaxşıca yuyulubdur, amma dalda yerlərdəki dəriyə, elə bil, kölgə düşüb; onun özünün paltarı kimi, o biri uşaqların da paltarı cırılıb, tərdən bərkiyib taxtaya dönüb və əyinə də bəzək, ya da rahatlıq üçün yox, adət olunduğu üçün geyinilibdir, uşaqların hamısının dərisinin üstü ağ duz təbəqəsiylə örtülübdir...

Bu şəraitdə, bu cür yaşayış tərzinə öyrəşdiyini və normal qəbul elədiyini fikirləşəndə Ralfin ürəyi sıxıldı. Köksünü ötürdü, əyib meyvəsini dərdiyi budağı əlindən buraxdı. Məlum vacib məsələyə görə ovçular özlərini meşənin dərinliklərinə, qayaların arxasına vermişdilər. Ralf üzünü çevirib dəniz tərəfə baxdı.

Adanın bu biri tərəfindəki mənzərə tamamilə başqaydı. Gözəlliyi pərdələyən ilğım okean sularının soyuqluğu qarşısında davam gətirə bilmirdi deyə, üfuku kəsən tarım, mavi xətt görünürdü. Ralf qayalıq tərəfə endi. Burada, dəniz səviyyəsinə yaxın səviyyədən dərin dəniz dalğalarının necə aramsız qalxıb-endiyini müşahidə etmək olardı. O dalğalarını eni neçə-neçə mil idi, onları sındıra biləcək heç nə yox idi, hərəkətlərini məhdudlaşdırma biləcək nə bir bənd, nə də dayazlıq var idi. Dalğalar heç nəyə fikir vermədən öz işləri ilə məşğul idi. Əslində, dalğalar axıb heç hara getmirdilər, bütövlükdə okean özü qalxıb-enirdi. İndi okean çəkiləcək, enməkdə olan su böyük və kiçik şalələlər əmələ gətirəcək, parıldayan saçlara oxşayan dəniz bitkiləriylə örtülmüş qayaları soyundurub çılpqlaşdıracaq, sonra nəfəsini dərib toparlanacaq, nərildəyərək yenə qalxacaq, çılpq qayaların üstünə atılacaq, ləpəldəyən əli dərinliklərdən yuxarı qalxıb özündən bir-iki yard aralıdakı köpükləri qarışdıracaq.

Ralf aramsız qalxıb-enən dalğalara o qədər baxdı ki, nəhayət, dənizin uzaqlığı onun beynini keyləşdirdi. Hüdudsuz dəniz sonra da onun diqqətini tədricən, demək olar ki, zorla özünə çəkdi. Bu isə artıq baryer idi, yolayrıcıydı. Adanın o biri tərəfində – günorta vaxtının ilğımına bürünmüş və sakit laqunun qalxanıylə qorunan o tərəfdə xilas olmaq barədə xəyallara dalmaq olar, amma burada okean sularının amansızlığıyla üzbəüz dayandığın vaxt sən bütün aləmdən təcrid olmusan, sən köməksizsən, sən məhkumsan, sən...

Simon, az qala, ağzını onun qulağına dirəyib nəsə deyirdi. Ralf bir də baxdı ki, qayanı ikiəlli qucaqlayıb, bədəni əyilib ikiqat olub, boyun əzələləri gərilib, ağzı açıq qalıb.

– Sən gəldiyin yerə qayıdacaqsan.

Simon bu sözü dedi, özü də başıyla təsdiq elədi; bir dizinin üstünə çökmüşdü o, ikiəlli yapışdığı hündür qayadan aşağı uzatdığı ayağıyla, az qala, Ralfa toxunurdu. Ralf tutulan kimi oldu və Simonun üzünü görmək istədi.

– Elə böyükdür, demək istəyirəm ki...

Simon başını tərpətdi.

– Fərqi yoxdur, sən sağ-salamat geri qayıdacaqsan. Hər halda, mən belə hesab eləyirəm.

Ralfin bədənindəki gərginlik azaldı, dənizə tərəf baxdı, sonra da Simona baxıb acı təbəssümlə gülümsədi.

– Sənin cibində gəmi var?

Simonun dodaqları qaçdı, başını buladı.

– Bəs onda haradan bilirsən?

Simon susurdu və belə olanda Ralf sərt danışdı: «Sənin başın xarəbdır».

Simon qəzəblənib başını elə silkələdi ki, üzünə tökülən qara saçları qabağa-dala getdi.

– Yox, mən dəli-zad deyiləm. Amma hesab eləyirəm ki, sən hökmən qayıdacaqsan.

Bir müddət heç biri dinib-danışmadı, sonra qəflətən bir-birinin üzünə baxıb gülümsədilər.

Ağacların arasından Rocerin səsi gəldi:

– Ey, bura gəlin! Tez olun!

Donuz keçidinin yaxınlığında torpaq çevrilmişdi, təzə peyinlər buğlanırdı. Cek əyilib peyinlərə elə baxırdı, elə bil, onlara vurulmuşdu.

– Ralf, biz başqa şeyin ovuna çıxmışıq, amma hər halda, bizə ət lazımdır.

– Əgər yolüstü ovu nəzərdə tutursansa, olar.

Yola düşdülər. Cek lap öndə gedirdi deyə, ovçular vəhşinin qorxusundan toplaşaraq bir-birinə qısılmışdılar. Dəstə Ralfin gözlədiyindən yavaş sürətlə gedirdi və bu da haradasa onun ürəyincəydi: nizəsiylə oynayır, yavaş-yavaş gedirdi. Qabaqda gedən Cek öz peşəsiylə bağlı olan qeyri-adi nəşə görmüşdü, ona görə də dəstə tezliklə dayandı. Ralf ağaca söykənib dayanmışdı və dərhal da gündüz vaxtının xəyalları onu ağuşuna aldı. Əslində, ovla bağlı məsələlərə Cek cavabdeh idi, dağa qalxmağa gəlincə, qaçaqaç deyil, ona da vaxt tapılar.

Əvvəllər bir dəfə atasıyla Çatemdən Devonporta gedəndə bir müddət onlar bataqlığın qırağındakı kottecdə yaşamalılı oldular. Yaşadıqları evlərdən Ralfin yaddaşına o ev daha aydın həkk olunub, çünki buradan da onu məktəbə göndərdilər. O vaxt anası hələ onlarla bir yerdə olurdu, atası da hər gün evə gəlirdi. Vəhşi ponilər bağın ayağı tərəfdən daş hasara yaxınlaşırdılar, qar yağırıdı. Kottecin arxa tərəfində bir dəyə var idi və orada uzanıb qar dənəciklərinin fırlana-fırlana yerə düşdüyünə baxmaq olurdu. Hər dənəcəyin yerə düşüb əriyərək əmələ gətirdiyi tutqun ləkəni görmək olurdu, sonra da yerə düşüb ilk əriməyən qar dənəciyinin ətrafında torpağın necə ağardığını görmək olardı. Əgər üşüsən, evə keçib parlaq çaynıkin və üstündə mavi rəngli adam şəkilləri olan boşqabların yanında dayanıb pəncərədən çölə baxa bilərdin.

Yatmağa gedəndə isə kasada sənə şirin qarğıdalı və qaymaq verirdilər. Kitablının çarpayının böyründəki şafda olurdu və həmişə də onlardan ikisi, ya da üçü lap yuxarıdan böyrü üstə dayanırdı, çünki özünə əziyyət verib onları necə lazımdır yerinə qoymağa tənbellik eləyirdik. Kitablının səhifələri küncdən qatlanıb, cızılıb. Öz parlaqlığıyla diqqəti cəlb eləyən o kitablardan biri Topsis və Mopsi haqqındadır, amma onu oxumayıb, çünki o kitab iki qızın həyatından bəhs eləyir;

kitablardan biri isə sehrbaz haqqındadır və onu da dəhşət içində oxuyursan, iyirmi yeddinci səhifəni ötürürsən, çünki orada qorxulu hörümçük şəklə var. O şəkəfdə «Oğlan uşaqları gəmi haqda nəyi bilməlidirlər?» və «Oğlan uşaqları qatarlar barədə nəyi bilməlidirlər?» kitabları da var. O kitablar, elə bil, indi də əlinin altındadır: nə vaxt istəsə əlini uzadıb onlara toxuna bilər, «Oğlan uşaqları üçün mamontlar barədə» kitabının ağırlığını və onun necə yavaşca aşağı sürüşdüyünü hiss eləyər... Hər şey necə də yaxşıydı, hamı mehriban idi və onu sevirdilər...

Qarşı tərəfdəki kolluqda nəsə şaqqıldadı. Uşaqlar dəli kimi qışqırıb donuz cığırından qırağa atıldılar, özlərini lianların arasına pərçim elədilər. Ralf gördü ki, Cek itələyib yıxdılar. Nəsə bir şey qorxulu səslə xortuldayıb həvə kimi uzun dişlərini parıldadaraq tullana-tullana donuz cığırıyla onlara tərəf gəldi. Ralf əsla özünü itirmədi, gözəyarı məsafəni müəyyənləşdirib, nizəsini tuşladı. Qabanla onun arasındakı məsafə cəmi beş yard olanda isə özüylə gəzdirdiyi əldəqayıma nizəni atdı və gördü ki, iri kəllə sümüyünün üz tərəfinə dəydi nizə, hətta bir anlığa ilişib qaldı. Qabanın səsi dəyişib həyəcanlı qışqırtıya çevrildi və o, çönüb özünü cığırın qırağındakı şax-şəvəlliyn içinə vurdu. Donuz cığırı yenə də qışqırıb səs-küy salan uşaqlarla doldu, Cek qaçaraq geri qayıtdı, şax-şəvəli aralayib baxdı.

– Burada olacaq.

– Buraya gəlin, sizinləyəm!

Qaban şax-şəvəlin arasıyla uzaqlaşib gedirdi. Uşaqlar əvvəlki donuz cığırına paralel başqa bir cığır da gördülər, Cek qaçaraq qabağa getdi. Ralf qorxmışdu, qürur hissi duyurdu, nəsə pis bir şey olacağını da hiss eləyirdi.

– Mən onu vurdum. Nizə ilişib qalmışdı...

Gözlənilmədən onlar gəlib dəniz tərəfdəki açıqlığa çıxdılar. Cek çılpaq qayalara baxıb həyəcanla dedi:

– Getdi.

– Mən onu vurdum, – Ralf yenə dedi, – nizə hətta ilişib onun bədənində qalmışdı.

Hiss elədi ki, şahidlərə ehtiyacı var.

– Bəyəm sən görmədin?

Moris başını tərpedib təsdiq elədi:

– Mən gördüm. Düz sifətinə dəydi, vı-ı-ı-y!

Ralf həyəcan içində davam elədi:

– Mən onu vurdum, özü də yaxşı vurdum. Nizə ətinə batıb qalmışdı. Mən onu yaralamışam!

Ralf indi fürsətdən istifadə eləyərək təzəcə yandırdığı şöhrət alovunda qızınırdı və onu da hiss eləyirdi ki, sən demə, ov heç də pis məşğuliyyət deyil.

– Mən onu necə lazımdır vurdum. Məncə, elə həmin o vəhşi idi.

Cek geri qayıtdı.

– Vəhşi-zad deyildi, adi qaban idi.

– Mən onu vurdum.

– Niyə tutmadınız onu? Mən istədim...

Ralf qışqırdı:

– Qabanı tutaydıq?!

Cek qəflətən hirslənib özündən çıxdı:

– Sən dedin ki, bizi öldürər. Bəs onda nizəni niyə atdın? Niyə gözləmədin? – Əlini açdı. –

Buyur bax.

Sol əlini açıb hamıya göstərdi. Əlinin üstü cızılmışdı, elə də dərin yara deyildi, amma qanamışdı.

– Uzun kəsici dişlə elədi. Mən fürsət tapıb nizəylə onu vura bilmədim.

Cek indi hamının diqqət mərkəzindəydi.

– Sən yaralanmısan, – Simon dedi, – yaranın qanını sormalısan. Berenqariya kimi.

Cek yarasının qanını sordu.

– Mən onu vurdum, – Ralf qeyzləndi. – Nizəylə vurdum. Mən onu yaraladım.

Ralf çalışırdı ki, uşaqların diqqətini yenə özünə cəlb eləsin.

– Cığırda gəlirdi. Mən nizəni atdım, elə bil...

Robert bic tərpendi. Ralf oyuna qoşuldu və hamı güldü. Dərhal da uşaqlar Roberti itələməyə, vurmağa başladılar, o da yalançı hərəkətlər elədi.

Cek qışqırdı:

– Onu araya alın!

Roberti dövrəyə aldılar. O da əvvəlcə yalandan qışqırdı, sonra da aldığı zərbənin həqiqi ağrısından bağırdı.

– Oy! Bəsdirin! Ağrıdır axı, dəlisiniz?!

Arada özünü ora-bura vuranda kiminsə nizənin küpüylə endirdiyi zərbə onun kürəyinə dəydi.

– Tutun onu!

Uşaqlar onun əl-qolundan yapışdılar. Ralf da çaşmışdı, əl atıb Erikin nizəsini aldı və Roberti onunla vurdu.

– Öldürün onu! Öldürün!

Robert çapalayıb dartınır, dəli kimi qışqırırdı. Cek onun saçlarından tutub bıçağı başının üstündə yellədi. Cekin arxasında dayanmış Rocer çalışıb qabağa dürtülmək istəyirdi. Bütün ov və rəqs mərasimlərinin sonunda olduğu kimi, ritual mahnısı yüksəldi:

– Donuzu vur! Boğazın üz! Canını al!

Ralf da irəli keçib yaxına gəlmək, o köməksiz, tutqun canlıya toxunmaq istəyirdi. Vurmaq, yaralamaq azartı onun da beynini dumanlandırmışdı.

Cekin əli aşağı endi, alqış səsləri qopdu, ölməkdə olan donuzun xırıltı səsləri eşidildi. Sonra uşaqlar hamısı yerə sərilib bərk qorxmuş Robertin fısıltısına qulaq asırdı. Robert çirkli əliylə üzünü silərək itirmiş olduğu ləyaqət hissini bərpa eləməyə çalışdı.

– Oy, oturacağımın ağrısı məni öldürdü, – belə deyib dalını qaşdı.

Cek qarnı üstə çevrildi.

– Yaxşı oyun idi.

– Ancaq oyun idi, – Ralf dedi. – Bir dəfə reqbi oynayanda məni də bərk vurublar.

– Barabanımız olsaydı, əla olardı, – Moris dedi. – Onda hər şey necə lazımdırsa, elə olardı.

Ralf ona baxdı:

– Necə yəni?

– Bilmirəm. Tonqalda olmalıdır, baraban da, hər işi baraban sədaları altında görməliyik.

– Donuz lazımdır, – Rocer dedi, – əsl ovda olduğu kimi.

– Ya da kimsə donuz cildinə girərdi, – Cek dedi. – Məsələn, kimisə geyindirib donuza oxşadardıq, o da özünü elə göstərərdi ki, guya, mənim üstümə cumur, vurub-yıxır...

– Əsl donuz lazımdır, – hələ də dalını qaşıyan Robert dedi, – çünki siz onu öldürmək istəyirsiniz.

– Balaca uşaqlardan kimisə donuz əvəzinə istifadə eləmək olar, – Cek dedi və hamı güldü.

Ralf qalxıb oturdu.

– Belə getsə, biz heç nə aydınlaşdıra bilməyəcəyik.

Uşaqlar bir-bir ayağa durdular və əyinlərindəki pal-paltarları dartışdırdılar.

Ralf Cekə baxdı:

– İndi də dağa qalxaq.

– Bəlkə, hava qaralmamış Piqqinin yanına qayıdardıq? – Moris dedi.

Əkizlər bir adam kimi eyni vaxtda başlarını tərpətdilər.

– Düzdür. Dağa sabah gedərik.

Ralf ətrafa boylanıb yenə dənizi gördü.

– Biz tonqal da qalamalıyıq axı.

– Biz Piqqinin eynəyini götürməmişik, – Cek dedi, – ona görə də tonqal qalaya bilmərik.

– Dağa qalxıb baxarıq, yoxlarıq görək orada nə var.

Moris qorxaq adam təsiri yarada biləcəyindən ehtiyatlanaraq dedi:

– Tutaq ki, orada vəhşi var, sonra nə olsun?

Cek nizəsini yellədi:

– Biz onu öldürəcəyik.

Günəşin istisi bir az səngimişdi. Cek nizəsiylə havada zərbələr vurdu.

– Mən bilmirəm, biz burada oturub nə gözləyirik?

– Mənə elə gəlir ki, – Ralf dedi, – biz bu tərəfdən dənizin qırağıyla bax o yanmış kiçik əraziyəcən gedib oradan da dağa qalxa bilərik.

Cek yenə qabağa düşərək dəstəni enib-qalxmaqda olan gözqamaşdırıcı dənizin qırağıyla apardı.

Ralf yenə xəyallara dalmışdı, cığırın çala-çökəklərini keçməyi isə öz cəld ayaqlarının öhdəsinə buraxmışdı. Əvvəlkiylə müqayisədə bu cığırla irəliləmək xeyli çətin idi. Yol çox yerdə suyun lap qırağındakı çılpaq qayalıqdan keçirdi. O biri tərəfdə isə sıx meşə idi. Hərdən də qarşılına çıxan daşları götürüb cığırdan qırağa atır, bəzilərinin üstündən aşırıdılar və bu zaman ayaqlarından çox, əllərindən istifadə eləməli olurdular. Orada-burada dalğaların nəmləndirdiyi qayalara dırmaşır, qabarmadan sonra yaranmış gölməçələrin üstündən tullanıb keçirdilər. Ensiz sahil zolağını sədd kimi kəsən bir dərəyə gəlib çıxdılar. Elə bil, dərənin dibi yox idi, uşaqlar qorxu içində dayanıb aşağıda qaralan dərinlikdə suyun necə guruldadığına baxdılar. Sonra dalğa geri qayıtdı, su onların gözü qarşısında qaynadı, yuxarı sıçrayıb lianlara çatdı, uşaqlar islanıb qışqırırdılar. Meşədən keçmək istədilər, amma quş yuvasına oxşayan sıx şax-şəvəlin arasıyla getmək mümkün deyildi. Nəhayət, suyun çəkilməsini gözləyib çökəyin üstündən növbəylə tullanmalı oldular və bu zaman bəzi uşaqlar yaxşıca islandılar. Adama elə gəlirdi ki, o tərəfdəki qayaların üstündən keçmək mümkün deyil. Uşaqlar oturub adanın yanından ötüb-keçən dalğaların əyri-üyrü xəttinə baxa-baxa gözlədilər ki, paltarları qurusun. Həşəratlara oxşayan al-əlvan balaca quşların məskən saldığı yerdə meyvə də tapdılar. Ralf dedi ki, çox ləng gedirik, sonra ağaca dırmaşıb budaqları araladı və gördü ki, kvadratşəkilli dağ zirvəsi hələ uzaqdadır. Sonra onlar qayalığın arasıyla sürətlə getdilər, Robertin dizi möhkəm yaralandı və belə olanda, axır ki, bir həqiqəti dərk elədilər: özünə iş açmaq istəmirsənsə, bu cür yolu tələsmədən keçməlisən. Yolun sonrakı hissəsini yavaş sürətlə elə getdilər, elə bil, sərt yoxuşu qalxırdılar və nəhayət, keçilməz cəngəlliyin arasından qalxıb dənizə tərəf əyilmiş sal qayaya çatıb dayandılar.

Ralf başını qaldırıb sinayıcı nəzərlə günəşə baxdı.

– Axşam-tərəfidir. Hər halda, çay mərasimindən sonrakı vaxtdır.

– Bu daşı gördüyüm yadıma gəlmir, – Cek, sanki, ruhdan düşmüş kimi dedi, – yəqin ki, mən sahilin bu hissəsində olmamışam.

Ralf başını tərpətdi.

– İmkan ver fikrimi toplayım.

Ralf artıq başqalarının yanında fikirləşib qərar qəbul eləməyə utanmırdı və bu işi də, sanki, şahmat oynaymış kimi eləyirdi. Amma bir iş də vardı ki, o, güclü şahmatçı deyildi. Balacalar və Piqqi barədə düşünürdü Ralf. Qaranlıq daxmaya çəkilib gecənin qaranlığında yuxulu uşaqların arabir eşidilən səsinə qulaq asan Piqqi gözüünün qabağına gəldi.

– Biz balacaları bütün gecəni Piqqinin ümidinə qoya bilmərik.

Uşaqlar dinməzəcə dayanıb ona baxırdılar.

– Əgər geri qayıtsaq, neçə saat itirəcəyik.

Cek öskürüb boğazını arıtladı; nəşə qərribə və gərin səslə danışdı:

– Biz imkan verməməliyik ki, Piqqinin başından bir tük də səskik olsun. Düzümü dedim?

Ralf Erikin nizəsinin çirkli küpüylə dişlərini döyəclədi:

– Əgər kəsə getsək...

Belə deyib ətrafında dövrə vurmuş uşaqların üzünə baxdı.

– Gərək kimsə adanı kəsə yolla keçib Piqqiyə xəbər versin ki, biz hava qaralanacan gəlib çata bilməyəcəyik.

Bill qulaqlarına inanmadı:

– İndi? Meşənin içindən təkbaşına keçib-getmək?

– Bir nəfərdən artıq adam ayırmağa imkanımız yoxdur.

Simon Ralfın böyrünü kəsdirdi:

– Mən gedərdim. Əlbəttə, əgər sən istəyirsənsə, etirazım yoxdur. Düz sözümdür.

Ralf cavab verməyə macal tapmamış Simon tələsik gülümsəyib çevrildi, meşənin içiylə diklənib üzüyuxarı getdi.

Ralf çevrilib ilk dəfə Cekə qəzəblə baxdı:

– Cek, sən axı o vaxt qəsrə kimi gedib çıxmışdın...

Cek hirsləndi.

– Nə olsun?

– Sən o üzdən dağın ətəyi ilə, sahilin bu tərəfi boyunca gəlmişdin.

– Hə, düzdür.

– Bəs sonra nə oldu?

– Mən donuz çəhlimini tapdım, o da bir neçə mil uzanıb gedirdi.

Ralf başını tərpətdi və meşəni göstərdi:

– Deməli, donuz çəhlimi haradasa buralarda olmalıdır.

Hamı bu fikirlə razılaşdı.

– Onda belə eləyək: düz o donuz çəhliminə çıxanacan gedəcəyik.

Bir addım atıb dayandı.

– Yaxşı, bir dəqiqə gözləyin! Bəs donuz çəhlimi hara aparır?

– Dağa, – Cek dedi, – mən dedim axı. – Kinayəylə gülümsədi. – Dağa getmək istəmirsən?

Ralf köksünü ötürdü, artmaqda olan qarşıdurmanı hiss elədi və onu da başa düşdü ki, bütün bunlar Cekin indi özünü lider kimi apara bilməməsi ilə bağlıdır.

– Hava qaralır, ona görə deyirəm. İlişib yıxılacağıq.

– Biz gedib vəhşini axtarmalıyıq.

– Qaranlıq düşəcək.

– Mənim etirazım yoxdur, – Cek odlu-odlu danışdı. – Biz gedib ora çatanacan mən gedəcəyəm. Bəs sən? Bəlkə, sən geri qayıdıb Piqqi ilə məsləhətləşəydin?

Qəzəblənmək növbəsi Ralfın idi, amma o, ümitsizliklə danışdı və Piqqinin sözünü təkrar elədi:

– Sənin niyə məndən zəhlən gedir?

Uşaqlar narahat halda qurcuxdular, elə bil, nalayiq söz eşitdilər. Sükut davam eləyirdi.

İnciyib qızarmış Ralf üzünü çevirdi.

– Yaxşı, getdik.

Ralf belə deyib qabağa düşdü və özünü şax-şəvəlin içinə vurdu. Cek yerini dəyişib dəstənin arxasınca düşdü.

Donuz yolu qaranlıq tunel idi, ona görə ki, günəş üfüqə enmək üzrəydi, meşəyə isə günəş işığı heç günorta vaxtı da düşmürdü. Donuz yolu geniş idi, tapdanıb bərkimişdi və uşqlar da orada sürətlə qaçırdılar. Tunelin üstünü bağlayan yarpaq örtüyü qəflətən pozuldu, uşaqlar da ayaq saxladılar, tez-tez nəfəs aldılar və dağın başında görünən bir neçə ulduza baxdılar.

– Ona bax.

Uşaqlar şübhəylə bir-birinə baxdılar. Ralf öz qərarını dedi:

– Buradan keçib meydançaya gedək, dağa sabah çıxarıq.

Uşaqlar razılıq əlaməti olaraq mızıldaşdılar, amma dərhal da Cek Ralfın böyründə göründü:

– Əlbəttə, əgər sən qorxursansa...

Ralf ona tərəf çevrildi:

– Qalaya birinci kim getdi?

– Ora mən də getmişdim. Digər tərəfdən də onda gündüz vaxtıydı.

– Yaxşı. Kim istəyir ki, dağa indi qalxaq?

Sualın cavabı sükut oldu.

– Samnerik, siz nə fikirdəsiniz?

– Biz gedib Piqqiyə deməliyik...

– ... hə, düzdür. Piqqiyə deməliyik ki...

– Simon özü getdi.

– Biz Piqqiyə deməliyik ki, əgər...

– Robert? Bill?

Onlar da geri qayıdıb meydançaya getmək istəyirdilər. Əlbəttə, ona görə yox ki, qorxurdular, ona görə ki, yorğun idilər.

Ralf geri çevrilib Cekə dedi:

– Eşitdin?

– Mən dağa gedirəm.

Cekin dediyi sözlər çox pis səslənirdi, elə bil, o danışmırdı, söyüş söyürdü. Gözünü Ralfa zilləmişdi; arıq, uzun bədəni gərilməmişdi, əlindəki nizəni də elə tutmuşdu, elə bil, həmsöhbətini vurmaq istəyirdi.

– Mən gedirəm görəm dağda vəhşi varmı. Elə indi gedirəm, bu saat gedirəm.

Lap sonda isə daha təsirli və zəhərli sözünü dedi:

– Hə, necədir, gedirsənmi?

Bu sözdən sonra o biri uşaqlar geri qayıtmaq fikrini unudular və qaranlıqda ayaq saxlayıb bu iki xarakter arasındakı yeni çəkişmənin nə ilə qurtaracağıyla maraqlandılar. Sözlər elə yaxşı, elə acıydı, elə də məqamında deyilmişdi və elə qorxuluydu, onları təkrar elməyə ehtiyac qalmadı. Ralf geri qayıtmaq, laqunun ilıq sularında çimib sakitləşmək, sonra da daxmada yatmaq istəyirdi, amma fikrindən daşındı.

– Etiraz eləmirəm.

Ralf öz səsini eşidib təəccübləndi: onun sakitcə, elə-belə dediyi sözlər Cekin sözlərindəki zəhəri bir andaca heç elədi.

– Əgər etiraz eləmirsənsə, getdik.

– Oh, yox, heç bir etirazım yoxdur.

Cek bir addım qabağa gəldi.

– Yaxşı, bəs...

Sükuta qərq olmuş uşaqların baxışlarının müşayiəti ilə iki oğlan dağa tərəf yönəldi.

Ralf ayaq saxladı.

– Biz düzgün eləmirik. Niyə də ancaq iki nəfər getməlidir? Nəsə tapsaq, iki nəfərlə bir şey eləyə bilmərik.

O biri uşaqlar tələsik qaçıb dağılışdılar. Amma nə qədər təəccüblü olsa da, tutqun bir fiqur dəstədən ayrılıb onlara tərəf gəldi.

– Rocer?

– Hə, mənəm.

– Hə, lap yaxşı, indi biz üç nəfər olduq.

Yenidən dağ yamacıyla üzüyuxarı dırmaşmağa başladılar. Dəniz qabaranda necə qalxırsa, qaranlıq da anbaan qatılışıb onları bürüməkdəydi. Cek dinmirdi, amma birdən nəfəsi kəsilə-kəsilə öskürməyə başladı, güclənməkdə olan küləkdə onlar danışmağa da çətinlik çəkirdilər. Ralfin gözləri sulanmışdı.

– Külə bax. Biz həmin o yanmış ərazinin kənarındayıq.

Uşaqlar yeridikcə külək göyə daha çox kül qaldırırdı. Yenə dayanmalı oldular. Ralf öskürə-öskürə fikirləşdi ki, onlar çox mənasız bir işə girişiblər. Əgər orada vəhşi yoxdursa və əslində, orada

heç bir vəhşi yoxdur, onda yaxşı, eybi yoxdur. Bəs əgər dağın başında onları nəşə gözləyirsə, hərəsinin əlində bir uçuş paya olan üç oğlan uşağı qaranlıqda neyləyəcək?

– Biz ağılsız adamlarıq.

Qaranlıqdan ona cavab verildi:

– Deyəsən, canına vəlvələ düşüb?

Ralfin əsəbləri tarım çəkildi. Bütün bu işlərin səbəbkarı Cek idi.

– Ola da bilər ki, bir az qorxuram. Amma hər halda, biz axmağıq.

– Əgər sən getmək istəmirsənsə, – tənəli səs dedi, – mən özüm tək gedərəm.

Cekin səsində həqarət var idi. Ralf ona nifrət elədi, kül onun gözünü acışdırdı; yorulmuşdu, qorxurdu, ona görə də qəzəbləndi.

– Onda get! Biz burada səni gözləyəcəyik.

Bir qaraltı onlardan aralanıb getdi. O qaraltı Cek idi.

– Yaxşı, sağ olun.

Kölgə qaranlıqda əriyib yox oldu. Amma onun yerində başqa bir qaraltı peyda oldu.

Ralf hiss elədi ki, dizi hər nə idisə titrəyən bərk bir şeyə dəydi – toxunanda adamın ətinə dəşən yanıq budaq idi. Yanmış ağac budağı onun dizinin arxasına sürüləndə bildi ki, Rocer oturubdur. Əli ilə yoxlayıb ağacı tapdı və Rocerlə yanaşı oturdu, görünməyən küllərin arasında budaq yelləndi. Öz xarakterinə görə adamayovuşmaz olan Rocer dinib-danışmırdı. Ralfa da nə vəhşi barədə, nə də bu ekspedisiyaya niyə qoşulduğu barədə heç nə demədi; budağın üstündə oturub yavaş-yavaş yellənirdi. Ralfin qulağına insan əsəblərini tarıma çəkən sürətli tappıltı səsləri gəldi, başa düşdü ki, Rocer öz əldəqayıma ağac nizəsiylə nəyisə döyəcləyir.

Budağın üstündə yellənərək nizəsinin ucuyla tappıltı salan, qaraqabaq, anlaşılmaz Rocerlə qəzəbli Ralf oturmuşdular, səma ulduzlarla doluydu, dağ isə qaranlıq deşik kimi yuxarı qalxmışdı.

Daşların və külün üstüylə yuxarı tərəfdən atıla-atıla gələn kiminsə ayaq tappıltıları eşidildi. Axır ki, Cek gəlib onları tapdı. Xırıltılı səslə elə pıçıldaırdı ki, Ralfgil onu güclə tanıdılar.

– Dağın başında bir şey gördüm.

Cek ora-bura vurnuxurdu, sonra səhv salıb budaqla toqquşdu və o da bərk yelləndi. Bir müddət dinmədi, sonra mızıldandı:

– Ehtiyatlı olmaq lazımdır. Bəlkə də, arxamca düşüb gəlir.

Onların üstünə kül səpələdi. Cek uzandığı yerdən qalxıb oturdu.

– Mən gördüm ki, dağın başında nəşə yığılıb-açılır.

– Sənin gözünə görünüb, – Ralf titrəyərək cavab verdi, – çünki yığılıb-açılan heç nə yoxdur. Elə bir canlı yoxdur.

Rocer müdaxilə edəndə onlar ikisi də diksindi, çünki onun burada olduğunu unutmuşdular.

– Qurbağa.

Cek diksinib güldü.

– Qurbağa kimi şeydir. Səs də gəlirdi, elə bil, nəşə «lopp» eləyirdi və o da yığılıb-açılırdı.

Ralf özü də özünə təəccüblənirdi və həm də tək elə səsindəki gümrahlığa görə yox, verdiyi təklifin cəsarəti heyrləndirirdi onu.

– Gəlin gedək baxaq.

Ceki tanıdığı müddətdə Ralf ilk dəfəydi ki, onun tərəddüd elədiyini görürdü.

– Elə indi?

Ralfın səsi eşidildi:

– Əlbəttə indi.

Ralf budağın üstündən qalxıb cingildəyən kömürlərin arasıyla qaranlığın içinə tərəf getdi, o biri uşaqlar da onun arxasınca düşdülər.

İndi, onun fiziki səsinin susduğu bir vaxtda, ağlının səsi və digər səslər eşidilirdi. Piqqi deyirdi ki, sən axmaq olma; zülmət bir səs isə deyirdi ki, axmaq olma; zülmət qaranlıq və iştirak elədiyi tədbirin naməlumluğu isə gecəyə diş həkiminin masası kimi qeyri-reallıq gətirirdi.

Axırıncı aşırıma çatanda Ceklə Rocer bir az yaxın gəldilər və mürəkkəb ləkəsinə oxşayan ləkələrdən aydın seçilən fiqurlara çevrildilər. Üçü də eyni vaxtda ayaq saxlayıb yerə uzandı. Onların arxa tərəfindən üfüqdə göyün bir parçası işıqlanmağa başladı: tezliklə oradan ay doğacaq. Meşədə külək qalxıb onların paltarlarını sinələrinə yapışdırdı.

Ralf qurcuxdu.

– Gedək.

İrəli getdilər, Rocer azca dala qalırdı. Ceklə Ralf dağ aşırımındakı çiyindən o tərəfə birlikdə döndülər. Onlardan aşağıda laqunun parıldaşan suları uzanırdı, ondan arxadakı ağ ləkə isə rif idi.

Rocer çatıb onlara qoşuldu.

Cek pıçıldadı:

– Qalan yolu sürünə-sürünə getsək yaxşıdır. Olsun ki, yatıb.

Rocerlə Ralf qabaqda getsələr də, cəsarətli danışmağına baxmayaraq, Cek dala qalırdı. Ralfgil yastı zirvəyə qalxdılar, onların dizləri və dirsəkləri sərt daşlara sürtünürdü.

Naməlum varlıq şişməkdəydi.

Ralfın əli ocaq yerinin yumşaq və soyuq külünə toxunanda az qaldı qışqırsın. Gözlənilməz toxunuşdan onun qol və çiyin əzələləri gərildi, özünü pis hiss elədi, gözüne göy qılgıncımlar göründü, sonra da qaranlıqda yox oldu. Rocer ondan arxa tərəfdə yerə uzanmışdı, Cekinsə ağzı onun qulağına toxunurdu.

– Bax orada qayanın çapığıdır. O təpə kimi yeri görürsən?

Sönmüş ocaq yerindən Ralfin üzünə kül üfürüldü. Qayanın çapığını görə bilmirdi o, ümumiyyətlə, heç nə görmürdü, çünki göy qılgıncımlar yenə peyda olmuşdu, özü də daha çox idi, dağın zirvəsi də meyillənib yana əyildi.

Azca aralıdan yenə də Cekin pıçılması eşidildi:

– Qorxursan?

Ralf qorxmurdu, elə bil, iflic vurmuşdu onu və ləngər vuran dağ zirvəsindən asılıb qalmışdı. Cek sürünüb ondan aralandı, Rocer onunla toqquşdu və fısıldayıb əli ilə yolu tapdı, böyründən sivişib qabağa keçdi. Ralf onların pıçıladaşdığını eşitdi:

– Bir şey eşidirsən?

– Orada...

Onlardan qarşı tərəfdə, vur-tut üç-dörd yard məsafədə qayaya oxşayan tərəcik görünürdü. Əvvəl orada elə şey yox idi. Ralfın qulağına haradansa zəif çıqqıltı səsi gəlirdi, ola da bilər ki, onun dişləri bir-birinə dəyib bu səsi çıxarırdı. Ralf iradəsini toplayıb özünü ələ aldı, qorxu hissini nifrətə çevirib ayağa qalxdı. Qurğuşun kimi ağırlaşmış ayaqlarıyla iki addım atıb qabağa getdi.

Onlardan arxa tərəfdə yemiş diliminə oxşayan aypara qalxıb üfük xəttindən aralanmışdı. Qarşıda isə nəhəng meymuna oxşayan bir məxluq başını əyib dizləri arasına soxaraq yatmışdı və birdən meşədə külək qalxıb uğuldadı, qaranlıqda nəsə qarışıqlıq qopdu, o sirli məxluq da başını qaldırıb, üzünü uşaqlara tərəf çevirdi.

Ralf bir də onu gördü ki, çox iri addımlar ataraq küllüyün üstü ilə qaçır; eşitdi ki, o biri məxluqlar qışqırır, zülmət qaranlıqda dağın yamacıyla üzəşəği götürüldü. Dağın başında üç əldəqayırma ağac nizə düşüb qalmışdı, naməlum məxluq isə başını qaldırıb-endirirdi.

VIII FƏSİL

QARANLIĞA HƏDİYYƏ

Üz-gözündən bədbəxtlik yağan Piqqi ağır baxışlarını erkən sübhün rənginə oxşayan solğun sahildən çevirib qara dağlara baxdı.

– Sən əminsən? Demək istəyirəm ki, həqiqətən, əminsən?

– Mən sənə artıq neçə dəfə demişəm, – Ralf dedi, – yenə təkrar eləyirəm: biz onu gördük.

– Necə bilirsən, gəlib burada bizə bir xətər yetirməz ki?

– Mən haradan bilim?

Ralf ondan aralanıb sahil boyunca bir neçə addım getdi. Cek dizi üstə çöküb barmağıyla qumun üstündə dairələr çəkirdi. Onlar Piqqinin boğuş səsinə eşidirdilər:

– Sən əminsən? Doğrudan?

– İnanmırsan, get özün bax, – Cek ikrahla dedi. – Əl çək məndən.

– Qorxusu yoxdur.

– Vəhşinin dişləri var, – Ralf dedi və özündən asılı olmayaraq titrədi, – yekə qara gözləri də var.

Piqqi nəşə bir gərginlik içində eynəyini çıxardıb sağ qalmış şüşəni təmizlədi.

– Bəs indi biz neyləyəcəyik?

Ralf meydançaya tərəf çevrildi. Ağacların arasında, erkən səhərin şəfəqləri altında buynuz ağ damcı kimi parıldaıyordu. Alına düşən saçlarını geri elədi.

– Bilmirəm.

Dağaşağı necə götürüldüyü düşdü yadına.

– Mənə elə gəlir ki, biz o boyda vəhşilə vuruşmayacağıq. Düzdür, yalandan basıb-kəsirik, amma adi bir pələnglə də vuruşa bilmərik. Yəqin ki, gizlənəcəyik. Cek özü də gizlənəcək.

Cek hələ də gözünü quma zilləyib baxırdı.

– Bəs mənim ovçularım?

Simon daxmaların yanındakı kölgələrin altından gizlicə çıxdı. Ralf Cekin sualını qulaqardına vurdu və dənizin üstündəki sarımtıl rəngi göstərdi:

– Hələ ki hava işıqdır, biz hamımız qoçaqlaşırıq. Bəs sonra? Vəhşi də, elə bil, qəsdən gəlib dağdakı tonqalın yanında oturub ki, biz xilas ola bilməyək.

Ralfın xəbəri yox idi ki, əllərini əyir, fırlayır. Səsi bir az da qalxdı.

– Belə çıxır ki, bizim siqnal tonqalımız yoxdur və olmayacaq. İşimiz şuluqdur.

Dənizin üstündə qızılı nöqtə göründü, dərhal da səma işıqlandı.

– Bəs mənim ovçularım necə?

– Dəyənəklərlə silahlanmış uşaqlar, onlar neyləyə bilər?

Cek ayağa qalxdı, sifəti qızarmışdı, uzaqlaşib getdi. Piqqi taygöz eynəyini taxıb Ralfa baxdı.

– Görürsən neylədin? Sən onun ovçularını təhqir elədin.

– Səsinə kəs!

Səriştəsizliklə çalınan buynuz səsi onların söhbətini kəsdi. Sanki, günəşin doğmasını serenadayla qarşılayırmış kimi, Cek ara vermədən buynuzu o qədər üfürdü ki, daxmadakı uşaqların hamısı ayağa qalxdı. Ovçular meydançaya tərəf qaçdı, balacalar isə, həmişə olduğu kimi fısıldayıb nıqqıldadılar. Ralfla Piqqi də ayağa qalxıb meydançaya tərəf getdilər.

– Ancaq boş-boş danışırıq, – Ralf təəssüflə dedi, – boş danışırıq, vəssalam.

Buynuzu Cekdən aldı.

– Bu yığıncaq...

Cek onun sözünü kəsdi:

– Bu yığıncağı mən çağırıram.

– Onsuz da, mən yığıncaq çağırardım. Sadəcə, buynuzu sən çaldın.

– Deməli, yığıncağı kimin çağırdığı hesaba alınmır?

– Sənə lazımdırsa, buyur. Danış, sözünü de.

Ralf buynuzu Cekə verib budağın üstündə oturdu.

– Yığıncağı mən çağırıbmışam, – Cek dedi, – səbəb çoxdur. Birincisi odur ki, biz vəhşini gördük. Biz sürünə-sürünə yuxarı qalxdıq. Ona lap yaxınlaşdıq, arada bir neçə fut məsafə var idi. Vəhşi qalxıb oturdu və bizə baxdı. Bilmirəm neyləyir o? Biz heç bilmirik nə cür vəhşidir o...

– Vəhşi dənizdən çıxır...

– Qaranlıqdan çıxır...

– Ağaclardan düşür...

– Sakit! – Cek qışqırdı. – Qulaq asın. Vəhşi orada oturubdur, hər necə olsa da...

– Olsun ki, gözləyir...

– Bizi ovlamaq istəyir.

– Hə, düzdür, bizi ovlamaq...

– Ovlamaq istəyir, – Cek dedi və neçə dəfə meşədə hiss elədiyi qorxu hissini xatırladı. – Düzdür, bu vəhşi – ovçudur. Amma hələlik susun! Digər məsələ də ondan ibarətdir ki, biz onu öldürə bilmədik. Başqa bir məsələ də var: deməli, Ralfın sözündən belə çıxır ki, mənim ovçularım yaxşı ovçu deyillər.

– Mən heç vaxt elə söz deməmişəm.

– Buynuz məndədir. Ralf deyir ki, siz qorxaqsiniz, qabanı, ya da vəhşini görəndə qaçıb gizlənirsiniz. Hələ bu harasıdır...

Kimsə köksünü elə ötürdü, səs bütün meydançaya yayıldı və elə təsəvvür yarandı ki, nəşə baş verəcək və hamı bilir nə olacaq. Cekin səsi xırıldasa da, cəsarətliydi, yenə sükutu o pozdu:

– Piqqiylə onun fərqi yoxdur. Piqqi kimi də danışır. Ondan başçı olmaz.

Cek buynuzu öz bədənində sıxdı.

– Qorxaq onun özüdür.

Bir anlığa susub davam elədi:

– Dağın başına çatanda Rocerlə mən qabaqda gedirdik, o isə arxada qalmışdı.

– Mən də getdim!

– Sən sonra getdin.

İki oğlan qarşı-qarşıya dayanıb alınlarına tökülmüş saçların arasından bir-birinə baxırdı.

– Mən də getdim, – Ralf dedi, – sonra qaçdım. Sən də qaçdın.

– Bundan sonra gəl mənə qorxaq de.

Cek ovçulara tərəf çevrildi.

– Bu adam ov eləyə bilmir. Heç vaxt bizə ət tapa bilməyəcək. Başçı deyil o, ümumiyyətlə, biz onun barəsində heç nə bilmirik. Boş-boş göstərişlər verir və istəyir ki, biz onun sözüylə oturub-duraq. Bütün günü işi-gücü danışmaqdan ibarətdir.

– Bunlar hamısı boş söhbətdir! – Ralf qışqırdı. – Danışaq, danışaq! Kim bunu istəyir? Yığıncağı kim çağırırdı?

Cekin sifəti qızardı, alt çənəsi sallandı, çatılmış qaşları altından baxan gözlərindən inciklik oxunurdu.

– Yaxşı, – hədələyici tonla ikibaşlı danışdı, – hə, yaxşı, eybi yoxdur.

Bir əli ilə buynuzu sinəsinə sıxdı, o biri əlinin şəhadət barmağını havada silkələdi.

– Kim hesab eləyir ki, Ralf başçı olmamalıdır?

Ümid dolu baxışlarıyla ətrafda dövrə vurub oturmuş uşaqlara baxdı, onlar da, elə bil, donub qalmışdılar. Palmaların altına dərin sükut çökmüşdü.

– Əllərinizi qaldırın, – Cek ciddi ədayla dedi, – kim Ralfın başçı olmasını istəmirsə, əlini qaldırsın.

Sükut davam eləyirdi; ağır, gərgin və xəcalət dolu sükut. Cekin sifəti yavaş-yavaş ağardı, sonra qan yenə üzünə vurdu. Dodaqlarını yalayıb üzünü küncə çevirdi ki, gözləri heç kimin baxışıyla rastlaşmasın.

– Çox fikirləşirsiniz...

Cekin səsi qırıldı, buynuzu tutmuş əlləri titrədi. Öskürüb boğazını arıtladı və birdən dedi:

– Yaxşı, siz deyən olsun.

Çox ehtiyatla buynuzu ayağının böyründəki otların üstünə qoydu, özünü təhqir olunmuş hesab elədiyi üçün gözlərinin qırağından yaş axdı.

– Bu gündən sonra mən sizinlə oturub-durmayacağam.

Uşaqların çoxusu başını aşağı salıb otluğa, ya da ayaqlarına baxırdı. Cek yenə boğazını arıtladı.

– Mən Ralfın sözüylə oturub-duranlardan biri olmaq istəmirəm.

Sağ tərəfdəki tirlərin üstündə oturmuş və əvvəllər xor üzvləri, indi isə ovuqlar adlanan uşaqları saydı.

– Mən gedirəm, özü də tək gedirəm. Ona donuz lazımdırsa, getsin özü tutsun. Kim ov eləmək istəyirsə, gəlib mənə qoşula bilər.

Üçbucaqdan qırağa çıxıb üzüaşağı – ağ qumluğa tərəf getdi.

– Cek!

Cek çevrilib Ralfa baxdı. Bir anlığa dinmədi, sonra zil səslə dəli kimi qışqırdı:

– Yox!

Meydançadan atılıb sahil boyuna qaçaraq getdi, öz gözündən axan yaşlara da fikir vermədi. Cek meşəyə girib gözdən itənəcən Ralf dayanıb onun arxasınca baxdı.

Piqqi özündən çıxmışdı.

– Ralf, eşidirsən? Mən danışiram, sən də dayanıb baxırsan, elə bil...

Piqqini görməsə də, Ralf sakitcə o tərəfə baxıb öz-özünə dedi:

– O qayıdacaq. Gün batan kimi qayıdıb gələcək, – belə deyib Piqqinin əlindəki buynuzu baxdı.

– Nədir?

– Deməli, orada!

Piqqi Ralfi danlamaqdan vaz keçdi. Eynəyini təmizləyib sözünə davam elədi:

– Biz Cek Meridyüsüz də ötüşə bilərik. Elə danışır ki, elə bil, bu adada ondan başqa adam yoxdu. Bir halda ki, adada, həqiqətən də, vəhşi var və düzdür, mən hələ də buna inana bilmirəm, amma əgər varsa, biz meydançaya yaxın yerə çəkilməliyik, onda Cekə və onun ovçularına da möhtac olmarıq. Həm də neyləməli olduğumuz barədə bir qərar qəbul eləməliyik.

– Xeyri yoxdur, Piqqi. Əslində, görməli bir iş də yoxdur.

Bir müddət qüssəli sükut içində oturdular. Sonra Simon ayağa qalxıb Piqqidən buynuzu aldı. Piqqi isə elə təəccübləndi ki, hətta oturmadı. Ralf Simonun üzünə baxdı.

– Simon, nədir, yenə nə olub?

Yüngül gülüş səsi eşidildi, Simon da, elə bil, büzüdü.

– Mənə elə gəlir ki, nəşə eləmək lazımdır. Biz gərək...

Yenə publikanın zəhmi basdı onu, səsi sözünə baxmadı. Kiminsə onun dərдинə şərik olmasına və köməyinə ehtiyac duyaraq Piqqiyə baxdı, buynuzu qarabuğdayı sinəsinə sıxıb ona tərəf çevrildi.

– Mənim fikrimcə, biz dağa çıxmalıyıq.

Toplaşanların hamısı qorxudan titrədi. Simon səsinə kəsib Piqqiyə tərəf çevrildi, Piqqi isə heç nə başa düşməyərək ironiya ilə ona baxırdı.

– Əgər Ralf və iki nəfər də başqası ona bir şey eləyə bilməyiblərsə, vəhşinin yanına bizim qalxmağımızın nə xeyri var?

Simon pıçıltıyla dedi:

– Bəs onda biz neyləyək?

Nitqini tamamlayıb buynuzu Piqqiyə verdi, sonra da çəkilib hamıdan uzaqda bir yer tapıb oturdu.

Piqqi indi daha inamla elə danışdı ki, sanki, vəziyyət elə də ciddi deyildi, hətta başqaları bunu qənaətbəxş hesab eləyərdilər.

– Mən artıq qeyd elədiyim kimi, biz öz işimizi bəzi adamlarsız da görə bilərik. Biz indi neyləməli olduğumuz barədə bir qərar qəbul eləməliyik. Həm də mənə elə gəlir ki, Ralfın bu

çıxışdan sonra nə deyəcəyini mən artıq bilirəm: bu adada ən vacb şey tüstüdür, tonqalsız da tüstü olmur.

Ralf narahat halda qurcuxdu:

– Yox, Piqqi, bizim tonqalımız yoxdur. Odur, vəhşi orada oturub, biz də burada oturmaq məcburiyyətindəyik.

Piqqi buynuzu qaldırdı və sanki, bununla da sonra deyəcəyi sözlərə qüvvət verdi.

– Dağda bizim tonqalımız yanmır. Əgər tonqalı burada qalasaq, bunun nəyi pisdır? Tonqalı o daşların üstündə də qalamaq olar. Elə o cür də tüstü çıxacaq.

– Düzdür!

– Tüstü!

– Gölün qırağında!

Uşaqlar mızıladaşdılar. Ancaq Piqqinin fərasəti çatardı ki, tonqalı dağın başından sahələ endirmək təklifini versin.

– Deməli, tonqalı elə burada da qalayacağıq, – Ralf dedi və ətrafa boylandı. – Biz tonqalı göllə meydançanın arasında qalaya bilərik. Amma əlbəttə, əgər...

Ralf sözünü tamamlaya bilmədi, qaşlarını çatdı, fikirləşdi və özündən asılı olmayaraq dırnaqlarını gəmirirdi.

– Əlbəttə, bu tüstü çox uzaqdan görünməyəcək. Amma hər halda, bizə lazım deyil oraya yaxınlaşmaq, nədir o, ona yaxın lazım deyil.

Hamı başa düşdü və başlarını tərpətdilər: bəli, vəhşiyyə yaxınlaşmaq lazım deyil.

– Gəlin indi də tonqal qalayaq.

Hər bir möhtəşəm ideya, əslində, çox sadədir. İndi nəsə eləmək lazım idi və hamı həvəslə işə girişdi. Cəkin gedişiyə azadlığa çıxmış Piqqi sevindiyindən bilmirdi neyləsin, ümumi işin xeyrinə nəsə eləyə bildiyi üçün iftixar hissi duyurdu və hətta odun daşınmasında da uşaqlara kömək edirdi. Onun gətirdiyi odun isə uzaqda deyildi, əlini uzatsan çatardı – meydançada yığıncaq iştirakçılarının üstündə oturmaq üçün istifadə eləmədiyi quru budaqları daşıyıb gətirirdi; amma bununla belə, meydançadakı lazımsız şeylər də hamı üçün müqəddəs sayılırdı və onlara əl vurmurdular. Əkizlər başa düşəndə ki tonqal yaxında olacaq və gecələr o qədər də narahat olmaq lazım gəlməyəcək, sevindilər, bundan sonra balacaların bir neçəsi rəqs eləyib əl çalmağa başladı.

Meydançanın ətrafındakı odunlar dağdakı kimi quru deyildi. Çürük, nəm odunların içində xırda cücülər qaçırdı; bu odunları yerdən qaldıranda çox ehtiyatlı olmaq lazım idi, əks təqdirdə nəm ovuntuya çevrilib səpələnirdilər. Meşənin dərinliklərinə getməyə qorxan uşaqlar odunu yaxındakı pöhrəlikdən yığıb gətirirdilər və bu zaman sıx şax-şəvəllikdə çox əziyyət çəkməli olurdular. Meşənin qıraq tərəfinə və zədələnmiş zolağa onlar yaxşı bələd idilər; buynuz da, daxmalar da yaxındaydı və gündüz vaxtı qorxmalı bir şey yox idi. Gecə nə olacağı barədə isə heç

kim fikirləşmirdi. Ona görə də sevinir və var qüvvələriylə işləyirdilər. Amma təəssüf ki, vaxt keçdikcə qüvvə və enerjini panika, sevinci isə isterika əvəz etməyə başlayırdı. Meydançanın yaxınlığındakı çılpaq qumluğun üstündə tirlərdən, pərdilərdən, budaqlardan və quru yarpaqlardan piramida düzəldilər. Adada ilk dəfə olaraq Piqqi taygöz eynəyini özü çıxartdı, dizi üstə çökərək günəş şüalarını quru budaqlara tərəf yönəltdi. Tezliklə tüstü örtüyü altından çıxan sarı alovun dilləri göründü.

İlk qəzadan sonra tonqal görməmiş balacalar dəlisov sevinc içindəydilər; onlar rəqs eləyir, mahnı oxuyurdular; tonqalın ətrafında şən əhvali-ruhiyyə var idi.

Nəhayət, Ralf işi dayandırıb ayağa qalxdı, çirkli barmağıyla təri sifətinə yaydı.

– Bizə balaca tonqal lazımdır. Bu çox böyükdür, onu yanılı vəziyyətdə saxlamaq çətin məsələdir.

Piqqi qumun üstündə ehtiyatla oturub eynəyinin tək şüşəsini təmizləməyə başladı.

– Biz təcrübələr aparırıq, əvvəlcə yaxşı yanan balaca tonqal qalarıq, sonra da alovun içinə yaş budaqlar atırıq ki, tüstü çıxsın. Bəzi ağacların yarpaqları bu iş üçün daha yararlıdır, bəzilərinin tüstüsü azdır.

Tonqal öləziyirdi, onunla birlikdə uşaqların sevinci də öləziyirdi. Balacalar artıq rəqs eləmir, oxumurdular, onların kimisi dəniz tərəfə, bəziləri meyvə ağaclarının arasına, qalanları da daxmalara getdi.

Ralf qumun üstünə sərildi.

– Tonqalın yanında növbə çəkməli olan uşaqların yeni siyahısını tərtib eləməliyik.

– Adam tapa bilsək, siyahı da tutarıq.

Ralf boylanıb ətrafa baxdı və ilk dəfə gördü ki, balacalar lap azalıb. Bayaq odun daşığında işin ağır getməsinin səbəbi də ona aydın oldu.

– Moris hanı?

Piqqi yenə eynəyinin şüşəsini təmizlədi.

– Mənə elə gəlir ki... yox, təkbaşına meşəyə getməz o, elə deyil?

Ralf sıçrayıb ayağa qalxdı, sürətlə qaçaraq tonqalın ətrafında dövrə vurdu və Piqqiylə yanaşı dayandı, alnına düşən saçlarını əli ilə geri elədi.

– Bizə siyahı lazımdır! Burada sənsən, mənəm, Samnerikgildir, bir də...

Piqqiye baxmadan elə-belə, sözgəlişi danışdı.

– Bəs Robertlə? Rocer haradadırlar?

Piqqi qabağa əyilib ocağa odun atdı.

– Mənə elə gəlir ki, onlar gediblər. Mənim fikrimcə, onlar bizim dəstəyə qoşulmayacaqlar.

Ralf oturdu və qumun üstündə barmağıyla balaca deşiklər açmağa başladı. Bu zaman deşiklərin birində qan damcısı görüb təəccübləndi. Dırnağını dişlədiyi barmağına baxanda onun qanadığını gördü.

Piqqi dedi:

– Biz odun daşığında gördüm ki, onlar gizlicə aradan çıxıb əkildilər. Bax belə, çıxıb getdilər. O özü də aradan elə bu cür çıxdı.

Ralf barmağını yoxlayandan sonra başını qaldırıb yuxarı baxdı. Uşaqlar arasında baş verən ciddi dəyişikliyə uyğunlaşmış kimi, bu gün hava da başqa cür idi: havada duman çoxdu deyə, bəzi yerlərdə, elə bil, hətta ağ ləkələr əmələ gəlmişdi; günəşin tutqun, gümüşü diski, elə bil, yerə yaxınlaşmışdı, amma o qədər də isti deyildi, havada nə vardısı, adamın nəfəsi çatmır, boğulurdu.

– Onlar həmişə aranı qarışdırırdılar, elədir?

Ralfin düz qulağının dibindən gəlirdi səs və o səs həyəcan var idi.

– Biz onlarsız da ötüşərik. Əslində, günümüz daha xoş keçəcək, elə deyil?

Ralf oturdu. Əkizlər böyük bir pərdini sürüyə-sürüyə gətirdilər; elə də gülürdülər, elə bil, alçaq dağları bunlar yaradıblar. Odunu gətirib közün, külün üstünə elə atdılar ki, qığılcım qalxdı.

– Nə lazımdır özümüz edərik, elə deyil?

Yaş odun quruyub od alanacan, isti alov qalxanacan Ralf qumun üstündə dinməzcə oturub heç nə demədi. Piqqinin əkizlərə yaxınlaşıb nə barədəsə pıçıldaşdığını və üç oğlanın birlikdə meşəyə getdiyini Ralf görmədi.

– Meyvə götür.

Ralf diksinib özünə gəldi. Piqqiylə əkizlər onun böyründə dayanmışdılar. Onların cibləri, qoyun-qoltuqları meyvəylə doluydu.

– Fikirləşdim ki, – Piqqi dedi, – heç olmasa, merdən-meyvədən yığıb yeyərik, bir az şənlənərik.

Oğlanların üçü də oturdu. Çoxlu meyvə dərib gətirmişdi onlar, hamısı da say-seçmə, yetişmiş meyvələr idi. Ralf əlini uzadıb onlardan bir neçəsini götürüb yeyəndə uşaqlar gülümsədilər.

– Çox sağ olun, uşaqlar! – Ralf dedi. Sonra gözlənilməz sevinclə əlavə elədi: – Çox sağ olun!

– Biz özümüz hər işin öhdəsindən gələrik, özü də yaxşı gələrik, – Piqqi dedi. – Bəzi ağılsız adamlar adada hamının zəhləsini tökürlər. Biz balaca, amma gur yanan bir tonqal qalarıq.

Bayaqdan bəri ona rahatlıq verməyən sual Ralfin yadına düşdü.

– Simon haradadır?

– Bilmirəm.

– Necə bilirsən, dağa çıxmaz ki?

Piqqi şaqqıldayıb güldü və meyvə götürdü.

– Ondan nə desən gözləmək olar. – Ağzına doldurub çeynədiyi meyvəni uddu. – Başdanxarabın biridir.

Simon meyvə ağaclarının yanından ötdü, amma bu gün balacaların başı sahilə qalanacaq tonqala ilə qarışmışdı ki, onun arxasınca düşmədilər. Lianların arasıyla gedib açıq sahəyə dirənən talaya çıxdı Simon və birtəhər özünə yol açıb lap dərinliyə doğru irəlilədi. Günəş şüalarının düşdüyü yarpaq örtüyünün arxasındakı çəmənliyin ortasında kəpənəklər yorulmaq bilmədən rəqs eləyirdilər. Simon dizi üstə çökdü, günəş şüaları üzünə düşdü. Başqa vaxt ilə təsəvvür yaranırdı ki, isti hava titrəyir, indi isə o hava, ilə bil, onu hədələyirdi. Tezliklə onun uzun saçlarından tər axmağa başladı. Narahat halda otərəf-butərəfə çəkildi, amma günəşdən qorunmaq mümkün deyildi. Dərhal da susuzluq hiss elədi, tez bir zamanda susuzluqdan az qaldı ciyəri yansın.

Amma bütün bunlara baxmayaraq Simon dizi üstə dayanıb tərpmirdi.

Çox uzaqda, sahilə Cek bir dəstə balaca oğlanın qarşısında dayanmışdı. Çox xoşbəxt görünürdü.

– Biz ov edəcəyik, – Cek dedi, uşaqları nəzərdən keçirdi: hamısının başında cırıq, qara kepka var idi. Bir vaxtlar bu oğlanlar iki düz cərgədə dayanırdılar, səsləri də ilə idi, deyərdin mələklərdir, mahnı oxuyur.

– Biz ov edəcəyik. Başcınız da mən olacağam.

Uşaqlar başlarını tərptədilər və böhran da ötüşdü.

– O vəhşi barədə də danışmaq istəyirəm.

Uşaqların hamısı boylanıb meşəyə tərəf baxdı.

– Deməli, məsələ belədir: biz vəhşiyə görə narahat olmamalıyıq.

Cek belə deyib təsdiq işarəsi olaraq özü baş tərptəməli oldu.

– Vəhşini unutmalıyıq.

– Düzdür!

– Bəli!

– Vəhşini unudaq!

Uşaqların bu canfəşanlığı Ceki təəccübləndirsə də, özünü o yerə qoymadı.

– Bir məsələ də var: burada biz cəfəng şeylər barədə fikirləşməyəcəyik, adanın ən ucqar yeridir bura.

Öz şəxsi həyatlarıyla bağlı əzablı düşüncələr içindəyəkən hamı çox böyük həvəslə Cekin dedikləriylə razılaşıdı.

– İndi qulaq asın. Biz, olsun ki, bir azdan sonra qayılığın üstündəki qalaya getdik. İndi isə mümkün qədər çalışıb böyük uşaqlardan daha çoxunu o buynuzdan və digər lazımsız şeylərdən uzaqlaşdırmalıyam. Donuzu öldürüb şənlik məclisi düzəldərik. – Dayanıb nəfəsini dərdi, sonra

davam elədi, amma nəşə ləng danışdı. – Vəhşiyə gəlincə, biz elədiyimiz ovun bir hissəsini də ona saxlayırıq. Belə eləsək, çox güman ki, bizə toxunmaz.

Qəflətən ayağa qalxdı.

– İndi də meşəyə gedib ov edəcəyik.

Cek çevrilib meşəyə tərəf getdi, uşaqlar da bir nəfər kimi onun arxasınca düşdü.

Əsəbləri tarıma çəkilməmiş uşaqlar meşəyə səpələndilər. Cek dərhal da qazılmış torpaq və səpələnmiş ağac kökləri gördü ki, bu da donuzdan xəbər verirdi; tezliklə təzə izlər də tapdı. O biri ovçulara işarə verdi ki, sakit dayanıb gözləsinlər, özü təkbaşına irəli getdi. Cek xoşbəxt idi, meşənin nəm qaranlığını öz köhnə paltarı kimi əyninə geyirdi. Yamacla aşağı enib dəniz tərəfdəki tək-tük ağaclar bitmiş qayalığa tərəf getdi.

Donuzlar piy dolu kisələr kimi ağacların altındakı kölgədə yatıb dincəlirdilər. Külək əsmirdi, donuzları şübhəyə sala biləcək bir şey də yox idi, Cek isə kölgə kimi səssizcə sürünməyi öyrənmişdi artıq. Geri qayıdıb pusquda dayanmış ovçulara göstərişlər verdi. Dərhal da onlar yavaş-yavaş irəli sürünməyə başladılar. Ağacların altındakı donuzlardan hansısa tənbel-tənbel qulağını silkələyib şappıldatdı. Sürüdən azca aralıda ana donuz – donuzların ən böyüyü analıq səadəti içində uzanmışdı. Onun qızartdaq cəmdəyində qara xallar var idi, şişkin qarnının altında cərgəylə düzülmüş çoxqalar görünürdü ki, onların da bəziləri yatmışdı, bəziləri də eşələnir, səs salırdılar.

Cek sürüdən on beş yard aralıda ayaq saxlayaraq, əlini irəli uzadıb ana donuzu göstərdi. Sonra ətrafa baxıb işarəylə soruşdu ki, onun nə demək istədiyini başa düşüblərmi? Sağ əllərin cərgəsi bir andaca geri getdi.

– Ba-ax belə!

Donuz sürüsü yerindən dəbərdi və aradakı məsafə on yard olanda ucları xüsusi üsulla odda daha da möhkəmlənmiş nizələr hədəf seçilmiş ana donuza atıldı. Donuz çoxqalarından biri dəli kimi qışqırıb Rocerin nizəsini də arxasınca sürüyə-sürüyə özünü dənizə vurdu. Ana donuz xortuldayıb qulaqbatıran səslə qışqırdı, silkələndi və piyli böyürlərinə sancılmış iki nizəylə qalxıb səndirlədi. Uşaqlar qışqırıb irəli cumdular, çoxqalar ətrafa səpələndi, ana donuz hücum xəttini yardı, qarşısına çıxan hər şeyi sındırıb qıra-qıra meşənin içərilərinə qaçdı.

– Donuzun arxasınca!

Uşaqlar donuz cığırıyla irəli cumdular, amma meşə qaranlıq idi və sıx şax-şəvəl onların irəliləməsinə imkan vermirdi, ona görə də Cek hirsələnib söyüş söydü və dayanmaq əmrini verdi, özü təkbaşına ağacların arasıyla sürünməyə başladı. Sonra bir müddət dinib-danışmadı; eynən yırtıcı heyvan kimi də nəfəs alıb-verirdi, uşaqlar da ondan qorxaraq rəğbətlə bir-birinə baxırdılar. Qəflətən barmağının ucunu yerə vurub dedi: «Buradadır».

O biri ovçular yerə düşmüş qan damcısına baxdıqları vaxt Cek cığırın qırağındakı sınımış budağı nəzərdən keçirirdi. Bax belə, ovun izinə düşüb inamla və anlaşılması çətin olan dəqiqliklə

gedirdi Cek, o biri ovçular da onun arxasınca irəliləyirdilər. Mağaraya oxşayan bir daldalanacağı qarşısında dayandı.

– Buradadır.

Uşaqlar tez oranı dövrəyə aldılar, amma donuz bir nizə yarası da alaraq aradan çıxıb uzaqlaşdı. Sürükləyib apardığı tilişkəli ağac nizələr donuzun hərəkətinə mane olur, daha dərinə işləyərək onun heyini kəsirdi. Donuz ağaca çırpıldı və nizələrdən biri lap dərinə batdı, bundan sonra isə ovçuların hər biri yerə tökülən təzə qanın iziylə onun arxasınca düşə bilərdi. Gün axşamtərəfinə yaxınlaşmaqdaydı, nəm istisiylə dəhşətli görünən bir rüzgar var idi; donuz səndirləyərək qanı axa-axa qabaqda qaçırdı, qan iyi və ovçuluq azartından cuşa gəlmiş ovçular isə onu izləməkdəydilər. Budur, yenə gördülər onu, hətta az qala, çatacaqdılar, amma son anda donuz olub-qalan gücünü toplayaraq yenə qaçıb uzaqlaşdı. Donuz rəngbərəng çiçəklərin bitdiyi və kəpənəklərin rəqs elədiyi talaya çıxanda hava sakit və istiydi, ovçular da yaxında idi.

Burada istidən tıncıxan donuz yerə sərilirdi və ovçular hər tərəfdən onun üstünə cumdular. Hansısa naməlum məxluqların hücumuna məruz qaldığını hiss eləyən donuzun ağılı başından çıxmışdı: qulaqdeşən səslə qışqırır dartinir, çırpınır, qıvrılır, özünü yeyib-tökürdü; hər şey bir-birinə qarışmışdı: – tər qoxusu, səs-küy, qorxu, qan. Rocer donuzun üstünə atılmış ovçuların yığnağı ətrafında dövrə vurur, imkan tapan kimi nizəsiylə zərbələr vururdu. Cek donuzun baş tərəfindəydi və əlindəki bıçaqla zərbələr endirirdi. Rocer, axır ki, nizəsini vurmağa daha münasib yer tapıb bir zərbə də endirdi, bütün ağırlığıyla nizənin üstünə çökdü. Nizə düym-düym donuzun canına yeridikcə onun qışqırtısında daha dəhşətli notlar eşidilirdi. Nəhayət, Cek donuzun boğazını tapdı, isti qan onun əllərinə fışqırdı. Donuz onların altında heydən düşməkdəydi, ovçular isə bütün ağırlıqlarıyla onun üstünə sərilmişdilər. Qalanın ortasındakı kəpənəklər hələ də rəqs eləyirdilər.

Nəhayət, donuzun canı çıxdı, uşaqlar cəmdəyin üstündən düşdülər, Cek ayağa qalxıb əllərini irəli uzatdı.

– Baxın.

Belə deyib hırtıldadı, təzə və isti qana bulaşmış, hələ də buğlanmaqda olan əllərini gülüşən uşaqlara göstərdi. Sonra Morisi tutub əlinin qanını onun sifətinə yaxdı. Rocer isə öz nizəsini dartıb donuzun cəmdəyindən çıxardırdı və uşaqlar onu yalnız indi gördülər. Robert bir frazayla hər şeyə yekun vurdu və bu da hamının hay-küylü rəğbətinə səbəb oldu.

– Biz onu yırtıq-deşik elədik!

– Eşitdiniz?

– Eşitdiniz nə dedi?

– Yırtıq-deşik!

Bu, dəfəki tamaşada ifaçılar Robertlə Moris idi. Nizə zərbəsindən canını qurtarmağa cəhd eləyən donuzu Moris elə ustalıqla yamsılayırdı ki, uşaqlar gülməkdən uğunub getdilər.

Axır ki, bu əyləncə də onları bezdirdi, Cek qanlı əllərini daşa sürtüb təmizləməyə başladı. Sonra donuzun cəmdəyinə girdi: içalatını çıxartdı, rəngbərəng bağırsaqlarını dartıb topayla çıxartdı və qayanın çuxuruna artdı, o biri uşaqlar isə dayanıb baxırdılar. Cek işləyə-işləyə danışdı.

– Əti dənizin qırağına aparırıq. Mən meydançaya qayıdıb onları da məclisə dəvət edəcəyəm. Boş yerə vaxt itirməyəm.

Rocer dilləndi:

– Rəis.

– Nədir?

– Tonqalı necə yandıracağıq?

Cek çömbəltmə oturdu, qaşlarını çatıb donuzun cəmdəyinə baxdı.

– Odu hücum eləyib onlardan alırıq. Sizdən o dəstədə dörd nəfər olmalıdır: Henri, sən, Bill və bir də Moris. Özümüzü rəngləyib gizlicə gedərik, mən onların başını qataram, Rocer də bir kösöv götürüb qaçar. O birilər hamınız qaydın əvvəlki yerə. Biz orada tonqal qalayacağıq. Sonra da...

Cek fasilə eləyib ayağa qalxdı, ağacların altındakı kölgələrə baxdı. Yenidən danışmağa başlayanda isə səsi alçaqdan çıxırdı.

– Biz ovun bir hissəsini ona saxlarıq.

Cek yenidən dizi üstə çöküb bıçaqla nəsə düzəltməyə başladı. Uşaqlar onun ətrafında topladılar. Çevrilib çiyini üstədən Rocerə dedi:

– Payanın hər iki ucunu şiş elə.

Dərhal da ayağa qalxdı, qanı damcılayıb axan donuz başını əlində tutmuşdu.

– Paya hanı?

– Buradadır.

– Onun bir ucunu yerə sox. Oh, daşlığa düşdü. İki daşın arasındakı çapıq yerə sox. Hə, ora.

Cek donuz başını qaldırıb yumşaq boğaz ətiylə birlikdə yerə mıxlanmış payanın yuxarıdakı şiş ucuna taxdı, paya donuzun boğazından keçib ağzından çıxdı. Cek geri çəkildi, donuzun başı isə payanın başında qaldı, payanın uzunluğu boyu qan süzülüb yerə axdı.

O biri uşaqlar da sövqi-təbii geri çəkildilər; meşədə isə sakitlik idi. Uşaqlar qulaq kəsilib dinşədilər, yerə tökülmüş donuz bağırsaqlarına daraşmış milçəklərin vızılısından başqa heç bir səs eşidilmirdi.

Cek pıçıltı ilə dedi:

– Donuzu yuxarı qaldırın.

Morislə Robert donuzun cəmdəyini payaya keçirib qaldırdılar və hazır vəziyyətdə dayandılar. Hər tərəfi bürümüş sükut içində, qurumuş qanın üstündə dayanmış iki oğlan bu məqamda oğruya oxşayırdı.

Cek bərkdən dedi:

– Donuzun başı vəhşinin payıdır. Hədiyyədir bu.

Sükut onları vahimələndirdi və hədiyyəni qəbul elədi. Tutqungözlü, azca gülümsəyən və dişlərinin arasında laxta qan qaralan donuz başı payaya taxılı qaldı. Uşaqlar qəflətən var güclərilə qaçaraq meşənin içilə açıq sahilə tərəf götürüldülər.

Simon elə əvvəlki yerində dayanmışdı: yarpaqların gizlətdiyi qəhvəyi rəngli balaca fiqur. Gözünü yumanda da donuz başı çəkilib getmirdi. Dünyanın hər üzünü görmüş və sinizmlə dolu, yarıötürlü gözlərini duman örtmüşdü; onlar Simonu inandırırkı ki, həyat mənasızdır.

– Mən özüm də bilirəm.

Simon onun da fərqiə vardı ki, bərkdən danışır. Tez gözlərini açdı, donuz başı elə öz yerindəydi; nəşə qəribə işığa bələnmişdi donuz başı, məmnun halda gülümsəyirdi, yerə tökülən bağırsaqları, vızıldaşan milçəkləri vecinə də almırdı, hətta biabırçı şəkildə payaya keçirildiyi də onun halına təsir eləmirdi.

Simon qurumuş dodaqlarını yalayıb baxışlarını çevirdi: başqa səmtə baxdı.

Vəhşiyə verilən bəxşiş. Vəhşi bunu aparmağa gələ bilərmiki? Deyəsən, donuz başı bu fikirlə razılaşdı və sakitcə dedi: «Çıx get buradan, get öz yodaşlarına qoşul. Bunun hamısı zarafat idi, boş bir şeyə görə sən niyə mütəəssir olursan? Sən özünü yaxşı hiss eləmirsən, vəssalam. Bir balaca başın ağrıyır və yəqin ki, yeməyini qarışdırmısan, ondandır. «Geri qayıt, balaca», – donuz başı dinməzcə dedi.

Simon yuxarı baxdı, səmanı nəzərdən keçirdi və hiss elədi ki, nəm saçları başına ağırlıq eləyir. Göydə görünən buludlar deyərdin boz, açıq-sarı və mis rənginə çalan nəhəng qalalardır, adanın üstündən ötüb-keçir, qol-budaq atır, şişib bir az da böyüyürdü. Buludalr yerə çökür, anbaan sıxılır, adamın başının üstünü alaraq boğub nəfəsini kəsən istini bir az da artırırkı. Qanı axa-axa hırıldayan idbarı görüb kəpənəklər də çəmənliyi tərk eləmişdilər. Simon başını aşağı endirdi, gözlərini bərk-bərk yumub əlləriylə örtüdü. Ağacların altında kölgə yox idi, hər yerdə sədəf kimi parıldayan sakitlik hökm sürürdü, elə bil, real olan hər şey öz konkretliyini itirib xəyali obraza çevrilmişdi. Bağırsağın üstünə çökmüş qara milçək buludu mişar kimi vızıldaırdı. Milçəklər, axır ki, Simonu da gördülər. Yeyib qarnını doyurmuş milçəklər onun bədəniylə axan tərini üstünə qonub içməyə başladılar, sonra Simonun burun pərələrini qıdıqladılar, onun ayaqlarının üstündə hoqqabazlığa başladılar. Milçəklər qara və əlvən rənglərə çalan göy rəngdəydilər, özlərinin də sayı-hesabı yox idi; Simonun qarşısında isə payaya keçirilmiş Milçəklər kralı gülümsəyirdi. Nəhayət, Simon dözməyib yenə geri baxdı, dumanlı gözləri və ağ dişləri gördü, qan... və sonra onun baxışları bu qədim, qaçılmaz tanışlıqdan yan keçə bilmədi. Simonun sağ tərəfdən gicgah damarlarında qan sürətlə beyninə vurdu.

Ralfla Piqqi qumun üstündə uzanıb tonqala baxırdılar, arabir də balaca daşlardan götürüb ocağın tüstüsüz gözünə atırdılar.

– Bu, axırıncı budaqdır.

– Samnerikgil hanı?

– Yenə odun gətirmək lazımdır. Yaş budaqlar da qurtarıb.

Rafl əsnəyib ayağa durdu. Palmaların altında, meydançanın üstü tərəfdə kölgə yox idi, nəşə qərribə bir işıq dərhal hər yeri işıqlandırdı. Lap yuxarıda qaynaşan buludların arasında göy elə gurladı, elə bil, orada top atdılar.

– Leysan gəlir.

– Tonqal necə olacaq?

Ralf qaçaraq meşədən iri, yaş budaq gətirib ocağa atdı. Budaq şaqqıldadı, yarpaqlar istidən qıvrıldı, sarı tüstü burumu qalxdı.

Piqqi qumun üstündə barmağıyla mənasız cızma-qaralar eləyirdi.

– Məsələ ondadır ki, tonqal üçün bizdə kifayət qədər adam yoxdu. Samnerikgil bir dəfə növbə çəkirlər. Onlar hər işi birlikdə görürlər.

– Düzdü.

– Amma düz eləmirlər. Başa düşürsən? Onlar iki dəfə növbə çəkməlidirlər.

Ralf bir az fikirləşib başa düşdü və bir daha əmin oldu ki, böyüklər kimi hərtərəfli düşünməyi, demək olar ki, bacarmır. Yenə köksünü ötürdü. Ada get-gedə gözündən düşürdü.

Piqqi ocağa baxdı.

– Bir azdan yaş budağın biri də lazım olacaq.

Ralf qarnı üstə çevrildi.

– Piqqi, biz neyləməliyik?

– Öz işlərimizi onlarsız görməliyik.

– Bəs tonqal?

Ralf qaşlarını çatıb ağ-qara ocaq yerinə, yarımçıq kösövlərə baxdı. Fikrini sözlə ifadə eləməkdə çətinlik çəkirdi.

– Mən qorxuram.

Piqqinin yuxarı baxdığını görüb yenə səhvə yol verdi.

– Vəhşidən qorxmuram. Demək istəyirəm ki, ondan da qorxuram. Amma tonqal məsələsinin mahiyyətini hələ də heç kim başa düşmür. Əgər suda boğulana kimsə ip atırsa, ya da doktor xəstəyə deyirsə ki, bu dərmanı qəbul eləməsən öləcəksən, xəstə neyləməlidir? Həkimin sözünə baxmalıdır, yoxsa yox?

– Mən, əlbəttə, deyilənə əməl eləyərdim.

– Bəs onlar görmürlər? Başa düşmürlər ki, tüstü signalı olmasa, biz burada öləcəyik? Sən bir buna bax!

İsti hava dalğası külün üstündə titrəşirdi, tüstü isə yox idi.

– Biz ocağı yanılı vəziyyətdə saxlaya bilmirik. Onların da vecinə deyil. Bəzən həтта... – Piqqinin tərlı üzünə baxdı.

– Bəzən həтта mən özüm də bezirəm. Tutaq ki, o birilər kimi mən də fikir vermədim, narahat olmadım. Onda bizim axırımız necə olacaq?

Piqqi dərin həyəcan içində eynəyini çıxartdı.

– Bilmirəm, Ralf. Biz dözməliyik, vəssalam. Bizim yerimizə böyüklər də olsaydı, belə eləyərdi.

Ralfın dərdi açılmışdı və ürəyini boşaltmaqda davam elədi:

– Piqqi, nə olub?

Piqqi təəccüblə ona baxdı.

– Sən onu demək istəyirsən, nədir o?..

– Yox, onu demirəm, demək istəyirəm ki, işlərimiz niyə dolaşığa düşüb?

Piqqi eynəyini yavaş-yavaş silərək fikrə getdi. Ralfın onunla yoldaşlıq eləməsinin nə demək olduğu barədə fikirləşəndə qəlbi fərəhlə doldu, həтта üzü də qızardı.

– Bilmirəm, Ralf. Məncə, hamısını eləyən odur.

– Cek?

– Cek. – Artıq bu sözün ətrafında bir qadağa dolaşmaqdaydı.

Ralf ciddi görkəm alıb başını tərpətdi.

– Düzdür, – Ralf dedi. – Hesab eləyirəm ki, hamısı ona görədir.

Onların lap yaxınlığında, meşədən səs-küy qalxdı. Üz-gözləri ağ, qırmızı və yaşıl rənglərlə boyanmış, şeytana oxşayan məxluqlar ulaşa-ulaşa meşədən çıxanda balacalar qışqırıb qaçdılar. Ralf gözünün bir qırağıyla gördü ki, Piqqi də qaçır. İki nəfər ocağa tərəf cumdu. Ralf hazırlaşdı ki, özünü müdafiə eləsin, amma onlar ocaqdan bir neçə kösöv götürüb sahil boyunca qaçaraq getdilər. O biri üç nəfər sakitcə dayanıb Ralfa baxırdı, Ralf da onlara baxırdı və demək olar ki, tamam lüt olan, ancaq rənglərdən, biri də belindəki toqqadan ibarət olan hündürboy oğlanın Cek olduğunu başa düşdü.

Ralf nəfəsini dərib dilləndi:

– Nə olub?

Cek onun sözünü qulaqardına vuraraq nizəsini qaldırdı və qışqırdı:

– Ey, hamınız eşidin. Mən öz ovçularımla birlikdə sahildəki yastı qayanın yanında oluram. Biz ov eləyir, şənlənirik, vaxtımızı xoş keçiririk. Kim mənim qəbiləmə qoşulmaq istəyirsə, buyurub gələ bilər. Olsun ki, sizi öz qəbiləmə qəbul elədim, ola da bilsin ki, eləmədim.

Cek susub ətrafa baxdı. Maska onu abır-həya və utancaqlıq kimi hisslərdən azad eləmişdi. Hər kəsin düz gözünün içinə baxa bilirdi. Ralf ocağın qalıqları yanında diz çökdü, elə bil, qısa məsafələrə qaçan yüngül atlet strat xəttində dayanmışdı, onun üzünü saçları və his-pas daldalamışdı.

Samnerikgil meşənin qırağındakı palma ağacının arxasından boylanıb baxırdılar. Çöl tərəfdə balacalardan kimsə ağladı, Piqqi meydançada dayanmışdı, ağ buynuz da onun əlində idi.

– Bu axşam bizdə şənlik məclisidir. Biz ovladığımız donuzu kəsmişik, ətimiz var. Əgər istəsəniz, gəlib qonaq ola bilərsiniz.

Lap yuxarıdakı bulud kanyonlarının arasında gurlayan ildırımın səsi gəldi. Cek və iki naməlum vəhşi diksinib başlarını qaldırdılar, yuxarı baxdılar, sonra yenə Ralfa baxdılar. Balaca uşaq hələ də ağlayırdı. Cek nəşə gözləyirdi, o biri iki vəhşiyə pıçıldadı:

– Hə, başlayın!

Vəhşilər cavabında nəşə dedilər. Cek onların sözünü kəsdi:

– Deyin!

İki vəhşi bir-birinin üzünə baxdı, hər ikisi nizəsini qaldırdı və xorla dedi:

– Qəbilə başçısı sözünü dedi.

Sonra onların üçü də çevrilib getdi.

Ralf dərhal ayağa qalxdı və vəhşilərin uzaqlaşb gözdən itdikləri səmtə baxdı. Samnerikgil gəldi, qorxu içində pıçıldaşdılar:

– Mən elə bildim ki,...

– ... mən də...

– ... qorxdum.

Piqqi onlardan yuxarıda, hələ də buynuzu əlində tutub dayanmışdı.

– Gələnlər Cek idi, Moris idi, bir də Robert idi, – Ralf dedi. – Doğrudanmı, onlar şənlənirdilər?

– Elə bildim astmam yenə başladı.

– Bunun da dərdi astmadır.

– Mən Ceki görəndə elə bildim ki, buynuzu aparmağa gəlib. Heç özüm də bilmirəm bu fikir haradan ağılıma gəldi?

Uşaqların hamısı ağ balıqqulağına hörmət və məhəbbətlə baxdı. Piqqi buynuzu Ralfa verdi və balacalar artıq adət elədikləri simvolu görən kimi geri qayıtdılar.

– Yox, bura yox.

Ralf meydança tərəfə döndü, çünki rituala ehtiyac hiss elədi. Sanki, balaca uşağı qucağında aparırmış kimi, Ralf da ağ buynuzu əlində tutub öndə gedirdi, sonra çox ciddi görkəmdə Piqqi gedirdi, sonra əkizlər idi, sonra o biri balacalar və digər oğlanlar idi.

– Hamınız əyləşin. Onlar od aparmaq üçün bizə hücum eləmişdilər. Onlar şənlənirlər, amma...

Ralfin beyni dumanlandı, fikri qarışdı. Nəşə demək istəyirdi, amma beyninə çökmüş duman imkan vermirdi və birdən o duman çəkildi.

– ... amma...

Uşaqların hamısı diqqətlə ona baxırdı, onun başçılığa layiq olması barədə hələ ki heç kimdə şübhə yox idi. Ralf gözünün üstünə düşüb zəhləsini tökən saçlarını geri elədi və Piqqiyə baxdı.

– Amma... hə, tonqal! Əlbəttə, tonqal!

Ralf gülməyə başladı, dayandı, sonra da tez-tez danışdı.

– Tonqal hər şeydən vacib məsələdir. Tonqalsız xilas ola bilmərik. Mən də üzümü rəngləyib vəhşi olardım. Amma biz tonqalı sönməyə qoymamalıyıq, çünki adada ən vacib məsələ tonqaldır, çünki, çünki...

Ralf susdu, yaranmış sükut isə şübhə və anlaşılmazlıqla dolu idi.

Piqqi tələsik pıçıldadı:

– Xilas olmaq.

– Bəli. Tonqalsız xilas ola bilmərik. Deməli, növbəylə tonqalın yanında dayanıb onu sönməyə qoymamalıyıq ki, tüstü çıxsın.

Ralf nitqini tamamladı, amma heç kim dinmədi. Ralfin elə həmin o yerdə dayanaraq söylədiyi bir çox gözəl nitqindən sonra onun bugünkü çıxışı hətta balacalara da zəif və inamsız göründü.

Nəhayət, Bill əlini uzatdı ki, buynuzu götürsün.

– İndi biz yuxarıda tonqal qalaya bilmərik, ona görə ki, tonqalı yuxarıda qalaya bilmərik, çünki ona baxmaq üçün adam lazımdır. Gəlin belə eləyək: gedək onların məclisinə və deyək ki, biz tonqalı daim yanılı vəziyyətdə saxlaya bilmərik. Həm də, məncə, ov eləmək və vəhşi olmaq heç də pis əyləncə deyil.

Samnerikgil buynuzu götürdülər.

– Bill düz deyir, yaxşı əylənmək olar, özü də o, bizi dəvət elədi...

– şənliyə...

– ... ət yeməyə...

– ... odda qızarmış ət...

– ... bir az ət olsaydı, elə yeyərdim.

Ralf əlini qaldırdı.

– Niyə də biz özümüz ət əldə eləməyək?

Əkizlər bir-birinə baxdı. Suala Bill cavab verdi:

– Biz cəngəlliyə girmək istəmirik.

– Məlumdur ki, o girir.

– O, ovçudu. Onların hamısı ovçudur. Bizim kimi deyillər.

Bir anlığa heç kim dinmədi, Piqqi üzünü qumluğa tutub mızıldandı.

– Ət...

Balacalar ağızları sulana-sulana ancaq ət barədə fikirləşirdilər. Lap yuxarıdakı buludların arasında yenə top atdılar, qəflətən qalxan isti külək quru palma budaqlarını şaqqılatdı.

– Sən hələ balacasan, ağılsız bir uşaqsan, – Milçəklər kralı dedi, – ağılsız, balaca oğlan.

Simon şişmiş dilini tərپətdi, amma heç nə demədi.

– Düz demirəm? – Milçəklər kralı dedi. – Bəyəm sən ağılsız, balaca oğlan deyilsən?

Simon eyni sükutla da ona cavab verdi.

– Yaxşı olar ki, – Milçəklər kralı dedi, – yaxşı olar ki, sən gedib o biri uşaqlarla oynayasan. Onlar hesab eləyirlər ki, sənin başın çatmır. İstəyirsən ki, Ralf səni başdanxarab hesab eləsin? Sən Ralfi çox istəyirsən, elədir? Piqqini, Ceki də çox istəyirsən, düzdürmü?

Simonun başı bir qədər dala getdi, gözlərini qarşıda asılı qalmış Milçəklər kralından çəkə bilmirdi.

– Tək-tənha burada neyləyirsən? Məndən qorxmursan?

Simon diksindi.

– Burada heç kim sənə kömək eləyə bilməz. Burada ancaq mənəm, mən də vəhşiyəm.

Simonun ağzı tərپəndi, çətinliklə də olsa, eşidilib anlaşıla bilən sözləri tələffüz eləyə bildi:

– Payaya keçirilmiş donuz başı.

– Qəribə söz danışsınız. Siz elə fikirləşirsiniz ki, vəhşi elə bir şeydir: pusquda durub onu izləmək və öldürmək olar! – baş dedi, meşə və yaxın ətrafdakı hər dalda yer bir anlığa onun qəhqəhəsinin əks-sədasından lərzəyə gəldi. – Siz elə fikirləşirsiniz də, düzdür? Mən sənə bir hissənəm? Yaxın, yaxın, yaxın! Belə çıxır ki, işiniz getmir, hamısı da mənə görədir, eləmi? Bu işlər niyə belədir?

Yenə qəhqəhə səsləri eşidildi.

– İndi get özünüklərin yanına, – Milçəklər kralı dedi, – biz də olub-keçən hər şeyi yaddan çıxardırıq.

Simonun başı silkələndi. Payaya keçirilmiş idbarı yamsılayırmış kimi, onun gözləri yarıyumuluydu və artıq bilirdi ki, vaxtı çatıb. Milçəklər kralı hava sarı kimi üfürülüb şişdi.

– Çox gülməlidir. Sən özün də çox gözəl bilirsən ki, burada ancaq mənə rast gələcəksən və qaçıb canını qurtarmağa cəhd eləmirsən!

Simonun bədənə əyilib gərildi. Milçəklər kralının səsi sinifdə dərs izah eləyən müəllimin səsinə oxşayırdı.

– İş böyüyübdür. Neyləyəcəyini, hara gedəcəyini bilməyən yazıq uşaq, sən, doğrudanmı, elə fikirləşirsən ki, məndən çox bilirsən?

Burada bir pauza oldu.

– Mən sənə xəbərdarlıq eləyirəm: belə getsə, sən məni dəli edəcəksən. Başa düşürsən? Səni istəmirlər. Başa düşdün? Biz bu adada şənlənmək istəyirik! Başa düşdün? Mane olma, yazıqsan, yoxsa...

Simon başa düşdü ki, açıq qalmış ağzın içinə baxır, orada nəşə qaralırdı və qaraltı artıb yayılırdı.

– Yoxsa, – Milçəklər kralı dedi, – biz sənə axırına çıxarıq. Başa düşdün? Cek, Rocer, Moris, Robert, Bill, Piqqi və bir də Ralf sənə axırına çıxarlar. Başa düşdün?

Simon artıq ağzın içindəydi. Yerə yığılıb huşunu itirdi.

IX FƏSİL

ÖLÜMLƏ ÜZBƏÜZ

Adanın üstündə buludlar sıxlaşmaqdaydı. İsti hava axını bütün günü aramsız olaraq dağdan qalxıb on min fut hündürlüyə yüksəlirdi. Sürətlə dövrə vuran qazlar havanı elə qızırımışdı ki, partlayış dərəcəsinə çatmışdı. Axşam tərəfi günəş batandan sonra isə gündüz vaxtının təmiz və şəffaf rənglərini parlaq mis rəngi əvəz elədi. Hətta Simonun burnu partlayıb qane axanda belə, onlar təzə qana əhəmiyyət verməyib, iylənmiş donuz icalatından əl çəkmədilər.

Burnundan qan açılandan sonra Simonun əhvalı dəyişdi, yorulub haldan düşdü, yuxu basdı onu. Axşam düşür, göy guruldayırdı, Simon isə lianların altında uzanmışdı. Nəhayət, yuxudan ayıldı və dumanlı şəkildə olsa da, yanağının altındakı qara torpağı gördü. Simon hələ də tərpənmir, yerində uzanıb qalmışdı, üzünün bir tərəfi yerdəydi, dumanlı gözləriylə qarşı tərəfə baxırdı. Sonra o çevrildi, ayaqlarını çəkib altına yığdı, liandan yapışib özünü yuxarı dartdı. Lianlar silkələnib bağırıqların üstünə daraşmış milçəkləri iyrənc vızıltıyla havaya qaldırdı, sonra onlar yenidən donuz icalatının üstünə çökdülər. Işıq göz deşirdi. Milçəklər kralı payanın başına keçirilmiş qara topa oxşayırdı.

Simon üzünü açıqlığa tutub dedi:

– Nəşə başqa bir şey də eləmək olarmı?

Cavab gəlmədi. Simon çevrilib taladan uzaqlaşdı, sürünüb lianların arasından keçdi və sıx meşənin ala-toranına daxil oldu. Simon kədərliydi, ağacların arasıyla gəzirdi, onun üzünə heç nə ifadə eləmirdi, ağzının qıraqlarına və çənəsinə quru qan yapışmışdı. Arabir lian budaqlarını aralayıb baxır, ərazinin relyefinə əsasən istiqamətini müəyyənləşdirirdi, dilində dolaşan sözləri tələffüz eləyə bilmirdi.

Nəhayət, lianlar azalmağa başladı, səmən gələn mirvari şüalar ağacların arasından keçərək yerə səpələndi. Adanın dağ silsiləsiydi bura, dağın ətəyində çox yüksək olmayan bu ərazidəki meşənin cəngəlliyi elə də sıx deyildi. Böyük ağacların səpələndiyi geniş ərazilər və pöhrəliklər var

idi burada, landşaftın öz quruluşu onu meşədən açıqlığa çıxanacan aparıb çıxartdı. Simon tələsik irəli getdi, yorğun ayaqları bir-birinə dolaşsa da, dayanmadan gedirdi. Gözlərindən əskik olmayan parlaqlıq yox olmuşdu, qocalar kimi, qüssəli qətiyyətlə irəliləyirdi.

Külək az qalmışdı onu vurub-yıxsın və Simon bir də baxdı ki, açıqlığa çıxıb, qayanın üstündə və mis rənginə çalan səmanın altındadır. Hiss elədi ki, ayaqları zəifləyib, dili nə müddətdir ağrıyıb ona əziyyət verirdi. Simon gördü ki, dağın başına çatanda nəşə baş verdi: qəhvəyi buludların qarşısında nəşə yaşıl bir şey qalxıb oturdu və yuxarıdan-aşağı ona baxdı. Simon üzünü gizləyib irəli getdi.

Milçəklər dağın başındakı fiquru da tapmışdılar artıq. Həyat əlamətinə oxşayan hərəkət bir anlığa onları qorxudaraq dağıdırdı və milçəklər bir anlığa onun başının çevrəsində qara bulud kimi hərlənirdilər. Sonra paraşütün göy materialı yığışırdı, şişkin fiqur ah çəkərək başını qabağa əyirdi və milçək buludu da yenidən onun üstünə çökürdü.

Simon hiss elədi ki, dizi daşa dəydi. Sürünüb qabağa getdi və tezliklə hər şey ona aydın oldu. Bir-birinə dolaşmış iplər bu parodiyanın mexanikasını ona göstərdi; ağ burun sümüklərinə diqqətlə baxdı, dişlərə və çürümə əlaməti olan rənglərə fikir verdi. Simon gördü ki, rezin və brezent günahsız bədəni bir yerə yığıb saxlayır, onun çürüyüb dağılmasına imkan vermir. Yenə külək əsdi, fiqur qalxdı, baş əydi, üfunətli qoxusunu ona tərəf yaydı. Simon əllərini yerə dayaq verib çökdü, öyüyüb qusdu, mədəsində nə vardısı hamısı ağzından gəldi. Sonra əli ilə paraşütün iplərindən yapışaraq onu ilişib qaldığı qayalardan azad elədi və bununla da ölü bədəni küləyin zülmündən qurtardı.

Nəhayət, çevrilib sahilə tərəf baxdı. Meydançadakı tonqal, deyəsən, sönmüşdü, hər halda, tüstü görünmürdü. Sahilboyu lap uzaqda, balaca çayın o üzündə, böyük qayanın yanında nazik tüstü burumu qalxıb göyə yüksəlirdi. Simon milçəkləri unudaraq hər iki əli ilə gözünü gündən daldalayıb tüstüyə baxdı. Hətta bu qədər uzaq məsafədən də görünürdü ki, uşaqların əksəriyyəti, bəlkə də, hamısı tüstünün ətrafına yığışıb. Belə çıxırdı ki, düşərgənin yerini dəyişib vəhşidən uzaqda məskən salıblar. Simon bu fikirlər içində çevrilib ətrafa üfunət yayan çürümüş cəsədə baxdı. Vəhşidən qorxmağa dəyməzdi, amma ona baxanda adam dəhşətə gəlirdi, – bu xəbəri tez bir zamanda o biri uşaqlara çatdırmaq lazım idi. Simon dağın başından aşağı enməyə başladı; ayaqları sözünə baxmırdı və güc-bəla ilə gedirdi.

– Gəlin çimək, – Ralf dedi, – başqa bir işimiz yoxdur.

Piqqi təkgöz eynəyi ilə tutqun səmanı diqqətlə nəzərdən keçirdi.

– O buludlar mənim xoşuma gəlmir. Yadındadır, birinci dəfə biz bu adaya enəndə necə yağırıdı?

– Yenə yağış yağacaq.

Rafl suya baş vurdu. Balaca uşaqlardan ikisi suyun lap qırağında oynayır, insan bədənindən isti olan nəmlikdə, az da olsa, sərinlməyə çalışırdı. Piqqi eynəyini çıxartdı, üzünə ciddi ifadə verib suya girdi, sonra eynəyini yenə taxdı. Ralf suyun üzünə qalxıb ağzına dolmuş suyu Piqqinin üstünə püskürtdü.

– Eynəyimi isladacaqsan, – Piqqi dedi. – Əgər şüşə islansa, gərək göldən qırağa çıxıb onu təmizləyim.

Ralf onun üstünə yenə su püskürtdü və hədəfdən yan keçdi. Ralf Piqqiyə baxıb gülürdü, elə bilirdi ki, həmişəki kimi o, yenə də dinməzəcə geri çəkiləcək. Piqqi isə əlləri ilə suyu döyəcləməyə başladı.

– Bəsdir! Eşidirsən?

Piqqi qəzəblə suyu Ralfın üstünə çiləməkdəydi.

– Yaxşı, eybi yoxdur, – Ralf dedi. – Baxarsan.

Piqqi əl saxladı.

– Başım ağrıyır. Heç olmasa, bir az sərin düşsəydi.

– Mən istəyirəm ki, yağış yağsın.

– Mən istəyirəm ki, biz evə gedəydik.

Piqqi yolun qırağındakı qumluq dikdirdə uzandı. Onun irəli çıxmış qarnının üstündəki su qurudu. Rafl ağzındakı suyu göyə fısıqırdı. Buludların arasından keçib yerə düşən işıqlı ləkənin sürüşməsinə əsasən günəşin hərəkətinin istiqamətini müəyyənləşdirmək olardı. Ralf suyun içində dizi üstə oturub ətrafa baxdı.

– O biri uşaqlar haradadır?

Piqqi qalxıb oturdu.

– Olsun ki, daldalanacaqların altında uzanıblar.

– Samnerikgil haradadır?

– Bəs Bill?

Piqqi meydançanın arxasını göstərdi.

– O tərəfə getdilər. Cekin dəstəsinə.

– Qoy getsinlər, – Ralf narahat halda dedi. – Vecimə də deyil.

– Ət yeməyə gediblər.

– Həm də ov eləməyə, – Ralf müdrikcəsinə dedi, – bir də ki üz-gözlərini rəngləyib, özlərini qəbilə üzvü kimi göstərmək üçün.

Piqqi Ralfa tərəf baxmadan suyun altında qumu tərpədirdi.

– Bəlkə, biz özümüz də ora gedəydik.

Ralf tez ona baxdı, Piqqi qızardı.

– Demək istəyirəm ki, hər ehtimala qarşı getmək lazımdır ki, sonra bir şey olmasın.

Ralf yenə də suyu göyə fısqırtdı.

Ralfla Piqqi Cekin düşərgəsinə çatmamış aralıdan da şənlik mərasiminin səs-küyünü eşidirdilər. Meşə ilə sahilin arasında uzanan otluq zolağın qırağı boyunca palma ağacları bitmişdi və ondan bircə addım aşağıda, su səviyyəsindən yuxarıda isə sığallı, ağ, isti və quru qumluq idi. Ondən aşağıda isə laquna tərəf uzanan qaya var idi, sonra kiçik qumluq əraziydi, sonra da su idi. Qayanın üstündə qalanmış ocaqda bişən donuz ətinin piyi əriyib gözlə görünməyən alovun üstünə damcılayırdı. Ralf, Piqqi, Simon və bir də ət bişirməklə məşğul olan iki nəfərdən başqa, adadakı bütün uşaqlar orada idi. Onlar deyib-gülür, mahnı oxuyurdular; kimisi çömbəltmə oturmuşdu, kimisi uzanmışdı, kimisi də otların üstündə ayaq üstə dayanıb əlindəki əti yeyirdi. Donuz piyinə bulaşmış sifətlərə baxanda bilinirdi ki, onlar doyunca ət yeyiblər, bəziləri də koks qabığından su içirdi. Şənlik məclisi başlamamışdan əvvəl böyük bir tiri sürüyüb otluğun ortasına gətirmişdilər, indi də Cek üz-gözünü vəhşilərsayağı rəngləyərək bəzənib-düzənib tirin üstündə heykəl kimi oturmuşdu. Onun qarşısında yaşıl yarpaqların üstünə qoyulmuş ət və meyvə var idi, kokos qabığında su qoyulmuşdu.

Piqqi ilə Ralf çəmənləyin qırağına çatdılar, onları görəən kimi uşaqlar bir-bir susdular, Cekin böyründə dayanmış oğlan isə hələ də danışdı və nəhayət, o da susdu. Cek oturduğu yerdən çevrilib bir anlığa təzə gülənlərə baxdı, ocaqda yanan odunların çatırtısından savayı, rifin üzərində başqa səs eşidilmirdi. Ralf başqa tərəfə baxdı, Sem elə bil,di ki, Ralf onun hərəkətini bəyənəməyib və odur ki əsəbi halda gülümsəyərək əlindəki gəmirilmiş sümüyü yerə qoydu. Ralf tərəddüd içində bir addım atdı, əli ilə palma ağacını göstərüb Piqqiyə nəsə pıçıldadı, amma nə dediyi eşidilmədi və ikisi də eynən Sem kimi güldü. Ralf ayağını qumdan qaldırıb hazırlaşdı ki, keçib-getsin. Piqqi fit çalmaq üçün cəhd elədi.

Elə bu vaxt ət bişirən oğlanlar bir iri ət parçası götürüb çəməniyə tərəf qaçdılar. Onlar Piqqiyə toqquşub isti ətlə onun əlini yandırdılar, Piqqi ufuldayaraq atılıb-düşdü. Dərhal da Ralf o biri uşaqlara qoşulub güldü və bu gülüş bir anlığa da olsa onları birləşdirdi. Piqqi yenə də çoxluğun gülüş hədəfinə çevrilmişdi, ona gülən hər kəs şənlənir və özünü normal hiss edirdi.

Cek ayağa durub nizəsini yellədi.

– Onlara ət verin.

Əlində şiş tutmuş uşaqlar Ralfla Piqqinin hər birinə qızardılmış ət parçası verdilər. Onlar da ağızlarının suyu axa-axa bəxşişi qəbul elədilər, mis rənginə çalan və tezliklə tufan olacağından xəbər verən səmanın altında dayanıb öz paylarını yedilər.

Cek yenə nizəsini yellədi.

– Hər kəs doyunca yeyə bildimi?

Xeyli yemək qalırdı hələ, közün üstündəki şişlərdə qızaran ət fısıldayırdı, yarpaqların üstündə də ət qalaqlanmışdı. Fərsət düşmüşkən qarnını doyurmaq istəyən Piqqi gəmiridiyi sümüyü sahilə atıb əyildi ki, başqa tikə götürsün.

Cek bu dəfə daha sərt tonda soruşdu:

– Hər kəs doyunca yeyə bildimi?

Onun səsinə hədə-qorxu və mülk yiyəsinin özünəəminliyi var idi; bunu hiss eləyən uşaqlar hələ ki vaxt var ikən tikələrini tez-tələsik çeynəyib uddular. Görəndə ki pauzanın nə qədər uzanacağı bilinmir, Cek onun üçün hökmdar taxtı rolunu oynayan tirin üstündən qalxdı və gəzə-gəzə çəmənliyin qırağına gəldi. Özünün rəng maskasının daldasından Ralf və Piqqiyə baxdı, onlar isə qumun üstüylə bir az irəli getdilər; Ralf əlində tutduğu əti yeyə-yeyə tonqala baxdı və indi tutqun işığın fonunda alovun göründüyünə fikir verdi. Axşam düşürdü, amma sakit gözəllik gətirmirdi o, dəhşət və qorxu gətirirdi.

Cek dedi:

– Mənə su verin.

Henri kokos qabığını ona verdi, Cek su içə-içə kokosun tilişkəli qırağından Ralfgilə baxdı. Onun qaramtıl, əzələli əlləri güclü idi, çiynlərində oturmuş hakimiyyət meymun kimi qulağına nəsə pıçıldayırdı.

– Hamınız əyləşin.

Uşaqlar onun qarşısında cərgələrlə oturdular, Ralfla Piqqi isə bir fut aşağıda, yumşaq qumun üstündə ayaq üstə dayandılar. Cek özünü elə göstərdi ki, guya, Ralfgili görmür və öz rəngli maskasını cərgəylə oturmuş uşaqlara çevirdi, nizəsini onlara tuşlayıb dedi:

– Kim mənim qəbiləmə qoşulmaq istəyir?

Ralf yerindən dəbərdi və dərhal da nəyəsə ilişdi. Uşaqların bəziləri çevrilib ona baxdı.

– Mən sizi yedirdirəm, – Cek dedi, – mənim ovçularım sizi vəhşidən qoruyacaq. Kim mənim qəbiləmə qoşulmaq istəyir?

– Mən başçıyam, – Ralf dedi, – siz özünüz məni seçmisiniz, səs vermisiniz. Biz qərara gəlmişik ki, tonqalı sönməyə qoymayaq. Siz isə yemək arxasınca qaçırsınız...

– Sən özün də qaçırsan! – Cek qışqırdı. – Əlindəki sümüyə bir bax!

Ralf qızardı.

– Mən dedim ki, siz ovçusunuz. Bu, sizin işinizdir.

Cek onun dediyini qulaqardına vurdu.

– Kim mənim qəbiləmə qoşulmaq, gününü xoş keçirmək istəyir?

– Mən başçıyam, – Ralf titrək səslə dedi. – Bəs tonqal məsələsi? Buynuz da məndədir.

– Sən onu özünlə götürməmişən, – Cek kinayə ilə güldü. – Orada qoyub gəlmisən. Görürsünüz, nə ağıllıdır? Digər tərəfdən bir məsələni də qeyd eləməliyəm ki, adanın bu tərəfində buynuzun heç bir rolu yoxdu.

Elə bu vaxt göydə ildırım çaxdı. Boğuq gurultu əvəzinə partlayış səsi eşidildi.

– Buynuz burada da qüvvədədir, – Ralf dedi, – adanın hər yerində qüvvədədir.

– Sən indi neyləmək fikrindəsən?

Ralf oturanların cərgəsinə baxdı. Onlardan kömək gözləməyin mənasız olduğunu hiss eləyib tutuldu, tər basdı onu, nəzərlərini çevirib başqa səmtə baxdı. Piqqi pıçıldadı:

– Yeganə çıxış yolu tonqaldır.

– Kim mənim qəbiləmə qoşulmaq istəyir?

– Mən istəyirəm.

– Mən.

– Mən istəyirəm.

– Mən buynuzu çalıb yığıncaq çağıracağam, – Ralf nəfəsi daralmış halda dedi.

– Biz onun səsini eşitməyəcəyik.

Piqqi Ralfın biləyinə toxundu.

– Gəl buradan gedək, yoxsa pis olacaq. Ət payımızı da yemişik.

Məşənin o tərəfində parlaq işıq yanıb-söndü, ildırım elə çaxdı ki, balacalardan biri ağlamağa başladı. İri yağış damcıları uşaqların yan-yörəsində yerə dəyib, hər biri özünəməxsus səslə tappıldadı.

– Fırtına olacaq, – Ralf dedi, – biz ilk dəfə buraya endiyimiz gün olduğu kimi yağış yağacaq. İndi de görüm kim ağıllıdır? Sənin daxmaların hanı? İndi neyləmək fikrindəsən?

Ovçular yağışdan daldalanmağa çalışaraq narahat halda göyə baxdılar. Onlar neyləməli olduqlarını bilmir, gic qoyun kimi vurnuxurdular. Yanıb-sönən işıq daha parlaq olurdu, ildırımın gurultusu yeri-göyü lərzəyə salırdı. Balacalar qışqıraraq ora-bura qaçırdılar.

Cek qumluğa sıçradı.

– Rəqs eləyək! Başladıq? Oynayaq, rəqs eləyək!

Dolaşib yığıla-dura qalın qumun üstüylə qaçaraq tonqalın arxasındakı qayaya tərəf getdi. Hər dəfə şimşək çaxandan sonra dəhşət dolu qaranlıq hər tərəfi bürüyürdü. Uşaqlar qışqıraraq Cekin arxasınca qaçdılar. Rocer özünü donuz yerinə qoydu və xortuldayıb Cekin üstünə cumdu, o isə kənara sıçrayıb özünü hücumdan qorudu. Ovçular nizələrini götürdülər, kabab bişirənlər şişləri əllərinə aldılar, qalanlar da hərəsi bir kösöv götürdü. Uşaqlar birlikdə dövrə vurur, oynayırdılar. Rocer donuzun dəhşətli hərəkətlərini yamsılayanda isə balacalar dairədən kənara qaçaraq atılıb düşürdülər. Göylərin dəhşəti qarşısında tək qalmış Piqqiylə Ralf hiss elədilər ki, bu dəlisov, amma müəyyən dərəcədə daha təhlükəsiz olan topluya qoşulmaq istərdilər; çox istərdilər ki, dəhşət içində

zərbələr endirən və bunu idarəolunan tərzdə eləyib dövrə vuran hasarda kiminsə qəhvəyi kürəyinə toxunsunlar.

– Vəhşini vur! Boğazın üz! Qanını tök!

Dəstənin hərəkəti get-gedə daha müntəzəm xarakter alırdı, çünki mahnı ilk andakı qeyri-ciddi coşqunluğunu itirib aramsız vuran nəbz kimi sabitləşməkdə idi. Rocer artıq donuz rolunu ifa eləmirdi – ovçulara qoşulmuşdu və o səbəbdən dairənin mərkəzi boş qalmışdı. Balacalardan kimsə öz dəstəsini başına yığib dövrə vurmağa, rəqs eləməyə başladı; yeni-yeni dəstələr əmələ gəlməkdə idi, onlar dövrə vuraraq rəqs eləyir və sanki, bu yolla özlərini xilas eləmək istəyirdilər. Dövrə vurub rəqs eləyənlər vahid bir orqanizm təsiri bağışlayırdı, tappıldayan ayaqlar da eyni vaxtda enib-qalxırdı.

Tutqun səma ağımsov-mavi çatlarla parçalandı. Az keçmədi ki, nəhəng qamçının şaqqıltısına oxşayan gurultu eşidildi. Mahnı da canverən adamın iniltilərinə oxşadı.

– Vəhşini vur! Boğazın üz! Qanını tök!

Dəhşət özü tutqun, kor-koranə və təxirəsalınmaz başqa bir arzusun yaranmasına səbəb olmuşdu.

– Vəhşini vur! Boğazın üz! Qanını tök!

Tutqun səma yenə də ağ-mavi çatlarla parçalandı, kükürd rənginə oxşayan nəsə partlayıb guruldadı. Balacalar qışqıraraq özlərini hara gəldi təpirdilər; meşənin qırağından qaçdılar, onlardan biri hətta elə qorxmışdu ki, böyüklərin cərgəsini pozaraq mərkəzə soxuldu.

– O idi! O!

Dairə parçalanıb at nalı şəklini aldı. Meşədən nəsə tutqun və qara bir şey sürünüb çıxdı. Vəhşi peyda olan kimi də qışqırtını inilti əvəz elədi. Səndirləyib ləngər vuran vəhşi parçalanıb at nalı forması almış yarım dairənin içinə girərək düz ortada yerə sərilirdi.

– Vəhşini vur! Boğazın üz! Qanını tök!

Payalar toqquşdu, at nalının ağzı şaqqıldayıb bağlandı. Dairənin ortasında qalmış vəhşi dizi üstə çökmüşdü, əlləriylə üzünü örtmüşdü; dözülməz səs-küyün içində qışqıraraq dağdakı ölü barədə nəsə deyirdi. Vəhşi son gücünü toplayıb irəli atıldı, mühasirə həlqəsini yardı, qayanın qırağından yığılaraq suyun kənarındakı qumun üstünə düşdü. Dəstə də onun arxasınca axnaşdı, qayadan aşağı tökülüb vəhşinin üstünə daraşdılar, qışqırdılar, vurdular, dişlədilər, cırdılar, dağıtdılar. Söz yox idi burada, didib-dağıdan diş və dırnaqlardan başqa heç nə hərəkət eləmirdi.

Sonra hava açılan kimi oldu və leysan başladı. Dağdan gələn sel ağacların yarpağını yoldu, budaqları sındırdı, qumun üstündə dartışıb-eşilən, əlləşib-vuruşan toplunun üstünə soyuq şalalə kimi töküldü. Qumun üstündəki yığnaq dərhal da dağıldı, qaraltılar uzaqlaşdı. Vəhşi isə dənizdən bir neçə yard aralıda uzanıb qalmışdı. Hətta tutqun yağışlı havada da görünürdü ki, sən demə, vəhşi çox balacaymış; onun qanı qumun üstünə tökülüb ləkələr əmələ gətirmişdi.

Güclü külək yağışı meşəyə yönəltdi, ağacları suya qərq elədi. Dağın başındakı paraşüt üfürülüb yerindən dəbərdi, hərəkətə gəldi, paraşütdən asılıb qalan hər nə idisə süründü, ayaq üstə qalxdı, fırlandı, geniş və nəm fəzada ləngər vurdu, ayaqlarının köntöy hərəkəti ilə addımlayırmış kimi bir hərəkət eləyərək ağacların başı üstüylə aşağı enməyə başladı; sahil tərəfə endi, uşaqlar isə qaranlıqda qışqırır dağılışdılar. Paraşüt bədəni irəli apardı, laqunun sularını şırımlayıb rifin üstündən açıq dənizə atdı.

Yağış gecəyarı səngidi, buludlar dağıldı, göy üzü yenə də əsrarəngiz şamlara oxşayan ulduzlarla doldu. Sonra külək də kəsdi, oyuqlardan axan suyun şırıltısı və yarpaqdan yarpağa, oradan da adanın qəhvəyi torpağına tökülən damlaların səmindən başqa heç nə eşidilmədi. Hava soyuq idi, təmiz və nəm idi; tezliklə suyun səsi də kəsildi. Vəhşi solğun qumluqda büzüşüb uzanmışdı, qan ləkələri düym-düym yayılırdı.

Laqunun qırağında işıqlanan fosforessensiya zolağı göründü, qabarmanın böyük dalğası onu sahilə tərəf sıxışdırdı. Təmiz sular ulduzlarla dolu, aydın səmanı güzgü kimi əks elətdirirdi. Işıqlı zolağın sərhədləri böyüdü, qumların və daşların üstünə yeridi, onların hər birini gərilmədən yaranmış çuxura saldı, sonra da səssizcə udqunaraq uddu və yoluna davam elədi.

Suyun dayaz yerinə doğru irəliləyən işıqlı zolaq çox qərribə işıldayan bədəni və parıldayan gözləri olan kiçik canlılarla doluydu. Orada-burada iri daşın mirvari kimi nazik təbəqəylə örtüldüyü görünürdü. Su qabarır, yağış sularının qazdığı qumu hamarlayıb sığallayır və hər şeyi gümüş təbəqəylə örtürdü. Qumluqda ilişib qalmış bədənə axan qan ləkələrinə çatdı su, işıldayan qərribə canlılar da kənar xətt boyunca toplaşaraq işıqlı zolaq əmələ gətirdilər. Su bir az da qalxdı və Simonun saçlarını parıldayan gümüşü təbəqəylə örtüdü. Onun yanaqları da gümüşü rənglə örtüldü, çiyinləri mərmər heykəllərdə olduğu kimi parıldadı. Gözləri od tutub yanan həmin o balaca canlılar buğlanan cığırqlarla irəliləyərək Simonun başının ətrafında qaynaşdılar. Simonun bədəni qumun üstündə bir az qalxdı, onun ağzından çıxan havanın nəm poqqultusu eşidildi. Sonra da bədən suda ehmalca çevrildi.

Haradasa dünyanın uzaq qaranlığında Ayla Günəş bir-birini cəzb eləyirdi və o qüvvənin təsiriylə də Yer kürəsini örtən su təbəqəsi bir tərəfdə qalxırdı, çünki planetin bərk hissəsi dövr eləyirdi. Qabarmanın dalğaları adaya tərəf irəliləməkdə idi. Üzərinə yanargözlü, balaca, yetik canlıların daraşdığı Simonun ölü bədəni yavaş-yavaş açıq dənizə tərəf irəliləyirdi, bədən özü də əbədi ulduz karvanının altında gümüş bir forma idi.

X FƏSİL

BALIQQULAĞI VƏ EYNƏK

Yaxınlaşmaqda olan qaraltıya Piqqi diqqətlə baxdı. Son vaxtlar hərdən ona elə gəlirdi ki, eynəyinin yerini dəyişəndə, ya da tək qalmış şüşəni o biri gözünə tərəf yaxınlaşdıranda daha yaxşı görür, amma bununla belə, baş verən hadisələrdən sonra Ralf onun üçün Ralf olaraq qalırdı və onu heç kimlə səhv salmazdı. Ralf kokos ağaclarının arasından çıxıb gəlirdi; yaralana oxşayırdı, hisin-pasın içindəydi, onun dolaşq, sarı saçlarının arasında quru yarpaqlar ilişib qalmışdı. Gözünün biri şişkin yanağının üstündəki ensiz, balaca çapığa oxşayırdı, qaşınan sağ dizi şişib üfürülmüşdü. Ralf bir anlığa ayaq saxlayıb meydançadakı qaraltıya baxdı.

- Piqqi, sən orada təksən?
- Balacalardan bir neçəsi buradadır.
- Onlar heç. Böyüklərdən kim var?
- Samnerikgil buradadır, odun yığırlar.
- Başqa heç kim yoxdur?
- Deyəsən, yoxdur.

Ralf ehtiyatla dırmaşib meydançaya qalxdı. Əvvəllər yığıncaq vaxtı üstündə uşaqların oturduğu ot hələ də yapırıbmışdı, zərif, ağ buynuz hələ də hamar oturacağın böyründə idi. Ralf otun üstündə oturub üzünü başcının oturduğu yerə və buynuzə tərəf çevirdi. Piqqi onun sol tərəfində dizi üstə oturdu, haradasa bir dəqiqə heç biri dinmədi.

Nəhayət, Ralf öskürüb boğazını arıtladı və nəsə pıçıldadı. Piqqi də, öz nöbəsinə, pıçıldadı.

– Nə dedin?

Ralf bərkdən dedi:

– Simon.

Piqqi heç nə demədi, amma ciddi görkəm alıb başını tərpətdi. Suları parıl-daşan laquna və başcının yerinə baxa-baxa oturmuşdular və gördükləri mənzərə tutqunlaşırdı. Onların çirkli bədənində günəş şüalarının yaşıl işığı və parlaq kölgələri oynayırdı.

Ralf ayağa durub buynuzə tərəf getdi. Hər iki əli ilə buynuzu çox ehtiyatla götürüb diz çökdü, budağa söykəndi.

- Piqqi.
- Nədir?
- Biz indi neyləyək?

Piqqi başının işarəsi ilə buynuzu göstərdi.

- İstəyirsənsə.
- Deyirsən, yığıncaq çağırım?

Ralf belə deyib bərkdən güldü, Piqqi tutuldu.

– Sən hələ ki başcısan.

Ralf yenə güldü.

– Hə də, sən bizim başcımızsan.

– Buynuz məndədir.

– Ralf! Sən bu cür gülmə. Lazım deyil, Ralf! Başqaları nə fikirləşər?

Nəhayət, Ralf gülməyini kəsdi. O titrəyirdi.

– Piqqi.

– Nədir?

– Simon idi o.

– Bayaq da dedin.

– Piqqi. Bu, qətl hadisəsi idi.

– Bəsdir! – Piqqi qışqırdı. – Sənin belə danışmağının nə mənası var?

Piqqi sıçrayıb ayağa qalxdı və Ralfin başının üstündə dayandı.

– Qaranlıq idi. Zəhrimara qalmış o rəqsin qızğın vaxtıydı. Şimşək çaxırdı, göy guruldayırdı, yağış yağırdı. Biz qorxurduq!

– Mən qorxmurdum, – Ralf yavaşca dedi. – Mən... mən heç bilmirəm mənə nə olmuşdu.

– Biz qorxmışduq! – Piqqi həyəcanla dedi. – Heç şey ola bilərdi. Yox, sən deyən deyil.

Piqqi əl-qolunu ölçdü, fikrini ifadə etmək üçün söz axtardı.

– Eh, Piqqi!

Ralfin səsi elə zəif, elə kədərli idi ki, Piqqi daha əl-qolunu ölçmədi, aşağı əyilib gözlədi. Ralf isə buynuzu əlində yelləyirdi, öz bədənini də irəli-geri gedirdi.

– Sən başa düşmürsən, Piqqi? O iş ki biz...

– Bəlkə, birdən elə...

– Yox.

– Olsun ki, ancaq özünü elə göstərirmiş.

Ralfin sifətini görəndə Piqqinin səsi öləziyib söndü.

– Sən aralıdaydın. Sən dairənin çölündəydin. Dairənin içinə daxil olmadın. Bəs sən görmədin biz... Yox, biz yox, onlar neyləyirdi?

Onun səsində nifrət var idi, eyni zamanda xəstəhal coşqunluq da hiss olunurdu.

– Sən görmədin, Piqqi?

– Elə də yaxşı görmədim. İndi mənim bir gözüüm görmür, sən bunu bilməlisən, Ralf?

Ralfin bədənini otərəfə-butərəfə yellənməkdə idi.

– Bu, bədbəxt hadisədir, – Piqqi qəflətən dedi, – vəssalam. Bədbəxt hadisə. – Onun səsi yenə yüksəyə qalxıb qışqırtıya çevrildi. – Qaranlıqda gəlib. O cür qaranlıqda meşədən çıxıb gəlməməliydi. Başdanxarab idi. Özü günahkardır. – Piqqi yenə əl-qolunu ölçdü. – Bədbəxt hadisədir.

– Onların neylədiyini sən görmədin.

– Eşidirsən, Ralf, biz o məsələni unutmalıyıq. O barədə fikirləşməklə yaxşı heç nəyə nail olmayacağıq, bildin?

– Mən qorxuram. Özümüzlə görə qorxuram. Evimizə getmək istəyirəm. Aman Allah, mən evimizə getmək istəyirəm.

– Bədbəxt hadisədir, – Piqqi inadla dedi, – vəssalam.

Piqqi Ralfın çılpaq çiyinə toxundu, o isə insan toxunuşunu hiss eləyib diksindi.

– Bəri bax, Ralf, – Piqqi boylanıb ətrafa baxdı, Ralfa tərəf əyildi, – bizim o rəqsdə olduğumuzu heç kimə demə.

– Amma biz orada olmuşuq! Hamı orada idi!

Piqqi başını silkələdi.

– Biz axıracan orada olmamışıq. Qaranlıqda onlar bizi görə bilməzdilər. Hər halda, sən özün dedin ki, mən dairənin çölündəydim.

– Mən də, – Ralf mızıldandı, – mən də dairənin çölündəydim.

Piqqi həvəslə başını tərpətdi.

– Düzdür. Biz kənardaydıq. Biz heç nə eləməmişik, heç nə görməmişik.

Piqqi susdu, sonra yenə dilləndi:

– Biz indi dörd nəfərik, eybi yoxdur, onlarsız da keçinərik.

– Dörd nəfər. Tonqalı daim yanılı vəziyyətdə saxlamağa gücümüz çatmayacaq.

– Çalışarıq. Eşidirsən? Onu mən yandırdım.

Samnerikgil iri bir pərdini sürüyə-sürüyə meşədən çıxdılar. Onlar odunu ocağın qırağına atıb gölə tərəf çevrildilər. Ralf sıçrayıb ayağa qalxdı.

– Ey, sizinləyəm!

Əkizlər bir anlığa ayaq saxladılar, sonra yenə getdilər.

– Onlar çimməyə gedirlər, Ralf.

– Bu məsələyə son qoymaq lazımdır.

Əkizlər Ralfı görüb bərk təəccübləndilər. Onlar qızardılar və başqa səmtə baxdılar.

– Salam, Ralf. Sən də buradasan?

– Biz meşəyə getmişdik...

– ... tonqal üçün odun yığırıdık...

– ... dünən axşam azmışdıq.

Ralf diqqətlə əlinin dırnaqlarına baxdı.

– Biz dünənki hadisədən sonra...

Piqqi eynəyini təmizlədi.

– Mərasimdən sonra azmışdıq, – Sem boğuş səsle dedi. Erik başını tərpətib təsdiq elədi. – Düz deyir, şənlik mərasimindən sonra.

– Biz tez getdik, – Piqqi tələsik dedi, – çünki yorğun idik.

– Biz də...

– ... lap tez getdik...

– ... bərk yorulmuşduq.

Sem altındakı cızılmış yerə toxundu və tez də əlini çəkdi. Erik əzilmiş dodağına toxundu.

– Düzdür, biz çox yorğun idik, – Sem təkrar elədi, – ona görə tez getdik. Yaxşımı keçdi?

Deyilməmiş sözlər havanı ağırlaşdırırdı. Semin bədəni yığılıb-açıldı və necə oldusa, ağzından yersiz söz çıxdı: «Rəqs?»

Onların heç birinin iştirak eləmədiyi rəqsin yada salınması dördünü də titrətdi.

– Biz tez getdik.

Rocer adanın əsas ərazisini Qalayla birləşdirən dar keçidə çatanda kiminsə onu çağırdığını eşidib təəccüblənmədi. Həmin o dəhşətli gecə vaxtı onsuz da fikirləşirdi ki, qəbilə üzvlərinin çoxusu adada baş verən dəhşətli hadisələrlə əlaqədar olaraq daha təhlükəsiz yer kimi məhz orada özlərinə sığınacaq tapacaq.

Qayaların böyükdən balacaya doğru tədricən azaldığı daş tığlarının səpələndiyi yüksəklikdən gəlirdi səs.

– Dayan! Kimdir gələn?

– Mənəm, Rocerdir.

– Gəl, dost.

Rocer yaxınlaşdı.

– Sən özün görürdün ki, gələn kimdir.

– Başçımız göstəriş verib ki, kim gəlsə, adını soruşaq.

Rocer yuxarı baxdı.

– İstəsəydim, onsuz da, siz məni dayandıra bilməyəcəkdiniz.

– Kim, mən bacarmazdım? Yuxarı qalx, gəl özün bax.

Rocer pilləkənə oxşayan qaya ilə yuxarı dırmaşdı.

– Sən bir bura bax.

Lap yuxarıdakı daşın altına pərdi soxmuşdular, onun altına isə dəstək rolunu oynayan başqa bir pərdi soxulmuşdu. Robert dəstəyi əli ilə yavaşca basdı, qaya xırçıldadı. Bərk güc versəydi, qaya dəbərilib gurultuyla dar keçidin üstünə düşəcəkdə. Rocer çox məmnun oldu.

– Əsl başçı belə olar, elədir?

Robert başını tərpətdi.

– Bizi də ova aparacaq.

Başıyla uzaqdakı daxmalar tərəfdən göyə qalxan nazik ağ tüstüyə işarə elədi. Rocer laxlayan dişini barmağıyla qurtdalayaraq qaşqabağını töküb adanın arxa tərəfdəki hissəsinə baxırdı, onun nəzərləri uzaqda görünən dağın zirvəsində ilişib qaldı. Robert mövzunu dəyişdi.

– Vilfridi döyəcək.

– Niyə?

Robert çiyinini çəkdi:

– Bilmirəm. Səbəbini demədi. Acığı tutub, əmr elədi ki, Vilfridin əl-qolunu bağlayaq. O da neçə saatdır, – Robert həyəcanlanıb güldü, – o da neçə saatdır əli-qolu bağlı gözləyir.

– Bəs başçı demədi niyə döyəcək?

– Mən o barədə heç nə eşitməmişəm.

Od kimi isti havada, qorxunc qayaların üstündə oturmuşdu Rocer, eşitdiyi xəbəri də yenilik kimi qəbul elədi. Laxlayan dişini barmağıyla qurtdalamırdı artıq, sakitcə oturmuşdu və öz aləmində qeyri-məhdud hakimiyyətin nələrə qadir olduğunu götür-qoy eləyirdi. Sonra da bir kəlmə dinib-danışmadan qayaların arxasından aşağı enib mağara tərəfə – qəbilənin toplaşdığı yerə getdi.

Qurşağacan çılpaq olan qəbilə başçısı üzünü ağ və qırmızı zolaqlarla rəngləyib oturmuşdu. Qəbilə üzvləri də yarımdairə boyunca onun qarşısında yerə uzanmışdı. Döyüləndən sonra əl-qolu təzəcə açılmış Vilfrid arxa tərəfdə burnunu çəkə-çəkə bərk səs salırdı. Rocer o biri uşaqların yanında çömbəltmə oturmuşdu.

– Sabah, – qəbilə başçısı sözünə davam elədi, – sabah biz yenə ova gedəcəyik.

Nizəsinə vəhşilərdən kimlərəsə toxundurdu.

– Bir neçə adam burada qalıb mağaranı qaydaya salmalı, həm də giriş qapısını qorumalıdır. Mən özümlə bir neçə ovçu götürəcəyəm və qayıdanda ət gətirəcəyəm. Girişin gözətçiləri diqqətli olmalıdırlar ki, kənar adamlar gizlicə bura daxil ola bilməsinlər.

Vəhşilərdən biri əlini qaldırdı, qəbilə başçısı özünün rəngli və dəhşətli dərəcədə ciddi görünən sifətini ona tərəf çevirdi.

– Möhtərəm başçı, onlar niyə bura gizlicə gəlməlidirlər?

Qəbilə başçısının cavabı ciddi olsa da, aydın deyildi.

– Onlar gələcəklər. Bizim işlərimizə əngəl törətməyə çalışacaqlar. Ona görə də gözətçilər çox ehtiyatlı olmalıdırlar. Sonra da...

Qəbilə başçısı pauza elədi. Qəbilə üzvləri gördülər ki, başçının dodaqlarında narıncı rəngli qeyri-adi üçbucaq görünüb yox oldu.

– ... sonra da elə vəhşinin özü gələ bilər. Yadınızda deyil, gizlicə nə təhər gəldi?

Yarımdairə diksini razılıq əlaməti olaraq uğuldadı.

– Maskalanıb gəlmişdi. Düzdür, biz ovladığımızın başını ona saxlamışıq ki, yesin, amma hər halda, yenə gələ bilər. Ona görə də gözünüz açıq olsun, ehtiyatı əldən verməyin.

Stenli əlini qayadan çəkib barmağını qaldırdı.

– Sualın var?

– Bəs axı biz... bəs axı?..

Stenli büzüşdü, başını aşağı saldı.

– Yox!

Yaranmış sükutda hər bir vəhşi qəbilə üzvü öz individual yaddaşıyla mübarizə aparırdı.

– Yox! Biz onu necə öldürə bilərdik?

Bir qədər sakitləşmiş, bir qədər də hələ gözlənilməkdə olan dəhşətin qorxusunu hiss eləyən vəhşilər yenə mızıladaşdılar.

– Deməli, dağdan uzaqlaşırıq, – qəbilə başçısı ciddi danışdı, – hər nə ovlasaq da, başını ona verəcəyik yesin.

Stenli yenə barmağını qaldırdı.

– Mənə elə gəlir ki, vəhşi heyvan öz cildini dəyişir.

– Ola da bilər, – qəbilə başçısı dedi. Geoloji diskussiya başlamışdı artıq. – Biz ondan sağ tərəfdə məskən salacağıq. Onun nə edə biləcəyini demək çətindir.

Qəbilə fikrə getdi, sonra da, sanki, küləkdən yellənən ağac kimi titrədi. Sözlünün necə təsir elədiyinə göz qoyan qəbilə başçısı qəflətən ayağa qalxdı.

– Sabah biz ova gedəcəyik, ət əldə eləyəndən sonra da yeyib-içib şənlənəcəyik.

Bill əlini qaldırdı.

– Möhtərəm başçı!

– Buyur.

– Bəs tonqalı necə yandıracağıq?

Qəbilə başçısının necə qızardığı görünmədi, çünki sifəti qırmızı və ağ zolaqlarla rənglənmişdi və onun qeyri-müəyyən susqunluğu qəbilə üzvlərinin səs-küyünə səbəb oldu. Sonra qəbilə başçısı əlini qaldırdı.

– Biz odu onlardan alacağıq. Qulaq asın. Sabah biz ova gedəcəyik, ətimiz olacaq. Bu gecə mən iki ovçuyla o tərəfə gedəcəyəm. Mənimlə kim gedəcək?

Moris, bir də Rocer əlini qaldırdı.

– Moris.

– Bəli, möhtərəm başçı.

– Onların tonqalı haradadır?

– O tərəfdəki köhnə yerdə, qayanın böyründədir.

Qəbilə başçısı başını tərpətdi.

– Gün batan kimi qalanlar hamınız gedib yata bilərsiniz. Moris, Rocer və bir də mən isə iş görməliyik. Günün batan çağı buradan çıxacağıq.

Moris əlini qaldırdı.

– Birdən qarşımıza çıxsə, neyləyəcəyik?

Qəbilə başçısı əlini yelləyib onun etirazını qəbul eləmədi.

– Biz sahilboyu qumun üstüylə gedəcəyik. İşdir, birdən gəlsə, biz yenə də rəqs eləyəcəyik. Öz rəqsimizi.

– Bəs axı biz cəmi üç nəfərik?

Yenə uğultu qopdu, sonra sükut çökdü.

Piqqi öz eynəyini Ralfa vermişdi və gözləyirdi ki, «gözü»nü nə vaxt ona qaytaracaqlar. Odun nəm idi və artıq üçüncü dəfəydi ki, onu yandırmağa cəhd eləyirdilər. Ralf ayaq üstə dayanıb öz-özünə dedi:

– Bizim tonqalımız hər gecə yanmalıdır.

Yanında dayanmış üç oğlana suçlu adamlar kimi baxdı Ralf. İlk dəfə idi ki, tonqalın ikinci əhəmiyyətli cəhətini etiraf eləyirdi. Onun əsas funksiyası ətrafa xəbərdaredici tüstü yaymaqdır, ikinci funksiyası isə ondan ibarətdir ki, tonqal ocaqdır, gecə vaxtı yatanda onlara istilik verir, bədənlərini qızdırır. Erik ağzını oduna dirəyib o qədər üfürdü ki, nəhayət, od alıb alovlandı. Ağımtıl-sarı tüstü yuxarı qalxdı. Piqqi eynəyini alıb məmnuniyyətlə tüstüyə baxdı.

– Bir radio da düzəldə bilsəydik!

– Ya da təyyarə...

– ... yaxud gəmi.

Ralf dünya haqda getdikcə solğunlaşmaqda olan biliklərini öz aləmində axtarır araşdırırdı.

– Biz qırmızılara əsir də düşə bilərdik.

Erik saçlarını geri elədi.

– Yaxşı olardı ki, onlar düşəydilər.

Heç kəsin adını çəkmədi o, Sem isə başıyla sahilin o tərəfinə işarə eləməklə onun cümləsini tamamladı.

Ralfin yadına paraşütdən sallanan fiqurun köntöy hərəkətləri düşdü.

– Ölü adam barədə nəsə deyirdi o, – Ralf bu sözü deyən kimi də qızdırmalı adamlar kimi yanaqları qızardı, eyni zamanda həm də rəqsdə iştirak elədiyini etiraf eləmiş oldu. Bədəniylə irəli əyilərək, sanki, tüstünü məcbur eləyirmiş kimi hərəkət elədi. – Dayanma, qalx, göylərə yüksəl!

– Tüstü azalır.

– Yaş da olsa, odun gətirmək lazımdır.

– Mənim astmam var.

Cavab mexaniki olaraq təkrar olundu.

– Sənin astman başına dəysin.

– Mən odun daşısam, astmam tutacaq. Elə bilirsən mənim xoşuma gəlir, Ralf? Başqa cür mümkün deyil.

Üç oğlan meşəyə gedib xeyli çürük odun gətirdi. Yenə tüstü qalxdı; sarı, nazik tüstü.

– Gəlin gedək bir şey yeyək.

Nizələrini də götürüb hamısı birlikdə meyvə ağacları tərəfə getdi; az danışır, tələsik qarınlarını doldururdular. Onlar meşədən qayıdanda günəş batmışdı, ocaq yerində köz qalmışdı, tüstü çıxmırdı.

– Mən odun daşıya bilmərəm, – Erik dedi. – Yorulmuşam.

Ralf öskürüb boğazını arıtladı.

– Yuxarıdakı tonqal həmişə yanırdı.

– Yuxarıdakı tonqal balaca idi. Burada isə böyük tonqal lazımdır.

Ralf ocağa odun atdı və ala-toranda yuxarı qalxan tüstüyə baxdı.

– Tonqal yanmalıdır.

Erik yerə sərildi.

– Elə yorulmuşam. Bunun yanmağının nə xeyri var?

– Erik! – Ralf titrək səslə qışqırdı. – Elə danışma!

Sem Erikin yanında dizi üstə oturdu.

– Düz deyir də, nə mənası var?

Ralf əsəbi halda xatırlamağa çalışdı. Tonqalla bağlı çox yaxşı şeylər olmalı idi. Nəsə, son dərəcə vacib şeylər.

– Ralf sizə neçə dəfə deyibdir, – Piqqi fikirli halda dedi. – Bəs onda biz necə xilas olmaq istəyirik?

– Əlbəttə! Əgər biz tonqal qalayıb tüstü çıxartmasaq...

Get-gedə dərinləşməkdə olan ala-toranda Ralf gəlib əkizlərin qarşısında çömbəltmə oturdu.

– Başa düşmürsünüz? Qayıq və radio barədə xəyallara dalmağın nə mənası var?

Ralf qolunu qabağa uzadıb yumruğunu düyünlədi.

– Buradan xilas olmağın ancaq bir yolu var. Kimsə ovçu oyunu oynaya bilər, kimsə bizə ət gətirə bilər...

Əkizlərdən birinin, sonra da o birinin üzünə baxdı. Həyəcan və inamın ən yüksək mərhələsinə çatanda isə beyni dumanlandı və çaşıb qaldı. Dizi üstə çöküb yumruğunu düyünlədi, əkizlərin üzünə baxdı. Axır ki, beynindəki duman çəkildi.

– Hə də, onu deyirdim: biz elə eləməliyik ki, tüstü çıxsın, özü də çox çıxsın.

– Bacarmırıq, çatdıra bilmirik! Ora bax!

Ocaq sönməkdə idi.

– İki nəfər ocağa baxır, – Ralf öz-özünə danışmış kimi dedi, – bu da sutkada on iki saat eləyir.

– Ralf, biz odun daşımaqdan bezmişik...

– ... qaranlıqda.

– ... gecə vaxtı mümkün deyil bu.

– Gəlin biz belə eləyək: ocağı səhər tezdən qalayaq, – Piqqi dedi. – Gecə vaxtı, onsuz da, tüstü görünmür.

Sem razılıq əlaməti olaraq başını tərpətdi.

– Tonqal yuxarıda olanda...

– ... vəziyyət başqa cür idi.

Qaranlığın təsiriylə özünü dəhşətli dərəcədə köməksiz hiss eləyən Ralf ayağa durdu.

– Yaxşı, gecələr tonqal yandırmayaq.

Silkələnsə də, hələ ki uçub-dağılmayan birinci daxmaya tərəf getdi Ralf. Əl vuranda xışıldayıb səs salan quru yarpaqlar yataq rolunu oynayırdı. O biri daxmada yatan balacalardan kimsə yuxuda sayıqlayırdı. Uşaqların dördü də daxmaya girdi; quru yarpaqların üstünə uzandılar. Əkizlər yanaşı uzandı, Ralfla Piqqi də o biri tərəfdə uzandılar. Uşaqlar yerlərini rahatlayanacan yarpaq xışıltısı uzun müddət kəsilmədi.

– Piqqi.

– Nədir?

– Necəsən?

– Belə də.

Nəhayət, daxmaya sükut çökdü, təsadüfi yarpaq xışıltısı eşidilirdi. Daxmanın girişi tərəfdən ulduzlarla bəzənmiş uzunsov qaranlıq səma parçası görünürdü, dalğalar rıfə dəyib içiboş uğultu yaradırdı. Ralf yenə də gecə xəyalları oyununa başladı.

Əgər onları reaktiv təyyarəylə evə aparsaydılar, böyük Uiltşir aeroportuna səhər tezdən enərdilər. Sonra da maşında gedərdilər. Yox, yaxşısı budur, qoy qatarla getsinlər. Deməli, qatarla Devona gedirlər və həmişəki kottecdə qalırlar. Vəhşi ponilər gəlib yenə də bağın aşağı tərəfindəki divarın üstündən baxacaqlar.

Ralf narahat halda yarpaqların arasında o üz-bu üzə çevrildi. Dortmund əyalətdir, oradakı ponilər də vəhşidirlər. Vəhşilər aləmi onu cəlb eləmirdi artıq.

Ralf öz xəyallarında böyük şəhərə can atır, orada vəhşilikdən əsər-əlamət olmamalıdır. Avtobus dayanacağından təhlükəsiz yer təəvvür etmək mümkündürmü? Orada təkərlər və lampalar da var.

Ralf dərhal da lampanın dövrəsinə rəqs etməkə başladı. Avtobus sürünüb dayanacaqdan çıxdı, qərribə avtobus idi...

– Ralf! Ralf!

– Nədir, nə olub?

– O cür səs eləmə də.

– Bağışla.

Daxmanın uzaq küncü tərəfdə zülmət qaranlığın içindən gələn dəhşətli ulartı səsi eşidilirdi. Uşaqlar yarpağın arasında qorxudan titrəyib dik atıldılar. Semlə Erik bir-birini qucaqlayıb didişirdilər.

– Sem! Sem!

– Ey, Erik!

Dərhal da sükut çökdü.

Piqqi yavaşca Ralfa dedi:

– Biz buradan rədd olub getməliyik.

– Nə demək istəyirsən?

– Xilas olmağı deyirəm.

Zülmət gecə olmasına baxmayaraq, gün ərzində ilk dəfə Ralfi gülmək tutdu.

– Hə, xilas olmağı deyirəm, – Piqqi pıçıldadı. – Tez bir zamanda bizi xilas eləməsələr, hamımız dəli olacağıq.

– O məsələ də...

– Xoşbəxt dəlilər.

– Başdanxarablar.

Ralf nəm saçlarını gözünün üstündən geri elədi.

– Sən xalana bir məktub yazardın.

Piqqi fikrə getdi.

– Heç bilmirəm xalam indi haradadır. Mənim nə konvertim var, nə də markam. Burada poçt qutusu da yoxdur, poçtalyon da.

Kiçik bir zarafatın belə nəticə verə biləcəyini Ralf gözləməzdi və gülməyini saxlaya bilmədi; onun bədəni atılıb-düşür, qıvrılıb-açılırdı.

Piqqi əsəbiləşib Ralfa irad tutdu.

– Mən elə də gülməli bir söz demədim.

Ralf isə hələ də gülürdü və gülməkdən sinəsi ağrıyırdı. Əldən düşmüş halda növbəti gülüş dalğasını gözləyirdi. Növbəti fasilə vaxtı yuxuya getdi.

– Ralf, sən yenə səs salırsan. Sakit ol də, Ralf, ona görə ki...

Ralf yarpaqların arasından qalxdı.

Yuxusunu yarımçıq qoyub onu oyatdığına görə Piqqiyə minnətdar idi, çünki avtobus artıq yaxınlaşmışdı və aydın görünürdü.

– Ona görə ki, nə?

– Sakit ol, qulaq as.

Ralf yavaşca uzandı, yarpaqların xışıltısı isə uzun müddət kəsmədi. Erik yuxuda ufuldayıb səsinə kəsdi. Daxmanın girişi tərəfdən görünən ulduzlardan başqa hər yan qatı qaranlığa qərq olmuşdu.

– Mən heç nə eşitmirəm.

– Çöl tərəfdə nəşə hərəkət eləyir.

Ralfin gicgahlarında qan sürətlə vurdu. Qanın səsi əvvəlcə bütün digər səsləri eşidilməz elədi, sonra azaldı.

– Mən hələ də bir şey eşidə bilmirəm.

– Qulaq as. Bir az çox dinşəsən, eşidəcəksən.

Sınımış budağın şaqqıltısı daxmanın bir-iki addımlığından gəlirdi. Ralfin gicgahlarında guppuldayan qanın səsi yenidən qulağında əks-səda verdi, tutqun obrazlar beynində bir-birinə qarışdı. Daxmanın ətrafında dolaşan da o obrazların toplusu idi. Piqqinin başı onun çiyinlərinə toxundu, əlini uzadıb onun əlindən yapışdı.

– Ralf! Ralf!

– Kəs səsinə, qulaq as.

Bu çətin məqamda Ralfin beynindən bir fikir keçdi: kaş ki balaca uşaqların üstünə gedəydi vəhşi.

Bayırdan dəhşətli pıçıltı eşidildi:

– Piqqi, Piqqi...

– Gəlibdir, – Piqqi güclə nəfəs alaraq dedi. – Həqiqətən, odur!

Piqqi nəfəsini çəkib Ralfa qışıldı.

– Piqqi, bayıra çıx. Sən mənə lazımsan.

Piqqinin ağzı Ralfin qulağına dirəndi.

– Dinmə.

– Piqqi, sən haradasan, Piqqi?

Daxmanın arxasına, elə bil, daraq çəkildilər. Piqqi bir anlığa yerində donub qaldı, sonra onun astması başladı. Belə ikiqat oldu, ayaqlarıyla yarpaqları döyəcədi. Ralf ondan aralandı.

Sonra daxmanın ağzında iyrənc bir qarışıqlıq oldu, canlı məxluqlar toqquşdu, harasa baş vurdu. Kimsə Ralfla Piqqinin üstünə yeridi, gurultu qopdu, əl-qol atdılar, aləm qarışdı. Ralf hara gəldi zərbələr endirirdi, sonra o özü və on nəfərə yaxın kənar adam yerdə qıvrılır, dığırılır, vurur, yıxır, didir, didişdirirdi. Onu silkələdilər, paltarını cırdılar, kiminsə barmaqları girdi ağzına, o da dişlədi. Yumruq geri çəkilib porşen kimi zərbə endirdi, dərhal da qılgıncılar daxmanı işıqlandırdı. Ralf yana əyildi və qıvrılan bədənə başına tuş gəldi, kiminsə isti nəfəsini öz yanağında hiss elədi. Altındakı bədənə ağzına zərbələr endirməyə başladı, elə bil, çəkilə işləyirdi, o qədər vurdu ki, döyüyü adamın sifəti yaş oldu. Sonra kiminsə dizi onun qılçalarının arasına soxularaq zərbə

endirdi, bərk ağrı hiss eləyib yığıldı; vuruşanlar onun üstündən keçdi və birdən daxma çöküb dava-qırğını tamamladı, naməlum fiqurlar dağıntılar altından çıxaraq əkilib aradan çıxdılar. Balacalar ağız-ağıza verib qışqırıdılar. Piqqinin necə çətinliklə nəfəs aldığı eşidildi.

Ralf titrək səslə qışqırdı:

– Ey, balacalar, gedin yatın. Biz o biri uşaqlarla dalaşırıq. İndi gedin yatın.

Samnerikgil yaxınlaşıb Ralfa baxdılar və dedilər:

– Siz ikiniz də yaxşısınızmı?

– Məni çırpdılar.

– Məni də. Piqqinin halı necədir?

Piqqini sürüyüb dağıntılar altından açıq havaya çıxartdılar və ağaca söykədilər. Soyuq gecə baş vermiş terrordan sonra təmizlənirdi. Piqqinin nəfəsi də qaydaya düşürdü.

– Yaralanmısan, Piqqi?

– Bir balaca.

– Cek idi, bir də ovçular, – Ralf təəssüflə dedi. – Bizdən niyə əl çəkmir onlar?

– Hər halda, biz onların dərslərini verdik, – Sem dedi. Həqiqəti demək məcburiyyətində qalıb davam elədi: – Ən azı, sən bunu eləmişən. Mən küncdə ilişib qalmışdım.

– Mən onlardan birini yaxşıca çırpdim, – Ralf dedi, – üz-gözü abırdan çıxdı. Hər halda, tezliklə bir də gəlib dava eləmək fikrinə düşməz.

– Mən də birini döydün, – Erik dedi. – Oyanıb gördüm kimsə sifətimə vurdu. Ralf, deyəsən, mənim sifətim qanın içindədir. Sonra mən onun dərslərini verdim.

– Neylədin?

– Dizimi qaldırdım, – Erik öyündü, – qılçalarının arasından elə vurdum, eşşək kimi anqırdı.

Bir də bu tərəflərə gəlməz. Yox, biz də onların cavabını pis vermədik.

Ralf qaranlıqda tərpəndi və eşitdi ki, Erik öz ağzını əlləşdirir.

– Nə olub?

– Dişim laxlayır.

Piqqi ayaqlarını yığdı.

– Sən necəsən, Piqqi?

– Mən elə bildim ki, buynuzu aparmaq istəyirlər.

Ralf solğun sahilboyu qaçaraq meydançaya tullandı. Başçının oturacağıyla yanaşı qoyulmuş buynuzun parıldadığını gördü. Ralf bir qədər ləngiyib baxdı, sonra Piqqinin yanına qayıtdı.

– Buynuz əl vurmayıblar.

– Bilirəm. Onlar buynuzla görə gəlməmişdilər. Onlar başqa işə görə gəlmişdilər. Ralf, sənə, mən neyləməliyəm?

Lap uzaqda, sahilin döngəsi tərəfdə üç nəfər sürətlə Qalaya tərəfə gedirdi. Onlar yollarını meşədən aralı salıb, sahilboyu düz suyun qırağıyla uzaqlaşmaqda idilər. Qəflətən yavaş səslə oxumağa başlayırdılar və bir də görürdün işıqlı zolaq boyu mayallaq aşdılar. Qəbilə başçısı daim qabaqda qaçırdı, əldə elədiyi qələbədən sevinir, az qalırdı qanad açıb uçsun. İndi əsl qəbilə başçısı idi o, qarşısındakı xəyali hədəfə zərbələr endirmiş kimi hərəkətlər eləyirdi. Sol əlində isə Piqqinin sınıq eynəyini tutmuşdu.

XI FƏSİL

QALA

Erkən səhərin soyuğunda qaralan ocaq yerinin ətrafında dörd oğlan toplaşmışdı, Ralf dizi üstə çöküb külü üfürürdü. Qov kimi yüngül, boz külə nəfəs dəydikcə ora-bura sovrulurdu, amma qılgılcım görünmürdü. Əkizlər həyəcan içində dayanıb baxırdılar, Piqqi tor görən gözlərinin parlaq divarı arxasında hissiz, həyəcansız oturmuşdu. Ralf güc verib o qədər üfürdü ki, qulaqları cingildədi, nəhayət, səhər mehi vurub külü onun gözünə üfürdü, gözləri heç nə görmədi və işdən əli üzüldü. Çömbəltmə oturdu, sulanmış gözlərini ova-ova söyüş söydü.

– Xeyri yoxdur.

Erik sifətində quruyub qalmış qan maskasının arxasından ona yuxarıdan-aşağı baxdı. Piqqi Ralfin baxdığı səmtə baxırdı.

– Düzdür, Ralf, xeyri yoxdur. Biz bir də ocaq qalaya bilməyəcəyik.

Ralf üzünü Piqqiyə bir az da yaxınlaşdırdı.

– Məni görürsən?

– Bir balaca.

Yaralanıb şişmiş yanağı Ralfin gözünü yenidən gizlətdi.

– Ocaqdakı kəsövləri yığışdırıb aparıblar.

Qəzəb dolu səslə qışqırdı:

– Kəsövləri oğurlayıblar!

– Onlar belədirlər, – Piqqi dedi. – Məni kor eləyiblər. Başa düşürsən? Hamısını da eləyən o Cek Meridyüdür. Sən yığıncaq çağır, Ralf, biz nəsə eləməliyik.

– Özümüz özümüzlə keçirəcəyik yığıncağı?

– Elə çıxır də. Sem, dayan, səndən yapışım.

Onlar meydançaya tərəf getdilər.

– Sən buynuzu üfür, – Piqqi dedi. – Nə qədər bacarırsan, bərkdən üfür.

Eynən birinci dəfə olduğu kimi, meşə əks-səda verdi, quşlar qıy çəkib ağacların başından havaya qalxdı. Sahilin hər iki tərəfi boş idi. Balaca uşaqların bir neçəsi daxmalardan çıxıb gəldi. Ralf hamar budağın üstündə oturdu, üç nəfər isə onun qarşısında dayandı. O, başını tərpətdi, Samnerikgil sağ tərəfdə əyləşdi. Ralf buynuzu Piqqiyə verdi, o da parıldayan balıqqulağını ehtiyatla əlində tutub gözlərini döyərək Ralfa baxdı.

– Hə, danış.

– Mən buynuzu aldım ki, deyəm: mən artıq heç nə görmürəm, eynəyimi qaytarıb özümə verməlidirlər. Bu adada dəhşətli işlər olur. Mən sənə səs verib başçı seçmişəm. O da bildiyini eləyir. İndi, buyur, Ralf, sən özün danış, de görək biz...

Piqqi hıçqıraraq ağladı və sözünü tamamlaya bilmədi.

– Adi bir tonqal. Siz elə bilirsiniz ki, biz bunu bacarmırıq? Tüstü siqnalı verərik və xilas olarıq. Biz bəyəm vəhşiyik, yoxsa nəyik? Amma buyurun, baxın, heç bir siqnal da yoxdur. Gəmi gəlib-keçə bilər. Yadıңызdadır, o, tonqalı yiyəsiz qoyub ova getmişdi, ocaq söndü, gəmi də keçib-getdi? Onlarsa hesab eləyirlər ki, o, əsl başçıdır. Sonra da bir iş oldu... o da onun səhvindən oldu. O olmasaydı, belə bir iş də heç vaxt baş verməzdi. İndi Piqqi kor kimi qalıb, heç nə görmür. Gecə vaxtı gizlicə gəlib, – Ralfın səsi titrədi, – gecə vaxtı qaranlıqda gəlib bizim ocaqdakı kösövləri oğurlayıblar. Oğurlayıb aparıblar. Desəydilər, ocaq qalamaq üçün özümüz onlara köz verərdik. Amma onlar oğurlayıblar, ocağımız sönməyib, siqnal yoxdur və belə getsə, biz heç vaxt xilas ola bilməyəcəyik. Nə demək istədiyim sizə aydındır? Biz özümüz onlara köz verərdik, amma onlar oğurlayıb aparıblar. Mən...

Ralf susdu. Yenə də beyni dumanlanan kimi oldu, elə bil, fikrini pərdələdilər. Piqqi əlini uzatdı ki, buynuzu ondan alsın.

– Sənin fikrin nədir, Ralf, neyləmək istəyirsən? Bütün bunların hamısı sözdür, ortada isə heç bir şey yoxdur. Mən eynəyimi istəyirəm.

– İmkan ver fikrimi toplayım. Bəlkə, duraq üst-başımızı səliqəyə salaq, yuyunaq, daranaq, əvvəllər olduğu kimi gedək. Çünki hər şeydən əvvəl biz vəhşi deyilik və xilas olmaq da oyun-oyuncaq deyil.

Ralf şişkin yanağını aşağı dartıb gözünü açdı və əkilərə baxdı.

– Biz balaca özümüzü qaydaya salandan sonra gedərik...

– Nizələrimizi də götürək, – Sem dedi. – Piqqi də götürsün.

– ... ona görə ki, silah lazım ola bilər.

– Buynuz səndə deyil!

Piqqi balıqqulağını yuxarı qaldırdı.

– Kim istəyirsə, öz nizəsini götürə bilər. Mən götürməyəcəyəm. Götürsəm, nə xeyri var? Onsuz da, it kimi məni yedəyinizdə aparacaqsınız. Hə, gülməlidir. Gülün, gülün. Onlardır da, adada

hər şeyə gülürlər. Yaxşı, bəs nə olub? Böyükklər bizə nə deyərdi? Simon qətlə yetirilib. Burada bir uşaq da var idi, üzuxallını deyirəm, biz bura ilk gəldiyimiz birinci gündən bəri onu görən olubmu?

– Piqqi! Bir dəqiqə dayan!

– Buynuz məndədir. Mən düz gedəcəyəm o Cek Meridyünün yanına, nə var üzünə deyəcəyəm.

– Sənə pis olacaq.

– Bundan artıq mənə neyləyə bilər? Nə varsa onun üzünə deyəcəyəm. Əgər sən etiraz eləmirsənsə, aparardım, Ralf. Mən onun götürmədiyi şeyi göstərəcəyəm onlara.

Piqqi bir anlığa fasilə eləyib tutqun şəkildə gördüyü qaraltılara baxdı. Otları ayaqlayıb yapırıxdıran əvvəlki yığıncağın forması onu dinləyirdi.

– Buynuzu əlimə alıb gedəcəyəm onun yanına. Buynuzu yuxarı qaldıracağam. Bax, deyəcəyəm, sən məndən güclüsən, sənin astman yoxdur. Ona deyəcəyəm ki, sən görürsən, özü də hər iki gözün yaxşı görür. Mən gəlməmişəm deyəm ki, rəhm elə, insafın olsun, eynəyi qaytar. Deməyəcəyəm, kişi ol, deyəcəyəm, ona görə yox ki sən güclüsən, ya zəifləsən, ona görə ki, belə olmalıdır, mənim eynəyimi qaytar, sən onu mənə qaytarmalısan, vəssalam. Bax belə deyəcəyəm.

Piqqi sözünü tamamladı; qıpqırmızı qızarmışdı, tir-tir əsirdi. Buynuzu başından eləyirmiş kimi, tez-tələsik onun Ralfa verib gözlərinin yaşını sildi. Zərif göy işığa qərq olmuşdu onlar, ağ rəngli incə buynuz Ralfin ayağı tərəfdə idi. Piqqinin barmaqlarından süzülən yeganə göz yaşı damlası qəşəng ayrının üstündə ulduz kimi parlayırdı.

Nəhayət, Ralf ayağa qalxıb qəddini düzəltdi və saçlarını geri elədi.

– Lap yaxşı. Demək istəyirəm ki, bir halda ki özün belə istəyirsən, onda cəhd elə. Biz də səninlə gedəcəyik.

– O rənglənəcək, – Sem dedi və utandı. – Özünüz yaxşı bilirsiniz necə olacaq...

– ... bizdən qorxana oxşamırdır...

– ... gicliyi tutsa, yaxşı olmayacaq...

Ralf incik halda Semə baxdı. Dumanlı şəkildə də olsa, bir dəfə qayaların yanında Simonun ona dediyi sözləri xatırladı.

– Ağlını başına yığ, – Ralf dedi. Dərhal da əlavə elədi: – Getdik.

Buynuzu Piqqiyə verdi, o isə qızardı, amma bu dəfə duyduğu fərəhdən qızardı.

– Bunu sən götürməlisən.

– Biz hazırlayıb yola düşəndə mən götürəcəyəm, – Piqqi buynuzu götürməyə həmişə hazır olduğunu, ümumiyyətlə, hisslərini ifadə etmək üçün fikirləşib söz axtardı. – Etiraz eləmirəm, Ralf, çox şad olardım, amma mənim özümü aparən bir adam lazımdır.

Ralf buynuzu qaytarıb parıldayan budağın üstünə qoydu.

– Bir şey yeyək, sonra gedərik.

Onlar meyvələri dərilib uralanmış ağaclara tərəf getdilər. Yetişmiş meyvə tapmaqda Piqqiyə kömək elədilər, bəzilərini isə o özü əli ilə toxunmaqla tapırdı. Onlar meyvə yedikləri müddətdə Ralf günortadan sonra nə edəcəyi barədə fikirləşirdi.

– Biz özümüzü elə aparacağıq ki, guya, heç nə olmayıb. Yuyunmaq da lazımdır.

Sem ağzına təpişdirdiyi meyvələri uddu və etiraz elədi.

– Biz hər gün çimirik də!

Ralf çirkin içində itib-batan uşaqlara baxıb köksünü ötürdü.

– Saçlarımızı daramalıyıq, onlar lap çox uzanıbdır.

– Mənim corablarım daxmada qalıb, – Erik dedi, – onları papaq əvəzinə başımıza keçirə bilərdik.

– Bir şey tapıb onun köməyi ilə saçlarınızı geri yığıb bağlasaydınız, yaxşı olardı, – Piqqi dedi.

– Qızlar elədiyi kimi.

– Yox. Əlbəttə yox.

– Gəlin necə varıqsa, elə də gedək, – Ralf dedi. – Onlar özləri də bizdən yaxşı deyillər.

Erik əlini uzadıb onların yolunu kəsirmiş kimi bir jest elədi.

– Onlar rənglənmiş olacaqlar. Özünüz bilirsiniz necə rənglənilirlər...

O biri uşaqlar başlarını tərpətdilər. Rəng maskasının insana necə böyük sərbəstlik və vəhşilik gətirdiyini onlar artıq yaxşı başa düşürdülər.

– Amma biz rənglənməyəcəyik, – Ralf dedi, – çünki biz vəhşi deyilik.

Samnerikgil bir-birinə baxdı.

– Amma hər halda...

Ralf qışqırdı:

– Rənglənməyəcəyik, vəssalam!

Deyəcəyi növbəti sözləri xatırlamağa çalışdı.

– Tüstü, – Ralf dedi, – biz tüstü istəyirik.

Qəzəblə əkilərə tərəf baxdı.

– Dedim ki, tüstü. Tüstü çıxmalıdır.

Burada bir sükut oldu, arıların vızıltısından başqa səs eşidilmirdi. Nəhayət, Piqqi xeyirxahlıqla dedi:

– Əlbəttə, tüstü. Ona görə ki, tüstü siqnaldır və biz də siqnal verməsək, xilas ola bilmərik.

– Bilirəm! – Ralf qışqırdı. Əlini Piqqidən çəkdi. – Deməli, sən hesab eləyirsən ki...

– Mən həmişə ancaq sənin dediyin sözü təkrar eləyirəm, – Piqqi tələsik dedi. – Bir anlığa fikirləşdim ki...

– Yox, elə deyil, – Ralf bərkdən dedi. – Mən onu bilirəm və bir an da olsun unutmuram.

Piqqi aranı sakitləşdirmək üçün başını tərpətdi.

– Sən bizim başçımızsan, Ralf. Hər şey yadıındadır.

– Mən unutmamışam.

– Əlbəttə yox.

Əkizlər sınavıçı nəzərlə Ralfa elə baxırdılar, sanki, onu birinci dəfəydi görürdülər.

Onlar sahilboyu cərgəylə gedirdilər. Nizəsini çiyinə alıb azca axsayan Ralf öndə gedirdi. İsti qumun üstündə titrəyən dumana, alnına tökülən saçlara və yanağının şişinə görə onun gözləri tor görürdü. Ralfin arxasınca əkizlər gedirdi; onlar narahat idilər, amma coşqun həyat enerjisiylə doluydular; az danışır, ağac nizələrini sürüyə-sürüyə gedirdilər. Çünki Piqqi hesab eləyirdi ki, gözünü gündən daldalayıb aşağı baxanda qumun üstüylə hərəkət eləyən şeyləri bir az görür, odur ki yerlə sürünən nizələrin arasıyla gedirdi, buynuzu da çox ehtiyatla ikiəlli tutmuşdu. Uşaqlar kiçik qrup şəklində sahilboyu irəliləyirdilər; aşağıda, qumun üstündə isə boşqaba oxşayan dörd kölgə rəqs eləyir, qarışırdı. Tufanın izi qalmamışdı, itilənmiş ülgüc ağzına oxşayan təmiz sahil uzanıb gedirdi. İstidə parıldayan dağ və səma, elə bil, çox-çox uzaqlarda idi, ilğımın yuxarı qaldırdığı rif, sanki, gümüş göl idi və göylə yerin arasında üzürdü.

Qəbilənin rəqs elədiyi yerin yanından keçib-getdilər. Yarısı yanıb kömür bağlamış kəsövlər daşların üstündə qalmışdı, yağış onları söndürmüşdü, su qırağındakı qumluq yenə hamarlanmışdı. Bu yerdən keçəndə heç kim dinib-danışmadı. Onlardan heç kim əsla şübhə eləmirdi ki, qəbilə indi Qaladadır, ona görə də qayanı görən kimi ayaq saxladılar. Qarşı tərəfdə hündür otluq dalğalanırdı, sol tərəfdə isə qara, yaşıl budaqların bir-birinə dolaşdığı keçilməz cəngəllik idi. Ralf qabağa getdi.

Onlar qalaya gedəndə uzandıqları yerin otu yaprımışdı. Bu yer ərazinin boğazı idi, qırmızı qala bürcləri və çıxıntılar qayanı dövrələmişdi.

Sem Ralfin əlinə toxundu.

– Tüsti.

Qayanın o tərəfində nazik tüsti ləkəsi havada dalğalanırdı.

– Mən heç bilməzdim ki, tonqal qalayıblar.

Ralf çevrildi:

– Biz niyə gizlənirik?

Otların arasındakı daldadan dar keçidə tərəf uzanan açıq, balaca yerə çıxdı.

– Siz ikiniz arxada gəlin. Birinci mən gedəcəyəm. Məndən bir addım arxada Piqqi gedəcək. Nizələrinizi hazır saxlayın.

Piqqi dünyayla onun arasından asılmış işıldayan pərdəyə həyəcanla baxdı.

– Burada qorxulu bir şey yoxdur ki? Oradakı sıldırım qayadır? Dənizin şırıltısı gəlir qulağıma.

– Sən mənim böyrümə gəl.

Ralf dar keçidə tərəf irəlilədi. Ayağıyla vurduğu daş gedib suya düşdü. Sonra dəniz nəfəsini çəkib dalğanı sordu. Ralfdan sol tərəfdə, qırx fut aşağıda, üstü dəniz bitkiləriylə örtülmüş qırmızı kvadrat çılpalaşırdı.

– Mənə bir şey olmaz ki? – Piqqi titrədi. – Elə qorxuram ki...

Yuxarıdakı qala bürcləri tərəfdən qəflətən qışqırtı səsi gəldi, döyüşə hazırlıq işarəsi verildi, qayanın arxasından on-on beş səs ona cavab verdi.

– Buynuzu mənə ver, özün də yerindən tərpənmə.

– Dayan! Gələn kimdir?

Ralf başını geri qanırıp lap yuxarıda dayanmış Rocerin qarayanız sifətini gördü.

– Sən özün görürsən mən kiməm, – Ralf qışqırdı. – Oyun çıxartma!

Buynuzu dodaqlarına yaxınlaşdırıb üfurməyə başladı. Üz-gözlərini tanınmaz dərəcədə rəngləmiş vəhşilər göründü və onlar qayanın çıxıntısıyla enib dar keçidə tərəf getdilər. Özləri nizələrlə silahlanmışdılar və qalanın girişini müdafiə etmək üçün döyüşə hazırlaşdılar. Ralf Piqqinin qaraqışqırığına əsla fikir vermədən buynuzu var gücüylə çalmaqda idi.

Rocer qışqırdı:

– Dayan dedim! Eşidirsən?

Nəhayət, Ralf buynuzu dodaqlarından araladı ki, nəfəsini dərsin. İlk sözləri də boğula-boğula dedi.

– Yığıncaq çağırıram.

Keçidi qoruyan vəhşilər öz aralarında nəsə danışdılar, amma yerlərindən tərpənmədilər. Ralf iki addım da qabağa getdi. Dərhal da arxadan gələn pıçıltı səsi eşitdi:

– Ralf, mən burada tək qoyma.

– Sən dizi üstə otur, – Ralf çiyinin üstündən qanrılıb dedi, – mən qayıdanacan gözlə.

Ralf keçidin ortasında dayanıb diqqətlə vəhşilərə baxırdı. Rəng maskasının arxasında özlərini tam sərbəst hiss eləyən vəhşilər saçlarını geri yığıb bağlamışdılar və belə baxanda Ralf özü də hiss eləyirdi ki, bu cür daha rahatdır, dərhal da qərara gəldi ki, imkan tapan kimi o da saçlarını elə bağlayacaq. Hətta az qalmışdı deyə ki, bir dəqiqə gözləyin, saçımı bağlayım, amma bu, mümkün deyildi. Vəhşilər hırtıladaşdılar və onlardan biri Ralfə tərəf qolaylandı. Lap yuxarıda Rocer əlini dəstəkdən çəkib əyilərək aşağı baxdı ki, görsün orada nə baş verir. Keçiddəki oğlanlar öz kölgələrinin içinə qərq olmuşdular, onların yalnız pırpız başları aydın seçilirdi. Piqqi əyilib ikiqat olmuşdu, onun kürəyi kisəyə oxşayırdı.

– Mən yığıncaq çağırıram.

Sükut.

Rocer balaca bir daş götürüb düz nişan almadan onu əkizlərin arasına atdı. Uşaqlar yana əyildilər, Sem ayaq üstə güclə dayana bildi. Rocerin bədənində hansısa enerji mənbəyi işə düşmüşdü.

Ralf yenə bərkdən dedi:

– Mən yığıncaq çağırıram.

Gözaltı vəhşilərə baxdı.

– Cek haradadır?

Dəstədəki oğlanların arasında tərpəniş oldu, onlar nəyisə müzakirə eləyirdilər. Rənglənmiş sifət Robertin səsiylə dedi:

– Cek ovdadır. Bizə dedi ki, sizi bura buraxmayaq.

– Mən tonqala görə gəlmişəm, – Ralf dedi, – bir də Piqqinin eynəyinə görə.

Dəstə onu dövrəyə aldı gülüş sədaları yüksəldi; bu yüngül, sevincdolu gülüşü, yüksək qayalardan əks-səda verdi.

Ralfdan arxa tərəfdən gələn səs dedi:

– Sənə nə lazımdır?

Əkizlər sivişib Ralfin böyründən keçdilər və keçidlə onun arasında dayandılar. Ralf cəld çevrildi. Hərəkətlərindən və qızartdaq saçlarından tanınan Cek meşədən gəlirdi, sağ və soluyla gəlib onu müşayiət eləyən ovçular, elə bil, yerimir, yerlə sürünürdülər. Hər üçünün sifəti qara və yaşıl rənglə boyanmışdı. Onlardan arxa tərəfdəki otluqda başı kəsilib atılmış və içalatı çıxarılmış donuz cəmdəyi var idi.

Piqqi sızıldadı:

– Ralf, mən burada atıb getmə!

Dənizin üstündən asılmış qayanı gülünc nəvazişlə qucaqlayıb ona qısılmışdı Piqqi. Vəhşilər gülmürdülər artıq, təhqiramiz şəkildə hırtıldaşırdılar.

Səs-küyün arasından Cekin qışqırtısı eşidildi:

– Çıx get, Ralf. Get öz tərəfinə. Bu tərəf mənimdir, mənim qəbiləmdir. Çıx get, məndən əl çək.

Gülüş səsləri kəsildi.

– Sən Piqqinin eynəyini çırpışdırmısan, – Ralf təngnəfəs halda dedi. – Eynəyi yiyəsinə qaytarmalısan.

– Qaytarmalıyam? Kim deyir?

Ralf bir az da qeyzləndi:

– Mən deyirəm! Başçı kimi sən mənə səs vermisən. Buynuz səsini eşitmədin? Sən çox iyrənc oyun oynayırısan, istəsəydin, biz sənə od verərdik.

Qan onun üzünə vurdu, gözünün altındakı şiş zoqquldadı.

– Nə vaxt istəsəydin, biz sənə od verərdik. Amma sən belə eləmədin, oğru kimi gizlicə gəldin, Piqqinin eynəyini də əkişdirdin.

– O sözü bir də de!

– Oğru! Sən oğrusan!

Piqqi haray çəkdi:

– Ralf, mənə yazığın gəlsin!

Cek nizəsini Ralfin sinəsinə tuşlayıb irəli cumdu. Cekin əlinin hərəkətindən nizənin istiqamətini müəyyənləşdirən Ralf öz nizəsiylə vurub zərbəni sovuşdurdu. Sonra nizəsinin küpüylə Cekin qulağına zərbə endirdi. Onlar döş-döşə dayandılar; təngnəfəs halda qəzəblə bir-birinə baxırdılar.

– Oğru kimdir?

– Sənsən.

Cek çevrilib yenə zərbə endirdi. Aralarında heç bir razılıq olmasa da, əllərindəki ucuşuş payalardan ağır bədən xəsarəti yetirə biləcək nizə kimi yox, qılınc kimi istifadə eləyirdilər. Zərbə Ralfin nizəsinə dəyib sürüşdü, ağrıdan barmaqları gizildədi. Bir-birindən aralanıb mövqelərini dəyişdilər: indi Cek qala tərəfdə, Ralf isə ada tərəfdə dayanmışdı. İkisi də çətinliklə nəfəs alırdı.

– Gəl, gəl görüm...

– Gəl də, nə durmusan?

Amansız döyüşə hazırlaşan tərəflər hələ ki distansiyanı saxlayırdılar.

– Gəl! Gəl, gör burnunu necə əzirəm!

– Sən gəlsənə...

Daşa sarımanmış Piqqi çalışırdı ki, Ralfin diqqətini cəlb eləsin. Ralf gözlərini Cekdən çəkmədən ona tərəf əyildi.

– Ralf, nədən ötrü gəldiyimizi yadımdan çıxartma: tonqal, bir də mənim eynəyim.

Ralf başını tərptədi, gərilmiş əzələləri boşaldı, sərbəst dayanıb nizəsinin küpünü yerə qoydu. Cek öz maskasının arxasından müəmmayla ona baxırdı. Ralf yuxarı bürclərə tərəf boylandı, sonra da vəhşilərin dəstəsinə baxdı.

– Eşidin, bilin, biz gəlmişik sizə deyək ki, birincisi, Piqqinin eynəyini qaytarın özünə. O, eynəksiz görə bilmir. Oyun oynamaq lazım deyil.

Rənglənmiş vəhşilər qəbiləsi hırtıldaıb güldü, Ralfin fikri dolaşdı. Saçlarını geri eləyib qarşısındakı yaşıl-qara zolaqlı maskaya baxdı, Cekin sifətinin əslində necə olduğunu yadına salmağa çalışdı.

Piqqi pıçıldadı:

– Bir də tonqal.

– Hə, bir də tonqal barədə. Mən bu sözü yenə deyirəm. İlk dəfə bu adaya düşdüyümüz gündən bəri də hər dəfə təkrar eləyirəm.

Nizəsini uzadıb vəhşiləri göstərdi.

– Bizim yeganə çıxış yolumuz ondan ibarətdir ki, günün işıqlı vaxtı səhərdən-axşamacan tonqalı sönməyə qoymayaq. Ola bilsin ki, bu tərəfdən keçən gəmilərdən hansısa tüstünü görüb adaya yaxınlaşsın və bizi xilas eləyib evimizə aparsın. Tüstü olmadan isə təsadüfən buraya hansısa gəminin gəlməsini gözləməli olacağıq, illər keçəcək və biz də qocalacağıq...

Vəhşilərin gümüşü, qondarma gülüşü dalğalanıb ətrafa yayıldı, uzaqlarda əks-səda verdi. İçində kükrəyən qəzəb Ralfi silkələdi. Səsi qırıldı.

– Rənglənmiş səfəhlər, bəyəm siz başa düşmürsünüz: biz – Sem, Erik, Piqqi və mən bu işin öhdəsindən gələ bilmərik. Çalışdıq ki, ocağı sönməyə qoymayaq, amma bacarmadıq. Siz də burada kefdəsiniz: ov oyunu oynayırsınız.

Onların yaxınlığındakı ocaqdan havaya qalxan nazik tüstü burumunu göstərdi:

– Ona bax! Belə də siqnal ocağı olarmı? Bu ocağın üstündə ancaq nəşə bir şey bişirmək olar, vəssalam. Siz yemək bişirəndən sonra isə heç bir tüstü olmayacaq. Başa düşmürsünüz? Bəlkə də, o tərəfdən gəmi keçir...

Heç kəsin dinib-danışmaması və keçidi qoruyanların tanınmaz dərəcədə rənglənməsi Ralfi dəhşətə gətirdi və o da susdu. Qəbilə başçısı qırmızı ağzını açıb onunla qəbilə üzvləri arasında dayanmış Samnerikgilə müraciət elədi:

– Siz ikiniz geri qayıdın.

Heç kim ona cavab vermədi. Əkizlər heç nə başa düşməyib bir-birinə baxdılar. Piqqi qarşıdurmanın səngidiyini zənn eləyib ehtiyatla ayağa durdu. Cek əvvəlcə Ralfa, sonra əkizlərə baxdı.

– Tutun onları!

Heç kəs yerindən tərpənmədi. Cek qəzəblə qışqırdı:

– Dedim ki, tutun onları!

Hərəkətlərindən əsəbilik yağan rənglilər dəstəsi köntöycəsinə Samnerikgili dövrəyə aldı. Bayaqqı gümüşü gülüş yenə eşidildi.

Sivilizasiyaya yaraşmayan hərəkət Samnerikgilin ciddi etirazına səbəb oldu.

– Bu nə deməkdir?

– ... ağlınız çaşıb-nədir?

Samnerikgil tərək-silah olundu – nizələri alındı.

– Əl-qollarını bağlayın!

Əlindən heç nə gəlməyən Ralfin gücü ancaq üzünü qara və göy rəngli maskaya tutub qışqırmağa çatdı:

– Cek!

– Dedim ki, onların əl-qolunu bağlayın!

Rənglilər dəstəsi Samnerikgilin fərqli olduğunu və eyni zamanda güclü tərəfin özləri olduğunu hiss elədilər. Böyük canfəşanlıqla və çox da kobud şəkildə əkizləri yerə yıxdılar. Cek sevinc içində idi və hiss elədi ki, Ralf əkizlərin xilasını üçün nəşə eləyəcək. Onun nüzəsi havada qovs cızılıb. Vıyıldadı, Ralf ancaq macal tapıb zərbəni dəf eləyə bildi. Onlardan arxada isə əkizlərlə qəbilə həşir salaraq toparlaşıb dartışırdılar. Piqqi yenə iqiqat oldu. Nə baş verdiyini anlaya bilməyən və gözləri bərələ qalmış əkizlər yerdə uzanmışdı, ayaq üstə dayanmış qəbilə isə onları dövrəyə almışdı.

Cek Ralfə tərəf çevrilib dişlərini bir-birinə sıxaraq dedi:

– Gördün? Mən nə desəm, onlar yerinə yetirir.

Yenə sükut çökdü. Əl-qolu köntöycəsinə sarınmış əkizlər yerdə uzanmışdı, qəbilə Ralfin nə edəcəyini gözləyirdi. Ralf alnına tökülmüş saçlarının arasından baxaraq qəbilə üzvlərini saydı, mənasız və xeyirsiz tüstüyə ötərgi nəzər saldı. Onun səbir kasası dolub daşlı, qəzəblə Cekə qışqırdı:

– Sən vəhşisən! Donuzun birisən! Çapqınçısən, oğrunun da böyüyüsən!

Ralf irəli cumdu.

Vəziyyətin necə gərgin olduğunu anlayan Cek də hücumə keçdi. Onlar toqquşub hərəsi bir tərəfə atıldı. Cekin yumruğu Ralfin qulağının dibinə dəydi, Ralf isə Cekin qarnına yumruq zərbəsi endirib onu ufuldatdı. Sonra onlar yenə üzbəüz dayandılar, ikisi də qəzəbliydi, təngnəfəs olmuşdular. Hər biri o birinin qəzəbini görüb daha da qəzəblənirdi. Dava-dalaşı qəbilənin döyüş hayqırıqları müşayiət eləyirdi. Bu səs-küydə Ralfin qulağına Piqqinin səsi də gəlib çatdı.

– İmkan ver, mən özüm deyim.

Dava-dalaşdan qalxan tozun içində dayanmışdı Piqqi, onun niyyətini başa düşən qəbilə üzvlərinin qulaqdeşən alqış səsləri ümumi uğultuya keçdi.

Piqqi buynuzu qaldırdı, uğultu bir az səngidi, sonra daha da gücləndi.

– Buynuz məndədir!

Piqqi qışqırdı:

– Dedim ki, buynuz məndədir!

Qəribə olsa da, yenə sükut çökdü: hamını maraq götürmüşdü ki, görəsən, Piqqi nə deyəcək.

Sükut və pauza. Bu sükutun içində Ralfin düz başının üstündə havadan bir səs eşidildi. Ralf buna elə də əhəmiyyət vermədi, amma səs yenə təkrar olundu: zəif vıjıltı səsi idi. Kimsə daş atırdı: Rocer idi, bir əlini dəstəkdən çəkmədən o biri əli ilə daş atırdı. Aşağıda dayanmış Ralf onun üçün buğda dərzinə oxşayan bir topa saç idi, Piqqi isə piy kisəsi.

– Mən demək istəyirəm ki, siz özünüzü balaca uşaqlar kimi aparırsınız.

Uğultu qalxdı, Piqqi sehrli, ağ balıqqulağını qaldıranda isə səs yenə kəsildi.

– Sizcə hansı yaxşıdır: sizin kimi zəncisayağı rənglənmiş dəstə yaxşıdır, yoxsa Ralf kimi ağıllı-kamallı olmaq?

Vəhşilər arasında bərk səs-küy qopdu. Piqqi yenə qışqırdı:

– Hansı yaxşıdır: qayda-qanunla yaşayıb hər şeyi məsləhətlə həll etmək, yoxsa ov eləyib qan tökmək, öldürmək, öldürmək yaxşıdır?

Yenə səs-küy qalxdı, yenə vıjıltı səsi eşidildi.

Səs-küyün içində Ralfın qışqırtısı da eşidildi:

– Hansı yaxşıdır: qayda-qanunla, dostlar kimi yaşamaq, yoxsa ovlamaq və öldürmək?

Cek özü də qışqırırdı artıq və Ralfın sözünü eşidən yox idi. Cek geri – qəbiləyə tərəf çəkildi və onlar nizələrini yelləyən təhlükəli kütləyə çevrildilər. Qəbilə artıq hücum hazırlayırdı: məqsəd keçidi təmizləmək idi. Ralf onlara baxa-baxa əlindəki nizəni hazır tutub bir az qıraqda dayanmışdı. Piqqi onun yanında dayanıb o qəşəng, zərif və parlaq talismanı – balıqqulağını əlində tutmuşdu. Qəbilə xorunun səsi – nifrət və qarğış tufanının dalğası vurdu onların üzünə. Rocer ağılsız bir unutqanlıqla hər şeyi yaddan çıxardıb bütün ağırlığıyla dəstəyə güc verdi.

Ralf böyük daşı görməzdən əvvəl onun səsini eşitdi. Elə bil, yerin içi laxladı və Ralf bunu ayaqlarının pəncələri ilə hiss elədi. Qayanın başından tökülən balaca daşların səsi də eşidildi. Bədheybət, qırmızı bir şey keçidin üstündən tullanıb yastısına düşdü, vəhşilər qışqırırdılar.

Nəhəng daş Piqqiyə ancaq toxundu – başından dizinəcən bədənini yalayıb keçdi, onun əlindəki buynuz sınıb çilik-çilik oldu. Piqqi nəinki bir söz demədi, heç ufuldamağa da macal tapmadı, böyrü üstə qayadan uçdu, havada çevrildi. Daş iki dəfə yerə dəyib yuxarı tullandı və meşədə gözdən itdi. Piqqi havada qırx fut uçandan sonra arxası üstə dənizin içindəki qırmızı, kvadratşəkilli qayaya çırpıldı. Onun başı parçalandı, qanlı beyni darmadağın oldu. Piqqinin də əli-qolu yenicə başı kəsilmiş donuzunku kimi azca tərpəndi. Sonra dəniz tələsmədən uzun-uzadı nəfəs aldı, su qayanın üstündə qırmızı-ağ köpüklənib qaynadı, çəkilib geri axanda isə Piqqinin bədənini də yuyub-apardı.

Dərin sükut çökdü. Ralf söz demək üçün dodaqlarını tərpətdi, amma heç nə deyə bilmədi.

Cek qəflətən sıçrayıb qəbilədən ayrıldı və dəli kimi qışqırdı:

– Gördün? Gördün? Sən də elə olacaqsan! Mən bunu nəzərdə tuturdum! Sənin qəbilən yoxdur artıq! Buynuz da getdi işinin dalınca.

Belini əyib irəli qaçdı:

– Başçı mənəm!

İyrənc görünən canfəşanlıqla tuşlayıb nizəsini Ralfa atdı. Nizənin ucu qabırğanın üstündəki dərinə dəşib ətə keçdi və sıçrayıb suya düşdü. Ralf bürdrədi, ağrı hiss eləmədi, amma qorxdı. Qəbilə isə eynən başçı elədiyi kimi qışqıraraq hücum keçdi. Əyri olduğu üçün düz uça bilməyən bir nizə sifətinin yanından ötdü, bir nizə də yuxarıdan, Rocerin dayandığı yüksəklikdən gəldi üstünə.

Əkizlər qəbilədən arxa tərəfdə qalıb görünməz olmuşdular, naməlum şeytansifət məxluqlar keçidə axışdı. Ralf çevrilib qaçdı. Ürkmüş qağayı sürüsünün qışqırıtlarına oxşayan səs onu təqib eləyirdi. Əvvəllər özündə müşahidə eləmədiyi hansısa instinktin tələbi ilə Ralf açıqlıq yerdə sapma verdi və üstünə uçan nizələrin hamısı yan keçdi. Başkəsik donuz cəmdəyini vaxtında görüb üstündən atıldı. Özünü şax-şəvəlliyn arasına vurub meşəyə girdi.

Başçı donuza çatıb dayandı, geri çevrilib əllərini qaldırdı.

– Geriyə! Qalaya qayıdın!

Qəbilə dərhal da səs-küylə çevrilib keçidə tərəf getdi və orada Rocer də onlara qoşuldu.

Başçı narazı halda ona irad tutdu:

– Postu niyə tərk eləmisən?

Rocer qaşqabağını töküb ona baxdı:

– Elə indicə düşdüm aşağı.

Cəllad dəhşəti saçdı Rocer. Başçı daha heç nə deməyib Samnerikgilə baxdı.

– Siz qəbilədə qalacaqsınız.

– İcazə versəydin, mən gedərdim...

– ... mən də.

Qəbilə başçısı yerə düşüb qalmış nizələrdən birini götürüb Semin qabırğalarına dirədi və qəzəblə dedi:

– Sən bununla nə demək istəyirsən? Əlisilahlı bura gəlməkdə məqsədiniz nə idi? Mənim qəbiləmə qoşulmamaqda fikriniz nədir?

Qabırğaya dirənmiş nizə ritmik hərəkətlə zərbələr endirməkdə idi. Sem ufuldadı:

– Elə də yox də!

Rocer çiyni ilə itələmədən qəbilə başçısını qırağa sıxışdırdı. Sızıltı, ufultu azaldı, Samnerikgil lal-dinməz, dəhşətli qorxu içində uzanıb altdan-yuxarı baxırdılar. Rocer gizli hakimiyyət təcəssümü kimi onlara tərəf yeridi.

XII FƏSİL

OVÇU QIŞQIRIĞI

Ralf dalda bir yerdə uzanıb yarasını gözdən keçirirdi. Sağ tərəfdən qabırğanın üstündəki yaranın diametri bir düym olardı, nizənin dəydiyi yer qanayıb şişmişdi. Saçları tozun-torpağın içində idi, tükləri qıvrılıb qatma-qarışıq olmuşdu və lian ağacının bığcıqları kimi sallanırdı. Özünü meşənin şax-şəvəlinə vurub qaça-qaça gəldiyi üçün bədəni cızıq-cızıq olmuşdu, ora-bura dəyib göyərmiş və şişmişdi. Nəhayət, nəfəsini dərib özünə gələndən sonra fikirləşdi ki, yuyunmağı sonraya saxlamaq lazımdır. Suyu şappıldadıb yuyunduğun yerdə yalın ayaqların qumun üstündəki

səsini necə eşidə bilərsən? Balaca çayın qırağında, ya da dənizin kənarındakı qumluqda özünü təhlükəsiz hiss eləyə bilərsənmi?

Ralf ətrafdakı səslərə qulaq asdı. Əslində, Qaladan elə də uzaqda deyildi o, hətta əvvəlcə ona elə gəlirdi ki, arxasınca düşüb onu izləyənlərin səsini eşidir. Amma ovçular meşənin qırağındakı şax-şəvəlin arasında nəşə axtarırdılar, yəqin ki, düşüb orada qalmış nizələri yığışdırırdılar, sonra da meşənin qaranlığından qorxmuş kimi, güneydəki qayalığa çəkildilər. Qaçacaqda, öləri də olsa, o, bir nəfəri – qəhvəyi, qara və qırmızı zolaqlarla rənglənmiş Billi tanıya bildi. Bu vəhşinin obrazı qısaqol köynək və şort geyinmiş əvvəlki oğlanın obrazıyla heç cür qaynayıb-qarışmırdı.

Gün batmaq üzrə idi; günəş şüalarının dairəvi ləkələri yaşıl yarpaqların və qəhvəyi budaqların üstü ilə dayanmadan hərəkət etməkdəydi, Qala tərəfdən isə səs gəlmirdi. Nəhayət, Ralf ağacların arasından çıxıb keçidi daldalayan şax-şəvəlliyn qırağına tərəf süründü. Budaqların arasından çox ehtiyatla baxıb gördü ki, Robert qayanın başında oturub keşik çəkir və sol əli ilə nizəni tutaraq balaca daşları yuxarı atıb, sonra da tutur. Arxa tərəfdən sıx tüstü burumu qalxırdı; Ralfin burnu qıcıqlandı, ağzı sulandı. Əlinin arxasıyla burnunu və ağzını sildi, gün ərzində ilk dəfə hiss elədi ki, açıbdır. Yəqin ki, indi qəbilə dövrə vurub donuz cəmdəyinin ətrafında oturubdur və əriyib külün üstünə tökülən piy damcılarına baxır, gözlərini ocaqdan çəkmir.

Ralfin tanıya bilmədiyi kimidisə bir nəfər Robertə yaxınlaşıb ona nəşə verdi, sonra da geri qayıdıb qayanın arxasında gözdən itdi. Robert nizəsini qayaya söykəyib ikiəlli tutduğu əti gətməyə başladı. Deməli, yemək, şənəlmək mərasimi başlamışdı və keşikçi də öz payını aldı.

Ralf baxdı ki, hələlik elə bir ciddi təhlükə gözləmir onu. Durub axsaya-axsaya meyvə ağaclarına tərəf getdi, o tərəfdə nə yeyildiyini, özünün nə yeyəcəyini fikirləşəndə isə ürəyi sıxıldı.

Bu gün yeyir, günlərini xoş keçirirlər, bəs sabah nə olacaq?

O qədər inandırıcı görünməsə də, hər halda, özünü inandırmağa çalışırdı ki, onu qanundankənar elan eləyə bilərlər, amma dəyib-dolaşmazlar. Digər tərəfdən səbəbini axıra qədər dərk etmədiyi bir qorxu hissi də ona rahatlıq vermirdi. Buynuzun sınıb çilik-çilik olması, Piqqi ilə Simonun ölümü adanın üstünə bir duman kimi çökmüşdü. Rənglənmiş vəhşilər törətdikləri cinayətlərlə kifayətlənməyəcəklər. Digər tərəfdən də Ceklə onun münasibətində qeyri-müəyyənlik var və Cek ondan əl çəkməyəcək, heç vaxt əl çəkməyəcək.

Budağı yuxarı qaldırdı, üstünə günəş şüalarının ləkələri düşdü, bir anlıq yerində donub qaldı, budağın altına girməyə hazırlaşdı və qəflətən dəhşət içində titrəyib bərkdən qışqırdı:

– Yox, onlar elə də pis deyillər. Nə olubsa, hamısı bədbəxt hadisə nəticəsində olubdur.

Budağın altına girib yığıla-dura qaçdı, sonra dayandı və qulaq asdı.

Budaqları sındırılıb uralanmış meyvə ağaclarına tərəf getdi, əlinə keçənləri acgözlüklə yedi. Balacalardan ikisi ilə rastlaşdı və öz xarici görkəmi barədə əsla təəvvürü olmadığı üçün balacaların onu görəndə niyə qışqıraraq qaçdığının səbəbini anlaya bilmədi.

Qarnını doyurandan sonra sahil tərəfə getdi. Günəş uçub-dağılmış daxma tərəfdəki palmaların üstünə enməkdə idi. Meydança və göl də o tərəfdəydi. Yaxşı olardı ki, ürəyini sıxan hisslərə fikir verməyib soyuq başın və olub-qalan sağlam düşüncənin dediklərinə qulaq assın. Qəbilə üzvləri yeyib doyubdu – artıq, bəlkə, bir də cəhd eləsin? Hər necə olsa da, hamının tərk elədiyi meydançanın böyründəki boş daxmada bütün gecə tək qala bilməz. Əti çimçəşdi, günbatan çağı onu titrətmə tutdu. Tonqal yoxdur, tüstü yoxdur, xilas yoxdur. Çevrilib meşənin içi ilə axsaya-axsaya adanın Cekə aid olan tərəfinə yönəldi.

Çəpinə düşən günəş şüaları budaqların arasında ilişib qalmışdı. Nəhayət, Ralf meşədəki açıqlığa çıxdı; burada daş çox olduğuna görə bitki yox idi. Tutqun kölgələrə qərq olmuş talanın düz mərkəzində nəsə bir şeyin dayandığını görəndə az qaldı özünü ağacların arxasına verib gizlənsin. Amma sonra gördü ki, ağ sifət, əslində, sümükdür və payanın başına keçirilmiş donuz başı ona baxıb gülümsəyir. Tələsmədən talanın mərkəzinə tərəf getdi, bir vaxtlar ağ buynuz necə parıldayırdısa, o cür parıldayan və sanki, onu məsxərəyə qoyurmuş kimi, dişlərini ağardıb gülümsəyən donuz kəlləsinə diqqətlə baxdı. Diribaş qarışqa boş göz oyuqlarının birində nəsə axtarırdı, başqa həyat əlaməti görünmürdü.

Bəlkə, bu...

Əti biz-biz oldu. Ralf ikiəlli saçlarını tutub, üzü donuz kəlləsi ilə eyni səviyyədə olmaqla dayanmışdı. Donuz kəlləsi dişlərini ağardıb gülürdü, boş göz oyuqları çox ustalıqla və heç bir çətinlik çəkmədən onun nəzərlərini çəkib özündə saxlayırdı.

Bu nədir belə?

Ralfa elə gəldi ki, donuz kəlləsi bütün sualların cavabını bilir, amma heç vaxt ona heç nə deməyəcək. Onun içində xəstəhal qorxu və qəzəb kükrədi. Qarşısındakı o iyrənc şeyi yumruqla vurdu, donuz kəlləsi oyuncaq kimi ləngər vurub əvvəlki vəziyyətini aldı və Ralfin üzünə gülməkdə davam elədi, o isə qəzəblə yenə vurdu, dəhşətə gəlib qışqırdı. Sonra zədələnmiş yumruqlarını ağzına salıb sordu və boş qalmış payaya baxdı. İkiyə parçalanmış donuz kəlləsi yerə düşüb altıfutluq daha geniş bir təbəssümlə gülümsəyərək ona baxırdı. Titrəməkdə olan payanı dartıb çıxartdı, kəllə parçalarından qorunmaq üçün nizə kimi əlində tutdu, üzünü göyə tutub hələ də gülməkdə olan donuz kəlləsindən gözüni çəkmədən dal-dalı gedərək uzaqlaşdı.

Üfüqdəki yaşıl duman çəkilib gecə düşəndə Ralf gəlib Qalanın qarşısındakı pöhrəlikdə gizləndi. Ara-bərədən diqqətlə baxıb gördü ki, lap yuxarıda kimsə dayanıb nizəsini hazır tutaraq hələ də keşik çəkir.

Ralf kölgələrin arasında diz çökdü, acı təəssüf hissiylə də olsa, özünün təcrid olunduğunu etiraf etməli oldu. Düzdür, onlar vəhşidirlər, amma hər necə olsa da, insandırlar, qarşıda isə qaranlıq və dəhşət dolu bir gecə var idi.

Ralf astaca inlədi. Yorğun olsa da, qəbilənin qorxusundan dincəlib rahat olmur, yata bilmirdi. Bəlkə, heç nədən qorxub-çəkinmədən Qalaya gedib desin: «Yaxşı, uşaqlar, zarafatı bir qırağa qoyun. Mənimlə işiniz olmasın». Bax belə desin, sonra da yüngülcə gülümsəyib, heç bir şey olmayıbmiş kimi, uşaqların arasında yığılıb yatsın. Özünü elə göstərsin ki, onlar elə indi də məktəb uşaqlarıdılar, başlarına məktəbli kepkası qoyur və arada «Bəli, ser, bəli» deyirlər. Gündüz vaxtı olsaydı, bəlkə də, razılaşardı, amma zülmət gecənin qaranlığı və ölüm qorxusu «yox» dedi. Qaranlıqda uzanmış Ralf artıq bilirdi ki, didərgindir, qaçqındır.

– Ona görə ki, az-çox başın işləyir.

Əliylə yanağını sürtdü, burnuna tərin, duzun və bir də üfunətli his-pasın iyi dəydi. Sol tərəfdə okean suları dalğalanır: nəfəs alıb-verirdi, enir, geri qayıdıb qalxır, qayanın üstündə köpüklənib qaynayırdı.

Qala tərəfdən səslər gəlirdi. Ralf dəniz tərəfdən gələn səslərə fikir verməyib, bütün diqqətini Qala tərəfə yönəltdi və tanış ritmi axır ki, tuta bildi:

– Vəhşini vur! Boğazın üz! Qanını tök!

Qəbilə rəqs eləyirdi. Haradasa o yanda, qayalığın o üzündə tutqun dairə var, isti ocaq var, bişmiş ət var. Onlar orda ləzzətli yemək yeyir, özlərini təhlükəsiz hiss eləyirlər, rahatlıqları var.

Lap yaxından gələn səsi eşidib diksindi. Vəhşilər Qalanın başına dırmaşırdılar, eşitdiyi də onların səsiydi. Yavaşca on yard irəli getdi və gördü ki, lap yuxarıdakı qaraltı dəyişdi, böyüdü. Bu adada yalnız iki oğlan bu cür hərəkət eləyib belə danışa bilərdi.

Ralfin başı enib əllərinə dayandı, bu yenilik onun qəlbini yaraladı. Samnerikgil də qəbiləyə qoşulmuşdular və Qalanı qoruyurdular – Ralfdan qoruyurdular. Deməli, onları xilas eləyib adanın o biri tərəfində başqa bir qəbilə – didərginlər qəbiləsi yaratmaq mümkün olmayacaq. Samnerikgil də o birilər kimi, qəbiləyə üzv qəbul ediləblər, Piqqi ölüb, buynuz yoxdur: sınıb çilik-çilik olub.

Nəhayət, gözətçi aşağı endi. Onu əvəz eləyən iki nəfər isə, sanki, qayanın tutqun çıxıntıları idi. Onların arxa tərəfində bir ulduz göründü, dərhal da hansınısa hərəkəti ilə pərdələnib yox oldu.

Ralf yavaş-yavaş irəli getdi; əyri-üyrü, çala-çuxur yerləri kor adamlar kimi əli ilə yoxlayıb tapırdı. Ondan sağ tərəfdə tutqun sular neçə mil uzanıb uzaqlara gedirdi, ondan sol tərəfdən aşağıda isə dibsiz quyu kimi qorxulu və dinclik nə olduğunu bilməyən okean idi. Okean hər dəqiqəbəsi nəfəs alırdı və ölüm qayasının dövrəsi ağ köpüklərin çiçəklədiyi çəmənliyə çevrilirdi. Ralf irəliləməkdə idi və axır ki, qayanın çıxıntısından əli ilə yapışdı. Gözətçi məntəqəsi düz onun başının üstündə idi, hətta qayaya söykənmiş nizənin azca qırağa çıxmış ucu da görünürdü.

Lap yavaşca çağırırdı:

– Erikisem...

Cavab gəlmədi. Səsinin eşidilməsi üçün bir az bərkdən danışmalıydı və onda da tonqalın ətrafına toplaşaraq yeyib-içməkdə və şənlənməkdə olan zolaqlı düşmənlərini duyub salıb ayağa

qaldıra bilərdi. Dişlərini bir-birinə sıxıb yuxarı qalxmağa başladı, dayaq nöqtələrini əli ilə axtarıb tapırdı. Donuz kəlləsinə sancılmış paya ona əngəl törətsə də, yeganə silahını atmaq istəmirdi. Əkizlərlə, demək olar ki, eyni səviyyəyə çatanda dilləndi:

– Erikisem...

Qaya tərəfdən qışqırtı və həyəcan səsi eşidildi. Əkizlər bir-birindən yapışaraq anlaşılması çətin olan nəşə mızıldandılar.

– Mənəm, Ralfdır.

Əkizlərin qaçıb aradan çıxacaqlarından və həyəcan signalı verəcəklərindən qorxan Ralf elə dartındı ki, başı və çiyinləri daşın üstünə qalxdı. Onun dirsəyinin altında, lap aşağıdakı qayanın üstündə yenə köpüklərin işıqlandığını gördü.

– Mənəm də, Ralfdır.

Nəhayət, əkizlər qabağa əyilib onun üzünə baxdılar.

– Biz də elə bildik...

– ... biz bilmədik axı...

– ... elə bildik...

Qəflətən özlərinin yeni, həm də xəcalət gətirən vəzifələrini xatırladılar. Erik dinmədi, amma Sem öz vəzifə borcunu yerinə yetirməyə çalışdı.

– Yaxşısı budur ki, sən buradan gedəsən, Ralf. Tez ol buradan get.

Nizəsini yelləyib özünü qəzəbli göstərdi.

– Get buradan. Başa düşmədin?

Erik razılıq əlaməti olaraq başını tərpətdi və nizəsi ilə havaya zərbə vurdu. Ralf əllərinə dirənib getmədi.

– Mən gəldim ki, sizi görəm.

Ralfın səsi xırıldadı. Boğazı ağrıyırdı, amma orada yara yeri yox idi.

– Gəldim görüm neyləyirsiniz...

Sözlər heç də həmişə qəlbin ağrılarını ifadə eləyə bilmir. Ralf susdu. Göy üzü sayrışan ulduzlarla dolu idi.

Sem narahat olub qurcalandı.

– Düz sözümdür, Ralf, getsən yaxşıdır.

Ralf yenə onlara baxdı.

– Siz ikiniz də rənglənməmişsiniz. Nə təhər olur bu? Bəs gündüz vaxtı olsaydı?

Gündüz vaxtı olsaydı, onlar xəcalətdən qızarardılar. Amma gecə idi, qaranlıq idi. Erik başladı, sonra da əkizlərin antifon nitqi eşidildi.

– Sən getməlisən, yoxsa pis olar.

– ...Onlar bizi məcbur elədilər. Bizi incitdilər...

– Kim? Cek?

– Eh, yox...

Əkizlər ona tərəf əyildilər və səslərini lap qısdılar:

– Çıx get, Ralf...

– ...bu axı qəbilədir...

– ...bizi məcbur elədilər.

– ...biz bacarmadıq.

Ralf yenidən danışanda səsi alçaqdan çıxırdı və elə bil, nəfəsi çatmırdı.

– Mən neyləmişəm? İlk vaxtdan xoşuma gəldi, hətta dostlaşdıq. Mən ancaq xilas olmaq istəyirəm.

Göy üzünə yenə ulduzlar çiləndi. Erik başını silkələyib ciddiləşdi.

– Qulaq as, Ralf. Sən burada nəsə bir məna axtarma, elə şeylərin vaxtı deyil.

– Başçı barəsində fikirləşib başını sındırma.

– ... sən getməlisən ki, başın salamat olsun.

– Başçıyla Rocer...

– Of, Rocer.

– Səni görən gözü yoxdur onların. Səninlə haqq-hesab çürüdəcəklər.

– Səni ovlayacaqlar, sabah ovlayacaqlar.

– Axı niyə?

– Bilmirəm, Ralf. Başcımız – Cek deyir ki, sən təhlükəlisən.

– ... ona görə də biz diqqətli olmalıyıq, nizələrimizi də sənə atanda eynən donuza atdığımız kimi dəqiq tuşlayıb atmalıyıq.

– ... biz cərgəyə düzülüb adanın bu başından o başına gedəcəyik...

– ... qarış-qarış hər yeri axtarıb səni tapacağıq.

– Ov vaxtı belə siqnallar verəcəyik.

Erik başını yuxarı qaldırıb ağzını açdı və əlinin içi ilə tez-tez vurdu, ulartıya oxşayan bir səs çıxdı. Sonra narahat halda arxaya boylandı.

– Bax belə, başa düşdün?

– Amma səs bərkdən çıxacaq.

– Heç cür başa düşə bilmirəm mən kimə neyləmişəm? – Ralf tələsik dedi. – Mən ancaq istəyirdim ki, tonqalı sönməyə qoymayaq!

Ralf bir anlığa susdu, kədər və qüssə içində sabahkı gün barədə fikirləşdi. Çox vacib bir sual da onu narahat eləyirdi.

– Bəs neyləmək fikrindəsiniz, tutaq ki...

Sözünü tamamlaya bilmədi, amma qorxu və tənhalıq onu tələsdirirdi.

– Onlar məni tapsalar, neyləmək fikrindədirlər?

Əkizlər dinmədilər. Lap aşağıda ölüm qayası ağ köpüklərə örtüldü.

– Aman Allah, onların fikri nədir? Acından ürəyim gedir...

Onların altındakı qalayabənzər qaya, elə bil, silkələndi.

– Hə, de görüm neyləyəcəklər?

Əkizlər suala dolayı yolla cavab verdilər.

– Getsən yaxşıdır, Ralf.

– Sənə görə deyirik.

– Çıx get, nə qədər bacarsan uzaq ol.

– Bəlkə, siz də mənimlə gedərdiniz? Üçümüz bir yerdə olardıq...

Bir müddət heç kim dinmədi, sonra Sem boğuş səsə dedi.

– Sən Roceri tanımırsan, dəhşətdir o...

– Başçı özü də. İkisi də...

– Dəhşətdir.

– Rocer hələ...

Əkizlərin ikisi də donub qaldı. Qəbilə tərəfdən kimsə bura gəlirdi və artıq yuxarı dırmaşmaqda idi.

– Gəlir ki, bizi yoxlasın, görsün postdayıqmı. Tez ol, Ralf!

Artıq aşağı enməyə hazırlaşan Ralf bu görüşün ona verdiyi son imkandan da istifadə etmək istədi:

– Mən uzağa getməyəcəyəm, bax oradakı pöhrəlikdə gizlənəcəyəm, – Ralf pıçıldadı. – Siz onları başqa səmtə yönəldin. Onların ağına gəlməz ki, mən belə yaxındayam.

Ayaq səsləri hələ ki uzaqdan eşidilirdi.

– Sem, necə bilirsən, mənə bir şey olmaz ki?

Əkizlər yenə dinmədilər.

– Ala, bunu götür, – Sem qəflətən dedi.

Ralf hiss elədi ki, ona tərəf nəşə uzatdılar – bir parça ət idi. Dərhal da aldı.

– Hər halda, demədiniz ki, məni tutanda neyləyəcəksiniz.

Yuxarıda sükut başladı. Dedikləri Ralfın özünə də mənasız görünürdü. Bir az da aşağı endi.

– Neyləmək istəyirsiniz?

Qalaya oxşayan qayanın zirvəsindən ikibaşlı cavab gəldi:

– Rocer nizəsinin hər iki ucunu itiləyir.

Deməli, Rocer nizəsinin hər iki ucunu itiləyir, – Ralf bunun nə demək olduğunu anlamağa çalışdı. Bildiyi bütün söyüşlərin hamısını araşdırdı, qəzəbləndi, sonra da əsnəmək tutdu onu. Nə qədər yuxusuz qalmaq olar? Təmiz, ağüzlü yorğan-döşək üçün burnunun ucu göynədi. Amma

aşağıda – üstünə Piqqinin yığıldığı qayanın ətrafında süd kimi yayılan ağılıqdan başqa heç nə yox idi. Piqqi indi hər yerdə idi, burada – bu keçiddəydi, qaranlıq və ölüm onu dəhşətli eləmişdi. Piqqi birdən qalxıb sudan çıxsaydı, başının içi də boş... – Ralf balaca uşaqlar kimi əsnəyib inildədi. Nizə əvəzinə əlində tutduğu payaya söykəndi.

Sonra yenidən özünü yığışdırdı. Qalanın üstündən gələn səslər eşidildi. Samnerikgil kiminləsə mübahisə eləyirdilər. Amma eybi yoxdur, sıx otlarla örtülmüş dalda yer elə də uzaqda deyil. Gedib ora girmək, gizlənmək olar, sabah ona lazım olacaq pöhrəlik də oradadır. Budur, əli ilə otlara toxundu, bax burada gecələyəcək, qəbilənin məskən saldığı yerin yaxınlığında gecələyəcək və işdir-şayət, nəsə qeyri-adi qorxulu bir hadisə baş versə, adamlara qarışar, əgər bunu nəsə başqa cür yozub-eləsələr də...

Bəs o nə idi, hər iki ucu itilənmiş paya nə deməkdir? Bunun mənası nədir? Onlar onu nizəylə vurmaq istədilər, amma bir nəfərdən başqa heç biri hədəfi düz nişan ala bilmədi. Yəqin ki, gələn dəfə də nizələri hədəfə dəyməz.

Sıx otların arasında çömbəltmə oturdu, Semin verdiyi ət düşdü yadına, ac canavar kimi əti parçalayıb yedi. Başı yeməyə qarışanda isə yeni səslər eşitdi. Samnerikgilin səsi idi, deyəsən, ağrıdan qışqırırdılar, qorxudan qışqırırdılar; acıqlı, hirsli səslər idi. Bu nə deməkdir? Deməli, ondan başqa da kiminsə halı yaxşı deyildi və yəqin ki, əkilərdən biri idi. Sonra səs azaldı, qayanın o tərəfinə getdilər və o da onları unuttu. Pöhrəliyin düz elə böyründəcə sərin, yumşaq yarpaqlı budaqlar var idi. Burada yatıb gecələyəcək. Hava işıqlaşmağa başlayan kimi də sürünə-sürünə özünü verəcək pöhrəliyin lap dərinliyinə və əgər kimsə onun arxasınca düşüb təqib eləsə, o da sürünə-sürünə gəlməli olacaq, onda da Ralfın nizəsinə tuş gələcək. Pöhrəliyin dərinliyində oturub gözləyəcək, axtarış apararlar ötüb-keçəcəklər, ulaşa-ulaşa bütün adanı ələk-vələk eləyəcəklər, amma onu tapa bilməyəcəklər və beləliklə də, hər şey yaxşı qurtaracaq.

Otların, qijilərin arasına vurdu özünü, lağım açıb bir az da dərinə getdi. Əlindəki payanı düz böyründəcə yerə qoydu və qaranlıqda uzandı. Yaddan çıxarmaq olmaz: lap erkən oyanmalıdır ki, vəhşiləri barmağına dolaya bilsin, onlara kələk gəlsin. Heç özü də hiss eləmədi ki, yuxu necə tez gəlib onu qaranlıq uçuruma yuvarladı.

Oyansa da, gözlərini hələ açmamışdı və lap yaxınlıqdan eşidilən səslərə qulaq asırdı. Gözünün birini açıb yanağından bir düyməlik məsafədəki torpağı gördü, barmaqlarıyla torpağı qamarladı; yarpaqların və budaqların arasından süzülən işıq düşürdü üstünə. Hələ ki vaxt var idi və fikirləşdi ki, nə vaxtsa yuxuda gördüyü yıxılma və ölüm keçmişdə qalıb, indi səhərdir. Elə bu məqamda yenə səs eşitdi. Sahil tərəfdən ulartı səsi gəldi, vəhşilərdən biri eyni ulartıyla cavab verdi, onların səsinə başqası səs verdi. Uçan quşun qışqırtısına oxşayan ulartı səsləri adanın dar keçidi boyunca dənizdən laqunacan yayıldı. Ralf düşünüb vaxt itirmədən dərhal da uçuş payanı qapdı və özünü qijilərin arasıyla dərinliyə vurdu. Bir neçə saniyə sonra isə sürünərək pöhrəliyin içinə girdi – ona tərəf

gəlməkdə olan vəhşilərdən uzaqlaşdı. Otlar, budaqlar tapdanıb yerə yatmışdı, uzun otların arasında gələn vəhşilərin ayaq səsləri eşidilirdi. Vəhşilərdən kim idisə iki dəfə ulayıb signal verdi, hər iki istiqamətdə onu təkrar elədilər, sonra səs kəsildi. Ralf pöhrəlikdə büzüşüb sakitcə durmuşdu, bir müddət səs-səmir eşitmədi.

Nəhayət, öz sığınacağını nəzərdən keçirtti. Əslində, onun bəxti gətirib, çünki burada ona hücum eləmək, tutmaq, ələ keçirmək, demək olar ki, mümkün deyil. Piqqini öldürən həmin o böyük qaya pöhrəliyinin mərkəzinə – düz elə bura düşmüşdü və yeri dağıdaraq hər tərəfdən bir neçə fut enində şırım açmışdı. Ralf sürünüb ora girdi və hiss elədi ki, təhlükəsiz yerdədir, həm də ağıllı adam olduğunu anladı. Sınıb əzilmiş budaqların arasında ehtiyatla oturub gözlədi ki, ovçular keçib-getsinlər. Budaqların arasından baxanda gözüne nəsə qırmızı bir şey dəydi. Qalanın zirvəsi idi ora, uzaq və təhlükəsiz yeri idi. Qalib ədayla oturub gözlədi ki, uzaqlaşmaqda olan ovçuların səsinə eşidə bilsin.

Səs-səmir yox idi. Dəqiqələr keçdikcə qələbə əhvali-ruhiyyəsi onu tərk eləyirdi.

Nəhayət, səs eşitdi. – Cəkin səsi idi, amma bir az boğuc çıxırdı.

– Dəqiq bilirsən?

Sualın ünvanlandığı vəhşi dinmədi. Olsun ki, işarəylə cavab verdi. Sonra Rocer danışdı:

– Bax ha, əgər yalan desən...

Dərhal da ağrıdan inləyib-sızlayan kiminsə həniri eşidildi. Ralf instinktiv olaraq büzüşdü. Deməli, orada dayanıb danışanlar Cəkdir, Rocerdir və bir də əkilərdən hansısa biridir.

– Sən əminsən ki, o, burada gizlənmək istəyirdi?

Əkiləyü əvvəlcə inildədi, sonra qışqırdı.

– Burada gizlənmək istəyirdi o?

– Hə, hə... Oy!..

Gümüşü gülüş səsləri ağacların arasına yayıldı. Deməli, onun yerini artıq bilirlər.

Ralf nizəsini yuxarı qaldırub döyüşə hazırlaşdı. Onlar ona neyləyə bilər? Pöhrəliyinin içi ilə bura girmək üçün onlara bir həftə vaxt lazımdır, əgər kimsə təkbəşinə gəlsə, necə lazımdı qarşılanacaq. Ralf nizəsinin iti ucuna əli ilə toxundu. O adam payını alacaq və aldığı nizə zərbəsindən donuz kimi qışqıracaq.

Onlar uzaqlaşub qalaya tərəf gedirdilər. Ralf ayaq səsləri eşitdi, kiminsə hırtıldadığını eşitdi. Quş səsinə oxşayan həmin o səs yenə adaya yayıldı. Deməli, kimsə bu tərəfdə dayanıb onu güdür. Görəsən, kimdir?

Uzunsürən bir sükut oldu. Ralf bir də baxdı ki, əlindəki payanın qabığını dişlə qoparıb çeynəyir. Ayağa qalxıb Qalaya tərəf baxdı və bu vaxt Cəkin lap yuxarıdan gələn səsinə eşitdi.

– Qaldırın! Güc verin! Qaldırın!

Ralf nizəsini yerə qoyub, yenə qaldırdı. Alnına düşən saçlarını əsəbi halda geri elədi, özünün dar sığınacağında tələsik iki addım qabağa atıb, geri qayıtdı. Budaqların sınımış uclarına baxa-baxa yerində donub qaldı.

Hələ ki sakitlik idi.

Sinəsinin necə qalxıb-endiyinə fikir verdi, tez-tez nəfəs aldığına görüncə təəccübləndi. Sinəsinin sol tərəfində ürəyin necə döyündüyü aşkar görünürdü. Nizəsini yenə yerə qoydu.

– Qaldırın! Qaldırın! Bir də güc verin!

Sonra da xeyli müddət kəsilməyən qışqırıq səsi eşidildi.

Qayanın başında nəşə bir uğultu qalxdı, elə bil, yer atılıb-düşdü, davamlı şəkildə silkələndi, səs də get-gedə gücləndi. Zərbə dalğası Ralfı vurub yerə sərdi, budaqların arasına pərçimlədi. Sağ tərəfdən lap yuxarıdakı pöhrəliyin başı əyilib yerə gəldi, kökləri yerdən çıxdı və Ralf onu da gördü ki, yuxarıda dəyirman çarxı kimi nəşə bir şey yavaşca fırlandı. Sonra o qırmızı şey ötüb-keçdi, get-gedə sürətini azaltmaqda olan fil kimi dənizə tərəf getdi.

Ralf şırımlanmış torpağın üstündə dizi üstə çöküb yerin silkələnməsinin nə vaxt dayanacağını gözlədi. Ağacların parçalanmış gövdələri, sınıb ətrafa səpələnmiş budaqlar və yaprıtıb yerə yatmış pöhrəlik tezliklə yenidən sakitləşdi. Bədənində nəşə bir ağırlıq var idi, nəbzinin necə vurduğunu hiss eləyirdi.

Yenə sükut çökdü.

Amma bu sükutun içindən nəşə bir pıçıldaşma da eşidilirdi və qəflətən onun sağ tərəfindən iki yerdə budaqlar silkələndi, nizənin iti ucu göründü. Ralf qorxub öz nizəsi ilə güclü zərbə endirdi.

– Aaa-ah!

Nizə əlində titrəyəndə Ralf dərhal onu geri çəkdi.

– Ooh – ooh...

Kimsə inildəyirdi. Orada bərkdən danışb dilləşirdilər. Yaralı vəhşi isə qışqırır, inildəyirdi. Sonra yenə sükut çökdü və bu dəfə danışan iki nəfərin səsi gəldi.

Ralf hiss elədi ki, bu, Cekin səsi deyil.

– Gördün? Axı mən dedim ki, o təhlükəlidir.

Yaralı vəhşi yenə inildədi.

– Bəs sonra? Sonra nə olacaq?

Ralf çeynənmiş nizəni əlində möhkəm sıxdı, saçları üzünə dağıldı. Ralfdan bir neçə yard aralıda, Qala tərəfdə idi danışanlar, vəhşilərdən birinin əsəbi halda «Yox!» dediyini eşitdi, sonra boğuş gülüş səsləri gəldi. Ralf ayaq pəncələri üstə dayanıb çömbəltmə oturdu, dişlərini ağardaraq budaqların əmələ gətirdiyi divara baxdı, nizəsini qaldırıb pusquda dayanaraq gözlədi.

O tərəfdə yığışmış dəstə üzvləri yenə gülüşdü. Sonra nəşə axırmış kimi bir səs gəldi, nəşə şaqqıldadı – elə bil, böyük sellofan parçasını şaqqıltıyla qatlayıb yığırdılar. Budaq çartıldadı, Ralfı

öskürək tutdu, nəfəsi kəsildi. Budaqların arasıyla ağ-sarı tüstü gəlirdi, yuxarıda görünən səma parçası dərhal da tufan buluduyla örtülübmüş kimi qaraldı; tüstü Ralfi bürüməkdə idi.

Kimsə sevinclə güldü, kimsə qışqırdı:

– Tüstü!

Ralf tüstünün altıyla mümkün qədər aşağı əyilib, az qala, yerə yataraq pöhrəliyin içi ilə meşəyə tərəf getdi. Budur, bu da tala və pöhrəliyin qırağındakı yaşıl yarpaqlar. Qırmızı-ağ zolaqlarla rənglənmiş balaca vəhşi əlində nizə tutaraq Ralfin meşəyə gedən yolunu kəsmişdi, amma tüstüdən heç nə görməyərək boğulub öskürür və əlinin arxasıyla gözünü silib rəngi yayırdı. Ralf pişik kimi pusa-pusa yaxınlaşıb qəflətən onun üstünə atıldı, nizəylə zərbə endirdi. Balaca vəhşi ikiqat oldu. Pöhrəliyin o tərəfindən qışqırtı səsi gəldi və Ralf qorxudan özünü şax-şəvəlin içinə vurub qaçmağa başladı. Donuz çəhliminə çatıb yüz yarda qədər qaçdı, çönüb qırağa çıxdı. Arxada kiminsə ulartısı yenidən adaya yayıldı və tənha səs üç dəfə səsləndi. O saat bildi ki, bu, hücum keçmək üçün verilən siqnaldır, sürəti artırdı, ürəyi az qalırdı partlasın. Özünü kolun dibinə pərçimləyib gözlədi ki, ürək döyüntüləri sakitləşsin. Dilini dişlərinə və dodağına sürtdü, onu izləyənlərin ulartısına qulaq asdı.

Çox şey eləmək olar, məsələn, hündür bir ağacın başına dırmaşa bilər. Yox, bu, çox təhlükəli addımdır. Yerini bilsələr, sadəcə, oturub bir xeyli gözləyəcəklər, vəssalam.

Vaxt olsaydı, fikirləşib nəyə tapmaq olardı.

Elə həmin o yerdən iki dəfə signal verdilər və Ralf artıq onların planının nədən ibarət olduğunu başa düşdü: meşədə ilişib qalmış hər bir vəhşi iki dəfə ulayıb signal verirdi ki, dəstə üzvləri ayaq saxlayıb onu gözləsinlər. Bu yolla onlar bütün adanı ələk-vələk eləmək istəyirdilər. Ralfin yadına qabanın necə asanlıqla cərgəni yarıb aradan çıxdığı düşdü. Əgər onun izinə düşənlər lap yaxınlaşsalar, o da mühasirəni yarıb aradan çıxmalı olacaq və geriye qaçacaq... Amma geriye qaçıb hara gedəcək? Onu izləyənlər də geri dönəcəklər və yenə onu izləyəcəklər. Gec-tez yemək yeməli olacaq, yatıb dincəlməli olacaq və yuxudan ayılanda görəcək ki, onların əlinə keçib.

Bəs onda neyləməlidir? Ağaca dırmaşmaq? Qabanın elədiyi kimi, mühasirəni yarmaq? Hər iki yol təhlükəlidir.

Yenidən eşitdiyi tək ulartı səsi onun ürəyini şiddətlə döyündürdü, ayağa qalxıb sıx cəngəlliyin arası ilə okeana tərəf qaçdı və nəhayət, lianların arasında ilişib qaldı. Bir anlığa yerində donub tərpənmədi, ancaq qılçaları titrəyirdi. Əgər arada sülh razılığı əldə edilsəydi, çox yaxşı olardı, heç olmasa, uzunmüddətli fasilə olsaydı, o da fikirləşib vəziyyətdən çıxış yolu tapardı.

Budur, yenə də adamın beyninə işləyib qulaqlarını deşən və qaçılmaz kimi görünən ulartı adanı başına götürdü. Bu səs onu yerindən dəbərdərək lianların arasıyla ürkmüş at kimi qaçmağa məcbur elədi və o qədər qaçdı ki, tənənəfəs oldu, az qaldı ürəyi sinəsindən çıxsın. Özünü sıx qıjıların arasına verib gizləndi. Neyləsin: ağaca dırmaşsın, yoxsa mühasirəni yarsın? Nəfəsini idarə

eləməyə çalışdı, ağzını sildi, cəhd elədi ki, özünü sakitləşdirsin. Onun üstünə gələnlərin arasında Samnerikgil də var, onlar bu işə zorla cəlb olunublar. Bəlkə də, elə deyil. Hər halda, tutaq ki, cəhd elədi, amma Samnerikgilə yox, qəbilə başçısına rast gəldi, Rocerə rast gəldi, Rocer də cəlladlığa yaxşıdır. Onda necə olsun?

Üzünə tökülmüş saçlarını geri elədi, şişməyən gözlüyün tərini sildi. Bərkdən öz-özünə dedi: «Fikirləş».

Bu vəziyyətdə neyləmək olar?

Piqqi burada olsaydı, heç olmasa, onunla məsləhətləşərdi. Ciddi məsələləri müzakirə etmək üçün yığıncaq da yoxdur, buynuzun gətirdiyi əzəmət də yoxdur.

– Fikirləş.

Ən çox qorxduğu da hərdən beynini dumanlandırır əsas məsələdən yayındıran o pərdə idi və hər an yellənib onu arxayınlaşdırar, gülünc vəziyyətdə qoyardı.

Üçüncü ideya ondan ibarət idi ki, əgər yaxşıca gizlənə bilsə, onu görmədən keçib-gedə bilərlər.

Başını yerdən qaldıraraq qulaq asdı. Əvvəlki səslərə yeni bir səs də əlavə olunmuşdu – haradansa dərinliklərdən gələn şikayətli uğultu idi, elə bil, meşənin özü də ondan inciyib deyiniirdi; qalın, tox səs idi, vəhşilərin ulartısı onunla müqayisədə saxsı parçasının üstündə tələm-tələsik yazılmış cizma-qara təsiri bağışlayırdı. Ralf əvvəllər bu səsi haradansa eşitmişdi, amma indi o barədə fikirləşməyə vaxtı yox idi.

Mühasirəni yarmaq.

Ağaca dırmaşmaq.

Gizlənmək, vəhşilərin keçib-gətməsini gözləmək.

Yaxınlıqdakı qışqırtı səsi onu dərhal ayağa qalxmağa məcbur elədi, kolların və sıx şax-şəvəlin arasıyla qaçmağa başladı. Qəflətən həmin o açıq sahəyə – talaya çıxdı. Amma donuz kəlləsi öz geniş təbəssümü ilə gülmürdü artıq, talanın üstündəki tutqun mavi səma parçasına baxıb dişlərini ağartmırdı, tüstü pərdəsinin altında ikrahla gülümsəyirdi. Yenə qayıdıb ağacların altına girdi və bayaqdan bəri adadakı səslərə əlavə olunmuş yeni səsi – tutqun uğultunun səbəbini anladı: onu tüstüylə boğmaq üçün bütün adaya od vurublar.

Ağaca dırmaşmaqdan, gizlənmək yaxşıdır, çünki işdir-şayət onu görsələr də, bu, hələ son deyil və mühasirə həlqəsini yarıb aradan çıxmaq olar.

Axır ki, gizlənməyə qərar verdi.

Görəsən, onun bu qərarı donuzun xoşuna gələrdimi? Adada çox sıx bir pöhrəlik tapmalı, orada qaranlıq və dalda yerə girib gözləməlidir. İndi o qaça-qaça həm də ora-bura baxırdı. Günəş şüaları onun bədənində oynayırdı, çirkli və tərli bədənində parlaq zolaqlar əmələ gətirirdi. Ulartı səsləri artıq uzaqlaşmışdı və güclə eşidilirdi.

Qərarı tez-tələsik qəbul eləsə də, hər halda, axtardığı yeri, axır ki, tapdı. Lian budaqları və şax-şəvəl elə sıx idi ki, ora heç günəş şüaları da düşmürdü, aşağıdan isə onun seçdiyi yerin altına paralel gedən, ya da yuxarı qalxan budaqlardan düzəlmiş və hündürlüyü haradasa bir fut olan döşəmə var idi. O yerin ortasına girib, kənardan beş yard aralıda gizlənmək olar və əgər vəhşilərdən kimsə yerə uzanıb baxsa, qaranlıqda onu görməz, işdir-şayət, birdən görüb-eləsə də, vəhşinin üstünə atılıb cərgəni yararaq aradan çıxmaq və arxaya keçmək imkanı var.

Ralf nizəsini arxasınca sürüyərək ehtiyatla budaqların arasındakı həmin o yerə girdi. Düz ortaya çatanda uzanıb ətrafı dinşədi.

Yanğın böyük idi və tappıltı, guppultu onun təsəvvür elədiyi kimi, arxa tərəfdən uzaqda deyil, yaxındaydı. Görəsən, yanğın öz sürətiylə dördəm qaçan atı ötüb-keçə bilərmə? Onun uzandığı yerdən əlli yard aralıdakı əraziyə günəş şüasının ləkələri düşmüşdü, o tərəfə baxanda isə ləkələr ona göz vururdu. Hərdən beynini dumanlandırıb fikrini dolaşdıran həmin o pərdəyə oxşayırdı bu və bir anlığa ona elə gəldi ki, şüaların o cür göz vurması onun öz içindədir. Sonra şüalar sürətlə oynadı və o gördü ki, ada ilə günəşin arasında nəhəng tüstü təbəqəsi əmələ gəlir.

Əgər şax-şəvəlin arasına baxıb orada kiminsə gizləndiyini görə Samnerikgil olsa, onlar özlərini elə göstərəcəklər ki, guya, heç nə görməyilər və heç kimə də heç nə deməyəcəklər. Yanağını şokolad rəngli torpağa söykəyib qurumuş dodaqlarını yaladı və gözlərini yumdu. Şax-şəvəlin altında yer yavaşca silkələnirdi, ya da, bəlkə, bu, açıq-aşkar eşidilən yanğın gurultusuyla güclə eşidilən ulartı səmindən də yavaş çıxan bir səs idi.

Kimsə qışqırdı. Ralf yanağını yerdən aralayıb bulanıq işığın içinə baxdı. Onlar indi yaxında olmalıdırlar, – Ralf belə fikirləşdi və ürəyi şiddətlə döyünməyə başladı. Gizlənmək, mühasirə xəttini yarmaq, ağaca dırmaşmaq, – bunların hansı yaxşıdır? Bütün çətinlik də ondan ibarətdir ki, bunlardan ancaq birini seçə bilərsən.

Alov indi lap yaxında idi, od tutub yanan ağacların qol-budaqları, gövdələri şaqqıldayı, partılırdı. Başdanxarablar! Dəlilər! Yəqin ki, yanğın artıq meyvə ağaclarına çatıb, – sabah onlar nə yeyəcəklər?

Ralf özünün ensiz çarpayısında narahat halda qurcuxdu. Bəlkə, bir cəhd eləsin? Ona neyləyəcəklər ki? Döyəcəklər? Döysünlər də, nə olsun? Öldürəcəklər? Hər iki ucu şiş paya məsələsidir.

Qəflətən yaxında eşidilən qışqırtı səslərindən diksinib sıçrayaraq ayağa qalxdı. Əlində nizə, rənglənilib zolaq-zolaq olmuş vəhşinin yaşıllıqdan çıxıb tələsik onun gizləndiyi yerə tərəf gəldiyini gördü. Ralfın barmaqları torpağı qamarladı. Hər ehtimala qarşı hazır olmaq lazım idi.

Ralf nizəsini hərlədi ki, iti ucu qabaqda olsun, amma gördü ki, sən demə, nizənin hər iki ucu da şişdir.

Vəhşi haradasa on beş yard məsafədə dayanıb qışqırdı.

«Bəlkə də, yağının səs-küyü içində mənim ürəyimin necə guppuldadığını eşidir, – Ralf fikirləşdi. – Qışqırma. Hazır ol».

Vəhşi irəli gəldi, indi onun ancaq belindən aşağısı görünürdü. Budur, bu da onun nizəsinin küpü. İndi isə vəhşinin ancaq dizindən aşağısı görünür. Qışqırmaq olmaz.

Vəhşinin arxa tərəfindəki yaşıllıqdan bir dəstə donuz çıxıb səs-küy salaraq qaçıb meşənin içinə girdi. Quşlar qaqqıldaşır, siçanlar cıvıldaşirdi; nəşə balaca bir şey hoppanaraq gəlib onun gizləndiyi xalçavarı yerin altında gizləndi.

Beş yard məsafədə vəhşi ayaq saxladı, cəngəlliyn sağ tərəfində dayanıb qışqırdı. Ralf ayağını yığıb oturdu. Hər iki ucu biz kimi şiş olan nizə onun əlində idi, paya dəhşətli dərəcədə titrəyirdi, ona görə də gah uzanır, gah gödəlir, gah yüngül olur, sonra ağırlaşır və yenidən yüngülləşirdi.

Ulaşma səsi bir sahildən o birinə yayılırdı. Pöhrəliyn qırağında vəhşi dizi üstə çökdü, onun arxa tərəfindən meşədə alov yanıb-sönürdü. Dizinin birini dənəvər torpağın üstünə qoyduğu göründü. Sonra o biri dizi. Hər iki əli. Nizəsi. Üzü.

Vəhşinin nəzərləri cəngəlliyn altındakı qaranlığa zilləndi. Fərz eləmək olardı ki, o tərəfdən və bu tərəfdən işıq gəldiyini o görür, amma ortada heç nə görünmürdü; yumaq kimi bir qaranlıq var idi ortada, vəhşi də üz-gözünü qırıxdırıb qaranlıq yumağın şifrini açmağa çalışırdı.

Saniyələr uzanırdı. Vəhşinin düz gözünün içinə baxırdı Ralf.

– Qışqırmayasan ha!

– Sən hələ evə qayıdacaqsan.

İndi o, səni görür. Yoxlayır. Payanın ucu şişdir.

Ralf qışqırdı, qorxudan və qəzəbdən qışqırdı. Onun ayaqları gərilib düzəldi, qışqırığı ara vermir, kükrəyib coşurdu. Qabağa atıldı, şax-şəvəli yarib açıqlığa çıxdı, qanı axa-axa, qışqırıb özünü ora-bura təpdi. Nizəsi ilə zərbə vurdu, vəhşi yıxıldı, amma orada başqa vəhşilər də var idi, qışqırıb onun üstünə cumdular. Üstünə gələn nizələrdən yayınmaq üçün sapma verdi, sonra da dinməzəcə qaçdı. Qarşıda yanıb-sönən alovlar qəflətən bir yerə toplaşdı, meşənin uğultusu partlayışa çevrildi və düz onun yolunun üstündəki hündür kol yelpikvarı böyük alova büründü. Sağa dönüb dəli kimi qaçdı; ürəyi elə döyünürdü, az qalırdı sinəsindən çıxsın, alov isə dəniz qabaranda olduğu kimi, qalxıb hər tərəfi bürüməkdə idi. Arxadan gələn ulaşma səsləri yayılıb qabağa getdi, qısa, amma bərk qışqırtilar seriyası eşidildi və bu da o demək idi ki, onu görüblər. Onun sağ tərəfində nəşə tutqun bir fiqur görünüb yox oldu. Onların hamısı qaçır, dəli kimi qışqırırdı. Onların pöhrəliyə doluşduğunu gördü, sol tərəfdə isə qaynar və parlaq alov quruldayıb tuğyan eləyirdi. Öz yarasını, aclığını, susuzluğunu unutmuşdu Ralf, bütün vücudunu dəhşətli qorxu almışdı; az qala, qanad açıb uçan ayaqların üstündəki köməksiz qorxu meşənin içi ilə qaçaraq açıq sahilə tərəf gedirdi. Onun gözləri qarşısında ləkələr oynasır, qırmızı dairələrə çevrilir və gözdən itirdi. Bilmirdi onu aparan

ayaqlar kimindir, amma o ayaqlar yorulmuşdu, vəhşi ulaşımlar isə təhlükənin diş-diş olmuş saçqları kimi hücumə keçmişdi və budur, artıq yetişib üstünü almaqda idi.

Ağac kötüyünə ilişdi, onu təqib eləyən qışqırıqlar daha da gücləndi. Gördü ki, onların daxması da alova büründü, onun sağ tərəfində alov dalğalanırdı, parıldayan su dəydi gözüne. Sonra o yıxıldı, isti qumun üstüylə yumalandı, əli ilə üzünü qoruyaraq ona aman verilməsi üçün qışqırıb nəsə demək istədi.

Ayağa qalxıb səndirlədi, bədəni gərilib daha böyük dəhşət üçün toparlandı, yuxarı baxanda isə böyük bir kepka gördü. Kepkanın üstü ağ idi, yaşıl günlüyün üstündə isə tac var idi, lövbər və bir də qızılı rəngli yarpaqlar var idi. Ağ rəngli burğu gördü, epoletlər, tapança və hərbi formanın yaxasında cərgəylə düzülmüş qızılı düymələr gördü.

Dənizçi zabit qumun üstündə dayanıb ehtiyatı əldən verməyərək təəcüblə yuxarıdan-aşağı Ralfa baxırdı. Zabitin arxa tərəfində sahilə çıxardılaraq qabaqdan iki matrosun tutub saxladığı kater görünürdü. Qabaq tərəfdən katerin içində isə əlində avtomat tutmuş bir matros dayanmışdı.

Ulaşma səsi səngiyib söndü.

Zabit bir müddət şübhəylə Ralfa baxdı, sonra da əlini tapançanın dəstəyindən çəkdi.

– Salam.

Ralf qurcalandı, öz çirkli görkəmi haqqında düşünərək utancaq halda cavab verdi:

– Salam.

Zabit, sanki, verdiyi suala cavab alıbmış kimi, başını tərpətdi.

– Burada, sizin aranızda yaşca böyük olan bir adam varmı?

Ralf dinməzcə başını silkələdi, qumun üstündə bir qədər çöndü. Gillə rənglənilib zolaqlanmış və əllərində uçuşış payalar tutmuş oğlanlar yarımdayə şəklində düzlənib dinməzcə dayanmışdılar.

– Oynayıb şənləndiniz, – zabit dedi.

Alov artıq kokos palmalarına çatıb onları udmaqda idi. Ayrıca bir alov dili akrobat kimi tullanıb meydançadakı palmaların çətirini yaladı. Səma qaralmışdı.

Zabit Ralfa baxıb gülümsədi.

– Biz sizin tüstünü gördük. Siz burada neyləyirdiniz? Mühəribə eləyirdiniz-nədir?

Ralf başını tərpətdi.

Zabit qarşısındakı balaca adamqorxuzana diqqətlə baxdı. Uşağı yaxşıca çimizdirmək, saçını qırmaq, burnunu silmək, yaralarına dərman sürtmək lazımdır.

– Ölub-eləyən yoxdur ki? Meyit necə, varmı?

– Cəmişi iki nəfər ölübdür. Onlar da yoxdu.

Zabit aşağı əyilib Ralfa yaxından baxdı.

– İki nəfər? İki nəfər ölübdü?

Ralf yenə başını tərpətdi. Onun arxa tərəfində isə od tutub yanan ada titrəyirdi. Zabit adamların, adətən, nə vaxt düz danışdığını bilirdi və yavaşca fit çaldı.

Uşaqların qalanları da gəlməkdə idi, yanıb qaralmış, şişkin qarnı qabağa çıxmış bu balacalar, doğrudan da, əsl vəhşilərə oxşayırdılar. Onlardan biri zabitə yaxınlaşıb aşağıdan-yuxarı ona baxdı.

– Mən, mən...

Başqa heç nə deyə bilmədi. Persival Uimz Medison beynindəki sehrli sözləri axtardı, amma onlar silinib yox olmuşdu.

Zabit Ralfa tərəf çevrildi.

– Biz sizi buradan götürəcəyik. Neçə nəfərsiniz?

Ralf başını silkələdi. Zabit isə ondan o tərəfdəki rənglənmiş uşaqlara baxdı.

– Başcınız kimdi?

– Mənəm, – Ralf bərkdən dedi.

Qızartdaq saçlarının üstündən başına qeyri-adi, qara, cındır kepka qoymuş, taygöz eynəyi toqqasından açmış balaca oğlan qabağa çıxdı, amma fikrini dəyişib sakitcə dayandı.

– Biz sizin üstünü gördük. Deməli, belə çıxır ki, burada neçə nəfər olduğunu bilmirsiniz?

– Yox, ser.

– Hesab eləyirəm ki, – zabit axtarışlarla bağlı qarşıda onu nələr gözlədiyini təsəvvürünə gətirdi, – hesab eləyirəm ki, bir dəstə ingilis uşağı... Siz hamınız ingilissiniz də, elədirmi? Bir dəstə ingilis uşağı daha yaxşı əyləncə tapa bilərdi. Demək istəyirəm ki...

– Əvvəlcə elə idi, – Ralf dedi, – onda işimiz də...

Ralf susdu.

– Biz əvvəlcə bir yerdə idik, sonra...

Zabit başını tərpətdi.

– Bilirəm. Gözəl mənzərə. Əsl mərcan adası.

Ralf dinməzcə zabitə baxdı. Bir anlığa onun gözü qarşısında sahilin ilk vaxtda olan gözəl mənzərələri canlandı. Amma ada quru odun kimi od tutub yanırdı, Simon qətlə yetirilib, Cek isə... Ralf göz yaşlarını saxlaya bilmədi, hönkürtülər onu titrədirdi. Adaya gəldiyi ilk gündən bəri ilk dəfə idi göz yaşlarına sərbəstlik vermişdi, qəhər onu boğur, aramsız hönkürtülər içində qıvrılırdı. Onun səsi yanıb külə dönmüş adanın xarabalıqlarının üstünə çökmüş qara üstünün altından gəlirdi; ona baxıb o biri uşaqlar da hönkürüb titrəməyə başladılar. Öz çirkli bədəni, pırpız saçları, fırtıqlı burnuyla Ralf da uşaqların arasında dayanıb əvvəlki sadələvhlüyünə ağlayırdı, insan qəlbinin niyə bu qədər qara olduğuna ağalyırdı, sədaqətli və ağıllı dostu Piqqinin yıxılıb havada necə uçduğunu xatırlayıb ağlayırdı.

Ağlaşma səsləri zabitə də təsir elədi və o tutuldu, üzünü çevirib gözlədi ki, uşaqlar sakitləşib özlərinə gəlsinlər; zabit gözləyirdi, aralıda dayanmış kreyserin aydın görünən siluetinə baxdı ki, gözləri bir az dincəlsin.

